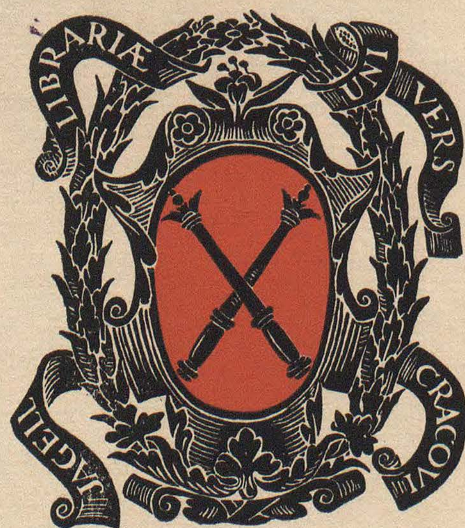
Biblioteka Jagiellońska.

X. 6. 39.

Cim 4116

X. X. 71 b

Minoris donati de octo partibus orationis

[illegible]

Carmen ad lectorem.

[illegible]

Ego Jacobus [illegible] audivi hoc opus sub m[agist]ro Martino [illegible] [illegible] anno 1521

Minoris donati de octo ptibus orationis

compendiosa interp̄tatio per magistrū Johannē Glogouiēsem in florigera Cracouiēsi vniuersitate breuiter in vnū recollecta. nuperq; denuo reuisa. et accurata diligētia fideliter emēdata. abiectis ex p̄ori exēplari nōnullis superfluis necessarijs p̄o additis pro iuniorum aptiori institutiōe.

X. b. 39.

642/60
4

Carmen ad lectorem.

Altam virtutis tentas viuacis ephębe
Tangere: si veram grāmaticesq; viam:
Qua sine nil laudis nil tu fundaminis atq;
Aut sophie aut logicęs fundere ab ore potes
Ipse hunc (te rogito) laborata nuper ab arte
Qui tulerit gressus, accipe chare librum
Hic tibi dat lęuem magna cū laude mineruę
Rhetorices, logicę nunc sophięq; viam.

¶ Diuisio maioris voluminis Prisciani in libros partiales sedecim grammaticorum principis.

¶ Primus liber prisciani ptractat de voce ⁊ eiꝰ speciebꝰ de littera q̄d sit littera de generibus eiꝰ et speciebꝰ. de singularū pōtare q̄ ⁊ in quas transeūt ꝑ declinatiōes ⁊ cōpositiōes partiū oratiōis.

¶ Scd̄us de syllaba quid sit syllaba. quot litteris ꝯstare potest et quo ordie et q̄ sono. de accidētibus singulis syllabarū. de dictiōe. quid sit dictio que eiꝰ differētia ad syllabā. de oratione q̄d sit oratio quot sunt partes eius ⁊ de earū ꝓprietate. De noīe quid sit nomen. de accidentibꝰ eius. Quot sunt species ꝓpriorū noīm. quot appellatiuoꝝ. quot adiectiuoꝝ. quot deriuatiuoꝝ. De patronimicis ⁊ quot eoꝝ forme. quomodo deriuant̄ ex quibus primitiuis de diuersis possessiuoꝝ terminationibꝰ ⁊ eorum regulis.

¶ Tertius est de cōparatiuis ⁊ suꝑlatiuis ⁊ eoꝝ diuersis terminationibꝰ ex quibus positiuis ⁊ qua rōne formant̄. De diminutiuis quot eoꝝ species: ex quibꝰ declinatiōibꝰ noīm: quo mō formant̄.

¶ Quartus de noīatiuis ⁊ verbalibꝰ et participialibꝰ quot eorū species. ex quibus p̄mitiuis: quomodo nascunt̄.

¶ Quintus est de generibus dinoscēdis ꝑ singulas terminatiōes de numeris: de figuris ⁊ de casu.

¶ Sextus de nominatiuo casu per singulas terminatiōes omniū nominū tam in vocales q̄ȝ in cōsonantes desinentiū per ordinē. de genitiuoꝝ tam vltimis q̄ȝ penultimis syllabis.

¶ Septimꝰ de ceteris obliq̄s casibus tā singularibꝰ q̄ȝ pluralibꝰ.

¶ Octauus de verbo et eius accidentibus.

¶ Nonus de regulis generalibus omniū cōiugationū ⁊ preterito perfecto prime et secunde cōiugationis.

¶ Decimus de preterito perfecto tertie cōiugationis ⁊ quarte.

¶ Undecimus de participio.

¶ Duodecimus ⁊ tredecimus de pronomine.

¶ Quartusdecimus de prepositione.

¶ Quintusdecimus de aduerbio et interiectione.

¶ Sedecimus de coniunctione. Et in hoc terminatur maius volumen prisciani.

Aristoteles omniū recte philosophantiū princeps modū ꝓcedendi scientificū ostendens a cōmunioribus ad specialia magis primo phisicorū ꝑsuadet ꝓcedere. Dicit em̄. innata est nobis via procedendi a cōioribus ad specialia magis. Omnes em̄ pueri om̄es viros p̄mo appellāt patres: ⁊ oēs feminas matres: postea aūt vnūquodq̄ȝ determināt cū scilicet in crescendo discretionē et annos suscipiūt. vt dicit albertus primo phisicorū. Cū itaq̄ȝ nostra p̄sens intētio versat̄ circa grāmaticā. ideo in p̄mis dicēdū est quid sit grāmatica diffinitiue et diuisiue. Cū aūt grāmatica sit vna ars de septē artibus liberalibꝰ: ⁊ ars cōior est q̄ȝ grāmatica: recto ordine prius dicēdū erit quid sit ars diffinitiue et ex cōsequēti quō diuidi habeat in septē artes liberales. Et q̄r ars existit vna de habitibus intellectualibus q̄nq̄ȝ. et habitus est cōior q̄ȝ ars. ⁊ ideo in p̄mis dicendū erit q̄d sit habitus diffinitiue ⁊ diuisiue. ⁊ ex consequenti quot sunt habitus intellectuales. ~~vt sic cōmuniora specialiora vero ordine precedunt.~~

Circa iniciū sciētie donati querit̄ primo. Utrū tantū quinq̄ȝ sunt habitus intellectuales. Et vtrū diffinitio artis videlicet ista. Ars est habitus intellectualis anime recta ratiōe factiuus sit bene assignata. Pro intellectione questionis mote. Notandum q̄ hec questio duo querit. Primo querit. Utrū tantū quinq̄ȝ sunt habitus intellectuales. Scd̄o querit. vtrū diffinitio artis quam cōiter ponimꝰ sit bene assignata.

Notandū est p̄mo. Pro intellectiōe prime partis q̄stionis q̄ Aristoteles in p̄dicamētis duas assignat differentias inter habitū ⁊ dispositionē. Prima differentia sumit̄ ex parte gn̄ationis dispositio em̄ acquirit̄ ex multis actibus frequēter reiteratis. vt patȝ de scientia que acquirit̄ ex multis studijs. Juxta em̄ aristotilē p̄mo ethicorū. vna irūdo nō facit ver. nec vna dies calida estatē. nec vna operatio virtutis facit hoīem felicem. sic nec vnus actus studēdi facit hoīem scientificū ⁊ doctū. Scd̄o differt habitus ⁊ dispositio ex parte corruptionis. q̄r dispositio facilit̄ remouet̄ a subiecto: sed habitus difficulter. dicit̄ em̄ in p̄dicamentis scientia que est habitus nō faciliter remouet̄ a subiecto: nisi grandis fiat ꝑmutatio. ¶ Habitus aūt p̄ma sui diuisione est duplex scilicet infusus ⁊ acquisitꝰ. Habitus infusus est habitus lumine supnaturali adueniēs. Per lumen aūt supnaturale intelligit̄ grā diuina. ⁊ tales habitus infusi sunt tres. scȝ. fides: spes: et charitas: de q̄bus

determinare nō ꝑtinet ad grāmaticum sed ad theologū. Fides est sub-
stantia sperandarū rerū argumentū nō apparentiū. In qua diffinitiōe
tangunt tria. Primo ꝙ fides est substātia sperandaꝝ reꝝ nō quidē enti-
tatiue. q2 fides est accidens: sed fides est substātia similitudinarie: sicut
enī substātia est fundamētū oīm accidentiū ⁊ subiectū: sic fides ē funda
mentū omniū virtutū: sine enī fide nullus deo placere potest. Scđo in
diffinitiōe fidei tangit ꝙ fides est de sperādis rebꝰ. vt de vita post hāc
vitā. Tercio tangit in diffinitiōe fidei ꝙ fides est de immanifestis: ⁊ de
his que nō apparēt q2 si fides esset de manifestis ⁊ de his q̄ apparēt nō
haberemus de fide meritū. Dicit enī gregoriꝰ in omel'. fides nō hꝫ meri
tum vbi ratio humana ꝓbet experimentū. Spes aūt est exspectatio fu
ture beatitudinis ex gratia dei ⁊ meritis nostris ꝓprijs p̄cedētibus ꝓ
ueniēs. Charitas aūt est dilectio qua deꝰ diligit ꝓpter se ⁊ ꝓximus ꝓ-
pter deum. Dicitur enī charitas quasi chara vnitas: q2 homo per chari
tatē fit vnū cū deo. Dilectio aūt dicit quasi duorū ligatio: videlicꝫ hoīs
Et de istꝫ habitibꝰ nihil ē ad ꝓpositū: ideo breuit de ipis dicta sufficiūt.

Notandū scđo ꝙ habitus acquisitus de

quoad propositū scđm arist. in p̄dicamētis diffinit sic. Habitus est qua
litas acquisita ex actibus frequēter reiteratis difficulter mobilis a sub
iecto: vt scientia. Et habitus est duplex. scilicet corporis et aīe. habitus
corporis est qualitas acquisita corporea ex actibus frequenter reitera-
tis difficulter mobilis a subiecto in corpore ⁊ mēbris corporalibꝰ radi-
cata: vt ars cursoria pugillatoria: ⁊ de isto nihil est ad ꝓpositū. Sed ha-
bitus aīe est habitus acq̄sita ipsius anīe ex actibꝰ frequenter reiteratis
difficulter mobilis a subiecto Et est duplex. scꝫ. moralis ⁊ intellectualis
Moralis est habitus aīe quo cōtingit aliquid fieri bene vel male mo-
raliter fieri ꝓmptificans ⁊ abilitans ipm subiectū: vt animaꝫ: vt bono
adhereat ⁊ malum fugiat. Et tales sunt decē: temperantia: fortitudo:
mansuetudo: magnanimitas: magnificētia: affabilitas: veritas: eutro-
polia: liberalitas: ⁊ amatiua honoris. et de istis habitibꝰ moralibus ni-
hil est ad ꝓpositum. sed arist. scđo ethico: de ipsis determinat. Sed ha
bitus intellectualis est habitus ipsius aīe promtificās ipm subiectuꝫ et
ad assentiēdū vero dissentiendū falso. vt patꝫ de scientia qua mediāte
assentimus vero. Dicit enī p̄mo posterioꝝ. Sciētia est veroꝝ eternorū
et impossibiliter aliter se habentiū. Et habitꝰ intellectualis est duplex.
scilicet veridicus ⁊ falsidicus. Falsidicus est quo ꝯtingit falsum dicere:
vt heresis. Ueridicus est quo cōtingit veꝝ dicere. Et est duplex. quidā
est veridicꝰ aliquādo: quidā est habitus veridicus semꝑ. Habitus veri
dicus aliqñ est quo aliqñ ꝯtingit verū dicere ⁊ tales sunt qnqꝫ. scꝫ. opi-
nio: suspitio: p̄sumptio: ꝓbatio: et verisimilis coniecturatio. ¶ Opinio
est assensus alicuius ꝓpositionis que apparet esse va ꝓpter aliquā ra-
tionē ꝓbabilē cuꝫ formidine tantum ⁊ timore de opposito: vt assensus

huius ꝓpōnis mūdus est eternus que ꝓpositio est probleuma neutrū
vt dicit philosophus p̄mo thopicorum. ¶ Suspitio vel suspectio in ea-
dem significatōe. vt dicit iohānes ianuensis. Est assensus alicuius ꝓpo-
sitiōis ꝓpter debilē motū quo stāte eque bene talē ꝓpositionē esse fal-
sam: vt iste practicat crines: ergo est homisator. ¶ Uerisilis ꝯiecturatio
est assensus alicuiꝰ ꝓpōnis generatꝰ ꝓpter aliqua motiua: ad q̄ cōiter
solet sequi veritas: vt cū viderē aliquē extrahere gladiū in furore: ⁊ ira
tūc assentio huic propositiōi iste vult ꝑcutere: assensus: ergo huius pro
pōnis dicit verisimilis cōiecturatio. ¶ Probatio est minus noti ꝑ maiꝰ
notū declaratio. ¶ Presumptio est alicuiꝰ facti verisimilis existimatio
scđm tulliū. ⁊ de istis habitibꝰ nihil est ad ꝓpositū. Habitus aūt veridi
cus semꝑ est quo semꝑ ꝯtingit verū dicere. vt sciētia. Et est duplex. qui
dam est speculatiuꝰ: ⁊ quidā practicus. habitus speculatiuꝰ est qui est de
rebus nō libere operalibus a nobis ꝑ liberaꝫ nostrā voluntateꝫ. sed est
de rebus quarū deus vel natura est p̄ncipiū. vt est scientia libri de celo
que ē de celo ⁊ stellis. modo celū ⁊ stelle nō sunt oꝑa intellectꝰ nostri: sꝫ
dei: dicit enī duodecio methaph̄. a deo depēdet celū ⁊ tota natura.

Notandū tercio. ꝙ habitꝰ speculatiuus

est duplex. quidā est de p̄ncipijs. quidā de principiatis. Iste habitus spe
culatiuꝰ qui est de p̄ncipijs est duplex sm ꝙ duplex est pricipiū. Quod-
dam enī est p̄ncipiū essendi. scilicet ꝙ causat esse aliquod. vt deus ⁊ in-
telligentie. Dicit enī p̄mo methaph̄. deus videt omibꝰ causare esse. Et
p̄mo celi dicitur. ab hoc quidem ente cūctis deriuatū est esse et viuere.
his qdē clarius his vero obscuriꝰ. Intelligētie etiā sunt p̄ncipia essendi
rebus inferioribꝰ. Patet q2 intelligētie mouēt orbes ⁊ speras. mō cor-
pora celestia causant esse ⁊ vitam in rebꝰ inferioribus. dicit enī octauo
phisicoꝝ. ꝙ motus celi est causa in omibꝰ entibus existētibus scđm natu
ram habitus. ergo iste qui est de primis p̄ncipijs essendi vocat sapiētia
Unde sapiētia est habitus speculatiuꝰ p̄moꝝ p̄ncipioꝝ essendi. p̄ncipiū
aūt cognoscēdi est in cuiꝰ virtute alia cognoscunt. vt sunt ꝓpositiōes ꝑ
se note quas p̄ma p̄ncipia vocamꝰ. vt dicit quarto methaphisice vt iste
omē ens est vel nō est. de quolibet esse vel non esse. ⁊ de nullo ambo si-
mul. omē totū est maius sua parte. he ꝓpōnes dicunt ꝓpōnes ꝑ se no-
te ⁊ indemōstrabiles nō enī opꝫ ꝙ ꝓbent. sed statim intellectis termi-
nis qlibet sane mētis veritatibus eaꝝ assentit. Dicunt aūt p̄ncipia cog-
noscendi. q2 vt dicit p̄mo posterioꝝ. veritas cuiuslibet ꝯclusiōis scite est
ex veritate p̄moꝝ p̄ncipioꝝ cognoscēdi. sicut enī per lumē solis oīa vidē
tur. q2 dicit scđo de aīa. nihil videt sine lumīe. sic nihil cognoscit sine pri
mis p̄ncipijs cognoscēdi. vt hoc declarat primo posterioꝝ. Habitus er-
go iste qui est de primis p̄ncipijs cognoscēdi vocat intellectus. vnde in
tellectus est habitꝰ speculatiuꝰ p̄moꝝ p̄ncipioꝝ cognoscēdi. Quidā autē
est habitus speculatiuus qui est de p̄ncipiatis. vt de ꝯclusionibus scibi-

ibus. ꝯclusio em̄ ꝑnci piat̄ ⁊ ꝓbat̄ ꝑ ꝑmissas. vt dicit̄ ꝑmo posterioꝝ. ⁊ talis habitus speculatiu⁹ qui est de ꝑncipiatis vocatur scientia. Unde scientia est habitus speculatiuus ꝯclusionis vel ꝯclusionū ꝑ demōstrationē vel ꝑ demōstratiōes acq̄situs. Dicit̄ ꝑmo posterioꝝ. Demonstratio est syllogism⁹ faciēs scire. cōclusiōis aūt est demōstratio. Habit⁹ aūt practicus est qui est de rebus libere opabilibus a nobis per liberaȝ nostram voluntatē. ⁊ quoꝝ ꝑncipiū est volūtas. ⁊ talis est duplex q̄dā est factiuus ⁊ quidā actiuus. Actiuus vt prudētia Unde prudētia est recta ratio est habitus practicus recta ratiōe actiuus. Uel prudētia est recta ratio rerū agibiliū. mediante em̄ prudētia. vt dicit seneca. recte agim⁹. Dicit em̄ seneca in libello de quattuor virtutibus cardinalib⁹. Si prudens esse cupis anim⁹ tuus tribus dispenset̄ tempoꝛib⁹. presentia ordina preterita memorare. ⁊ in futuris ꝓspectum intende. Factiu⁹ aūt vt ars. Ars em̄ est habitus intellectualis anime recta ratiōe factiuus. Uel ars est ratio recta reꝝ factibilium. Cuius diffinitionis declaratio patebit in notabili sequēti mediāte em̄ arte artifex recte facit scd̄m ꝑncipia et regulas sue artis. vt mensator vel sartor. ¶ Differūt aūt habitus speculatiuus ⁊ practicus tripl̄r. Primo ex parte obiecti. obiectuȝ em̄ bitus speculatiui nō est libere opabile a nobis. Obiectū aūt habitus practici est libere opabile a nobis. Scd̄o differūt ex parte finis. q2 finis habit⁹ speculatiui est scire. practici vero opus. Dicit̄ em̄ scd̄o methaph̄ theorice quidem veritas practice vero opus. Tertio differunt ex parte subiecti. q2 subiectum habitus speculatiui est intellectus speculatiu⁹ practici vero subiectū est intellectus practicus. Dicunt̄ aūt habitus intellectuales nō ideo q̄ sunt in aīa. q2 habitus morales sic essent intellectuales. q2 etiā sunt in aīa. Dicit̄ em̄ scd̄o ethicoꝝ. tria sunt in aīa. habitus. potentie ⁊ passiōes. modo habit⁹ morales sunt habitus. sed dicunt̄ ideo intellectuales. q2 ipsis mediātibus intellectus assentit vero ⁊ dissentit falso. Sed habitus morales. ideo dr̄. quia ipis mediātibus voluntas eligit bonū ⁊ refutat malū. Seq̄t̄ correllarie q̄ habit⁹ intellectuales sunt ipsius intellect⁹ assentiue. sed morales electiue. patȝ correllariū ex dictis.

Notandū quarto: pro diffinitione artis

intelligēda. Ars diffinit̄ sic. est habitus intellectualis aīe recta ratione factiuus. Pro qua diffinitiōe sciendū. q̄ diffinitū presentis diffinitiōis est ars humana. ꝓpter excludere arteȝ diuinā que hic nō diffinit̄ ratio. quia ars est actus accidentalis aīe. Ars auteȝ diuina est substātia. quia deus met: omnia em̄ que sunt in deo sunt deus met. vt dicit dionisius. Similiter hic diffinit̄ ars habitualis ⁊ nō actualis. ars em̄ actualis nō ē habitus ꝯclusionis. sed est actus assentiendi alicui ꝯclusioni nō firmiter radicate. Unde notanduȝ ars est duplex. Quedā actualis et est noticia acquisita qua quis actualiter alicui cōclusioni assentit. vt si aliquis noui et tapplitat⁹ ad logicā assentiret huic ꝯclusioni. arguēdo ab inferiori ad

superius. est ꝯsequētia bona affirmatiua ⁊ sine distributiōe. tūc assens⁹ huius ꝯclusionis dicit̄ ars actualis. Sed ars habitualis est noticia acq̄sita alicuius cōclusiōis per demōstrationē. ꝓ vt illa noticia iaȝ est firmiter radicata in aīa. vt est in anima subquiete. vt noticia huius ꝯclusiōis arguēdo ab inferiori ad superi⁹ affirmatiue ⁊ distributiue. vt est firmiter radicata in anima dicit̄ ars habitualis. eo q̄ est qualitas acq̄sita existēs in anima ⁊ firmiter in aīa radicata. Dicit̄ aūt in fine diffinitiōis q̄ ars est habitus recta ratione factiu⁹. ⁊ oportet hoc intelligi de recta ratiōe artificiali ⁊ nō morali. Unde duplex est rectitudo. Quedā est rectitudo moralis siue moris scd̄m quā aliq̄d fit moraliter bene vt facer̄ elemosinam ex charitate. facere vnicuiq3 iusticiā. ⁊ sic illud quod iuste fit recte debet fieri. Alia aūt est rectitudo artis vel artificialis scd̄m quā aliquid fit bene in genere sue artis scd̄m precepta ⁊ regulas artis: vt sartor faciens pulchrā tunicā dicit̄ recte facere ratione artificiali. q2 scd̄m regulas sue artis. Sequit̄ correllarie ꝑmo q̄ ars decollandi hoīem fit recta ratiōe artificiali licet nō morali. ¶ Sequit̄ correllarie. scd̄o q̄ aliquis pōt facere aliq̄d recta ratiōe artificiali: qui tn̄ nō operat̄ recta ratiōe morali: patet de artifice qui est doctus in sua arte: ⁊ ē mal⁹ in vita.

Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est cōclusio

responsalis. Tantū q̄nq3 sunt habitus intellectuales ipsius aīe. intellectuales veridici semꝑ ad se inuicē irreducibiles specifice distincti in q̄s habitus intellectualis diuidit̄ scd̄m diuisionē mediatā ⁊ cōiter cōsuetā fieri. scilicet sapiētia: intellectus: sciētia: ars: ⁊ prudētia. Similiter diuisio ipsius artis est bene posita. patet veritas huius ꝯclusionis ꝓ prima parte. scilicet q̄ habitus intellectuales sunt q̄nq3 ex sufficientia ipsoꝝ q̄ est talis. Omnis habitus intellectualis vel est speculatiu⁹ vel practic⁹. Si speculatiuus hoc est dupliciter vel de principijs vel de principiatis Si de pricipijs hoc est duplicit̄ vel em̄ est de principijs essendi sic est sapientia: vel de principijs cognoscēdi sic est intellectus. vel est de principiatis: sic est sciētia Si aūt est practicus hoc est duplicit̄. vel est actiu⁹: sic est prudētia. vel factiu⁹. sic est ars. Dico ꝑmo ~~in intellectu~~ q̄ tm̄ quinq3 sunt habit⁹ acq̄siti ad innuendū q̄ hic nihil determinat̄ de habitib⁹ infusis. Dico scd̄o intellectuales ad denotandū q̄ hic nō fit mentio de habitibus moralibus qui sunt decē. vt patet scd̄o ethicoꝝ. Dico tertio ipsius aīme ꝓpter excludere habitus corporis. de quib⁹ etiā nihil ad ꝓpositum. Dico quarto veridici ad innuendū q̄ de falsidicis habitib⁹ hic nō determinat̄. Dico quīto veridici semꝑ ad innuēdū q̄ hic nō determiat̄ de habitibus veridicis aliquādo qui sunt opinio suspicio ⁊c̄. Dico sexto ad seinuiceȝ irreducibiles. q2 plures sunt qui reducunt̄ ad istos. sed isti q̄nq3 hic enūerati ita se habent q̄ vnus nō reducit̄ ad aliū ex quo differunt specifice. Methaphisica em̄ reducit̄ ad sapientiam: habitus ethici pollitici ⁊ iconomici reducūt̄ ad prudentiā. Grāmatica logica rhetorica

ad artē. Dico septimo specifice disticti. qꝛ nūeraliter distincti sunt plures: qa tot sunt quot sciunt eos ex quo accn̄a multiplicant multiplicatione subiectoꝝ: vt patet p̄mo thopicoꝝ. Dico vltimo scd̄m diuisionez mediatā. quia scd̄m diuisionē immediataz essent tantū duo. oīs diuisio debet esse imediata vel reducibilis ad mediataz. vt dicit Boeti. in lib. diuisionū. ꝛ licet ista diuisio habituū est immediata. quia hꝫ qnqꝫ membra tn̄ reducit ad immediatā. vt sic oīs habitꝰ intellectualis vel est speculatiuꝰ vel practicus: vt dictū est. ¶ Sed ꝙ scd̄a pars ꝯclusiōis sit vera. scilicet ꝙ diffinitio artis sit bene posita. Probat sic. oīs diffinitio est bona que dat ꝑ genꝰ ꝛ differentiā: ꝛ que facit diffinitū differre a quolibet nō ꝯtento sub diffinito. sed ista diffinitio artis ē huiusmōi. facit em̄ artē differre ab om̄ibus alijs quattuor habitibꝰ intellectualibus. igitur diffinitio artis est bn̄ posita. Maior est vna ꝯditio bone diffinitionis vt ostendit Boeti. in li. diffinitionū. Minor patet ex quarto notabili.

Ar Primo ꝯtra primā partē ꝯclusionis. nō sunt qnqꝫ habitus intellecuales. igit. Probat an̄s. qꝛ prudentia ꝛ ars nō sunt habitꝰ distincti. igit habitus intellectuales non sunt quiqꝫ. Probat an̄s. qꝛ sequitur bene artista est prudentia. ergo ars est prudētia. Tenet ꝯn̄a a ꝯiugatis scd̄o thopicoꝝ. Dico ꝙ ꝯn̄a a ꝯiugatis bene valet in terminis accidētalibus quoꝝ vnus predicat de altero p̄dicatione essentiali. vt albū est coloratū. ergo albedo est color. sed hic arguit in predicatiōe ꝑ accidēs. ista ē em̄ predicatio ꝑ accidēs artista ē prudēs. et per ꝯsequens ex ea nō potest ꝯuenienter inferri illa abstractio ars est prudentia.

Ar Secūdo ꝯtra diffinitionē artis Diffinitio artis nō valet. igitur. Probat an̄s. qꝛ aliqua ars nō est habitus. igit ars nō est habitꝰ. Tenet ꝯn̄tia. qꝛ a particl'ari negatiua ad indefinitā negatiuā. An̄s ꝓbatur. qꝛ ars dei nō est habitus. Probat. omnis habitus est accidēs. sed in deum nullū cadit accidēs. ergo ars dei nō est habitus. Maior est nota. quia habitus est qualitas. modo qualitas est accidēs. Minor est aristo. xij. methaphisice. vbi ostendit ꝙ deus est actus purꝰ. modo si aliqd̄ accidens esset in deo. tūc nō esset actus purus. Dico ꝙ diffinitio artis intelligitur de arte humana que acquirit per demonstrationē aut experientiam ꝛ talis est accidēs. ꝛ nō intelligitur de arte diuina.

Ar Tertio. Ars humana non est habitus. igit solutio nō valet. Probatur an̄s. habitꝰ est adiacētia corporis. sed ars nō est adiacētia corporis. igit. Maior est autoris sex p̄ncipioꝝ. Minor. qꝛ ars est in aīa et aīa nō est corpus. vt patꝫ scd̄o de aīa. sed ꝙ ars sit in aīa. quia est in intelllectu artificis. Dico ꝙ habitus capit dupliciter. Uno modo pro adiacentia corporis vel eoꝝ que circa corpus sunt. vt vestes dicūtur habitus: ꝛ sic nō capit hic habitꝰ sed est speciale predicamētū. Alio mō capitur habitꝰ ꝓ qualitate ex ml'tis acqsita actibus. ꝛ sic ars dicit habitꝰ.

Ar Quarto. Ars humana nō est habitus. igit. Probat. om̄is habitus est qualitas acqsita sed aliqua ars est innata. igit Maior patet ex diffinitiōe habitus. Minor. qꝛ ars cursoria: ars pugillatoria sunt artes vt notū est. ꝛ tn̄ sunt innate sunt em̄ naturales potentie. vt ostenditur in predicamētis. modo naturalis potentia est qualitas innata vt declaratur circa scd̄am speciē qualitatis. Dico ꝙ ars cursoria ꝛ pugillatoria bene sunt innate. ꝛ dicūt naturales potentias. sed sic non sunt artes. sed vt ars cursoria ꝛ pugillatoria dicūt qualitates acquisitas ꝑ studium ꝛ exercitiū: sic bene sunt artes. ꝛ sic diffinitio artis eis ꝯuenit.

Ar Quinto Diffinitio artis nō valet. qꝛ ex ea sequit ꝙ scientia libri elencoꝝ nō esset ars qd̄ tamē est falsuꝫ. Probat sequela. qꝛ scientia libri elencoꝝ docet aliqd facere qd̄ non fit recta ratione. Probat. qꝛ docet argumēta sophistica facere ꝛ illa nō fiunt recta ratione. Probat. quia argumēta sophistica nō sunt recte argumentatiōis. igit. nō sunt recte rationis. tenet ꝯsequētia ab eodē ad idem. qꝛ idē est ratio ꝛ argumētatio. Sed an̄s. qꝛ argumenta que docet scientia elencoꝝ sunt argumēta sophistica. Dico ꝙ recta ratio non capitur hic pro argumentatione. sꝫ capit hic ratio pro recta ratione artificiali. et sic argumenta sophistica fiunt recta ratione et recto modo sue artis.

Ar Sexto. Diffinitio artis ꝯuenit alteri diffinito. igit. Probat. qꝛ ꝯuenit habitibus moralibus. vt tēperantie veritati ꝛc̄. Similiter ꝯuenit habitibus theologicalibus. vt fidei. spei. ꝛ charitati. Probatur. quia mediantibꝰ habitibꝰ moralibus aliquid fit recta ratiōe. Similiter mediāte fide aliquid fit recta ratione. qꝛ scd̄m fidem aliquis agit scd̄m rectā rationē. Dico ꝙ habitus morales et theologicales in diffinitione artis excludūtur ꝑ genꝰ. scilicet habitus intellectuales. Uel dico ꝙ habitus morales ꝛ theologicales fiunt recta ratione morali ꝛ nō artificiali. modo conclusio intelligit de recta ratione artificiali.

Ar Septimo. Ars est habitus actiuꝰ. igit. Quia sequit bene. ars ē habitus factiuus ergo actiuꝰ. Tenet ꝯn̄tia a specie ad genus qꝛ facere est agere. Dico ꝙ actiuū bene est genus ad factiuū si capitur ꝯmuniter. sed hic capitur proprie.

Ar Octauo. Diffinitio artis ꝯuenit opinioni. igit nō valet. Probat an̄s. qꝛ aliqua opinio fit recta ratione. Dico ꝙ ad diffinitionē artis debet addi firmus. modo opinio est habitus ifirmus.

Ar Cōtra solutionē. Opinio etiā est habitus firmus. Probat quia ꝯstat aliquē firmiter assentire alicui opinioni. ꝛ sic talis opinio ē habitus firmus. Dico veruꝫ argumētum ꝯcludit ꝙ opinio potest esse habitus firmus ratione subiecti sui in quo est. sed nō ratione obiecti. et sic ars dicitur habitus firmus ratione obiecti.

¶ Utrū tantū septē sint artes liberales.

Pro intellectione questiōis mote notandū est primo. quāuis in q̄stiōe p̄cedenti posita est diffinitio artis ꝛ satis sufficiēter declarata. accipiebatur tamē in predicta diffinitione ars ꝓprie Ars tamē cōiter sumpta

scd̄m tulliū diffinit̄ sic. Ars est collectio multoꝝ preceptorū in vnū finē
tendentiū. Per p̄cepta aūt in ꝓposito intelligunt̄ regule alicuius artis
sicut em̄ p̱ preceptū domini artat̄ ⁊ ordinat̄ seruus ad faciēdū illud qd̄
dn̄s precepit. sic artifex per regulas sue artis dirigit̄ in operando. vt in
grāmatica sunt multe regule que om̄es ordinātur in vnū finē. scilicet in
orationis congrue constitutionē. licet aūt ars varijs et diuersis modis
diuidat̄, tamē hic ad propositū est solum de artibus liberalibus que di-
cuntur amminiculatiue. respectu artium p̄ncipaliū. vt dicet̄ inferius.

Notandū ergo p̄mo. ꝙ ars liberal̄ diffi-

nit̄ sic. Ars liberalis est habitus speculatiuꝰ vel practicus qui acquirit̄
sine fatigatione et maculatione corporis quo nō ꝯtingit falsum dicere.
In qua diffinitiōe artis liberalis tangunt̄ tria. Primo dicit̄ ꝙ ars libe-
ralis aliqua est habitus practicus vt triuiū. vt grāmatica. logica. rheto-
rica. he em̄ artes sunt de sermone. vt reperit̄ in scd̄o notabili. modo ser
mo est libere opabilis a nobis. Tangit̄ etiā in diffinitione ꝙ aliqua ars
liberalis est habitꝰ speculatiuꝰ. vt totū quadruuiū. vt arithmetica. mu-
sica. geometria. ⁊ astronomia. vt dicet̄ inferiꝰ Scd̄o tangit̄ in diffinitio
ne ꝙ ars liberalis fit sine fatigatiōe ⁊ maculatiōe corporis. Et per hoc
habetur differentia inter artes liberales ⁊ mechanicas. artes em̄ me-
chanice fiunt cū maculatiōe corporis ⁊ fatigatiōe vt patet de arte fabri
li. liberales aūt nō. Tertio in diffinitiōe tangit̄ ꝙ artes liberales ordi-
nantur. ⁊ sunt de vero cū dicit̄ quibus ꝯtingit veꝝ dicere. omnis em̄ ar-
tifex recte ⁊ vere opatur cū precepta sue artis obseruat.

Notandū scd̄o. ꝙ ars liberal̄ est duplex

Quedā est prohibita ⁊ quedā nō ꝓhibita. Prohibita q̄ habet aliqd̄ ma
lum annexū ꝓpter quod eius praxis ꝓhibet̄. vt est nigromātia que ha-
bet hoc malū annexū. scꝫ inuocationē demonū qd̄ est ꝯtra precepta di-
uina. Sed nō ꝓhibita est que nō hꝫ aliquod malū annexū: quare eiꝰ pra
xis nō ꝓhibet̄. vt sunt artes liberales septē. ⁊ tal̄ ars nō ꝓhibita est du
plex. q̄dā p̄ncipalis ⁊ quedā minꝰ p̄ncipal̄. Principales sunt que nō or-
dinant̄ in alias. sed alie artes in eas. vt minus principales ordinant̄ in
ipsam methaphisicā. Dicit̄ em̄ primo methaphisice necessariores qui-
dem alie dignior ℣o nulla. Et ars p̄ncipalis est duplex. quedā est specu-
latiua ⁊ quedā practica. Speculatiua est que est de obiecto qd̄ nō est li
bere opabile a nobis p̱ liberā nostrā volūtatē. Et sunt tres. methaphi-
sica que est de substantijs seperatis. mathematica que est de magnitu-
dinibus ⁊ quātitatibꝰ rerū. ⁊ phisica que est de natura ꝯstātibus ⁊ qua
rum principiū est natura. Practica aūt est que est de his rebꝰ que sunt
libere opabiles a nobis p̱ liberā nostrā volūtatē. vt est philosophia ra
lis que est de virtutibꝰ moralibus quarū principiū est volūtas. modo
volūtas est potētia libera. Dicit̄ em̄ tertio ethicoꝝ. nos sumus dn̄i ⁊ re-

ctores nostraꝝ opationū a p̄ncipio vsq; in finē. Et philosophia practi-
ca est triplex scilicꝫ ethica. pollitica. ⁊ yconomica. Ethica est de regimine
suijpius. Pollitica ē de regimie ciuitatū ⁊ reipublice. Yconomica ē de re-
gimine domꝰ ⁊ familie. Alia aūt est ars liberalis minꝰ principalis que
aminiculatiua ⁊ seruilis dicit̄ q: seruit ⁊ famulat̄ ad studiū ⁊ acq̄sitionē
philosophie p̄ncipalis. Et talis est duplex. quedā triuialis ⁊ quedā qua
druuialis. Triuiales sunt que tendūt in vnū finē ⁊ terminū. vt grāma
tica. logica. ⁊ rhetorica. que om̄es ꝯsiderāt de sermone licet diuersimo-
de. Grāmatica em̄ ꝯsiderat de sermone congruo vel incōgruo. Logica
de sermone vero vel falso. Rhetorica de sermone ornato vel inornato.
Quadruuiales aūt sunt quattuor arithmetrica. musica. geometria. ⁊ a-
stronomia. om̄es em̄ iste quattuor artes ꝯsiderāt de quātitate. licet nō
eodem mō arithmetica et musica de quātitate discreta. scilicet de nūe-
ro. arithmetica absolute. musica vero ꝯtracto modo. q: in ordine ad so
num. ē em̄ musica de nūero sonoꝝ. geometria aūt ⁊ astronomia ꝯsi de-
rant de quātitate cōtinua: geometria de quātitate ꝯtinua absolute. sꝫ
astronomia de quātitate ꝯtinua cōtracto modo quia in ordīe ad motū
astronomia em̄ est de corporibus celestibus in ordine ad motū ⁊ vt mo
uent̄. ¶ Sequit̄ correllarie ꝙ ꝓprie loquēdo quadruuiū non est ars.
om̄is em̄ ars est habitus practicus. quadruuiū aūt est habitus specula-
tiuus. quadruuiū em̄ est de his rebus que nō sunt libere opabiles a no
bis p̱ liberā nostrā voluntatē. vt specialit̄ patet de astronomia que est
de corporibus celestibus que non ꝯstant ab ope nostri intellectus. sed
a deo. dicit̄ em̄ duodecimo methaphisice ꝙ a deo dependet celum ⁊ to
ta natura. Dicit̄ aūt quadruuiū ars similitudinarie sicut em̄ triuium de
seruit ad philosophie principalis acquisitionē sic et quadruuium.

Notandū tertio. ꝙ artes dicunt̄ libera

les quattuor de causis. Prima q: habēs eas libere potest in opus earū
quocūq; impedimento extrinseco supueniēte. Si em̄ logico ligarentur
manus ⁊ pedes adhuc potest arguere syllogisare ⁊ disputare. et ad mi-
nus argumentationē mentalē ꝯcipere que est ℣a argumentatio. vt di-
cetur inferiꝰ. Sed sic nō est de artibus mechanicis. Si em̄ sartori liga-
rētur manus ⁊ pedes. vel sutori nō potest in opus sue artis. vt latiꝰ de-
ducet̄ in vno argumēto. Scd̄a de causa dicūtur artes liberales. q: olim
hoīes liberi ⁊ nobiles solū illis artibus instruebātur. Tercia causa q: li
berant hoīeꝫ a curis terrenis animū eiꝰ ad celestia eleuando. Aristote
les em̄ ⁊ phisici ceteri p̱ studiū artiū liberaliū deuenerūt in cognitionē
vnius p̄me cause que est deꝰ. Dicit̄ em̄. xij. methaphisice. entia nolūt ma
le disponi. mala est pluralitas principū sit ergo vnus princeps. Quarta
causa dicūtur artes liberales. quia studētes illas artes scd̄m leges im-
periales liberi sunt in oībus tributis ⁊ vectigalibus p̄ncipū ⁊ impera-
torū. Potest etiā addi quīta ratio. q: liberāt hoīeꝫ ab ignorātia que fm

boetiũ ſcd̓o de ꝯſolatione ꝓſa q̄rta. animalibꝰ brutis ꝯuenit a natura.
hoībus aūt ex vitio. Inuēte ergo ſunt artes liberales ꝓpter tollendū
defectus aīe hoc eſt ignorātiaꝫ. Aīa em̄ noſtra in p̄ncipio ſue creatiōis
eſt vacua in oībus virtutibus ⁊ ſcientijs. p̄ ſtudiũ aūt ꝑficiẗ ⁊ ad actum
deduciẗ. Unde diciẗ tercio de aīa. intellectꝰ noſter in p̄ncipio ſue crea
tiōis eſt tanq̄ꝫ tabula raſa in qua nihil eſt depictũ aptꝰ natꝰ tñ depingi.

Notandũ quarto ꝙ ars mechanica diſ-
finitur ſic. Ars mechanica eſt habitus practicꝰ p̄ncipaliter ordinatꝰ ad
opus q̄d fit cũ fatigatiōe ⁊ maculatiōe corporis. vt ars fabrilis Et ſunt
ſeptē. vꝰ. Lana nemus miles nauigatio rus medicina. His ars fabrilis
iungaẗ he mechanice ſunt. Et ſub iſtis ſeptē ꝯtinenẗ oēs alie artes me-
chanice. Pro quo ſciendũ p̄ma ars mechanica eſt lanificiũ vel pānificiũ.
et ſub illis cōprehendunẗ oēs artes que ſunt de p̄paratiōe veſtimento
rum. vt ſartoria: ſutoria ars pelliſicũ ſimiliter ars radendi pānũ ⁊ gene
raliter ſub pannifico ꝯprehendunẗ oīes artes ⁊ oīs labor qui fit cũ fi-
lis. vt ē ars textoꝝ ⁊ artes ſil'es. Scd̓a ars mechanica ē nemꝰ. vt eſt ars
venandi beſtias: poſſet etiā hic cōprehēdi ars piſcatoria: q2 piſces etiā
venanẗ. licet melius cōprehendiẗ ſub nauigatiōe: ſub iſta etiā ꝯprehen
dūtur oēs artes de p̄paratiōe ciborum: vt eſt coquinaria ars cocoꝝ ⁊
ars carnificũ ſic hic ꝯprehendiẗ carpentaria. ars molēdinaria que p̄ſup
ponunt ligna de nemoribus. Tertia ars mechanica eſt ars bellica que
milicia diciẗ vel armatura. ⁊ ſub illa ꝯtinenẗ oēs artes de modo pugnā
di: vt dimicatoria pugillatoria ⁊ ſil'es. Quarta ars mechanica diciẗ na-
uigatio ſiue nautatio. ⁊ ſub illa ꝯprehendūtur oīes artes que ſunt p̄
nauigia maris ⁊ aquas. vt piſcatoria: ars emēdi ⁊ vendēdi ⁊ generaliẗ
omnes artes mercatoꝝ. Quinta ars mechanica vocaẗ agricultura que
eſt de ſeminatione ⁊ p̄paratione terre. vt fructifera fiat quēadmoduꝫ
docuit virgil'. in georgicis. ⁊ ſub illa cōprehendunẗ omnes artes q̄ ver
ſanẗ circa agrũ. vt eſt ars arandi: ars plantādi arbores. ⁊ ars metendi
frumenta. ⁊ ars de vineis ⁊ ſimiles. Sexta ars mechanica eſt medicina
practica vel manualis. ⁊ ars barbitonſoria ⁊ ſanādi vulnera diciẗ. ⁊ ſub
illa ꝯprehendunẗ oīes artes ſanādi vulnera. vt cyrurgia ars oculiſta-
rum ars medendi vulnera. ars frāgendi lapidē vel calculũ ⁊ artes ſil'es
Ultima ars mechanica eſt ars fabrilis. et ſub illa ꝯtinētur omnes artes
de p̄paratione armoꝝ. vt eſt ars faciendi haſtas. galeas. frameas. gladi
os. cultellos ars ferrifactoria. ars aurifabrorũ. ars ſeparādi metalla: et
generaliter oīes artes que verſantur circa igneꝫ ⁊ mineras ⁊ ſimiles.
¶ Sunt aūt artes mechanice inuente ꝓpter tollere defectꝰ corporis.
Unde dixit catho. Si tibi ſunt nati nec opes tunc artibus illos inſtrue
Ut poſſint inopē defendere vitā. Earũ aūt ſufficiētia artiũ mechanica
rum ſic ſumiẗ. Omnis ars mechanica aut ordinaẗ in cuſtodiaꝫ vite aut
in ſuſtentationeꝫ vite. Si in cuſtodiā vite ⁊ ſic dupliciẗ vel vite publice

vel cōmunis ſic eſt milicia. vel vite ꝓprie ⁊ ſingularis ⁊ ſic eſt medicina
Si aūt ars mechanica ordinaẗ in ſuſtentatiōe vite. ⁊ hoc dupliciẗ. vl'
in amictum. ⁊ ſic eſt lanificiũ. vel in victũ. ⁊ hoc eſt dupliciter. vel verſa
tur circa animata. et ſic eſt ars venandi beſtias. Si autē circa ināiata et
hoc dupliciter. vel circa aquā: ⁊ ſic eſt nauigatio: vel circa terrā ⁊ cultũ
terre. ⁊ hoc dupliciter. vel circa terrā in ſe. ⁊ ſic eſt agricultura. vel circa
generata ex terra: ⁊ ſic eſt ars fabrilis que eſt circa ferruꝫ. ferrũ aut fit
ex terra. q2 terra pinguis mutaẗ in lapides. et poſtea ex lapidibꝰ virtu-
te ignis ſeperaẗ ferrũ. bene ergo dixit Auicēna in mineralibꝰ terra pu
ra et ſicca non fit lapis ſed viſcoſa ⁊ pinguis. Dicūtur aūt mechanice a
verbo mechor: aris. et hoc ſimilitudinarie. ſicut em̄ ille vir mechatur q̄
habēs ꝓpriā vxorē querit aliam. ſic etiā ille qui inſiſtit ſtudio artiũ me
chanicarũ dereliquit ꝓpriũ finē. q2 eius intellectus creatus eſt vt cog-
noſcat deũ ⁊ creaturas ⁊ diligat ⁊ hoc habeẗ ex ſtudio artiũ liberaliū
et non mechanicarum. Etiā dicuntur mechanice a mechus mecha. ſicut
enim mulier mecha ⁊ adultera vilis reputaẗ reſpectu mulieꝝ probarũ
et virtuoſarũ. ſic etiam ſtudium artium mechanicarum eſt vile ⁊ turpe
reſpectu ſtudij quod eſt in artibus liberalibus.

Iſtis notabilibꝰ ſic ſtantibꝰ eſt hec ꝯclu
ſio reſponſalis. Tantũ ſeptē ſunt artes liberales aminiculatiue ſpecifi-
ce diſtincte. ⁊ formaliter apud antiquos cōiter vſitate ſic ꝙ non plures
ad alias nō reducibiles ſcd̓m diuiſionē mediatam ⁊ cōiter ꝯſuetā fieri.
Ueritas huius ꝯcluſionis paꝫ per ſufficientiā artiũ liberalium que eſt
talis. omnis ars liberalis aut eſt triuialis aut quadruuialis. Si triuial'
hoc tripl'r. vel eſt de ſ̄mone ꝯgruo ſic eſt grāmatica. vel de ſermone ve-
ro ſic eſt logica. vel de ſermone ornato ſic eſt rhetorica. Si aūt quadru-
uialis. hoc eſt dupl'r. vel em̄ eſt de quātitate ꝯtinua vel diſcreta. Si di-
ſcreta hoc eſt dupliciter. vel abſolute ſic eſt arithmetica q̄ eſt de nūero
abſolute. modo numerꝰ eſt quātitas diſcreta. vel eſt de quātitate diſcre
ta ꝯtracto modo. ⁊ ſic ē muſica que eſt de nūero ſonoꝝ vel de nūero cō-
tracto ad ſonũ. Si aūt eſt de quantitate ꝯtinua hoc eſt dupl'r. vl' de quā
titate ꝯtinua abſolute: ſic eſt geometria que eſt de quātitatibus ⁊ ma-
gnitudinibus reꝝ abſolute. modo magnitudo eſt quātitas cōtinua. Si
aūt eſt de quātitate ꝯtinua cōtracto modo: ſic eſt aſtronomia que eſt de
magnitudine corpoꝝ celeſtiũ ⁊ de corporibꝰ celeſtibus nō abſolute ſed
vt mouenẗ. Dico p̄mo in ꝯcluſiōe tm̄ ſeptē ſunt artes liberales āminicu
latiue vl' minꝰ p̄ncipales: q2 p̄cipales plures eſſent q̄ꝫ ſeptē. q2 metha-
phiſica mathematica ⁊ alie plures. ſed hic fit mētio de artibꝰ minꝰ p̄nci
palibꝰ q̄ ſeruiles dicunẗ. Dico ſpecifice ⁊ formaliẗ diſticte q2 numerali-
ter artes liberales diſtinguēdo eēnt plures q̄ꝫ ſeptē. q2 eſſent tot quot
ſunt ſcientes eas. ex quo accidētia multiplicātur nūero ſubiectoꝝ ſuoꝝ:
vt diciẗ p̄mo thopicoꝝ. Dico tercio apd̓ antiquos cōiter vſitate: q2 aliq̄

ſunt artes liberales q̄ ſunt nouiter inuẽte. vt eſt ars de ponderib⁹: ſilr̄
ars pſpectiuiſtaꝝ. meli⁹ tm̄ dr̄ ꝙ ars de ponderib⁹ cõprehendit ſub geo
metria: ſilr̄ ars pſpectiue qꝛ ars pſpectie eſt de linea viſuali mõ linea
eſt de ꝯſideratõe geometrie Dicit vltio ſm̄ diuiſionẽ mediatã qꝛ ſm̄ di
uiſionẽ immediatã ars liberalis tm̄ ẽ duplex. qꝛ oĩs ars liberalis aut eſt
triuial' aut q̄druuial': vt dictũ eſt in ſufficiẽtia circa ꝓbationẽ ꝯcluſiõis.

Ar̄ Primo. Ex ꝯcluſione ſequit falſum igit: Probat añs. qꝛ ſequere
tur ꝙ tantũ ſeptẽ eſſent entia qḋ eſt falſum. Probat ſequela. qꝛ
ſequit bene om̄es artes liberales ſunt entia: ſed tantũ ſeptẽ ſunt artes
liberales: ergo tm̄ ſeptẽ ſunt entia. Tenet ꝯſequẽtia in darij. Maior et
minor ſunt note. Dico hoc argumentũ nõ valet ꝓpter duas cauſas Pri
mo quia maior nõ eſt in darij. maior em̄ in darij debet eẽ vniuerſalis af
firmatiua. modo iſta om̄es artes liberales ſunt entia: eſt indiffinita Eſt
em̄ regula in logica. Om̄is collectiue tentũ facit ꝓpoſitionẽ indiffinitã
Secundo nõ valet quia arguit a non diſtributo ad diſtributũ que ꝯña
non valet: in maiori em̄ artes liberales non diſtribuit: et in cõcluſione
diſtribuit ratione iſtius ſigni tantum.

Ar̄ Scḋo. Ex ꝯcluſiõe ſequit falſum. igit. Añs ꝓbat quia ex ꝯcluſiõe
ſequit ꝙ tm̄ due eſſent artes liberales qḋ eſt falſum. Probat ſeq̄
la: quia ſequit bene: he ſunt artes liberales: et he ſunt tm̄ due: ergo tm̄
due ſũt artes liberales. tenet ꝯña p ſyllogiſmũ expoſitoriũ i tertia figu
ra. Maior ⁊ minor ſunt note demõſtrando grãmaticã ⁊ logicã. Dico ꝙ
hoc argumentũ non valet ꝓpter duas cauſas. Primo qꝛ arguit a nõ di
ſtributo ad diſtributũ: q̄ ꝯña non valet: quia in maiori artes liberales
nõ diſtribuit: ⁊ in cõcluſiõe diſtribuit ratione iſti⁹ ſigni tm̄ qḋ habet di
ſtribuere p̄dicatũ confuſe diſtributiue. Scḋa cauſa qꝛ plus eſt predica
tũ minoris q̄ȝ ſubiectũ ꝯcluſiõis qḋ nõ debet eẽ in ſillogiſmo expoſito
rio in tertia figura. p̄dicatũ em̄ in minori eſt hoc totũ: tantũ due: qꝛ ſin
kathegreumata poſita a parte p̄dicati ſunt partes p̄dicati ſed nõ a p
te ſubiecti ſed in ꝯcluſiõe ſubiectũ ẽ ſolũ due qꝛ ſinkathegreuma poſitũ
a parte ſubiecti nõ eſt pars ſubiecti nec ſubiectum.

Ar̄ Tertio. Ex cõcluſione ſequit falſum. igit Probat añs. quia ſequi
tur ꝙ tm̄ due eſſent artes liberales: quia ſequit bene. tm̄ ſeptem
ſunt artes liberales: ergo tm̄ due ſunt artes liberales. Tenet ꝯña ab in
feriori ad ſupius. om̄is em̄ terminus ſignificans numeꝝ maiorẽ eſt infe
rior ad terminũ ſcantẽ numerũ minorẽ. Dico ꝙ ꝯſequentia ab inferio
ri ad ſupius bene valet quãdo arguit ab inferiori ad ſupius in añceden
do tm̄. quia terminus ſcans numerũ maiorẽ eſt inferius in añcedendo
tantũ ad terminũ ſcantẽ numerũ minorem.

Ar̄ Quarto. Tantũ ſex ſunt artes liberales. igitur no ſeptẽ. Probat
añs. quia ſex ſunt artes liberales ⁊ non plures. igit tm̄ ſex. Tenet
ꝯſequentia ab exponẽtib⁹ ad expoſitã. Sed añs probat. quia ſequit bñ
ſex ſunt artes liberales ⁊ vna: et vna nõ eſt plures. igit tantũ ſex ſunt ar

es liberales. Tenet ꝯña ab equiualente ad equiualẽs. qꝛ hoc totũ añs
valet idem cũ ꝯñte. qꝛ idem eſt dicere: tantũ ſex ſunt artes liberales et
vna: et vna non eſt plures ſicut eſt dicere tantũ ſex ſunt artes liberales
Pro ſolutione iſtius argumenti notandũ eſt ꝙ iſta propoſitio: tantum
ſex ſunt artes liberales ⁊ vna. eſt diſtinguenda vel enim eſt vna ypothe
tica et ſic ipſa eſt falſa ⁊ valet tantũ. Tantum ſex ſunt artes liberales ⁊
non plures q̄ȝ ſex ſunt artes liberales. modo hec eſt ypothetica et falſa
qꝛ ad minus vna pars eſt falſa. Si aũt eſt vna de copulato p̄dicato: ⁊ ſic
eſt vera: ⁊ valet tantũ. tantũ ſex ſunt artes liberales ⁊ cum hoc aliquod
qḋ nõ eſt plures etiã eſt ars liberalis: qꝛ ſeptima. ⁊ illa ſeptima non eſt
plures. qꝛ vna tm̄. Dicendũ eſt ergo ad argumentũ. ſi hec ꝓpoſitio tan
tum ſex ſunt artes liberales ⁊ vna. eſt vna kathegorica de copulato pre
dicato tunc eam concedo. ſed non debet exponi per vnam de copulato
extremo ſed per vnam ypotheticam. Si autem eſt ypothetica propoſi
tio: tunc eſt falſa. vt eſt declaratum.

Ar̄ Quinto. Cõcluſio nõ eſt propoſitio: ergo nõ eſt ꝯcedenda. Tenet
ꝯña. nihil eſt ꝯcedendũ niſi ꝓpoſitio nihil aũt cõceditur niſi verũ
vt patet p̄mo poſterioꝝ. modo veritas cõuenit ꝓpoſitioni. Añs ꝓbat
omnis ꝓpoſitio habet ſubiectũ. ſed hec ꝓpoſitio tm̄ ſeptem ſunt artes
liberales nõ habet ſubiectũ. igitur. Minor ꝓbat ſic p̄mo ꝙ ly tantũ nõ
eſt ſubiectũ. quia eſt ſinkathegreuma. modo ſinkathegreuma nõ eſt ſub
iectum nec pars ſubiecti. Nõ etiã ſeptẽ eſt ſubiectũ. qꝛ eſt adiectiuum:
modo adiectiuũ non eſt ſubiectũ p ſe nec p̄dicatum vt dicit nna regula
logice. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ hec oratio tantũ ſeptẽ ſunt ar
tes liberales non eſt ſubiectũ expreſſe tamẽ implicite: quia hoc totum
ſeptem entia hȝ ſubiectum: eſt enim regula in logica ꝙ adiectiuũ et ſub
ſtantiuum copulantur pro vno extremo. et ſic predicta oratio valet tan
tum. ſeptem entia ſunt artes liberales.

Ar̄ Sexto. Nulla eſt ars liberalis. igit. Probat añs. liberũ eſt gratia
ſui. ſed nulla ars eſt gratia ſui. igit. Maior eſt ariſtotelis primo
metha. Minor. qꝛ omnis ars liberalis ordinat in theologiã vt in deum
Dico veꝝ argumentũ ꝯcludit ꝙ artes non ſunt ſimplicit libere ſȝ bene
reſpectiue: vt reſpectu artiũ mechanicarũ. Ubi notandũ ꝙ liberuȝ eſt
duplex Quoddã eſt ens liberũ ſimpliciter ⁊ eſt illud quod ſoluȝ eſt gra
tia ſui ⁊ non ordinat in aliud ſic ſolus deus eſt liber. quia omnia alia or
dinant in deũ. Scḋo aliqd dicit liberũ in genere ⁊ in reſpectu quod ſcȝ
in cõparatione ad aliud dicit liberũ. et ſic capitur hic.

Ar̄ Septimo. Nulla eſt ars liberalis. igit. Probat añs. nulla eſt ra
tio dabilis quare dicuntur liberales. igit. Probatur añs. qꝛ ſi ali
qua rõ maxĩe illa. qꝛ hñs eas libere poteſt in op⁹ eaꝝ quocunq; impedi
mento extrinſeco ſupueniẽte. Sed ꝯtra hoc arguit. qꝛ ſi ſic tũc ſequere
tur ꝙ logica nõ eſt ars liberalis. qꝛ ſi logico ligarẽtur manus ⁊ pedes ⁊
obſtrueretur os non poſſet in opus logice quia non poſſet arguere.

Dico verū argumentū cōcludit ꝙ logicus in tali casu nō potest arguē re vocalit̄ tn̄ mentaliter. ¶ Cōtra hāc solutionē arguit̄ sic. Si sic tūc seq̄retur ꝙ ars sutoria etiā esset ars liberalis qḋ tn̄ falsum. Probat̄ sequela. q̄ꝛ si sutori ligarent̄ manus ⁊ pedes ⁊ obstrueret̄ os adhuc potest cōcipe calceū mentalē. igit̄ qua ratione logica diceret̄ ars liberalis eadē et sutoria. Dico nō est simile de logica qui ꝯcipit argumentationē mentalem ⁊ de sutore qui ꝯcipit calceū mentalē. q̄ꝛ argumentatio mētalis est vera argumentatio ⁊ attingit finē suū. calceus aūt mentalis non est calceus. Primū patet q̄ꝛ finis argumētationis est p̄ccipaliter pficere intellectum ⁊ aīam. modo argumētatio talis pficit intellectū ⁊ aīam ex quo est in anima. Scōm patet scȝ ꝙ calceus mētalis non est calceus. q̄ꝛ calceus ordinat̄ ad ornandum corpus. modo calceus mentalis hoc nō facit et per consequens nō attingit finem suum.

Ar̄ Octauo. Nulla est ars liberalis. igit̄. Probat̄ aīs seruile. nō est liberale. sed iste septē artes liberales sunt seruiles. ergo nō liberales. Tȝ ꝯn̄a virtute maioris. Maior. q̄ꝛ seruile ⁊ liberale sunt opposita que nō possunt ꝯuenire vni. Minor. q̄ꝛ septē artes liberales dicunt̄ aminiculatiue hoc est seruiles. Dico veruȝ argumentū concludit ꝙ iste septem artes dicuntur liberales et etiam seruiles respectu diuersoruȝ dicunt̄ enim seruiles respectu artiū principaliū. et dicuntur liberales. respectu artium mechanicarum.

Ar̄ Nono. Grāmatica nō distinguit̄ a musica. igit̄. Probatur aīs. q̄ꝛ prosodia que est pars grāmatice etiā docet canere. igit̄ grāmatica nō distinguit̄ a musica. Aīs patet ex diffinitione ꝓsodie. vt patebit Dico licet grāmatica docet canere et etiā musica tamē non eodē modo q̄ꝛ grāmatica docet canere. i. debite pronūtiare syllabas quo ad accētū et quo ad ꝓductionē ⁊ correptioneȝ. Sed musica docet debite canere id est docet ꝓportiones vocū in ordine ad sonum.

Ar̄ Ultimo sic. Rhetorica nō est distincta a logica. igit̄. Probatur. q̄ꝛ dicit̄ p̄mo rhetoricoꝝ ꝙ rhetorica ē pars logice. similiter hoc dicitur scḋo poꝝ. Dico ꝙ Rhetorica capit̄ dupl'r. Uno mō ꝓ scīa de ornato mō loquēdi. ⁊ sic distinguit̄ a logica. Scḋo capitur ꝓ scīa psuasiua q̄ docet psuasiones ⁊ cōsilia. ⁊ sic capit̄ p̄mo rhetoricoꝝ ⁊ scḋo priorū ⁊ sic dicitur esse spēs logice. modo logica etiā docet persuadere que ex probabilibus syllogisat. vt logica sciencie libri thopicorum.

¶ Utrū diffinitio grāmatice ⁊ eius diuisio in q̄ttuor spēs bn̄ sit assignata. Pro intellectione q̄stionis mote. Notandū est p̄mo ꝙ grāmatica cōiter f̄m grāmaticos sic diffinit̄. Grāmatica est scīa docēs recte scribere: recte scripta: recte intelligere: recte intellecta: recte cōponere: recta ꝯposita debite ꝓnūciare. Pro cui⁹ diffinitionis declaratione sciendū. ꝙ diffinitū p̄n̄tis dionis est grāmatica abstractiue sumpta ⁊ doctrinal'. Grāmatica g̊ capit̄ dupl'r. Uno mō ꝯcretiue seu adiectiue ⁊ sic cōcernit ⁊ f̄cat mulierē q̄ scit grāmaticaȝ arteȝ. ⁊ sic nō capit̄ hic. Rō q̄ꝛ sic grāmatica est ens ꝑ accn̄s. ens aūt ꝑ accn̄s nō est diffinibile. vt patet septimo methaphisice Ens ꝑ accn̄s est aggregatuȝ ex substāntia ⁊ accn̄te. vt albus homo. Aliomodo capit̄ grāmatica abstractiue ⁊ formaliter seu substantiue ⁊ sic solum significat vnū. quia artem grāmatice tantū. et sic diffinitur hic grāmatica. Grāmatica est duplex. Quedā positiua: que scȝ docet f̄catiōes vocabulorū intelligere et quid per nomē f̄catur. Dicit em̄ remigius. nisi nomen rei scieris cognitio reꝝ perit. Et Aristo. j. elenco qui virtutes vocabuloruȝ sunt ignari de facili paralogisant̄. i. decipiunt̄. Et dicitur a pono: is: ere. q̄ꝛ ponit fundamentum oim̄ scientiaꝝ. Dicit̄ em̄. j. posteriorū quid nois in om̄i sciētia p̄supponitur. Et talis grāmatica positiua hic nō diffinit̄. Ratio q̄ꝛ nō est sciētia sed est p̄suppositū cuiuslibet scie. Scientia vero est veroꝝ ⁊ necessariorū. vt d̄r. j. poste. Grāmatica aūt positiua est eorū que a volūtate primi impositoris dependēt. impositio em̄ vocabulorū est ad placitū ⁊ voluntatē primi imponētis. Alia aūt est grāmatica doctrinalis que docet construere oratiōes cōgruas ex ꝓprijs suis regulis. omnis em̄ scientia et ars habet sua p̄ncipia ꝓpria ꝯclusiones ꝓprias interrogatiōes ⁊ responsiones. vt d̄r p̄mo posterioꝝ. p̄ncipia aūt grāmatice sunt regule grāmaticales q̄bus docetur ⁊ p̄cipitur quid ad orationē ꝯgruā faciendam est necessariū. In diffinitiōe aūt grāmatice pro gn̄e ponitur scīa cōiter capiendo sciētiā. ꝓprie em̄ loquēdo grāmatica non est sciētia. scīa em̄ ꝓpe sumpta est habitus speculatiu⁹. grāmatica aūt est hitus practicus vt p̄us ōn̄sum est. Sȝ grāmatica bene d̄r scīa capiendo sciam cōiter vt nō distinguit̄ cōtra artē quō ⁊ totū triuiū d̄r scientia. Dicit̄ vlterius in diffinitione ꝙ grāmatica docet: quod est intelligendum instrumentaliter et non principaliter. vt dicetur in argumento sexto.

Notandū scḋo. Grāmatica docet quattuor. Primo docet recte scribere ⁊ in hoc tangit̄ prima spēs grāmatice. scȝ orthographia Scḋo docet recte intelligere: ⁊ in hoc tangit̄ scḋa species grāmatice. s. ethimologia Tertio docet recte ꝯponere: ⁊ in hoc tangit̄ tercia spēs grāmatice. s. dyasintetica Quarto ⁊ vltimo docet grāmatica recte ꝓnūciare: ⁊ in hoc tāgit̄ quarta ⁊ vltima spēs grāmatice. s. ꝓsodia. ¶ Orthographia est scīa docēs recte scribere. i. orthographia est scīa docēs artificialē ꝯpositionē litteraꝝ ⁊ sillabaꝝ: ⁊ cū hoc ꝓꝑetates ⁊ passiōes earūdē cognoscere. Et d̄r ab orthos grece qḋ est rectū latine ⁊ graphos scriptura q̄si scīa tractās de recta scriptura litterarū ⁊ sillabarum. Docet em̄ orthographia quō vna littera cōmutat̄ in aliā: quō vna littera p̄ponit̄ ⁊ ꝯiungit ⁊ p̄cedit aliā. vt ꝙ m p̄ponit̄ ante p ⁊ nō n: dicendū est em̄ impius ⁊ nō inpius. compar ⁊ nō conpar. Et ista orthographia det̄minat̄ in p̄mo libro maioris volūinis p̄sciani in p̄ma p̄te petri helye: ⁊ in p̄ma p̄te iohānis ianuēsis. Dicit̄ em̄. ij. phi. Eiusdē scientie est

cōſiderare ſubiectū ⁊ ꝓprietates ſubiecti. Si gͦ orthographia ꝯſiderat
de lr̄is etiā dʒ determinare de accn̄tibꝰ ⁊ ꝓpetatibꝰ litterarꝝ que ꝓpe-
tates ſunt tres. nomen: figura: ⁊ ptās. dicit em̄ pe. helye. Accidit his no-
men piter figura ptās. Primū accn̄s littere eſt nomē. q̄libʒ em̄ lr̄a ſpāli
noīe noīaꝛ. vt pͥma dꝛ a. ſcd̄a b. ⁊ cͣ. Scd̄m accn̄s lr̄e eſt figura. i. modꝰ
ſcribēdi. aliter em̄ ſcribiꝛ a et alitꝛ b. Tertiū accn̄ſ ē ptās: aliq̄ em̄ lr̄a ē vo
calis: aliq̄ ꝯſonās: aliq̄ muta: aliq̄ ſemiuocalꝭ. Lr̄e aūt latinoꝝ ſūt viginti
tres. vn̄ pe. helye. Grammata vigintitria ſunt noſcēda legēti. Que ſibi
ꝯſueuit diſtinguere lingua latina. ¶ Sequiꝛ correlꝭ. pͥmo ꝙ pe. helye di
cens. h nullū cadit in nūeꝝ qꝛ littera nō eſt: vult dicere ꝙ h non eſt litte
ra quo ad poteſtatē. qꝛ nec eſt vocalis nec ꝯſonās nec muta nec liquida
vt patebit inferius. ſed hn̄ eſt littera quo ad nomē ⁊ figurā: qꝛ habʒ ſpe
ciale nomen et ſpecialem figurā que ſcribiꝛ. ¶ Sequiꝛ correlarie ſcd̄o:
ꝙ: ⁊: ꝯ: ꝛ: nō ſunt lr̄e ſʒ ſunt ſigna ⁊ note abbreuiationis. ¶ Scd̄a ſpēs
grāmatice ē ethimologia et diffiniꝛ ſic. Ethimologia eſt ſcīa docēs re-
cte ſcribere recte ſcripta recte intelligere. i. ethimologia eſt ſcientia do
cens modos ſ̄candi tam eſſentiales q̄ʒ accidētales partiū orͣtiōis cog-
noſcere: ⁊ dictiōes latinas ſub certa partiū orͣtionis collocare. Et diciꝛ
ab ethimos grece ꝙ eſt flos latine ⁊ logos ſermo quaſi ſcientia de flori
do ſermone ſcd̄m quandā ſilitudinē ⁊ methaphorā. ſicut em̄ ꝑ florē cog
noſcitur fructus ſi erit ⁊ q̄lis erit. ſic etiā per modos ſ̄candi dictionū ⁊
accn̄tia ꝑtiū orͣtiōis cognoſciꝛ ſub qua ꝑte dictio latina debet colloca-
ri. Et de iſta ethimologia determinaꝛ ī libris maioris voluminis pͥſcia-
ni excepto pͥmo in ſcīa donati nr̄a ꝓpoſita in pͥma parte alexandri.

Notandū tertio: ꝙ tertia ſpēs grāmati

ce eſt dyaſin. ⁊ ē ſcīa docēs recte ītelligere recte ītellecta recte cōponere
.i. dyaſinthe. eſt ſcīa docēs artificialē cōpoſitionē dictionū cōgruā adin
uicē vt ex eis fiat oratio ꝯgrua ⁊ ꝑfecta. ⁊ dꝛ a dya grece. qꝛ vo dya gre-
ce duo ſ̄cat ſcd̄m ꝙ duplex ſcribiꝛ. vꝰ. Scribere ꝑ y grecū dya duo ſigni-
ficabit. Scribere ꝑ i nr̄m dia de ſ̄cabit. ⁊ ideo dyaſinthetica duplꝛ inter
pͥtaꝛ. Primo em̄ dꝛ dyaſinthetica a dya qd̄ eſt duo ⁊ ſinthеſis ꝯſtructio
quaſi ſcīa de ꝯſtructione duoꝝ. ſ. ſuppoſiti ⁊ appoſiti: pͥncipalis em̄ con-
ſtructio in grāmatica eſt ꝯſtructio ſuppoſiti cū appoſito. Ratio qꝛ ſicut
eſt in natura ſic etiā eſt in arte. qꝛ ars imitaꝛ naturā ſcd̄o phiſicoꝝ. Sed
in natura pͥncipalis conſtructio eſt ex materia ⁊ forma vel ex actu et po-
tentia. ſuppoſitū enim habet ſe vt materia vel potentia et appoſitū vt
actus ⁊ forma. ⁊ ergo pͥncipalis ꝯſtructio in grāmatica eſt ex ſuppoſito
et appoſito. vnde vͤſus. Queuis ꝑfecta ꝯſtructio dat duo mēbra Scd̄o
diaſinthetica dꝛ a dia quod eſt de ⁊ ſin qd̄ eſt con et theſis poſitio quaſi
ſcīa de cōpōne duoꝝ vicʒ ſuppo. ⁊ appo. pͥncipalꝛ Et de iſta determiaꝛ
in mīori volumīe ⁊ libro pͥſciani ⁊ ſilꝛ in ſcd̄a parte alexā. ¶ Quarta et
vltia ſpēs grāmatice eſt ꝓſodia ⁊ eſt ſcīa docēs recte ꝯponere recte cō

poſita debite ꝓnunciare. i. ꝓſodia eſt ſciētia docens dcōnes adinuicem
debite cōponere ſ̄m ſe vel ſ̄m ſuas ſyllabas quo ad correptionē ⁊ ꝓdu
ctionē debite ꝓferre. Et dꝛ a pros qd̄ eſt ad ⁊ odos cantus quaſi ſcien-
tia valens ad cantū. i. ad accentuationē ⁊ de iſta determinaꝛ in tertia ꝑ
te alexandri. Officia aūt ⁊ ſpecies ipſius grāmatice patent in his metrꝭ
Artis grāmatice ſpecies dic quattuor eſſe Orthographia prior ſit ethi
mologia ſecūda. Hinc dyaſinthetica ſit proſodiaq̄ʒ quarta. Scribere pͥ-
ma docet dat declinare ſcd̄a. Tertia componit ꝓnunciat vltima recte.

Notandū quarto. ꝙ ſubiectū in grāma-

tica eſt ſermo ſignificatiuꝰ et diffiniꝛ ſic. Sermo ſignificatiuꝰ eſt aggre-
gatum ex pluribꝰ vocibus per quod vnus pōt alteri exprimere mentis
conceptū Dicit em̄ plato in thimeo. ad hoc datus eſt nobis ſ̄mo vt mu
tuo volūtatis fiant indicia. Propria aūt paſſio huius ſubiecti eſt cōgru
um vel incōgruū. Demonſtraꝛ aūt iſta paſſio de ſubiecto mō cōmuni fa
ciendo argumentū ſyllogiſticum in barbara. In cuius cōcluſione ꝓpria
paſſio predicaꝛ de ſubiecto. Modus autē demōſtrādi ꝓpriam paſſio-
nem de ſubiecto eſt iſte: diffinitio ſubiecti debet poni ꝓ medio. propria
paſſio pro maiori extremitate: ⁊ ipſum ſubiectū pro minori extremita-
te iuxta hoc metrū. Sit diffi mediū paſſ maior ſub quoq̄ʒ minor. Et for
matur tale argumentū ſyllogiſticuʒ. Omē agregatū ex pluribus vocibꝰ
per quod vnus pōt alteri exꝑmere mentis ꝯceptū eſt congruū vel incō
gruū. Sed om̄is ſermo ſignificatiuꝰ eſt aggregatuʒ ex pluribus vocibꝰ
per quod vnus pōt alteri exꝑmere mentis ꝯceptū. ergo om̄is ſermo ſig
nificatiuꝰ eſt cōgruus vel incōgruus. Tenet ꝯn̄a in pͥmo mō pͥme figure
ſ. in barbara. Maior. quia ꝓpͥa paſſio predicaꝛ de diffinitione ſubiecti.
Minor ſilꝛ eſt vera. quia diffinitio p̄dicatur de diffinito Si ergo maior
et minor ſunt vere etiā cōcluſio ex eis illata eſt vera. Quid tamē ſit ſub-
iectū ⁊ quot modis accipiꝛ: ⁊ quid ſit demonſtrare ꝓpriam paſſionem
de ſubiecto latius patebit in queſtione ſequenti.

Iſtis notabilibꝰ ſic ſtātibus eſt ꝯcluſio

reſponſalis. Diffinitio grāmatice ⁊ eius diuiſio in quattuor ſpecies eſt
bene aſſignata. Prima pars cōcluſiōis: ſcilicet ꝙ diffinitio grāmatice ſit
bene poſita Probaꝛ tali ratiōe. Illa diffinitio eſt bene poſita que daꝛ ꝑ
genus ⁊ differētias. Sed iſta diffinitio grāmatice eſt huiuſmōi. igiꝛ dif-
finitio grāmatice eſt bene poſita. Maior eſt boetij in libro diffinitionū.
Minor quia in diffinitiōe grāmatice ſciētia poniꝛ ꝓ gn̄e qꝛ eſt cōmuni-
us q̄ʒ diffinitū: ſcientia em̄ ſignificat om̄es ſcientias: ſed grāmātica ſolū
ſignificat vnā ſcientiā: alie aūt ꝑticule ponunꝛ loco differētie: eo ꝙ per
iſtas ꝑticulas grāmatica differt ab alijs ſcientijs. nulla em̄ ſcīa docet re
cte ſcribere recte intelligere ⁊ cͣ. niſi grāmatica. Sed ꝙ ſcd̄a pars ꝯcluſi
onis ſit bn̄ poſita: ſcʒ ꝙ diuiſio grāmatice in q̄ttuor ſpecies eſt bene aſ-

signata. Probat tali ratione. Illa diuisio est bene posita que euacuat totam naturã diuisi. Sed ista diuisio est huiusmõi: igitur est bona. Maior est boetij in libro diuisionũ. Minor q: nihil est grãmatice quod nõ ꝯtinetur sub istis membris quattuor: quare ꝯclusio pro secunda pte vera.

Ar Primo. Grãmatica non est scia. igit conclusio falsa. Probat añs. oĩs scientia est accñs. grãmatica nõ est accidẽs. igit. Maior probatur. q: sciẽtia est accñs aie. Minor q: habẽs scientiã est substãtia. sed grãmatica habet sciẽtiã. igit grãmatica est substãtia. Maior. q: substãtia hꝫ accñs. Minor. q: mulier sciẽs grãmaticã hꝫ scientiã grãmatice. ⁊ talis mulier d: grãmatica. ergo grãmatica habet sciẽtiã. Dico verꝫ argumentũ ꝯcludit ꝙ grãmatica concretiue sumpta est substantia. modo hic grãmatica accipit abstractiue. ⁊ formaliter quo modo est accidẽs.

Ar Scdo. Grãmatica abstractiue sumpta nõ est sciẽtia. ergo solutio nõ valet. Probat añs de grãmatica dei que est substãtia. q: deus met. Dicit eñ dionisi. oĩa que sunt in deo sunt deus met. et aristo. xij. metha. in deũ nullũ cadit accñs. Dico verũ argumentũ ꝯcludit de grãmatica independẽti et diuina. quia talis est substãtia. q: est deus met sꝫ conclusio intelligitur de grammatica humana que acquiritur per studium et exercitium. quia talis est accidens.

Ar Tertio. Grãmatica dependẽs vel hũana est substãtia. igit. quia sequit bene grãmaticus est substãtia. ergo grãmatica est substantia. Tenet ꝯsequẽtia a cõiugaris vel a ꝯcreto ad abstractũ. ij. topic. Dico ꝙ argumentũ a ꝯiugatis valet in p̄dicatione essentiali ⁊ q̄ditatiua sed nõ accidẽtali. vt dictũ est in p̄cedẽti questiõe. mõ cum dico grãmaticus est substantia est p̄dicatio accñtalis. quia subiectũ accidit p̄dicato que est p̄dicatio accidẽtalis. vt dicit primo posteriorꝝ.

Ar Quarto. Grãmatica adhuc est substãtia: q: sequitur bene grãmatica inest substãtie. ergo grãmatica est substantia. Tenet ꝯña ab in esse ad esse. ij. topic. Dico ꝙ ꝯñia ab in esse ad esse bñ valet in p̄dicatiõe essentiali. mõ hic arguit in p̄dicatiõe accñtali. vt hic bñ valet: homĩ iest aĩalitas. ergo homo est aĩal. sed hic arguit in p̄dicatiõe accidẽtali.

Ar Quinto. Grãmatica nõ est scia docẽs recte scribere. Probat q: si sic sequeret ꝙ grãmatica esset ars mechanica qd̓ est falsum. Probat sequela. illa ars ẽ mechanica q̃ fit cũ fatigatiõe ⁊ maculatiõe corpꝫ. sed si grãmatica docet recte scribere erit cũ fatiga ⁊ maculatiõe corporis. igitur grãmatica est ars mechanica. Maior patꝫ ex diffinitiõe artis mechanice. Minor q: pulchre ⁊ recte scribere fit cũ fatigatiõe ⁊ maculatiõe corpis. hoc eñ fit cũ labore vt quis studet pulchre scribere. Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit si hic recte scribere valeret tñ sicut pulchre scribere. sed valet hic recte scribere. i. artificialiter scribere scdm regulas orthographie. ⁊ hec fit sine fatigatiõe ⁊ maculatione corporis.

Ar Sexto. Grãmatica non docet. igit non docet recte scribere. Probatur añs. docere est suppositorꝝ. sed grãmatica nõ est suppositũ igitur. Maior. q: docere est actus sed actus est suppositorꝝ: vt d: primo metaph. Minor. q: grãmatica est accñs aie. mõ accñs nõ est suppositum et singulare. Dico verꝫ argumentũ ꝯcludit ꝙ grãmatica nõ docet p̄ncipalit sed instrumẽtalr. quẽadmodũ malleus fabricat instrumẽtalit. sed homo vel deus docet p̄ncipaliter: sicut ⁊ faber dicit fabricare p̄ncipalr Uñ dicit linconẽsis p̄mo poste. nec littera visa nec vox audita docet. sꝫ est verus doctor q intus mentẽ illuminat ⁊ veritatem ostendit.

Ar Septimo. Grãmatica non docet recte intelligere. ergo. Probat añs. q: si sic: sequeret ꝙ grãmatica positiua esset grãmatica doctrinalis quod est falsuꝫ. vt p̄us est ꝓbatum. Probat sequela. q: grãmatica positiua docet recte intelligere. Patꝫ q: grãmatica positiua docet s̄catiões vocabulorꝝ ⁊ dictionũ recte cognoscere ⁊ intelligere. vt dictũ est in primo notabili. Dico verũ argumentũ ꝯcluderet si recte intelligere in ꝓposito valeret tantũ sicut s̄cationes vocabulorũ ⁊ dictionũ cognoscere. sed recte intelligere in ꝓposito valet tantũ sicut modus s̄candi tã essentiales q̃ accidẽtales partiũ orationis cognoscere. ⁊ sub qua ꝑte dictio debet collocari. ⁊ hoc tantũ docet grãmatica doctrinalis.

Ar Octauo. Dyasinthetica non docet recte cõponere. igit. Probatur añs. q: si sic: sequeret ꝙ orthographia esset dyasinthetica. Probatur. q: orthographia docet recte cõponere litteras pro syllabis faciendis ⁊ sillabas ꝓ dictionibus ordinãdis. Dico verũ argumentũ ꝯcluderet si recte cõponere in ꝓposito valeret tantũ sicut litteras et sillabas debite cõbinare. sed valet hic recte cõponere. i. dictiones recte conbinare pro regimine ⁊ constructione grammaticali facienda.

Ar Nono. Prosodia nõ docet recte ꝓnũciare. igitur. Probat quia si sic sequeret ꝙ musica esset prosodia. Probat. q: musica docet recte ꝓnũciare. q: musica docet ꝓportiões sonorꝝ. modo debita ꝓportio sonorꝝ consistit in recta ⁊ debita ꝓnũciatione. Dico verꝫ argumentũ concluderet si recte ⁊ debite ꝓnũciare in ꝓposito valeret tantuꝫ sicut ꝓportiones sonorꝝ obseruare. sed valet hic recte ꝓnũciare. i. recte accentuare sillabas quo ad correptionem ⁊ productionem.

Ar Decimo. Diffinitio grãmatice nõ valet. igit. ꝓbat. oĩs bona diffinitio dꝫ ꝯuenire cuilibꝫ ꝯtẽto sub diffinito. sꝫ ista diffinito nõ est hmõi. igit. Maior ẽ boetij in li. diffi. Minor. q: ista diffinitio nõ ꝯuenit grãmatice positiue. q: tal nõ est scia Dico verꝫ argm̃ cõcluderet si hic diffiniret grãmatica in tota sui cõitate vt indrñter se extẽdit ad grãmaticã. positiuã ⁊ etiã doctrinalẽ. sꝫ hic diffinit solũ grãmatica doctrinal.

Ar Undecimo. Grãmatica non est sciẽtia. igit Probat. oĩs scientia est necessariorũ: sed grãmatica est ꝯtingentiũ. igit Maior est ari. p̄mo poste. Minor q: grãmatica est de oratione ꝯgrua. modo oratio cõgrua potest esse vel non esse. Dico verũ argumentũ concludit ꝙ scientia ꝓprie dicta est necessariorũ. nõ aũt scientia cõiter dicta. modo grãmatica est scientia cõiter dicta. Uel dico ꝙ licet oratio cõgrua secundũ

e ꝯsiderata est cōtingens tamē relata ad sua principia que oportet obseruare inuiolabiliter. sic bene est necessaria.

Ar Duodecimo. Grāmatica nō est scientia. igitur Probaꝭ grāmatica non est vna sciētia. ergo grāmatica nō est sciētia. Tenet ꝯña: quia sicut idē est dicere: homo ⁊ vnus hō. sic idē est dicere: sciētia ⁊ vna scientia. vt ꝓbatur. iiij. metha. Añs ꝓbatur. quia in grāmatica sunt mlťe cōclusiones. modo ꝯclusionis est scientia. videꝭ ergo ꝙ grāmatica non est vna scientia. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ licet grāmatica totalis q̄ est habitus oīm cōclusionū grāmaticaliū nō est vna sciētia simpl'r, tamē est vna vnitate subiecti. ⁊ hoc sufficit ad eius vnitatem.

Artes orationis quot sunt: octo que: Nomen. Pronomē. Uerbum. Aduerbium. Participium. Coniūctio. Prepositio. Interiectio.

¶ Utrū pars orationis sit subiectum in scientia donati. Pro intellectiōe questionis mote Notandum ꝑmo: ꝙ subiectū accipiꝭ duobus mōis. Primo vt est terminus ꝑme impositiōis. Uñ terminus ꝑme impositiōis. vt cōiter diffinitur. Est terminus q immediate significat rem ad extra. vt homo anial. ⁊ isto mō accipiendo subiectū: tūc accipiꝭ q̄tuor mōis. Primo subiectū valet tm̄ sicut obiectū: et sic capiꝭ scđo de aīa cum đr. Color est subiectū visus. i. obiectū. visus em̄ fertur in colorem. vt in eius ꝓpriū obiectū Scđo subiectuȝ valet tm̄ sicut verna vel famulus: ⁊ sic capitur ꝑmo politicoꝝ. In om̄i pollitia bona debet esse ꝑncipans. i. dñs: ⁊ subiectū. i. famulus. Tertio subiectū illud đr qđ supponiꝭ alteri ⁊ sic scabellū đr subiectū peduȝ sic sil'r terra est subiectū oīm elementoꝝ. Quarto capiꝭ subiectū cui aliquid inheret vel substātialiter vt materia ꝑma que est subiectū formarum substantialiū. Diciꝭ em̄ ꝑmo phisicoꝝ. materia est primū subiectuȝ vniuscuiusq; forme Sic paries đr subiectū albedinis quia est in ea albedo cū actualiter inheret parieti. Dicitur em̄ in anteꝑdicamentis. omne accidēs est in subiecto. ⁊ istis mōis hic nō capiꝭ subiectū. Scđo capitur subiectū vt est terminus scđe impositiōis. Uñ terminus scđe impositionis est q nō immediate significat rem ad extra: vt nomē ꝓnomen. Nomen em̄ ꝑmo significat om̄ia nomia: vt sunt ista homo aial ⁊c̄. que noia vltra significant rem ad extra. Et isto modo subiectū etiā accipiꝭ quatuor mōis. Primo capiꝭ ꝓ parte ꝑncipali ⁊ materiali ꝓpositiōis kathegorice. ⁊ sic capiꝭ in ꝑmo tractatu pe. hispa. cum đr. subiectū est de quo dicitur ꝑdicatū. vt hō est animal. Scđo capiꝭ subiectū ꝓ illo quod habet aliquod ꝓpriū. et sic capiꝭ ꝑmo posterioꝝ. cum đr: in demōstratiōe debent esse tria ꝑcognita. s. subiectū passio ⁊ dignitas. et sic homo diciꝭ subiectū. risibile aūt eius ꝓpria passio. Tertio capiꝭ subiectū ꝓ inferiori ad aliqđ vniuersale ⁊ supius. ⁊ sic capitur in regula anteꝑdicamentali qñ diciꝭ. quādo alterū ꝑdicaꝭ de altero: vt de subiecto. i. vt supius de inferiori. et istis tribus mōis non capiꝭ hic subiectuȝ. Quarto mō capiꝭ subiectū pro subiecto attributiōis qđ est ꝑmo notum in aliqua sciētia consideratū. et isto mō accipitur hic subiectū. et isto modo dicim⁹ ꝙ argumentatio est subiectū in tota logica. patent autē iste acceptiones in his metris. Usus. Obiectū verna positū sub cui qd inheret. Qđ ꝑus est copula ꝓpriū logical'r infra. Quo sil' ars heret. his sunt subiecta q̄tna.

Notandū scđo ꝙ subiectū acceptū ꝓ subiecto attributiōis diffiniꝭ sic Subiectū est termin⁹ cōmunissimus in aliqua scientia ꝯsideratus ꝑmo notus nō excedens limites illius scientie ad quē om̄ia in tali scientia ꝯsiderata habēt attributionē. In qua diffinitione tangūtur quatuor ꝯditiones requisite ad subiectū scientie. Prima ꝯditio ꝙ subiectū debet esse cōmunissimū in tali sciētia cōsideratuȝ nō quidē cōmunissimū in significando nec ꝑdicando. q: sic ens esset subiectū in qualibet scientia. vt dicit Auicēna: nihil est ꝙ rationē entis subterfugit. Sed subiectū scientie debet esse cōmunissimū in ꝯsiderando. sic ꝙ in tali sciētia nihil ꝯsideretur cōmunius. Scđa cōditio. ꝙ subiectū scientie debet esse primo notū: non simpl'r sed inter incōplexa et a ꝑori. Dico notanter inter incōplexa: q: diffinitio subiecti est notior q̄ȝ subiectum. Diciꝭ em̄. vj. topicoꝝ. Om̄is diffinitio est notior suo diffinito. constat aūt ꝙ diffinitio est cōplexa ex genere ⁊ differētia. Dico notanter ꝙ subiectū est ꝑmo notum a priori. ꝓpter ꝓpriam passiōē que bñ est notior subiecto sed hoc est a posteriori. Ratio aūt quare ꝓpria passio ē notior subiecto a posteriori. quia ꝓpria passio est effectus: sed ipsum subiectū est causa. modo effectus est notior causa a posteriori. Diciꝭ em̄ primo de aīa. accñtia magnā partem ꝯferūt ad cognoscendū ꝙ quid est. Intelligendū est etiā ꝙ subiectū est primo notū notitia gñali ⁊ cōfusa. quia noticia speciali ⁊ determinata est hñ vltimo notuȝ. Pro maiori intelligentia hoꝝ que dicta sunt. Notandū ꝙ cognitio est duplex. quedā a priori ⁊ quedā a posteriori. Cognitio a priori est quādo effectus cognoscitur ꝑ causam. vt cū risibile cognosciꝭ ꝑ animal rōnale. anial em̄ rationale est causa risibilitatis. diciꝭ aūt hec cognitio a priori: quia in tali cognitiōe fit cognitio ꝑ causam. mō causa est prior effectu. Alia est cognitio a posteriori ⁊ est qñ causa cognosciꝭ per effectū. vt ignis per fumū Et đr a posteriori quia ibi cognosciꝭ causa per effectuȝ qui est posterior sua causa. Tertia ꝯditio requisita ad subiectū scientie est. ꝙ subiectū scientie nō debet excedere limites illius sciētie. Uñ excedere limites ē de

eodem subiecto sub eadē ratione ꝯsiderare in sciētijs realiter distinctꝪ. Dicit eñ primo posterioꝝ. ꝙ sciētie distinguūtur per subiecta. et ergo vna sciētia non debet cōsiderare subiectū alterius. Quarta cōditio ē ꝙ oīa cōsiderata in scientia debēt habere attributionē et ordinē ad tale subiectum. Ratio q2 subiectū est primū in scientia. mō ad primum redu cunt oīa posteriora. Dicit eñ. x. metha. ꝙ in omni genere reruꝫ est dare vnū primū qd̄ est metrū et mensura oīm sequentiū. Oīa aūt considera ta in scientia non habēt eq̄liter attributionē ad subiectū aliqua eñ hñt attributionē ad subiectū verificatiuā de quibus. s. subiectū vere ꝛ affir matiue p̄dicat: vt in ꝓposito. nomē. ꝓnomē. verbū. et ꝑticipiū. ꝛ alie ꝑ tes hñt attributionē verificatiuā ad ly parsoꝛatiōis. q2 parsoꝛatiōis p̄ dicatur vere ꝛ affirmatiue de ipsis q2 hec est vera nomen est ꝑsoꝛatiōis verbū est parsoꝛationis. Alia aūt hñt attributionē reductiuā. de quib9 scꝫ ipsum subiectū nō predicat vere ꝛ affirmatie. sed reducūtur ad sub iectū sicut ꝓprietates ad illud cuius sunt ꝓꝑetates vl' sicut priuatio ad suū habitū. Isto modo accñtia partiūoꝛatiōis hñt attributionē reducti uam ad subiectū hui9 scientie. sicut ꝓꝑetates ad illud cui9 sunt ꝓꝑieta tes. hec enim nō est vera qualitas vel comparatio est parsoꝛatiōis. sed hec est vera: qualitas vel comꝑatio est partisoꝛationis. et per hoc solui tur argumentū quintum.

Notandū tercio: ꝙ parsoꝛatiōis diffinit

sic cōiter. Parsoꝛatiōis est dictio apta nata integrare oꝛationē latinam Cuius diffinitiōis declaratio latius tractabit in questiōe sequenti Pro pria aūt passio hui9 subiecti est declinabile vl' īdeclinabile oīs eñ ꝑsoꝛa tionis aut est declinabil' aut indeclinabilis: vt dicet inferi9. Demōstrat aūt ista ꝓꝑa passio de subiecto mō cōi ponēdo diffinitionē subiectū ꝓ medio. ꝓpriā aūt passionē ꝓ maioꝛi extremitate. et ipsum subiectū pro minoꝛe extremitate. formādo argumentū in barbara vel in darij: ꝛ foꝛ matur sic. Oīs dictio apta nata integrare oꝛationē latinā est declinabi lis vel indeclinabilis: sed oīs parsoꝛatiōis est dictio apta nata integra re oꝛationē latinā: ergo oīs parsoꝛatiōis est declinabilis vel indeclina bilis. Tenet ꝯña in p̄mo modo p̄me figure. s. barbara Maioꝛ est nota. q2 ꝓpria passio p̄dicatur de diffinitiōe subiecti. Minoꝛ est nota. q2 diffini tio p̄dicatur de diffinito. ꝛ sic cū maioꝛ ꝛ minoꝛ sunt vere etiā ꝯclusio ex eis illata est vera. Pro intelligētia hui9 quomodo ꝓpria passio demon strat de subiecto sciēdū ꝙ demōstrare ꝓpriam passionē de subiecto est foꝛmare argumentū syllogisticū ꝛ foꝛmale in cuius ꝯclusiōe ꝓꝑa passio p̄dicat de subiecto ꝛ fit talis demōstratio in aliquo mō euidēti mōi aūt euidētioꝛes alijs sunt quattuoꝛ. duo q̄ regulant ꝑ dici de oñi vt barba ra ꝛ darij. ꝛ duo q̄ regulant ꝑ dici de nullo vt celarent ꝛ ferio.

Notandū quarto ꝛ vltimo: ꝙ parsoꝛati

onis ꝯsideratur dupl'r. Vno mō in oꝛdine ad aliā dictioneꝫ cū qua pōt integrare ꝛ cōponere oꝛationē cōgruā. ꝛ sic non ꝯsideratur hic. sed sic ꝑ tinet ad dyasinthericā ꝛ isto mō de ꝑteoꝛatiōis determinat in scd̄a ꝑte alexādri. simil'r in minoꝛi volumīe prisciani. in dyasinthetica eñ determi natur de ꝑteoꝛatiōis inq̄ztū vna dictio cum alia cōstituit regimē ꝛ con structionē. Scd̄o ꝯsideratur parsoꝛatiōis absolute sub ratiōe modi sig nificandi eēntialis vel accidētalis. ꝛ sic ꝯsideratur hic ꝛ vt sic est ethimo logie cōsiderationis. Seq̄tur coꝛrellarie ꝙ non est incōueniens in di uersis partibus grāmatice determinare de ꝑteoꝛationis sub diuersis modis. licet sub eodē modo et eadē ratione non valet. diuersi enim ar tifices possunt considerare idem obiectum materiale sed non foꝛmale vt declaratur primo posterioꝛum.

Istis notabilib9 sic stantib9 est cōclusio

responsal'. Parsoꝛatiōis ꝯsiderata in oꝛdine ad accidentia sua grāmati caliter ei ꝯueniētia vt est ethimologie ꝯsiderationis est subiectū in sciē tia donati. Dico notanter ꝙ ꝑsoꝛationis est hic subiectū vt cōsideratur in oꝛdine ad accidentia sua. q2 ꝯsiderando parteoꝛationis in oꝛdine ad ꝯstructionem ꝛ regimē nō est hic subiectū sed potius in scd̄a parte alex andri. Probatur veritas ꝯclusiōis. subiectū scientie debet esse p̄mo no tum ꝛ ad quod oīa reducūtur ꝯsiderata in tali scientia. sed omnia ꝯside rata in scientia donati habent oꝛdinē et reductionē ad parteoꝛationis ergo parsoꝛatiōis est subiectum in scientia donati. Maioꝛ patet ex diffi nitioue subiecti. Minoꝛ patet ex declaratis.

Ar̄ Primo. Parsoꝛationis nō est subiectū in sciētia donati. igit. Pro batur antecedēs. quia ens est subiectū in scientia donati. igit nō parsoꝛatiōis. Tenet ꝯsequētia. q2 vnius scientie est vnū subiectū. vt pa tet primo posterioꝝ. Añs ꝓbatur. quia sequitur bene: pasoꝛationis est subiectū in scientia donati. ergo ens est subiectū in sciētia donati Tenet consequētia ab inferioꝛi ad suꝑius. Dico verū argumentū concludit ꝙ arguendo ab inferioꝛi ad suꝑius ꝯsequentia bene valet quando arguit in suppositione personali: vt iohannes currit: ergo homo currit sed hic arguit in suppositione materiali.

Ar̄ Scd̄o. Parsoꝛatiōis nō est subiectū in scientia donati. Probatur nullū subiectū debꝫ excedere limites. sed parsoꝛatiōis excedit li mites. Maioꝛ patꝫ ex diffinitiōe subiecti. Minoꝛ ptꝫ. quia in dyasinthe tica etiam determinat de parteoꝛatiōis. vt in scd̄a parte alexan. modo dyasinthetica est pars grāmatice realiter distincta ab ethimologia de qua determinat in scientia donati Dico ꝙ licet de parteoꝛatiōis ꝯside retur in scientia donati et etiam in dyasinthetica tamen hoc non est eo dem modo: vt dictum est in notabili vltimo.

Ar̄ Tertio. Parsoꝛationis non est subiectū in scientia donati. igitur Probat. ania est subiectum in sciētia donati. igitur non ꝑsoꝛatio

nis. Tenet ꝯsequentia. quia eiusdē scientie non debent esse plura subiecta: vt patet pmo posterioꝝ. Añs est Aristo. in ꝑdicamentis autoritas cū dicit ꝙ omīs scientia est in aīma. ⁊ ois color in corpe. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ ois scīa est in aīa inhesiue ⁊ aīa est subiectū sciētiaꝝ inhesiōis. modo hic dr ꝙ ꝑsoratiōis est subiectū scīe donati attributiōis.

Ad Quarto. Parsorationis nō est subiectū in scīa donati. Probat͛ sic. nulla parsoratiōis est subiectū in sciētia donati. ergo ꝑsoratiōis nō est subiectū in scientia donati.. Tenet cōsequentia a subalternāte ad subalternatā. Añs ꝓbat͛. qꝛ nec nomē est subiectū in scīa donati. nec ꝓnomē nec v̄bū ⁊ cẽis. g͛ nulla ꝑsoratiōis est subiectū in sciētia donati. Tenet ꝯña ab inducentibꝰ ad inductā. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ cōsequētia a subalternāte ad subalternatā bene valet qñ non variat͛ suppositio in genere. mō in predicto argumento variat͛ suppositio in genere. quia in antecedēte cum dr nulla ꝑsoratiōis est subiectū in sciētia donati. ꝑsorationis supponit ꝑsonaliter ratione illius signi nulla. sed in cōsequente cū dicit͛ parsoratōis non est subiectū in scientia donati. parsorationis supponit materialiter vel simpliciter.

Ad Quinto. Parsoratiōis non est subiectū in scientia donati. Probatur. ad subiectū scientie omnia debēt habere attributionē et reductionē. sed nō omnia ꝯsiderata in scientia donati habent attributionem ad ꝑsorationis. ergo parteūorationis non est subiectū. Maior patet ex diffinitione subiecti. Minor qꝛ in scientia donati determinat͛ de accidentibus partiūorationis que nō habent attributionē ad subiectū quia hec est falsa: qualitas est parsorationis. Dico ꝙ solutio huius patet in fine notabilis secundi.

Ad Sexto. Parsoratiōis non est subiectū in sciētia donati. Probat͛. nec in signo nec in signato: igit͛. Tenet ꝯsequētia ex sufficiēti diuisione. Qꝛ nō in signo. Probat͛. omnis scientia capit dignitatē a subiecto sed vnus terminus nō est dignior altero/. igit͛ parsoratiōis nō est subiectum in signo. Maior est aristo. pmo poste. Minor. qꝛ omīs terminꝰ est vox. mō vox vt vox nuda: est immo om̄es voces equaliter ꝑticipant naturam sui generis. Nec etiā potest dici ꝙ parsoratiōis in signato esset hic subiectū. Probat͛. omīs ꝓpria passio debet demonstrari de suo subiecto pmo posterioꝝ. sed ꝓpria passio nō ꝑdicat͛ de re: sed de termino. igitur ꝑsoratiōis in signo et nō insignato debet assignari pro subiecto. Minor qꝛ res realꝭ nō est subiectū nec ꝑdicatū. sed terminus significās rem est subiectū vel ꝑdicatū. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ parsoratiōis nec in signo tantū nec in signato tm̄ est subiectū in scīa donati: sed vtrūqꝫ simul. In eo em̄ ꝙ ꝓpria passio demonstrat͛ de subiecto hic ꝯsideratur subiectum signi. in eo aūt ꝙ scientia capit dignitatem a subiecto consideratur subiectuꝫ signati. ⁊ illa subiecta sunt subordinata ⁊ habent se secundū ordinem. quia vnū dicitur ad aliud. et sic eiusdem scientie possunt esse plura subiecta subordinata.

Ad Septimo. Parsorationis nō est subiectū in sciētia donati. igitur Probat͛ quia nec in suppōne materiali nec simplici nec in ꝑsonali. Nō in simplici. qꝛ terminus supponit simplr ꝓ cōceptu rei. mō ꝯceptus nō est subiectū in sciētia nec in suppositiōe ꝑsonali. Probat͛. quia in logica est vna regula ꝙ om̄e subiectū sciētie supponit materialit͛. Nō etiā in suppositione materiali. Probat͛. quia ꝓpria passio debet demōstrari de suo subiecto. sed dici de ꝑsupponit esse in vt dicit albertus sup veteri arte. Sed cōstat ꝙ ꝓpria passio non est in termino sed in re significata. ergo etiā in suppositiōe materiali non est subiectū. Dico veruꝫ argumentū ꝯcludit: vt dicunt cōes logici ꝙ om̄e subiectū sciētie supponit materialr non ꝓ se sed ꝓ alio termino ꝑsonaliter supponēte. vt hic parsoratiōis est subiectū in scientia donati: parsoratiōis supponit materialiter pro alio termino sibi simili: vt ꝓ isto termino parsoratiōis: in ista ꝓpositiōe: omīs parsorationis aut est declinabilis aut indeclinabilis: in qua supponit ꝑsonaliter. Petrus aūt hispanus dicit ꝙ subiectuꝫ scientie cuiuslibet supponit simplr non ꝓ ꝯceptu rei. vt dicūt cōes logici sed pro natura rei in cōmuni.

Ad Ultimo. Parsoratiōis non est subiectū in scientia donati. Probatur sic. om̄e subiectū scientie debet esse pmo notū: sed parsorationis est vltimo notū. igitur. Maior patet ex diffinitiōe subiecti. Minor patet. qꝛ postq̄ꝫ aliquis studet ꝑfecte in sciētia donati. tunc vltimo intelligit naturā partisorationis. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ subiectū debet esse pmo notum noticia generali ⁊ confusa. sed cognitiōe determinata ⁊ ꝑfecta est bene vltimo notū ⁊ cognitum.

¶ Utrum tm̄ octo sint partesorationis

scꝫ: Nomen ꝓnomē: verbū. aduerbiū ⁊c. Pro intelleccione questionis more notandū est pmo: ꝙ parsoratiōis diffinit͛ sic cōiter. Parsoratiōis est dictio apta nata integrare orationē latinaꝫ. Sequit͛ correllarie primo quia littere ⁊ syllabe non sūt parsoratiōis. Patet. qꝛ licet littere et syllabe integrant orationē latinā. qꝛ littere componūt syllabā: et syllabe dictionē: dictio aūt orationē. tm̄ excludunt͛ in diffinitione in eo ꝙ dicit͛ dictio: littere em̄ non sunt. dictio. Sequit͛ correllarie scdo ꝙ nō requiritur ad dictionē que debet esse parsoratiōis ꝙ actu ponat͛ in oratione sed sufficit ꝙ apta nata sit poni in oratiōe. Sequit͛ correllarie tertio ꝙ ista dictio homo absolute prolata est parsoratiōis. Patet correllariū ex diffinitiōe partisorationis. patet etiā qꝛ cum dico homo actu est nomē: ergo actu est pasorationis Tenet ꝯña ab inferiori ad supius a parte ꝑdicati. Et capit͛ hic parsoratiōis incōplexe ꝓ vna dictione cōposita ex recto ⁊ obliquo: ⁊ declinat͛ ex parte recti: ex parte aūt obliqui est indeclinabilis. Sequit͛ correllarie quarto: ꝙ hec ꝯña non valet. hec dictio hō absolute sumpta nullius orationis est pars: ergo nō est parsorationis. qꝛ in añcedēte parsoratiōis capit͛ ꝯplexe: ⁊ in ꝯsequēte capit͛ incōplexe

pro vna dictione. ⁊ sic cōmittitur fallacia equiuocatiōis. ⁊ si dicit: tamē nomina ⁊ verba trāsposita idem significāt: verū est si capiūtur termini eodē modo: qualit nō est hic. vt declaratū est. Alio modo pars orōis describit sic. Pars oratiōis est dictio sͣcans mentis conceptū vel affectū in se toto. que diffinitio sic declarat. cum enim dicit mentis affectū: ibi tāgitur interiectio que sͣcat mentis affectū vt postea dicet. Sed cū dicit: vel conceptū tanguntur alie septē partes. Unde significiare mentis affectum est significare aliquid sine deliberatōe. et quod ꝓfertur sine deliberatione vt interiectio que ꝓfertur incognita voce. et sic interiectio quo ad audientē bene significat conceptū sed quo ad ꝓferentem significat affectum. sed significare cōceptū est significare aliquid quod est impositum ad significandū ⁊ qđ ꝓfertur ex deliberatione. Cum aūt dicit in se tangunt partes declinabiles que per se ⁊ in se significant. Sed cū dicitur in toto tangunt partes indeclinabiles que per se non significāt sed cōsͣcant tm̄ ⁊ sͣcant dispositiōes rex: sͣcāt tm̄ cū adiūctiōe aliax priū sinkathegreuma em̄ dicit a sin qđ ē con et kathegreuma sͣcatiuū quasi cū alio significatiuū: mō partes indeclinabiles sunt sinkathegreumata.

Notandū scđo: ꝙ priscian⁹ ⁊ donatus diuersimode ordinant partes orōnis. Priscianus em̄ in ordine partiū orationis pmo posuit nomē. q2 nomē significat substantiā verbū vo accidēs modo substantia est prior accidēte cognitione tempore ⁊ diffinitione. vt patet septimo metha. Scđo ordine posuit verbū: eo ꝙ ex nomine ⁊ verbo ꝯstituit oratio pfecta queadmodū in natura ex materia ⁊ forma constituit cōpositū. Tercio ordine ponit participiū: eo ꝙ tale immediate deriuat ⁊ nascit a verbo modo recte effectus debet sequi suā causam. Quarto loco ponit ꝓnomē: q2 ipm ponit loco nominis: ergo etiā non remote debet distare a noīe. Quinto loco ponit ꝑpositionē primā inter partes indeclinabiles: ꝓpter hoc: q2 ipsa ꝑpositio deseruit ptib⁹ casualibus. ⁊ q2 nomē est prima pars inter partes declinabiles: ergo similiter ꝑpositio debet esse pma inter ptes indeclinabiles. Sexto loco ponit aduerbiū: q2 aduerbiū est determinatiuū verbi. sicut ergo verbū ponit scđo loco inter partes declinabiles sic aduerbiū debet poni scđo loco inter partes indeclinabiles. Septimo ⁊ vltio loco ponit ꝯiunctionem cōiunctio em̄ vnit ⁊ ꝯiungit alias partes. vnibilia aūt priora sunt naturaliter ꝗ3 illud qđ ea vnit ⁊ ꝯiungit. Interiectionē aūt nō ponit expresse sed cōprehendit sub aduerbio. ratio. q2 sicut aduerbiū determinat verbu3 sic ⁊ ipsa interiectio vt postea dicet. ¶ Ordo aūt donati est iste. Primo ponit nomē. q2 nomē significat substantiā: modo substantia est prior ceteris ⁊ subiectū omniū aliox Scđo ponit ꝓnomē ideo. quia ꝓnomē sͣcat substantiā sic nomē lic3 non eodē modo: vt patebit inferi⁹ ergo ꝓpter cōformitatē significatiōis ꝓnomē ponit circa nomē immediate. Etiā ideo q2 ꝓnomē est inuentu3 ꝓpter nomen et ꝙ loco ei⁹ poneretur. ergo ꝓnomē ponit immediate post nomē. Tercio loco ponit verbū. q2 verbū sͣcat accn̄s: nomē aūt ⁊ ꝓnomē sustantiā: modo accn̄s est post substantiā sicut effect⁹ post suam causam. Quarto ordine ponit aduerbiū: ideo q2 aduerbium est determinatio verbi: modo omnis determinatio recto ordine deb3 sequi suū determinabile. Quinto ordine ponit participiū: qđ immediate deriuatur a verbo. ⁊ ergo etiā non remote debet distare a verbo. Sexto ponit coniunctiōē ideo quia cōiunctio coniungit ceteras partes ⁊ maxime declinabiles. ergo debet poni post declinabiles. vnibilia enim debent precedere illud quod ea vnit ⁊ coniungit. Septimo ponit ꝑpositionem que deseruit partibus casualibus: vnde ⁊ merito ipsis postponit: seruus em̄ sequitur dominū suum. Ultimo ponit interiectione3 ꝓpter eius imperfectionē. interiectio em̄ significat mentis affectū. alie aūt partes mentis ꝯceptū. digni⁹ aūt est significare mētis ꝯceptū ꝗ3 affectū recte gͦ interiectio vltio loco ponit.

Notandū tercio: ꝙ pars oratiōis est duplex. sc3. declinabilis ⁊ indeclinabilis. Pars orōnis declinabilis est dictio que secundū sui primariā significatione3 apta nata est inflecti ꝑ diuersas ꝓprietates casuales vel personales. casuales vt nomē: ꝓnomē: ⁊ ꝑticipium: ꝑsonales vt verbū. Et partes declinabiles sunt quattuor: sc3. nomē: ꝓnomē vbū: ⁊ ꝑticipiū. S3 ps īdeclinabilis est dictio que scđm sui significationē primariā nō est apta nata inflecti per diuersas ꝓprietates casuales vel ꝑsonales. Et sunt quattuor. s. aduerbiū. coniūctio: ꝑpositio. ⁊ interiectio. Capitur autē sufficiētia octo partiū orationis sic. Omnis pars orationis aut est declinabilis aut indeclinabilis. Si declinabilis hoc est dupliciter. Aut significat cū tpe aut sine tempore. Si cū tempore. hoc est duplr. aut em̄ significat cū tempe ⁊ casu sic est participium. aut cū tempe ⁊ sine casu sic est vbū. Si autē significat sine tempe hoc est dupliciter. Aut cum qualitateet determinata apprehensione et sic est duplex.. Aut sine qualitate et indeterminata apphensione et sic est ꝓnomē. Si aūt est indeclinabilis hoc est tripliciter. aut em̄ est determinatiua significati verbalis. ⁊ sic dupliciter. Aut habet vnū accn̄s tm̄ ⁊ determinat verbū ⁊ sic est interiectio. Aut habet plura accn̄tia et sic est aduerbiū: q2 habet tria. Si aūt pars indeclinabil' est retorsiua casualis ad actū verbi sic est ꝓpositio. Si vero est ꝯiunctiua vtriusq3 ⁊ sic est cōiunctio. quia ꝯiungit ceteras partes. vt postea dicetur.

Notandū quarto ⁊ vltimo: ꝙ ista quattuor vox dictio. pars orōnis. ⁊ ꝯstructibile: sunt idem materialiter. ⁊ sͣm substantiā. differūt tm̄. formaliter. idem em̄ potest dici: vox: dictio pars orariōis. ⁊ ꝯstructibile: licet nō eadē ratione: vt pat3 de ista dictione hō que d2 vox dictio pars orōnis ⁊ cōstructibile. Dicit pmo vox quantū ad pronunciationem ⁊ prolationē absolute in quantū scilicet est sonus ab

oꝛe animalis ꝓlatus naturalibꝰ instrumētis formatus. ⁊ inquātum est absoluta ab omī significatiōe. vnde et dicit auctoꝛ modoꝝ. significandi. vox. vt vox nuda. Scd̄o dicit̄ dictio inquantū significat aliquid ad placitū ⁊ voluntatē p̄mi instituentis: dicit̄ em̄ dictio quasi dicēs ⁊ significās rem: vt illa dictio homo inq̄ztuꝫ s̄cat aīal rationale dicit̄ dictio. Tercio dicit̄ parsoꝛatiōis inq̄ztuꝫ vltra significatū suū qđ ex impositione significat p̄mi impositoꝛis habet modū significādi essentialē generalē ⁊ specialē ratione cuiꝰ sub certa parte oꝛationis collocat̄: modus significādi em̄ p̄supponit significatū rei: vt postea dicet̄. Dicit̄ aūt q̄rto ꝯstructibile. inquantū habet et modos significādi accn̄tales respectiuos q̄ sunt p̄ncipiū ꝯgruitatis ⁊ ꝯstructionis. vt em̄ determinat̄ in dyasinthetica modi significādi accn̄tales sunt pꝛincipiū ꝯstructionis ⁊ cōgruitatis. Que quattuoꝛ p̄dicta pulchꝛe tāgit autoꝛ modoꝝ significādi cū dixit. Vox vt vox nuda fit dictio si sibi det̄. Signādi ratio pars si consignificet̄. Hinc modus essendi qđ ꝯstruit̄ facit acci. Habent se em̄ illa quattuoꝛ p̄dicta vox: dictio: parsoꝛōnis: ⁊ ꝯstructibile: sicut supiꝰ et inferiꝰ recte sicut se habēt ista quattuoꝛ. martinus: vir: aīal. ⁊ substantia: sicut em̄ om̄e illud qđ est martinus est vir. sed nō ecōuerso: qꝛ nō om̄is vir vocat̄ martinꝰ: et omnis vir est aīal ſꝫ nō ecōuerso om̄e anīal est vir: ⁊ om̄e animal est substantia sed nō ecōuerso om̄is substantia est aīal. Sic est in ꝓposito: omnis dictio est vox sed nō ecōuerso om̄is vox est dictio formaliter. qꝛ vox vt vox est nuda. sed vltra vocē impoꝛtat ⁊ designat impositionē ad placitū. Silr̄ oīs parsoꝛōnis est dictio significatia ⁊ nō ecōuerso oīs dictio vt sic ē formalr̄ p̄soꝛōnis. parsoꝛōnis em̄ formalit̄ dicit modū significādi essentialē specificū ratione cuiꝰ ⁊ p̄ quē formalr̄ est pars ⁊ ratiōe cuius aliquid locat̄ sub p̄te. dictio aūt vt dictio solū significatū ⁊ impositionē ad placitū ad rem significandā designat. Siliter om̄e ꝯstructibile est parsoꝛōnis qꝛ ꝯstructibile etiā p̄supponit modū significādi essentialē. sed nō ecōuerso om̄is parsoꝛōnis formaliter est cōstruaribile: constructibile em̄ impoꝛtat modū significādi accidentalem respectiuuꝫ ratione cuius construit̄ cum alio cōstructibili. parsoꝛationis aūt vt sic nō impoꝛtat modū significandi accidentalē sed essentialē tantum. vnde dicit autoꝛ modoꝛum significandi. vt vir martinus animal substantia dantur. Sic constructibile pars dictio vox habeantur.

Jstis notabilibus sic stantibus est ꝯclusio respōsalis. tantū octo sunt partesoꝛōnis specifice distincte in mōis s̄candi formalibus nō coincidētes a donato posite scd̄m diuisionē mediatā ⁊ cōiter cōsuetam fieri. Ueritas huius ꝯclusionis patꝫ ex sufficientia octo partiūoꝛatiōis de qua dictū est sufficienter in tercio notabili. Dicit̄ p̄mo in ꝯclusione: tm̄ octo sunt partesoꝛōnis specifice distincte. qꝛ distinguēdo partesoꝛatiōis numeraliter plures sunt q̄ꝫ octo. Patet. qꝛ plura sunt nomina q̄ꝫ octo silr̄ v̄ba. modo om̄e nomē est parsoꝛōnis. similiter omne verbū. sed hec distinctio vel multitudo est tm̄ numeralis. Dico scd̄o in modo significādi formali nō coincidētes vel ꝯuenientes. qꝛ partesoꝛatiōis possunt coincidere vel cōuenire in mō significādi materiali: vt nomen ⁊ pꝛonomen conueniunt in modo significandi materiali. qꝛ tam nomē q̄ꝫ ꝓnomē significāt substantiam. licet nō eodē modo nomen em̄ significat p̄ modū determinate app̄hensionis. ꝓnomē vero p̄ modū indeterminate app̄hensionis. Quid aūt sit modus significādi formalis ⁊ q̄d materialis. dicet̄ in questiōe sequēti. Dicit̄ tercio in ꝯclusione a donato posite. qꝛ partesoꝛōnis que posite sunt ab alijs possunt esse plures q̄ꝫ octo vel etiā pautioꝛes: sed a donato posite sunt octo: logici em̄ tm̄ ponūt duas p̄tesoꝛōnis. s. nomē ⁊ verbū: Greci v̄o vltra has octo addūt nonā videlicꝫ articulū. vnde dicit Floꝛista. Articulos greci ponunt caruere latini. ⁊ ponunt partes ꝓ talibus articulares. Dicitur quarto scd̄m diuisionem mediatā. qꝛ scd̄m diuisionē immediatā solum essent due: omnis parsoꝛationis aut est declinabilis aut indeclinabilis. vt dictū est in sufficentia partiūoꝛationis in tercio notabili.

Ar̄ Pꝛimo. Non sunt octo partesoꝛationis ergo ꝯclusio falsa. Pꝛobatur an̄s qꝛ nomen ⁊ ꝓnomē nō sunt partes distincte. igit̄ nō sunt octo. Pꝛobat̄ an̄s. ille p̄tes sunt distincte que habēt distinctos modos significādi: sed nomē ⁊ ꝓnomē non habēt distinctos modos s̄cādi. igit̄ Maioꝛ. qꝛ partesoꝛōnis distingunt̄ p̄ modos significandi. Minoꝛ qꝛ tā nomē q̄ꝫ ꝓnomē significāt p̄ modū entis. vt dicit autoꝛ modoꝛū significādi Dico veꝝ argumentū ꝯcludit q̄ nomē ⁊ ꝓnomē habent eundē modū significādi gn̄alem ⁊ materialē ſꝫ nō specialē ⁊ formalē. vt postea declarabit̄. mō p̄tesoꝛōnis distingunt̄ penes modos significādi formales

Ar̄ Scd̄o. Tantū due sunt partesoꝛatiōis. ergo nō octo. Pꝛobat̄ an̄s tantū due sunt partesoꝛatiōis apud logicuꝫ. ergo etiā tantū due sunt scd̄m grāmaticū. Tꝫ ꝯn̄a. qꝛ om̄e verū vero ꝯsonat. vt đꝛ p̄mo ethi. An̄s ꝓbat̄ autoꝛitate pe. hys. qui dicit. q̄ dyalecticꝰ tm̄ ꝯsiderat duas p̄tesoꝛōnis. Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ om̄e verū vero ꝯsonat si illa vera ꝯsiderātur eodē mō: si aūt diuersimode nō opoꝛtꝫ. modo logicꝰ aliter ꝯsiderat partesoꝛōnis. ⁊ aliter grāmaticus. logicus quo ad verū et falsuꝫ. sed grāmaticus q̊ ad ꝯgruū ⁊ sic argumentū nō cōcludit. Etiā dico q̄ licet logicꝰ ponit tm̄ duas partesoꝛōnis exp̄sse: tn̄ implicite etiā ponit octo. sub noīe em̄ ꝯpꝛehendit ꝓnomē ⁊ participiū: partes aūt indeclinabiles vocat sinkathegreumaticas ⁊ minꝰ p̄ncipales. Et ratio huius quare logicus tantū ponit duas partesoꝛatiōis ⁊ grāmaticus octo. qꝛ logicus ꝯsiderat partesoꝛōnis quo ad veritatē ⁊ falsitatē ⁊ quo ad ꝓpositionis vere ⁊ false ꝯstitutionē. sed ad cōstitutionē ꝓpositionis vere vel false sufficiunt due partes: ergo tantū cōsiderat duas partes. Grāmaticus aūt ꝯsiderat partesoꝛōnis inq̄ꝫtum p̄ eas expꝛimit̄ mentis conceptus. si aūt mētis ꝯceptus debet cōplete ⁊ perfecte exp̄mi necessario requiruntur octo. ⁊ ergo grāmaticus ponit octo partesoꝛōnis.

Ar Tercio. Tantū due sunt partes orōnis. igit non octo. Probat. aīs tot sūt partes orōnis q̄t sufficiūt ad orationē pfectā ⁊ ꝯgruā: sed due sufficiūt. igit tantū due sunt partes oratiōis. Maior quia nō est ponenda pluralitas sine necessitate. peccatū em̄ est fieri p plura qđ potest fieri per pauciora. vt đr pmo phisicoꝝ. Minor qꝛ ex nomine ⁊ verbo cōstituit oratio pfecta. Dico veꝝ argumētū ꝯcludit q oratio pfecta essentialiter ꝯstituit ex noīe ⁊ v̄bo sufficienter ⁊ in genere: oratio tn̄ perfecta in specie ⁊ accidētaliter nō sufficienter ꝯstituit ex nomine ⁊ v̄bo: qꝛ ad talē etiā reqrūt alie partes. et sic dico q peccatū est fieri p plura qđ eque bene potest fieri per pauciora. ⁊ sic argumentū nō concludit.

Ar Quarto. Interiectio nō est pars oratiōis. igitur nō sunt octo. Probatur aīs autoritate prisciani qui nō ponit interiectionē. Et probatur ratione. oīs pars oratiōis debet s̄care mentis ꝯceptū. sed interiectio significat mentis affectū. igit. Maior patet ex diffinitiōe partis orationis quā dat priscian⁹ vndecimo maioris sic ingens pars orōnis nihil aliud est q̄ꝫ vox indicās mentis ꝯceptū. i. cogitacionē. Minor ex diffinitione interiectionis. interiectio em̄ significat mētis affectū. Dico pmo ad autoritatē q locus ab autoritate negatiue nō videt. Scđo dico q licet ipse priscian⁹ nō ponit interiectionē exp̄sse tamē implicite: qꝛ cōprehendit ipsam sub aduerbio. Dico aūt ad rationē q licet interiectio quo ad pferentē non s̄cat mentis ꝯceptū tn̄ quo ad audientē ⁊ hoc sufficit ⁊ etiā pars orationis ppꝛie dicta debet significare mentis ꝯceptū. modo interiectio est pars cōmuniter sumpta: vt dicetur inferius.

Ar Quinto. Plures sunt partes oratiōis q̄ꝫ octo. Probat. qꝛ barbarismus ⁊ soleoscim⁹ etiā sunt partes orationis. vt patet p donatū in libello de soleocismo ⁊ barbarismo. Dico verū argumentū ꝯcluderet si donatus voluisset q barbarism⁹ ⁊ soleocismus essent partes oratiōis: sꝫ vult q barbarismus et soleocismus sūt vicia cōmissa circa ptes oratiōis. Unde barbarism⁹ fit qn̄ sillaba indebite pfert quo ad accentū: vt dicēdo dn̄s media pducta. sed soleocismus fit quādo ꝯstructibilia indebite ꝯiungūtur sub diuersitate accidentiū grāmaticaliū: vt meus mater.

Ar Sexto. Plures sunt partes orationis q̄ꝫ octo. Probatur. qꝛ articulus etiā est pars oratiōis. Probat. greci ponūt articulū. ergo etiā latini debent ponere. Tenet. ꝯn̄a qꝛ omnis latinitas est orta a grecis vt dicit priscianus in phemio maioris voluminis. Dico q cōclusio intelligitur q tantū octo sunt partes orōnis a donato posite ⁊ apud latinos: articulus aūt ponitur a grecis. Et ratio quare apud grecos ponit articulus ⁊ nō apud latinos. qꝛ dictiones grece sunt minus flexibiles scđm vocē in diuersitate generū casuū ⁊ numerorum q̄ꝫ latine: ⁊ ideo ad tollendum hanc confusionē in discretionē generis numeroꝝ casuū necessarius fuit grecis articulus ⁊ nō latinis. ⁊ sic latini loco articuli ponūt pro nomen articulare per qđ cognoscūt gn̄a numeros ⁊ casus.

Ar Septimo. Inter partes orationis nō est ordo. igit. Probat inter species eiusdem generis non est ordo. sed octo partes orationis sunt species eiusdē generis. igit. Maior est porphi. qui ostendit species debent esse coeque sub genere ⁊ equaliter participare naturā generis. Minor est nota. qꝛ pars orōnis est genus ad ista octo. Dico q partes orationis ꝯsiderant dupl'r Uno modo in ordine ad suū gen⁹ sub q cōtinent ⁊ sic inter eas nō est ordo vt pbat argm̄. Scđo ꝯsiderant partes orōnis int̄ se ⁊ sic vna est pfectior alia. ptes em̄ declinabiles pfectiores sunt q̄ꝫ indeclinabiles. declinabiles em̄ s̄cāt rē: indeclinabiles autē circūstantias rerū ⁊ sunt sinkathegreuma. modo dignior ē res q̄ꝫ circumstantia rei.

Ar Octauo. Uerbū debet esse pma pars orationis. ergo nō nomen Probat aīs. necessariora debent esse priora. sed verbū est pars orationis plus necessaria. igit Maior est nota. Minor. qꝛ oratio pfecta non potest ꝯstitui sine verbo. sed oratio perfecta potest cōstitui sine nomine: vt dicēdo ningit tonat. videt ergo q verbū sit pars plus necessaria q̄ꝫ nomē. Dico verū argumentū ꝯcludit q verbū cōstituit orationeꝫ perfectā sed non ratione sui sed ratione nominatiui subintellecti et sic in verbis p̄dictis et in aliꝭs exempte actionis intelligit nominatiu⁹ vel nomen natura vel deus. quia valet tm̄ deus vel natura tonat.

Ar Nono. Uerbū debet precedere nomē. igit Probat. quia accidēs est pus substātia sed verbū significat accn̄s nomen substantiā igitur. Maior patet: quia accidens ducit nos in cognitionē substantie. dicitur em̄ pmo de anīa. Accidētia magnā partē conferūt ad cognoscēdū q quid est. i. substantiā. modo om̄is cognitio fit per prius ⁊ notius. Minor quia verbū significat actū. vt curro significat actū currendi lego significat actum legēdi. currere aūt et legere sunt accn̄tia. Dico verū argumentū concludit q ordine a posteriori verbū p̄cedit nomen. sed nō ordine naturali: sicut em̄ ordine naturali substantia precedit accidēs sicut causa effectum sic etiam in proposito.

Ar Decimo. Uerbū debet p̄cedere nomē. igit. Probat. pars magis egregia ⁊ plus digna debet p̄cedere. sed verbuꝫ est pars magis egregia q̄ꝫ nomē. ergo Maior. qꝛ digniora debent esse priora. vt patet in postp̄dicamentis. Minor est prisciani pmo minoris q dicit q verbuꝫ inter ceteras ptes est pars magis egregia. Dico verū argumentū ꝯcludit q ordine pfectiōis verbū p̄cedit nomē sed non ordine generatiōis: verbū em̄ importat formā nomen aūt materiā. forma aūt est prior materia via pfectiōis. sed quia verbū apponit nomini ⁊ nomē est suppositum. suppositū aūt ordine gn̄ationis est prius illo qđ ei apponitur.

Ar Undecimo. Prepositio est pma pars oratiōis. igit non nomē. Probatur. illa pars est pma que đr a p̄ponendo: sed p̄positio dicitur a p̄ponendo. igit p̄positio debet eē pma. Maior est nota. Minor ē grāmaticoꝝ oim qui interp̄tant hoc vocabulū p̄positio a p̄ponendo. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit q p̄positio đr a p̄ponēdo non absolute rōne ordinis sic q deberet esse pma pars oratiōis. sed p̄positio dicit a p̄ponēdo

respectu casualis cui deseruit vt accusatiuo vel ablatiuo.

Ar Duodecimo. Littera donati est incõgrua. igi . Probat. q pecca contra regulã grãmaticalẽ. ergo. Probat. q peccat ꝯtra istam regulam. Quãdo in aliqua orõne ponũtur plura substãtiua noĩa tũc vnũ illorum debet poni ingenitiuo. modo hic in littera ponũtur plura substantiua nomĩa ⁊ nullũ ponit in genitiuo. vt nomẽ: ꝓnomẽ: vbũ: aduerbiũ. ⁊c. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ licet hic nõ ponit cõiunctio inter illa substantiua expresse tamen implicite subintelligit. q valet tantũ nomen ⁊ ꝓnomen et verbũ. ⁊ dimittit ibi coiunctio causa breuitatis per vnũ colorẽ rhetoricalẽ qui dicit articulus puncti. qui habet fieri quãdo in aliqua orõne ponunt plura substãtiua noĩa sine ꝯiunctione media.

Nomen quid est: pars orationis cũ casu corpus aut rem proprie cõmuniterue significãs: proprie vt roma tyberis: communiter vt vrbs flumen.

¶ Utrũ diffinitio nominis a donato posita sit bene assignata. Pro intellectiõe questiõis more. Notandũ est pmo ꝙ diffinitũ pñtis diffinitionis est nomẽ ꝓ se ⁊ suis signatis captum pro se ideo: q hec dictio nomẽ etiã est nomẽ ⁊ pars orõnis. Pro suis signatis ideo: q eius signata etiã sunt nomina. vt oĩa nomina ficantur ꝑ hoc qđ est nomẽ. Supponit aũt hoc diffinitũ nomẽ ꝑsonaliter ⁊ nõ materialiter vt quidã volunt. Qđ aũt in ista nomẽ est pars orõnis diffinitũ nõ supponit materialiter. Patet. q est regl'a cõmunis in logica ꝙ oĩe diffinitũ supponit ꝑsonaliter. ratio. q quandocũq ꝑdicatur genus de specie ẽ suppositio ꝑsonaliter. mõ in oĩi diffinitiõe ꝑdicat gen⁹ de specie. species eĩ diffinitur ⁊ genus est illđ ꝑ qđ spẽs diffinitur. Nõ oportet aũt addere in expositiõe diffinitiõis vt qdã volunt actu ⁊ aptitudine. Ratio q dictio noĩalis etiã extra orationẽ posita actualiter est pars orationis. Patet pmo ꝑ diffinitionẽ partis orõnis in qua dicit pars orõnis est dictio apta nata integrare orationẽ latinã. cõstat aũt ꝙ dictio extra orationẽ posita apta nata est integrare orationẽ latinã ergo est pars orationis. etiã dictio extra oratiõem habet modũ significãdi ⁊ formã nois. vt hec est dictio homo absolute posita ficat ꝑ modũ entis ⁊ determinate apprehensionis. forma aũt est que locat rez in spẽ ⁊ que dat esse rei. ꝯcludit ergo ꝙ nõ opz addere actu vel aptitudine. ¶ Sciendũ etiã q dicit in textu (cũ casu) illa ꝑticula cũ casu nõ debet valere tantũ sicut cuz inflectiõe casuali. alias nomĩa indeclinabilia non essent noĩa eo ꝙ talia nõ inflectunt nec declinant ꝑ casus. Noĩa etiã mentalia vt cõiter đr nõ essent noĩa: talia eĩ nõ declinãtur per casus ⁊ finales terminatiões. in mente eĩ nõ est terminatio finalis. sz in voce. debet ergo ista particula

valere tĩ cũ casu. i. cũ ꝓꝑetate casuali hoc est ficare recte vl'obliquẽ. qđ aũt sit significare recte vel oblique parebit in questiõe de casu nois.

Notandũ scđo: quia dicit in diffinitione ꝙ nomen significat corp⁹ aut rez. Ideo sciendũ ꝙ corpus capit dupliciter. Primo ꝓ toto ꝯposito ex materia et forma: et sic homo diceret corpus. homo eĩ dicit materiã ⁊ formã vt iohãnes petrus. Scđo capitur corpus substãtialiter ꝓ altera parte cõpositi; et sic materia vel corpus homĩs đr corpus ⁊ sic hec est falsa sortes est corpus quia valet tĩ ꝙ sortes esset materia tĩ quod est falsum. Alio modo capit corpus accñtaliter vt est de genere accñtis. ⁊ sic dupl'r. Uno mõ ꝓprie ꝓ trina dimensione. s. longitudine latitudine ⁊ ꝓfunditate simul. vt eĩ dicitur in ꝑdicamẽtis linea dicit longitudinẽ tantũ: supficies longitudinẽ et latitudinẽ sed corpus dicit lõgitudinẽ latitudinẽ et ꝓfunditatẽ simul: et istis modis nõ capit hic corpus. Alio mõ capit corpus cõiter pro qualibet extẽsione que apta nata est percipi aliquo sensu exteriori nõ curando an talis sit substãtia vel accidẽs: ⁊ sic homo in ꝓposito significat corpus: similiter magnũ: simil'r albedo nigredo. ⁊ isto modo capit in ꝓposito Uult ergo diffinitio tantũ: aliqua nomina significãt corpus id est significant aliquid quod sensu exteriori est perceptibie.

Notandũ tercio dicit in diffinitiõe vlterius rẽ. Sciendũ res capit dupliciter. Uno modo transcendẽter: et sic conuertit cũ isto termino ens: ⁊ sic nõ capit hic termin⁹ eĩ trãscendẽs est q significat oĩe ens mũdi: ⁊ sunt sex: res: ens: vnũ: bonũ: verũ: aliqđ omne eĩ qđ est: est ens: ⁊ est vnũ: ⁊ est aliqđ: et ẽ bonũ bonitate entz: ⁊ similiter verũ veritate entis. Isto modo capiẽdo rem transcendẽter ista ꝑticula corpus sufficienter includeret in ista ꝑticula rem: oĩe eĩ corp⁹ est res. ⁊ isto modo diffinitio esset nugatoria ⁊ supflua. q idez bis poneretur Alio mõ capit res nõ trãscendẽter: ⁊ sic res dicit ens incorporeũ qđ nõ est perceptibile aliquo sensu exteriori ⁊ sic deus đr res aĩa angel⁹ similiter sciẽtie virtutes dicunt res. ratio. q scientie ⁊ virtutes sunt in anima: mo ꝺo anima est in corporea. ergo etiã oĩe illđ qđ est in aĩa est incorporeũ. omne eĩ qđ recipit scđm naturã recipiẽtis recipit. vt dicit cõmentator tercio de aĩa. Seqtur correllarie pmo ꝙ hec ꝯña nõ valet: homo significat corpus ergo homo ficat rez. nec arguit ab inferiori ad superi⁹. eo ꝙ res hic nõ capit transcendẽter quõ est superius ad corp⁹. sed capit nõ trãscendenter quõ est desparatũ ad corpus. ⁊ ꝓut corpus includit in hac ꝑticula rem. vñ ⁊ ꝓpter hoc diffinitio nõ est nugatoria nec supflua. Seqtur correllarie scđo ꝙ recte hic donatus posuit cõiunctionem disiunctiuã inter illas particulas corpus aut rẽ. Patet. q coniunctio disiunctiua semꝑ iungit inter diuersa modo res ⁊ corpus capiũtur hic disꝑate vt inportãt ⁊ designant diuersa: Notandũ etiã dicit in

diffinitione: ꝓprie aũt cõiter. Unde significare ꝓprie est significare cũ qualitate ꝓpria. Significare autẽ cũ qualitate ꝓpria est significare tñ vnã rem sic ꝙ nõ plures vniuoce ꝛ diuisim vt sunt noĩa ꝓpria. Significare aũt cõiter est significare cũ qualitate appellatiua. Significare autẽ cum q̃litate appellatiua est significare multas res vniuoce ꝛ diuisim. vt homo aĩal: similiter alij termini cõmunes. Et per istã particulã excludit participiũ: qd̓ non ſcat cũ qualitate ꝓpria vel appellatiua. In fine aũt diffinitiõis ponit significans: ꝓpter euitare appellationẽ que impediuisset bonitatẽ diffinitionis. vnde non est idẽ dicere ſcare corpus ꝛ corpus ſcare. Patet significare em̃ corpus est significare aliquid sub rõne corporis. ratio aũt corporis est esse genus subalternũ ꝛ sic ioãnes homo petrus non significarẽt corpus: ex q̃ nõ sũt genera subalterna. ꝛ sic hoc nomen corpus significat corpus: quia corpus est primũ genus subalternũ Sed corpus significare est significare rem grossam visibilem palpabilẽ et sensu exteriori ꝑceptibilẽ. vt homo animal lignũ sic ſcant corpus. Et si dr̃ tamen noĩa ꝛ verba trãsposita idẽ ſcant. ergo idẽ erit dicere ſcare corpus ꝛ corpus significare. Dico verũ est nõ variata appellatione: mõ hic variatur appellatio. Cum em̃ dicit ſcare corpus est appellatio cum aũt dicit corpus ſcare non est appellatio.

Notandũ quarto ꝛ vltimo. ꝙ q̄ partes orationis distinguũtur ꝑ modos ſcandi. oportet intelligere in gñe qd sit modus ſcandi. Uñ notãdũ ꝙ modus ſcandi est duplex: actiu⁹ ꝛ passiuus. Modus ſcandi passiu⁹ est ꝓprietas rei ꝯsignificata per vocẽ: vt ledere pedẽ est modus ſcandi passiuus hui⁹ dictionis lapis ꝛ talis modus ſcandi passiu⁹ non est de ꝯsideratiõe grãmatici sed potius philosophi naturalis. eiusdẽ em̃ artificis est ꝯsiderare rem ꝛ ꝓprietates rei: vt dr̃. ij. phisic. modo philosopus naturalis habet ꝯsiderare res naturales ergo etiã hʒ ꝯsiderare ꝓprietates rerũ naturaliũ. Sed modus ſcandi actiu⁹ est modus vel ꝓꝓetas vocis ab itellectu sibi cõcessa qua mediãte ꝓꝓetatẽ rei ꝯsignificat: vt gen⁹ masculinũ hui⁹ noĩs lapis est modus ſcãdi actiu⁹ et proꝓetas huius dcõnis lapis: eo ꝙ mediãte gñe masculino ꝓꝓetatẽ rei ꝯsignificat: vt illam ꝓprietatẽ q̃ est ledere pedẽ dr̃ em̃ lapis quasi ledẽs pedẽ. Et ille modus ſcandi actiu⁹ est duplex. s. eẽntial' et accidẽtalis. Essentialis est q̄ est de eẽntia alicuius ꝑtis vt significare ꝑ modũ entis est modus significãdi essentialis noĩs ꝛ est duplex. scʒ generalis ꝛ specialis. Generalis est q̄ in pluribus ꝑtibus repitur q̃ʒ in vna vt significare per modũ entis repitur in noĩe et etiã in ꝓnoĩe. Similit̓ significare per modũ fluxus et fieri est modus significãdi gñalis verbi et participij. Dicit etiã hic modus ſcandi materialis. q̄ sicut in materia entia materialia cõueniũt. omniũ enim gñabiliũ ꝛ corruptibiliũ eadẽ est materia: vt dicit ꝑmo de gñatione. ita etiam per talẽ moduʒ ſcandi vna pars non distinguit ab alia sed potius plures ꝑtes in illo ꝯueniũt.

Specialis autẽ est qui tantũ reperit in vna parte orationis ꝛ per quem vna pars orationis distinguit ab alia: vt significare ꝑ modũ determinate apprehensiõis est modus significandi specialis ipi⁹ noĩs et ꝑ istum nomẽ distinguit a ꝓnoĩe. q̄ ꝓnomẽ significat ꝑ modũ determinate apprehensionis. Et ideo hic modus significãdi etiaʒ formalis dicit: q̄ forma est q̃ separat ꝛ distinguit naturaliter. Modus ſcandi accidẽtalis est qui non est de essentia partis: sed accidit parti. vt est qualitas cõparatio. Et est duplex. s. absolutus ꝛ respectiuus. Absolutus est quo variato non variatur ꝯgruitas: vt est qualitas figura. sicut em̃ hec est cõgrua: homo currit. silr̃ ista. iohãnes currit: et tamẽ hic variat qualitas: in ꝑma est qualitas appellatiua in scd̓a qualitas ꝓpria Sed respectiuus est quo variato variat cõgruitas: vt est casus numerus ꝑsona. hec em̃ est cõgrua homo currit. hec aũt incõgrua homĩs currit: in quib⁹ orationib⁹ variat. casus Mod⁹ ſcãdi aũt noĩs eẽntial' ẽ iste ſcare ꝑ iste modũ entis ꝛ determiãte apprehensiõis. Pro q̃ intelligẽdo sciẽdũ. Significare ꝑ modũ entis est ſcare ꝑ modũ habitus ꝛ ꝑmanentie. Significare aũt per modũ habitus ꝛ ꝑmanentie est signficare rem in facto esse et nõ in fieri vt domus est nomen ꝛ significat domũ non vt est in fieri sed vt est in ꝑfecto et cõpleto esse. Alij tamẽ dicunt ꝙ ſcare per moduʒ entis est significare substantiã. substantia em̃ est veꝝ ens. quo modo aũt accipitur substãtia cũ dicitur ꝙ nomen significat substantiã patebit inferius. Significare autem ꝑ modũ determinate apprehensionis est significare rem scd̓m certũ modũ intelligendi ꝛ in certo ꝛ determinato genere entis. ens aũt dicitur esse in certo genere per suã essentiã ꝛ formã. forma em̃ est que locat rem in genere ꝛ specie. Genera aũt entis vt ad ꝓpositũ sufficit sunt decem. aliqd̓ em̃ est ens qd̓ est substãtia vt homo. aliqd̓ accidens: vt albedo. aliqd̓ ens in anima vt cõceptus rei. aliqd̓ ens extra animã. vt lapis aliqd̓ est ens qd̓ est habitus vt visus. aliqd̓ est ens qd̓ est ꝑuatio vt cecitas. aliqd̓ est ens verũ vt asinus. aliqd̓ est ens ymaginariũ: vt chymera. aliqd̓ est ens in actu vt celuʒ. aliqd̓ est ens in potentia vt antichristus. Dicũtur aũt ista decẽ genera entis pro tanto. quia oĩe qd̓ cadit sub ente in aliquo istorum includitur.

Istis notabilibus sic stantibus est ꝯclusio rñsalis. Diffinitio noĩs a do. posita est bñ assignata. Probat oĩs diffinitio ẽ bñ assignata q̃ dat ꝑ gen⁹ ꝛ differẽtiã et facit diffinitũ differre a quolibʒ nõ ꝯtẽto sub diffinito. sʒ diffinitio noĩs est hmõi igit. Maior ẽ boetij in libro diffinitionũ. Minor q̄ ꝓ genere ponit pars orationis: ꝓ differẽtia aũt ponunt alie ꝑticule sequẽtes. silr̃ per istam diffinitionem nomẽ distinguit ab alijs partibus orationis quare conclusio vera.

Ar primo. Diffinitio nominis non valet. Probatur. nulla diffinitio bona debet dari per disiunctionẽ. sed ista datur per disiunctionẽ ergo. Maior est aristo. vj. thopic. Minor. quia in diffinitiõe dicitur ꝯ ꝛ

pus aut rem. Dico verū argumētū cōcludit ꝙ nulla bona diffinitio essentialis ⁊ quiditatiua debet dari per disiunctionē. sed diffinitio accidētalis ⁊ descriptiua potest dari per disiunctionē q̄lis est diffinitio nois. Sequit̄ correllarie ꝙ recte donatus fecit ponēdo diffinitiōes accidentales partiū orationis. Rō. qꝛ diffinitiōis quiditatiue ptiū oratiōis ꝑ modos ꝯcandi sunt difficiles: diffōnes autē accn̄tales sunt faciliores. eo ꝙ accidētia notiora sunt quiditatib⁹ ⁊ substantijs. vt ptꝫ p̄mo de aia: accidentia magnā partē ꝯferunt ad cognoscendū ꝙ quid est. modo donat⁹ fuit in formator iuuenum. ergo ex facilioribus processit.

Ar̄ Scd̄o Aliqđ est nomē qđ nō significat cuꝫ casu. ergo diffinitio nō valet. Tenet ꝯn̄a. qꝛ diffinitio debet conuenire cuilibet contento sub diffinito. An̄s ꝓbat̄. qꝛ nomē aptote forme est nomē ⁊ nō significat cū casu. Assumptū pro p̄ma parte notū est. Sed ꝓ scd̄a parte ꝙ nomē aptote forme nō significat cū casu. qꝛ đr ideo aptote forme. qꝛ est sine casu ab a qđ est sine ⁊ ptotos quasi sine casu. Dico verꝫ argm̄ cōcluderet si nomē ideo diceret̄ aptote forme. qꝛ nullū haberet casuꝫ. sꝫ dicit̄ aptote forme: qꝛ nō hꝫ oēs casus sub vna terminatiōe: nec sub plurib⁹: sed tantū hꝫ vnū casuꝫ. vt spōte habet tm̄ ablatiuū. vel etiaꝫ qꝛ habet tres cas⁹ sub vna terminatione: vt nephas qđ est generis neutrius sil'r phas.

Ar̄ Tercio. Verbū significat cū casu: ergo diffinitio nō valet. Probatur in ista oratiōe homo currit: in qua hoc verbū currit significat cū casu. Probat̄. qꝛ hoc v̄bū currit significat cū isto nt̄o hō. modo hō est alicuius casus. Dico verꝫ argm̄ ꝯcludit ꝙ in ista orōne hō currit hoc v̄bū currit ꝯcat cū casu associatiue. i. ꝯcat cū aliqua dictiōe q̄ est alicui⁹ casus sed nō existenter. modo cū in diffinitiōe nō debet capi associatiue sed existenter vt tm̄ valeat nomē ꝯcat cum casu id est existit alicuius casus.

Ar̄ Quarto Aliquod est nomē qđ nō significat corp⁹ aut rem. igitur diffinitio est insufficiēs. Probat̄. qꝛ chymera est nomē ⁊ nihil significat. ꝙ chymera sit nomen notū est. sed ꝙ nihil ꝯcat. qꝛ chymera nihil est. si ergo chymera nihil significat. ergo nec significat corpus nec rē Tenet ꝯn̄a a sup̱iori negato ad inferius. Dico verꝫ argm̄ ꝯcludit ꝙ hoc nomen chymera similiter alia noīa ficta nō significāt corpus aut rem directe: tm̄ indirecte. qꝛ significat illud qđ ꝑ partes sue diffinitiōis exp̄mit̄: vt caput virgineū ventrē leonū ⁊ caudā serpentinā Vel etiā possumus dicere qđ licet noīa ficta non significāt rem verā tamē sufficit ꝙ significant rē imaginabilē ⁊ q̄ potest imaginari. Correllarie seqtur ꝙ impossibile est significabile. licet non significatione directa tamen sufficit ꝙ indirecta patet de isto termino chymera: chymeream esse est impossibile tamen hoc est significabile.

Ar̄ Quinto. Aliqua sunt noīa q̄ nec significant corpus nec rē. igit̄. Probat̄ de istis noībus albedo nigredo: ꝙ nō ꝯcant reꝫ patet ex notabil b⁹. sed ꝙ nō ꝯcāt corp⁹. ꝓbat̄. qꝛ corp⁹ est ens ꝯpositū ex materia ⁊ forma sed albedo ⁊ nigredo dicunt formā tantū. modo omnis forma ē simplex. vt dicit Gilbert⁹ porritan⁹ autor sex p̄ncipiorꝫ. Dico veruꝫ argumentū ꝯcludit ꝙ corpus ꝓp̄e sumptū est ens cōpositū ex materia ⁊ forma. sꝫ hic corpus capit̄ cōiter ꝓ omī illo qđ pōt ꝑcipi sensu exteriori: ⁊ sic albedo ⁊ nigredo in ꝓposito dicūtur corpus significare.

Ar̄ Sexto. Aliqđ est nomē qđ nō ꝯcat cū qualitate. igit̄ Probat̄. hoc nomē deus nō ꝯcat cū qualitate Probat̄ sic. qꝛ qualitas est accn̄s sed in deū nullū cadit accn̄s. igit̄. Maior est nota. qualitas em̄ est accn̄s nois. Minor est aristo. xij. metha. vbi on̄dit ꝙ deus est actus purus: mō actus purus excludit om̄e accn̄s. Dico verꝫ argumentū ꝯcluderet si ꝯcare cū qualitate valeret tm̄ sicut ꝯcare cū accn̄te. sed significare cuꝫ q̄litate valet tm̄ sicut ꝯcare sub ꝯceptu vni⁹ vel pluriū: cōstat aūt ꝙ deus significat sub ꝯceptu pluriū q̄ꝫtū est ex parte impositiōis sue.

Ar̄ Septimo. Aliqđ est nomē qđ nihil significat. igit̄ nō om̄e nomē ꝯcat corpus aut rem. Probat̄ an̄s. qꝛ hoc nomē pctm̄ est nomē et nihil ꝯcat. Probat̄ autoritate boetij. iij. de ꝯsol'. vbi dicit ꝙ pctm̄ nihil ē. Et theologi vocāt pctm̄ nihil cū dicūt. Sine deo factū est nihil. i. pctm̄: qꝛ deus nō inuenit pctm̄ sed dyabolus. Dico verꝫ argumentū ꝯcludit ꝙ pctm̄ nihil ꝯcat positiue sed p̄uatiue: qꝛ p̄uationē boni Boeti⁹ ergo dicēs: ꝙ pctm̄ nihil est. voluit dicere ꝙ pctm̄ nō est ens morale

Ar̄ Octauo. Aliqđ est nomē qđ nō ꝯcat ꝑ modū determinate app̄hēsiōis. igit̄ modus ꝯcandi nois nō valet. Probat̄. qꝛ hoc nomē de⁹ nō ꝯcat ꝑ modū determinate app̄hensiōis. Probat̄. qꝛ deus nō pōt cognosci a nobis determinate. Dicit̄ em̄. ij. metha. sicut se habet oculus noctue ad lumē solis. ita se habꝫ intellectus noster ad ea q̄ manifestissima sunt in natura. Et. iij. de aīa ꝙ nihil est in intellectu nisi p̄us fuerit in sensu: ꝯstat aūt ꝙ deus nō est sensibilis: deum em̄ nemo vidit vnq̄ꝫ vt dicit scriptura. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ deus nō est determinate cognoscibilis a priori sed bene a posteriori ꝑ effectus. Arist. em̄. xij. metha. ex ordine rerꝫ cognouit vnā esse causaꝫ p̄mā oīm cū dixit. Entia nolunt male disponi: mala est pluralitas p̄ncipum sit ergo vnus p̄nceps.

Ar̄ Nono. Aliqđ est nomē qđ nō significat per modū determinate app̄hensionis. ergo mod⁹ ꝯcādi nois nō valet. Probat̄. qꝛ hoc nomen materia nō significat ꝑ modū determinate app̄hensiōis. Probat̄. qꝛ materia nō est intelligibilis. Probat̄. qꝛ materia p̄ma est ens in pura poten̄a: vt đr p̄mo phisicorꝫ. mō om̄e qđ intelligit̄. intelligit̄ vt est ens in actu. vt đr. ix. metha. Dico verꝫ ar. cō. ꝙ materia p̄ma nō ē intelligibil' ꝯm se tm̄ sufficit ꝙ ē intelligibilis in analogia ⁊ habitudīe ad formam.

Ar̄ Decimo. Aliqđ est nomē qđ nō ꝯcat ꝑ modū determinate apprehensionis. Probat̄ de isto noīe chymera qđ nō significat ꝑ modū determinate app̄hensiōis patet qꝛ chymera nō est intelligibil'. Probat̄ quia dicit̄. iij. de aīa. nō ens nō intelligit̄: mō chymera est nō ens. et per ꝯn̄s chymera nō significat ꝑ modū dete̾minate app̄hensionis. Dico verꝫ argumentū ꝯcludit ꝙ hoc nomē chymera non ꝯcat ꝑ modū dete̾minate

apprehensionis directe tñ indirecte: nō ens em̄ nō intelligitur directe sed indirecte: ymaginamur em̄ chymerā esse licet nō sit.

Ar Undecimo. Diffinitio nois nō valet. Probat̄ sic. Nulla diffinitio debet dari p accn̄a. sed ista datur p accn̄a. igit̄ nō valet. Maior. q: diffinitio rei deb3 dari p genus ⁊ differentiā. modo gen⁹ ⁊ differentia sunt partes quiditatiue ⁊ essentiales rei. Minor. q: dat̄ p casu3 ⁊ qualitatē q̄ sunt accn̄a nois. Dico verū argumentū ɔcludit q̄ nulla diffinitio a priori debet dari p accn̄a: sed presens diffinitio est diffinitio a posteriori: et ista potest dari p accn̄a. Conuenienter aūt donat⁹ diffinit nomē p casum ⁊ qualitatē ⁊ nō p alia accn̄tia. quia casus ⁊ q̄litas sunt accidētia magis ꝓpria nomini q̄3 alia. modo optime res diffinit̄ a posteriori per accidentia ꝓpria cū sepe accidētia ꝓpa ponūt̄ loco differentiarū eēntialium: vt declarat cōmentator primo de anima

Nomini quot accidūt? Sex. Que? Qualitas Cōparatio Genus Numerus Figura Casus.

Utru3 tm̄ sex sint accidentia nois. Et

vtrū ꝓpriū nominis sit significare substantiā. Pro intellectione q̄stiōis mote notandū primo q̄ hec q̄stio duo q̄rit. Primo. vtrū tantū sex sint accidentia nominis. s. qualitas: cōparatio: vt d: in textu. Scd̄o q̄rit vtrū ꝓpriū nominis sit significare substantiā. Pro parte p̄ma questiōis intelligenda. Sciendū accidēs nois describit̄ sic. Est quedā ꝓprietas nois attributa nomini aut ratiōe vocis aut ratiōe s̄catiōis. Aliqua em̄ accidentia attribuūt̄ ptibus ratione vocis vt figura: q: illa vox dicit̄ simplicis figure q̄ non pōt diuidi in plures ptes. Sed illa cōposite q̄ pōt diuidi in plures ptes vt postea dicet̄. Aliqua aūt accidētia attribuūtur ptibus ratione significatiōis: vt qualitas casus nūerus Illud em̄ nomē qd̄ s̄cat rem pluribus cōicabilem est q̄litatis appellatiue: vt hō. Illud autē qd̄ s̄cat rem singularē ⁊ indiuidualē est q̄litatis ꝓpe: vt ioānes. Describitur etiā cōiter sic. Accidēs nois est terminus accn̄talit̄ p̄dicabilis de nomine in recto vel in obliquo in concreto vel in abstracto in q̄tum est pars orationis. Dico notant̄ in recto vel in obliquo: q: accn̄tia aliqua nominis non p̄dicant̄ de noie in recto: quia hec est falsa: nomen est q̄litas sufficit tamen q̄ qualitas p̄dicetur de ipis in obliquo vt nomē ē alicui⁹ qualitatis. Simil'r licet accidētia non p̄dicant̄ de noie in abstracto sufficit tñ q̄ in cōcreto vt licet hec nō sit vera. nomē est compatio in abstracto: tamen hec est vera: nomen est compabile.

Notandū scd̄o q̄ sicut in reb⁹ naturali-

bus repiūtur diuersa accn̄tia q̄ possunt adesse ⁊ etiā abesse subiecto p̄ter ei⁹ corruptionē. vt dicit porphi. in libro p̄dicabiliu3: sic sil'r in rebus

intentionalibus fabricatis p intellectū repiūtur diuersa accn̄tia q̄ eisdē rebus p intellectū attribuūtur. Duplex est ergo similitudo accn̄tiū realiū ⁊ intentionaliū vel grām̄aticaliū. Prima q: sicut in reb⁹ naturalibus accidētia possunt abesse subiecto vel realiter vel s̄m modū intelligendi albedo em̄ realiter potest abesse sorti: caliditas aūt nō potest abesse igni realiter: sed sufficit q̄ hoc fiat scd̄m modū intelligēdi. omē em̄ prius pōt intelligi nō intellecto posteriori. Sil'r ethiops potest intelligi non intellecta ei⁹ nigredine: vt declarat porphiri⁹ in libro. p̄dicabiliū: sic sil'r in reb⁹ intētionalib⁹ vt in grām̄atica accn̄tia dicūt̄ abesse suo subiecto: nō realiter. nullū em̄ est nomē quod nō esset alicuius generis vel qualitatis vel numeri. sed accidētia nois absunt nomini scd̄m modū intelligendi: quia possum intelligere nomē nō intellecta eius qualitate similiter nō intellecto eius. nūero. Unde recte dixit aristo. scd̄o phisicoꝝ. Abstrahentiū nō est mendaciū. Scd̄a cōuenientia vel similitudo est: quia sicut in rebus realibus accidētia realiter distinguūtur ab eoꝝ subiectis cum effectus ⁊ causa distinguūt realiter constat aūt q̄ substantia ē causa accidentis. dicit em̄ aristo. scd̄o phisicoꝝ: q̄ materia cum forma ē causa omniū accidentiū in cōposito sic similiter accidentia grām̄aticalia distinguūt̄ realiter ab ipsis ptibus orationis quaꝝ sunt accidentia. non sic q̄ daretur aliquod nomē quod nō haberet accidētia: sed sic q̄ accidētia grām̄aticalia non sunt de essentia partis. omē enim accn̄s est preter intellectū et essentiā illius cui⁹ ē accidens Sequit̄ correllarie ex dictis q̄ ista positio grām̄aticoꝝ que dicit accidētia esse eadē et idemptificari cū partibus non est veritati omnino cōsona ad bonū tamen intellectū accepta poterit sustineri. vt patebit in notabili sequenti.

Notandum tertio: p intelligētia istius.

Utrꝝ accn̄a ptiū orationis distiguūt̄ a ptibus orōis Notādū q̄ aliq̄ distinguūt̄ dupliciter. vno modo realiter. alio mō rōne. Ista dicūt̄ distingui ratione que distinguūtur diuersa ɔsideratione intellectus vt que in re dicūt vnū tamē intellectus accipit illa vt diuersa vt marcus tullius cicero: illa tria noia significant eandē rem realiter. tamen intellectus apprehēdit ⁊ accipit illā tria vt plura. idem em̄ homo dicebat̄ marcus tullius ⁊ cicero. dicebatur marcus noie ꝓprio. dicebat̄ tullius ratione genealogie: dicebat̄ aūt cicero ratiōe porciūcule carnis que pendebat ei de naso ad modum ciceris. Alio mō aliqua distinguūtur realiter. ⁊ hoc dupl'r. Uno modo rata realitate et sic ista distinguūtur que distinguūt̄ loco ⁊ subiecto. vt sortes existens rome ⁊ sortes existēs cracouie distinguit̄ sic realiter. Scd̄o aliqua distinguūtur realiter realitate naturarū que scilicet designāt diuersas naturas licet sunt idem subiecto ⁊ numero. ⁊ sic albedo dulcedo et lac distingūtur tali realitate. tria em̄ ista sunt idem subiecto ⁊ nūero tamen distinguūtur ⁊ differunt formaliter. dulcedo em̄ est obiectū gustus. albedo visus. sicut ergo visus ⁊ gustus sunt

sensus realit᷑ distincti sic ⁊ dulcedo et albedo in lacte. om̄e ergo accidēs reale distinguit᷑ realiter a suo subiecto realitate naturarū. licet nō realitate prima que est loco ⁊ subiecto. Ueritas primi patet. q2 dicit᷑ primo posterioꝝ essentie predicamentoꝝ sunt impmixte. ꝯstat aūt ꝙ substātia ⁊ accn̄s noīant diuersa p̄dicamenta. Dicit᷑ etiā p̄mo phisicoꝝ: quantitas et substantia si sunt. duo sunt. ⁊ om̄is effect⁹ distinguit᷑ realiter a sua causa. ꝯstat aūt ꝙ accn̄s est effectus substātie. Ueritas scd̄i scilicet ꝙ accn̄s et subiectū sunt idē numero ⁊ subiecto patꝫ autoritate arist. p̄mo tho. cum dixit. ꝙ accidēs ⁊ subiectū numero sunt idē. Istis sic stantib⁹ dicat᷑ ꝙ accn̄a partiū orōnis distingunt᷑ realiter a partib⁹. nō sic ꝙ pars orationis realiter essent separate ab accn̄tib⁹ et priuarentur eis: sed sic ꝙ ipsa pars oratiōis inq̄ntum p̄s oratiōis nullū accidēs includit: vt em̄ dictum est ante pars orōnis inq̄tum pars orōnis solū designat modū significandi essentialē ⁊ significatū qd̄ dictio importat hoc dictū. Probat᷑ p̄mo sic sicut est in natura sic est in arte. sed om̄e accn̄s in natura realiter distinguitur a suo subiecto: ergo etiā est ita in arte. ꝙ om̄e accn̄s pars oratiōis distinguit᷑ a parte oratiōis. Maior est aristo. ij phisicoꝝ. Minor est nota q2 accn̄s ⁊ subiectū differūt p̄dicamentaliter: ergo realiter. oīa em̄ que dn̄t predicamentalr̄ dn̄t realr̄. Scd̄o ꝓbat᷑. oīa q̄ trāsferunt ꝫm aliq̄ similitudinē se trāsferunt. sed ad accn̄a intētionalia ⁊ in arte trāslata ad similitudinē accn̄tiū realiū. ꝯstat aūt ꝙ accn̄s reale distinguit᷑ realiter a subiecto. ergo silr̄ etiā est ita in arte. Maior est aristo. vj. thopi. Minor est nota. q2 ars seqtur naturā. Tertio ꝓbat᷑ sic om̄e prius distinguit᷑ a suo superiori. sed pars orōnis ꝫm naturā est p̄or accn̄tibus suis. igit᷑ distinguunt᷑. Maior. q2 idē nō est p̄us ⁊ posterius. Minor. q2 pars orōnis dicit modū significandi essentialē. cōstat aūt ꝙ mod⁹ ꝫcandi essentialis est causa accn̄talis. quēadmodū substantia est causa accn̄tis. Etiaꝫ pars orationis absolute dicit modū significandi essentialē: substantia aūt est prior accn̄te cognitione tp̄e ⁊ diffinitiōe. Quarto ꝓbat᷑. illa sunt distincta realiter quoꝝ vnū variat᷑ reliquo non mutato. sꝫ aliqua pars orōnis manet inuariatā ⁊ ei⁹ accn̄s variat᷑. ergo distingunt᷑ realiter. Maior est nota. Minor. q2 dicendo albus homo ⁊ alba homo hic variatur accn̄s: q2 genus. ⁊ tamen manet idem nomē. in prima oratione enim homo est generis masculini: in scd̄a feminini. Sequit᷑ correllarie ꝙ sicut accidēs in natura realiter distinguit᷑ a subiecto: licet numero sint idē: sic etiā potest dici in arte ꝙ partes orōnis distingunt᷑ realiter a partibus. licꝫ possumus ꝯcedere ꝙ nūero ⁊ subiecto sunt ideꝫ. Patet veritas correllarij. q2 accn̄tia intentionalia ⁊ artis sunt trāslata ab accn̄tibus realibus.

Notandū quarto ⁊ vltimo: ꝙ scd̄a pars

questionis fuit. vtrū ꝓpriū noīs sit ꝫcare substantiam scd̄m ꝙ p̄scia. ij. maioris dixit: ꝓpū est noīs ꝫcare substantiā cū qualitate. Ideo sciēdū ꝙ sb̄a capitur dupliciter. Uno modo proprie. et sic substantia est res per se existens vl' pars rei ꝑ se existentis: exm̄ p̄mi vt homo animal iohānes petrus exemplū scd̄i anima: licet em̄ anima nō est ꝑ se tamen aīa est pars hominis: ⁊ ideo est substantia. Dicit᷑ em̄ in p̄dicamentis ꝙ pars substantie est substātia. isto modo nō capit᷑ substantia cū d2 nomē ꝫcat substantiā. Ratio. q2 albedo nigredo sunt noīa ⁊ nō ꝫcāt sic substātiam: albedo enim vel nigredo nō significat rem ꝑ se existentem sed alteri inherentē naturaliter em̄ nullū accidēs est ꝑ se. Scd̄o capit᷑ substātia cōiter vt tm̄ valet sicut essentia: ⁊ sic capit᷑ cū d2. om̄e nomē ꝫcat substantiā accidentia em̄ ita habent essentiā ⁊ naturā ꝓpriam. sicut substantia: licet nō ita perfectā naturā sicut substantia. vt declarat doctor sctūs in tractatu de quiditatibus reꝝ: ꝓpriū ergo noīs quarto modo est significare substantiā cū q̄litate. Ratio. q2 illud est ꝓpriū. q̄rto modo qd̄ ꝯuenit omni nomini: soli nomini et semꝑ. Est em̄ in quolibet noīe aliqd a q̄ nomen imponit᷑ ⁊ aliquid est cui imponit᷑ qd̄ manifeste apparet esse veꝝ in nominibus specieꝝ in q̄bus actus vltimus est a quo nomē imponit᷑ et ipsum ꝯstitutū ex genere: ⁊ differentia ⁊ cui nomē imponit᷑. Simil'r in noībus indiuiduoꝝ suppositū substātie est cui imponit᷑ nomē. ⁊ collectio accn̄tium est forma a qua nomen imponit᷑: ⁊ idē est inuenire in oībus alijs nominibus q̄rumcūq; res simplices ꝫcantibus. id aūt a quo nomē imponit᷑ accipit᷑ apud grāmaticos ꝓ qualitate: id vero cui nomē imponit᷑ ꝓ substātia. ⁊ ideo om̄i nomini apud grāmaticū substantiā ꝫcare cōuenit cum q̄litate ⁊ soli nomini hoc ꝯuenit et semꝑ.

Istis notabilibus sic stantib' est ꝯclusio

respōsalis. Tantū sex sunt accn̄tia noīs specifice ⁊ formaliter disticta sic ꝙ non plura ad illa irreducibilia grāmaticaliter ip̄i nomini ꝯuenientia ⁊ vt est ethimologie ꝯsideratiōis: ⁊ ꝓpriū noīs est ꝫcare substantiā cuꝫ q̄litate. Prima pars ꝯclusiōis ꝓbat᷑ ꝑ sufficientiā accn̄tiū noīs et est ista Om̄e accn̄s noīs vel ꝯuenit noī rōne vocis aut ratione ꝫcationis: si ratione vocis sic est figura. Si rōne ꝫcatiōis hoc est dupl'r Aut ratiōe ꝫcationis absolute: aut respectiē. Si absolute hoc est dupl'r. aut enim talis significatio sumit᷑ a ꝓprietatibus discretiuis sexus sic est genus. Aut sumitur a significatiōe suppositoꝝ ⁊ hoc dupl'r. aut diuisiue sic ē qualitas. aut collectiue sic numerus. Aut tale accn̄s sumit᷑ a significatione respectiua et sic duplicit᷑. aut em̄ ratione rectitudinis ⁊ obliquitatis sic est casus. aut rōne intensiōis ⁊ remissionis et sic est ꝯparatio. quare prima pars ꝯclusiōis vera. sed ꝙ scd̄a pars ꝯclusiōis sit v̄a. s. ꝙ om̄e nomē ꝫcat substantiā: patꝫ autoritate p̄sciani scd̄o maioris q̄ dicit hoc esse ꝓpriū noīs q̄rto mō. significar substātiā cū qualitate: quare scd̄a pars ꝯclusiōis v̄a.

Ar Primo. Plura sunt accn̄tia nomīs q̄ꝫ sex. igitur. Probat᷑ an̄s. tot sunt accn̄tia noīs quot sunt noīa: sed plura sunt noīa q̄ꝫ sex. ergo. Maior. q2 accn̄tia multiplicant᷑ multiplicatiōe subiectoꝝ: vt dicit᷑ p̄mo thopicē. Minor est nota. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ plura sunt ac

cidentia nominis q̃ꝫ sex numeraliter ea distinguẽdo. modo ꝯclusio vult ꝙ accidentia nominis sunt sex specifice distincta.

Ar Scd̃o. Plura sunt accidẽtia noĩs q̃ꝫ sex. Probaẗ. qꝛ motio ꝑsona forma casualis etiã sunt accñia noĩs. ergo plura erunt q̃ꝫ sex: Añs patet. qꝛ aliqua nomĩa mouenẗ. similiter omnia noĩa sunt tertie ꝑsone similiter in noĩe reꝑiuntur forme casuales sex. Dico ꝙ tm̃ sex sunt accidentia nominis ad se inuicẽ irreducibilia. plura aũt possunt esse q̃ reducuntur ad ista. qꝛ motio reduciẗ ad cõparationẽ: om̃e em̃ ꝙ comparatur compatione nominali hoc etiã moueẗ: similiter ꝑsona reduciẗ ad nũerum. qꝛ nũerus et ꝑsona sunt accñtia ꝯiugata: sic ꝙ in quacũqꝫ parte reperitur vnũ in eadẽ ⁊ alterũ forma aũt casualis reduciẗ ad casum.

Ar Tertio. Plura sunt accñtia noĩs q̃ꝫ sex. Probaẗ. qꝛ esse suppositũ esse rectũ a v̾bo etiã sunt accñtia noĩs. Probaẗ. qꝛ nomen reddit suppositũ verbo ⁊ regitur a verbo a parte ante. Dico verũ argumẽtũ cõcludit ꝙ esse suppositũ ⁊ regi a verbo est accñs noĩs inquantũ ẽ dyasinthetice ꝯsideratiõis. hic aũt fit sermo de accñtibus nomĩs vt ip̃m nomen est ethimologie ꝯsideratiõis sic simil'r correptio ꝓductio sunt accidentia noĩs inq̃ꝫtum ipsum nomẽ est prosodie ꝯsiderationis.

Ar Quarto. Plura sunt accidẽtia nomĩs q̃ꝫ sex. Probatur. quia cõiugatio declinatio etiã est accidens nominis: ex quo nomina declinanẗ de casu in casum. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ declinatio est accidens noĩs: sed dico ꝙ declinatio cõprehẽditur sub casu. ¶ Cõtra hoc arguitur. Decliatio in nomine nõ potest cõprehendi sub aliquo accidente igitur nec sub casu. Probaẗ antecedẽs. sicut se habet cõiugatio in verbo sic se habet declinatio in nomine: sed ꝯiugatio in verbo exp̃sse poniẗ et sub nullo accidẽte cõp̃henditur. ergo etiã similiter est de declinatiõe in nomine. Maior patet ex cõuenienti similitudine. sicut em̃ nomĩa declinantur per casus sic verba coniugãtur per personas ⁊ tempora. Minor est nota. Dico ꝙ non est simile de cõiugatione verbi et declinatiõe nominis. Ratio qꝛ declinatio in noĩe tantũ respicit vnũ accñs. s. casum sub quo bene potest cõprehẽdi sed cõiugatio in verbo non respicit vnũ accidens tm̃ sed plura. qꝛ nũerũ tempus et ꝑsonã. et ergo sub nullo põt cõprehẽdi. qꝛ qua rõne deberet cõprehẽdi sub vno eadẽ ratiõe sub alio et sic oportuit ꝙ cõiugatio verbi poneret̃ expresse.

Ar Quinto. Nõ sunt sex accidẽtia nomĩs. igitur Probatur. om̃ia accidentia noĩs sunt vnũ. igitur. Probatur añs. quecũqꝫ vni ⁊ eidem sunt eadẽ inter se sunt eadẽ: sed om̃ia ista sex accidẽtia vni et eidẽ nomini sunt eadẽ: ergo etiã inter se sunt eadẽ: ⁊ per ꝯsequẽs non distinguũẗ specifice. Probatur maior auctoritate aristo. j. phisi. Minor. qꝛ om̃ia ista sex accidẽtia cõueniũt huic nomini felix: hoc em̃ nomen felix est alicuius qualitatis. compaẗ: est etiã alicuius generis numeri casus et figure. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ ista sex accidẽtia vni ⁊ eidẽ sunt eadẽ ⁊ inter se eadẽ scd̃m numerũ ⁊ materialiter, nõ tamẽ formaliter. sic em̃ distinguũẗ sicut in silꝰ albedo ⁊ dulcedo lactis sunt vnũ nũero ⁊ materialiter ⁊ tamẽ distinguũtur formaliter. vt dictũ est in notabili tercio.

Ar Sexto. Qualitas nõ est accñs nois. igitur. Probatur. illud qd̾ est de essentia alicuius nõ est accñs. sed qualitas est de essentia nois igiẗ. Maior est aristo. j. phisi. qui ostendit ꝙ illud qd̾ vere est nulli accidit Minor. qꝛ significare ꝑ modũ determinate app̃hensiõis est essentiale nomini ⁊ hoc est significcare cũ q̃litate vt cõiter grãmatici exponunt. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ capiẽdo qualitatẽ ꝓ determinata apprehẽsione tũc est essentialis nomini sed sic non capiẗ hic. sed capiẗ pro significatione vnius aut pluriũ: ⁊ sic est accidẽs nois.

Ar Septimo. Tamẽ priscianus solũ ponit qnqꝫ accidẽtia nois. ergo. Añs patet scd̃o maioris. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ priscianus ponit accñtia q̃ ꝯueniũt cuilibet noĩ vt speciẽ genus nũerũ figurã et casum. compationẽ aũt nõ posuit qꝛ non ꝯuenit cuilibet nomini quia solũ adiectiuis. sed qualitatẽ cõprehẽdit sub numero. qꝛ sicut numerus causatur a pluralitate ⁊ singularitate sic etiã qualitas.

Ar Octauo. Nõ est ꝓprium nois significare substantiã. ergo Probaẗ deus est nomẽ et nõ significat substantiã. igiẗ. Q2 p̃ma pars sit v̾a ꝙ deus sit nomẽ: notũ est. sed ꝙ deus non s̾cat substantiã. Probaẗ substantia d̾r a substãdo: sed deus nulli substat: ergo deus nõ est suba. Maior ẽ nota ⁊ est aristo. in p̃ntis. Minor. qꝛ forma simplex subiectum esse non põt: vt dicit boecius in libro de trinitate. Dico verũ argumentũ cõcludit ꝙ hoc nomẽ deus nõ significat substãtiã vt suba dicitur a substãdo: sed bene a per se essendo quo modo deus est substantia.

Ar Nono. Aliquod est nomẽ quod nõ significat substantiã. Probaẗ. qꝛ albedo nigredo sunt noĩa: ⁊ tamẽ non significant substantiã sꝫ accidẽs. modo accidẽs ⁊ substantia sunt p̃mo diuersa. Dico verũ argm̃. cõcludit ꝙ hoc nomẽ albedo vel nigredo nõ significat substantiã capiẽdo subam ꝓprie. sed bene cõiter qualiter hic debet capi.

Ar Decimo. Participiũ etiã significat subam. igitur nõ est ꝓpriũ nominis s̾care subam. Añs patet. qꝛ legẽs significat hoĩem legentẽ Dico verũ argm̃. ꝯcludit ꝙ ꝑticipiũ s̾cat subam sed nõ significatione formali sed materiali. qꝛ formali significat actũ vnitũ substantie. Uel dico ꝙ licet ip̃m participiũ significat substantiã: non tñ eodem mõ sicut nomen: qꝛ nomen significat substantiã absolute sed ꝑticipiũ cũ tempore.

Qualitas nominũ in quo est: Bipartita est. Quõ aut enim vnius nomẽ est et ꝓpriũ dicitur aut multorum et est appellatiuum.

¶ Utrũ qualitates in noĩe sunt tm̃ due.

Pro intellectione q̃stionis more. Notandũ est primo q̧ qualitas noīs
ƒm remigiũ describit̃ sic. Qualitas est aptitudo noīs ƒcandi rem suam
discrete vel cōiter. discrete vt iohãnes. cōiter vt homo. Pro qua diffini
tione qualitatis noīs intelligenda sciendũ q̧ per rē noīs debet intelli
gi ƒcatũ noīs. Significare aũt discrete est significare vnã rem tantũ et
non plures vniuoce ⁊ diuisim. Dico notanter q̧ nomē ꝓprie qualitatis
significat vnã rez tm̃ vniuoce. qꝛ equiuoce pōt plures significare vt hoc
nomē iohãnes ƒcat oēs vocatos hoc noīe iohãnes: hoc tamē est equi
uoce: qꝛ vno noīe et diuersis rationib⁹ saltē accidentalibus. Alia em̃ ra
tione vnus vocatur iohãnes ⁊ alia ratione alter: vnus em̃ vocat̃ iohan
nes qꝛ pater suus ita vocabat̃. alter: qꝛ natus est in die iohãnis. Equiuo
catio tamē talis nō est ꝓprie dicta: si em̃ nomina ꝓpria essent equiuoca
proprie dicta tũc non possent poni in p̄ntis. ex quo nullũ equiuocũ po
nitur in p̄nto vt sic. ꝯstat aũt q̧ noīa ꝓpria ponũtur in p̄nto substantie
ex quo sunt substantie p̄me Ista ergo equocatio est accñtalis tantũ ⁊ im
ꝓprie dicta. Dico notanter scd̃o q̧ noīa ꝓpria ƒcant tm̃ vnam rez diui
sim. qꝛ ꝯiũctim possunt significare plures. vt hoc nomē iohãnes signifi
cat corpus ⁊ aīam sed nō diuisim. qꝛ nec corpus per se est iohannes nec
aīa: sed corpus et aīa simul ꝯstituũt totũ cōpositũ. Significare aũt cōit̃
est significare plures res vniuoce ⁊ diuisim: vt hō de significato secũda
rio significat oēs hoīes qui naturã humanã ꝑticipant.

Notandũ scd̃o qualitas q̃tum elicit̃ ex
littera donati describit̃ sic Qualitas est nomē vnius vel plurium Que
diffinitio cōiter intelligit̃ sic. Qualitas est nomen aptũ natũ significare
tm̃ vnã rem vniuoce ⁊ diuisim vel plures. In qua diffinitione nomē po
nit̃ pro gñe: ꝑ quod datur intelligi q̧ diffinitio q̃litatꝫ est bona. oē em̃
accñs debꝫ diffiniri ꝑ suũ subiectũ vt ostendit̃. vij. methaphisice. modo
qualitas est accñs noīs. ergo bene dicit̃ qualitas est nomē. Nō est tñ in
telligendũ q̧ qualitas simpl'r esset nomē eo q̧ oē accñs realiter disti
guit̃ a subiecto suo vt declaratũ est in p̄cedenti questiōe. Sed est intel
ligendũ q̧ qualitas ƒm esse materiale est nomē. quomō omne accñs et
subiectũ nũero sunt idē vt dicit̃ p̄mo thopic. Cum vero in diffinitiōe dꝛ
vni⁹ tangit̃ qualitas ꝓpria. Vñ qualitas ꝓpria est nomē vnius. scꝫ rei
significatiuũ vt iohãnes. Johãnes em̃ ƒcat indiuiduũ mō oē indiuidu
um est vnũ nũero Dicit em̃ boetius in libello qui intitulat̃ de vno ⁊ vni
tate. Oē q̧ est ideo est quia vnũ nũero et singulare est. Cũ vero dicit̃
vel pluriũ tangit̃ qualitas appellatiua. vñ qualitas appellatiua est no
men pluriũ scꝫ reꝝ significatiuũ vt hō. homo em̃ est vl'e: oē aũt vniuer
sale ƒcat oīa sua supposita que in illa natura cōi ꝯueniũt. Nō est tamen
intelligendũ q̧ vniuersalia p̄mo ⁊ directe significant singularia. qꝛ p̄mo
⁊ directe ƒcant naturã cōem. et ex ꝯsequenti ƒcant indiuidua que illam
naturã cōmunē ꝑticipãt. vñ et dixit richardus in biligam homo hoīem

significat. i. naturã humanã p̄mo ⁊ p̄ncipaliter: ⁊ tñ nullũ hoīem. i. singu
lare significat scꝫ p̄mo et directe: licet hñ ex ꝯsequẽti. Quattuor aũt mo
dis aliq̃d dicitur significare plura. Primo a . tu . vt homo actu significat
multa. Scd̃o opinione vt hoc nomē deus: sol luna mundus ƒcant plura
opinione. p̄mus em̃ impositor opinatus est esse plures deos simil'r mũ
dos ⁊ plures soles: licꝫ ergo hoc nomē deus significat tm̃ vnã rem actu
aptitudine tñ ƒcat multas: vnde ⁊ ista noīa sol deus mũdus sunt quali
tis appellatiue. Ista tñ aptitudo in illis noībus ƒcare plura nō tenet se
ex parte rei sed ex p̄te impositiōis: vt dictũ est: qꝛ impositor credidit eē
plures deos. Tertio nomē significat plura potẽtia ⁊ successiōe. vt fenix:
vnica em̃ est auis in mundo que dꝛ fenix actu: potentia tñ et successione
sunt plures. Dicit em̃ plinius q̧ fenix est vnica auis in arabia que cũ se
nescit tp̄e calidissimo colligit ramos exiccatos de arboribus nobilibus
⁊ in dorsum suũ ponit ⁊ volat in sursum q̃tum altius pōt in radiũ solis
et sic ista ligna accēdunt̃ ⁊ descēdēs in certũ locũ fenix cōburitur ex cui⁹
cineribus alia auis postea fenix generat̃ Quarto nomē significat plura
ymaginatiōe: vt hoc nomē chymera est nomē appellatiuũ ⁊ non signifi
cat plura actu nec potẽtia nec opinione sed ymaginatiōe significat em̃
illud quod ꝑ p̄tes sue diffinitiōis exp̄mit̃ vt caput virgineũ. vētrē leonũ
⁊ caudã serpentinã: dictũ em̃ est ante q̧ chymera est ens scd̃m ymagina
tionē q̃ ymaginatio est impossibiliũ: vt dꝛ tertio phisicoꝝ.

Notandũ tertio: q̧ qualitas in noīe est
duplex: cuius ratio est ista: qꝛ qualitas recipit̃ a forma. sed forma rei est
duplex ⁊ ꝯsideratur dupl'r. Primo em̃ forma ꝯsideratur absolute et ƒm
se: ⁊ sic est vniuersalis ⁊ ab illa forma sic ꝯderata accipit̃ qualitas appel
latiua: nomē em̃ appellatiue qualitatis ƒcat rem cōicabilem multis: cō
municari aut multis est de ratiōe vniuersalis: vl'e em̃ dat esse nomen ⁊
rationē suis singularib⁹ vt dꝛ. vij. methphi. vñ et dicitur qualitas appel
latiua quasi ad plura pulsiua. nomē em̃ appellatiue qualitatis pellit̃ ad
multa significanda. Scd̃o ꝯsideratur forma rei non absolute et scd̃m se
sed vt est in certa materia recepta: ⁊ sic forma est indiuidua ⁊ singulari
sata. Dicit em̃ thomas in de ente et essentia q̧ forma rei scd̃m se accep
ta vniuersalis est: sed ꝯsiderata vt recipit̃ in materiã que materia ē p̄n
cipiũ indiuiduatiōis: tunc forma singularisat̃ et indiuiduat̃. et a tali for
ma sic in materia indiuiduata recipit̃ qualitas ꝓpria. vñ et dicit̃ quali
tas ꝓpria quasi poris ⁊ multitudine priuata qꝛ tm̃ vni ꝯuenit. pori em̃
sunt parua foramina in corp̄e aīalis per que exit sudor ⁊ sunt multa sic ꝑ
quandã similitudinē dicitur ꝓpriũ quasi poris ⁊ pluralitate significati
onis priuatũ: patet ergo vnde sumit̃ qualitas noīs originaliter. de isto
tamen melius patebit in sequẽtibus.

Notandũ quarto: q̧ qꝛ qualitas est mo

dus s̄cādi noīs actūalis. oīs aūt modus s̄cādi originalr̄ sumit̄ a re
mediāte modo intelligēdi. Primo em̄ modus s̄cādi sumit̄ a mō intelli
gēdi: modus aūt intelligendi accipit̄ a mō essendi: modus ergo essendi
est p̄ncipiū remotū ꝛ originale modoꝝ s̄cādi. modus aūt intelligendi
p̄ncipiū ꝓpinquū. oportꝫ ergo intelligere a quo mō eēndi originalr̄ su
mitur q̄litas noīs. Pro quo notandū ꝙ licet dictū est in notabili ꝙ q̄li
tas sumit̄ a forma Et forma est duplex .s. vniuersalit̄ intellecta a qua su
mit̄ qualitas appellatiua. ꝛ singulater accepta a q̄ sumit̄ qualitas ꝓpa
vt tn̄ hoc latius ꝛ distinctius intelligeret̄. Sciendū est scd̄m autorē mo
doꝝ s̄cādi ꝙ qualitas ponit̄ a donato ꝓ accidēte nois: non sic ꝙ esset
aliqd̄ nomē ꝙ nullius eēt qualitatis. sed sic ꝙ q̄litas est p̄ter intellectuꝫ
essentialē nominis: vt possumus intelligere aliqd̄ nomē esse pars oōis
et nō intelligendo eius qualitatē. oē em̄ prius pōt intelligi sine poste
riori vt dicit porphiri⁹. ergo possum intelligere aliqd esse nomē nō tel
ligēdo eius qualitatē. Capit̄ ergo q̄litas originalr̄ a mō essendi forme:
qui modus essendi est duplex. Unus em̄ modus essendi forme est cōis
qn̄ .s. forma absolute ꝛ s̄m se et eius rationē absolutā ꝯsideratur. ꝛ sic ab
illo mō essendi capit̄ q̄litas appellatiua. nomē em̄ qualitatis appellatiue
s̄cat rem cōicabilem multis: formaꝝ aūt ratio est cōicare ꝛ dare eē mul
tis. Alter modus essendi forme approprat⁹ vel singularis qn̄ scꝫ forma
consideratur vt est limitata in certa materia ꝛ singularisata. et ab illo mō
essendi forme sumit̄ q̄litas ꝓpria: sicut em̄ forma ꝯsiderata vt est in cer
ta materia indiuiduat̄: et eius cōicabilitas terminat̄. sic similr̄ nomē ꝓ
prie qualitatis tm̄ vnā rem significat: patet ergo vnde originalit̄ sumi
tur qualitas appellatiua ꝛ etiam ꝓpria.

Istis notabilibus sic stantibus est ꝯclu

sio respōsalis. Tantū due sunt q̄litates in noie. scꝫ ꝓpria ꝛ appellatiua.
Huius cōclusionis veritas patet ex his que dicta sunt.

Ar Primo. Littera donati est incōgrua. ergo Probatur. in ea interro
gatiuū ꝛ respōsiuū discōueniūt in casu. igit̄ est incōgrua Tenet cō
sequētia. qꝛ hoc est ꝯtra regulā cōem grāmatice in qua dꝛ ꝙ interroga
tiuū ꝛ responsiuū debēt ꝯuenire in casu. Aīs. quia interrogatiuū scilicꝫ
quo est ablr̄i casus: ꝛ responsiuū bipartita est nomiatiui casus. Dico ve
rum argumentū ꝯcludit ꝙ interrogatiuū ꝛ responsiuū debēt cōuenire
in casu qn̄ regūtur ab eodē regēte vt quis currit: respōdet iohānes. est
qn̄ regūtur ex eadē vi. Si aūt regūtur ex diuersis viribus non oportet
qualiter est in ꝓposito: qꝛ interrogatiuū quo regit̄ ab illa p̄positiōe in
a parte post ex vi nature ꝛ responsiuū biptita regit̄ a parte an̄ ex vi per
sone ab illo v̄bo est: quare argumentū nō cōcludit.

Ar Scd̄o. Aliqd̄ est nomen qd̄ nullius est qualitatis. igit̄ Probatur
quia hoc nomē quis est nomē vt notum est et nullius est q̄litatis
Probat̄. quia donatus dicit in caplo de ꝓnoie ꝙ quis est minus q̄ꝫ fini

te qualitatis. modo talis nec est ꝓpria nec appellatiua. Dico ꝙ donat⁹
dicens ꝙ hoc nomē quis sit minus q̄ꝫ finite q̄litatis non voluit dicere
et negare ꝙ quis nō esset appellatiue qualitatis: sed voluit ibi dicere
ꝙ non ita certe significat: sicut alia nomina.

Ar Tercio. Aliqd̄ est nomē qd̄ nullius est qualitatis. Probat̄ de isto
noīe magister. nō ꝓprie vt notū est. nō etiā appellatiue. Probat̄.
illud qd̄ ex impone s̄cat vnā rem nō est appellatiue qualitatis: sed hoc
nomen magister s̄cat vnā rem ex impōne. ergo. Maior. qꝛ nomē appel
latiuū ex impōne significat multas res. Minor: qꝛ hoc nomen magister
imponit̄ ad significandū vnā rē quādo qs ꝓmouet̄ ad dignitatē magi
stralē. Dico verū argm̄ ꝯcluderet si hoc nomē magister imponeret̄ ad si
gnificandū vnā rem cuꝫ qs ꝓmouet̄ in magistrū: sed in tali ꝓmotione
ꝓprie nō imponit̄ ei hoc nomen: sed verificat̄ de ipso mediante copula
de presenti. de quo prius non verificabat̄ nisi mediante copula. de po
test vel erit: ꝛ sic argumentum non concludit.

Ar Quarto. Aliqua sunt noia que nulli⁹ sunt qualitatis. igit̄. Proba
tur de istis noibus: ois: nullus: q̄libet q̄ nulli⁹ sunt q̄litatis. Pro
bat̄. nō appellatiue. qꝛ sunt termini cōes in logica. ergo nec sunt appel
latiue qualitatis in grāmatica. Tenet ꝯn̄a ab eodem ad idē: qꝛ termin⁹
cōis in logica est nomē appellatiuū in grāmatica. vt patet de istis nomi
nibus lapis lignū. Aīs aūt est notū. qꝛ oīs null⁹ q̄libet sunt sinkathe
greumata. modo sinkathegreuma nō est termin⁹ cōis. Dico veꝝ argm̄
ꝯcluderet si termin⁹ cōis in logica ꝛ nomē appellatiuū in grāmatica es
sent idē ꝯuertibiliter. sed habent se sicut sup̄ius ꝛ inferius: nomē em̄ ap
pellatiuū est sup̄ius: ꝛ termin⁹ cōis inferi⁹. ois em̄ termin⁹ cōis noialis
est nomē appellatiuū sed nō ecōuerso. sinkathegreumata em̄ sunt noia
appellatiua ꝛ nō sunt termini cōes ex quo non p̄dicātur de pluribus.

Ar Quinto. Nulla est qualitas cōis. igit̄ nulla est qualitas appellati
ua. Tenet ꝯn̄a ab eodē ad idem. Aīs nulla est res cōis. igit̄ nulla
est qualitas cōis. Aīs patꝫ autoritate boetij in lib. de vno ꝛ vnitate cū
dicit. ꝙ omne ꝙ est ideo est qꝛ vnū numero ꝛ singulare est. Dico veꝝ ar
gumentū ꝯcluderet si qualitas diceret̄ appellatiua vel cōis rōne modi
essendi: sed dicit̄ cōmunis ratione modi significandi. qꝛ nomē appella
tiue qualitatis significat multas res. Uel potest etiam dici negando ꝙ
nulla res sit cōis. ꝛ ad autoritateꝫ boetij respondetur ꝙ intelligitur de
his que sunt in vltimo actu nature. omne em̄ tale est vnū numero. natu
re aūt cōes scd̄m se non sunt in vltimo actu nature.

Ar Sexto. Aliqd̄ est nomē qd̄ nullius est qualitatis. Probat̄ de isto
nomie ꝛwisla. nō ꝓpe. Probat̄ illd̄ qd̄ significat multas res nō est
q̄litatis ꝓprie: sed ꝛwisla significat multas res. ergo. Maior. qꝛ nomē
ꝓprie qualitatis tm̄ significat vnā rem. Minor qꝛ hoc nomē ꝛwisla signi
ficat illā aquā q̄ fluxit ante decē annos ꝛ hodie fluit ꝛ q̄ fluet post centū
annos que nō est eadē aqua. Dico verū argumentum concludit ꝙ licet

non est eadem aqua simpliciter q̄ fluit hodie ⁊ fluxit ante ⁊ fluet postea
sufficit tñ ꝙ est eadē aqua ꝭm successionē. Pro q̊ intelligendo Sciēdū ꝙ
aliqua dicūtur idē trib⁹ mōis Primo aliqd dicit idem simpl'r in quo sim
pliciter nulla est facta mutatio: ⁊ sic deus dr̄ idem de⁹ em̄ est immutabi
lis. vt patet. xij. metha. Scđo aliqd dr̄ idē: q̄ eius pars ꝑncipalis semꝑ
est eadem et sic homo dr̄ idem ꝑ totam vitā suam quia anima sua semꝑ
est eadē. Tertio. aliquid dr̄ idem ꝭm successionē ⁊ ꝯsimilē sitū et ordinē
q̊ ad celū. ⁊ sic ꝯvisa dr̄ idē fluuius q mō fluit ⁊ fluxit añ centū annos et
fluet post centū annos. q̄ ꝯtinue vna ꝑs succedit alteri: et etiā est in simi
li situ ⁊ ordīe ad celū. ꝯvisa ergo ꝓprie est nomē situs et nō substātie.

Ar Septimo. Aliqđ est nomē ꝙ nullius est qualitatis. igit Probat.
q̄ hoc nomē deus est nomē ⁊ nullius q̄litatis Non ꝓprie. q̄ de⁹
est vl'e et species vt cōiter dicūt logici. hic nomē ꝓpriū nō est spēs nec
vniuersale. Nō appellatiue. Patet. q̄ nomē appellatiue q̄litatis signifi
cat multa: sed deus tm̄ vni ꝯuenit: q̄ vnus est deus. Maior est nota si
militer minor. Dico ꝙ hoc nomē deus est appellatiue q̄litatis ⁊ licet nō
ꝯuenit multis actu tamen aptitudine. Et si dicit: sequit bene de⁹ cōue
nit vel ꝭcat multa aptitudine. ergo actu. Tenet ꝯña. q̄ aptitudo ē redu
cenda ad actū. Dicit em̄ ꝑmo celi. frustra est calciatio cuius nō est calcia
mentū. Dico verū argumentū ꝯcluderet si aptitudo reduceret ad actū
sed non oportet ꝙ aptitudo reducat ad actū: sed potius potētia redu
citur ad actū. Sequit correllarie ꝑmo ꝙ aptitudo ⁊ potētia differunt
tripl'r. Patet. q̄ aptitudo sequit formā. sed potētia materiā Scđa diffe
rentia aptitudo nō reducit ad actū. sed poña si nō est frustra reducit ad
ad actū. Rō quare aptitudo nō reducit ad actū. q̄ aptitudo sequit for.
mā: mō forma est ens in actu. ens em̄ in actu est forma vl' ens habēs for.
mā. Sꝫ poña reducit in actū: q̄ poña sequit materiā. mō materia nō ē
ens in actu sed in poña tm̄ vt dr̄. j. phisi. Tertia differētia. q̄ aptitudo ꝑ
supponit rem esse sed poña nō ꝑsupponit rem esse vñ hēc est vera. anti
xp̄us pōt currere. sed hec est falsa. antixp̄us aptus natus est currere.

Ar Ultimo. Aliqđ ē nomē qđ nullius est q̄litatis. Probat: q̄ nomē
material'r captū est nomē. vt notū est ⁊ nullius est qualitatꝫ Pro
batur. nō ꝓprie. q̄ nomē material'r supponēs ꝭcat plura. igitur. Proba
tur añs. q̄ significat se ⁊ suū simile. mō id qđ significat se ⁊ suū simile sig
nificat multa vel plura. Dicūt em̄ iuriste Pluralis locutio nūero duorꝫ ē
ꝯtenta. Nō etiā appellatiue: Probat autoritate grāmaticorꝫ q dicunt.
Est ꝓprie qualis omis vox materialis. Dico verū argumentū cōcludit
ꝙ nomen materialiter captū solū accipit ꝑ se tūc est ꝓprie qualitatis
quia si tantū accipit sub cōceptu vnius. Si aūt nomē materialiter sup
ponēs accipit ꝑ se et sibi simili tūc est appellatiue qualitatis. q̄ sic acci
pitur sub cōceptu cōmuni ergo ⁊c̄.

Cōparationis gradus quot sunt? Tres Qui? Po
sitiu⁹ vt doct⁹, Cōparatiu⁹ vt doctior, Suꝑlatiu⁹
vt doctissim⁹,

¶ Utrū tm̄ tres sint gradus cōparatiōis. Pro intellectiōe questiōis more Notandū est primo
ꝙ cōꝑatio describitur sic. Cōꝑatio est noīm eiusdē casus idē cōnotantiū
vel idem ꝯnotare apparentiū scđm magis ⁊ minus in diuersis gradib⁹
debita collatio Que diffinitio cōparatiōis declarat esse bona In ea em̄
ꝑmo ꝓ genere ponit debita collatio. Unde debita collatio est ꝙ si po
sitiuus est singularis numeri etiā cōꝑatiuus ⁊ superlatiu⁹ debēt esse sin
gularis numeri et ergo hic nō est cōꝑatio doctus doctiores doctissimi.
Dicit scđo noīm eisdē casus. q̄ si comꝑatiu⁹ ⁊ suꝑlatiu⁹ essent diuerso
rū casuū si esset comꝑatio: ⁊ ꝑ hoc comꝑatio differt a declinatiōe q̄ de
clinatio fit ꝑ diuersos casus. Dicit etiā noīm ad denotandū ꝙ vnū no
men nō facit comꝑationē: sed tria vel ad minus duo. Dicit tercio idem
cōnotantiū. i. ꝭcantiū ad denotandū ꝙ comꝑatiu⁹ positiu⁹ et suꝑlatiu⁹
debent ꝭcare idē licet nō eodē modo. Positiuus em̄ significat absolute
sine excessu. Comꝑatiu⁹ cū excessu mediocri. Suꝑlatiu⁹ cū excessu i sum
mo vt postea dicet. Dicit quarto. vel idem ꝯnotare apparentiū: ad in
cludendū illā comꝑationē: nouus: ior: uissimus. In qua licet cōꝑatiuus
positiuus et suꝑlatiuus nō ꝭcant idem. tñ vident significare idē ꝓpter
idēptitatē vocis. Nouus em̄ positiuus ⁊ cōꝑatiuus nouior. valēt tm̄ si
cut recens. sed suꝑlatiuus nouissim⁹ valet tm̄ sicut vltimus. Dicit quito
scđm magis. i. scđm excessum: vt magn⁹ maior maxim⁹. Dicit sexto ꝭm
min⁹. i. scđm decrescentiā ⁊ diminutionē: vt paru⁹ minor minim⁹. Dicit
vltimo in diuersis gradibus: ad denotandū ꝙ cōꝑatio cōpleta debet fi
eri ꝑ tres grad⁹. ⁊ per hoc excludit motio q̄ ⁊ si motio sit pluriū noīm
idem cōnotantiū. tñ nō est scđm magis ⁊ minus in diuersis gradib⁹. no
mia em̄ que mouētur sunt eiusdē gradus vt doctus docta doctū. ¶ Est
aūt cōꝑatio duplex: quedā regularis ⁊ q̄dā irregularꝫ. Cōꝑatio regula
ris est cōꝑatio in qua cōꝑatiu⁹ ⁊ suꝑlatiu⁹ regulariter formant a positi
uo sub ꝯuenientia ꝑncipij ⁊ differentia finis. Uel vbi cōꝑatiu⁹ excedit
positiuū in vna sillaba. ⁊ suꝑlatiuus excedit positiuū in duab⁹. Et ad ta
lem cōꝑationē requirūtur quattuor ꝯditiōes Prima ꝙ in tali cōꝑatiōe
debet esse ꝯuenientia ꝑncipij ⁊ differentia finis in cōꝑatiuo positiuo ⁊
suꝑlatiuo. ⁊ ergo hic nō est ꝯꝑatio regularis: bon⁹ melior optim⁹. simi
liter hic: malus peior pessim⁹ Scđa ꝯditio ꝙ cōꝑatiu⁹ excedat positiuū
in vna sillaba ⁊ suꝑlatiuus in duab⁹. ⁊ ergo hic nō est cōꝑatio regularis
magnificus magnificentior magnificentissim⁹. q̄ cōꝑatiu⁹ excedit posi
tiuū in duab⁹ sillabis. ⁊ suꝑlatiu⁹ in trib⁹. Tertia ꝯditio ꝙ in cōꝑatione
regulari debet esse regularis formatio cōꝑatiui ⁊ suꝑlatiui a positiuo.
et ergo hic nō est cōꝑatio regularis. ardu⁹ magis arduus arduissim⁹. eo
ꝙ ibi non ponit cōꝑatiuus sed ponit aliquid loco comꝑatiui. Quarta

conditio ꝙ in cōparatiōe regulari dꝫ esse idēptitas ⁊ ꝯueniētia significa-
ti. ⁊ ergo hic nō est cōparatio regularis nouus:ior:uissimus vt dictū est su-
perius. Sed cōparatio irregularis est qñ cōparatiuus ⁊ suꝑlatiuus non re-
gulariter formant a positiuo sub ꝯueniētia ꝑncipij ⁊ differētia finis. Et
fit cōparatio irregularis quattuor mōis: Primo ꝑ subtractionē sillabe. vt
iuuenis iunior. Scđo ꝑ additionē sillabe vt magnificus centior centissi-
mus vbi addit illa sillaba cen. Tercio ꝑ mutationē vocis: vt bonꝰ meli-
or optimꝰ. Quarto ꝑ mutationez significati vt nouꝰ:ior:uissimus. Silr̄
potest cōparatio irregularis fieri suppletione vt qñ positiuus cū isto ad-
uerbio magis ponit loco cōparatiui: vt pius magis pius pijssimus.

Notandū scđo gradꝰ ꝯparatiōis cōiter de-

scribit sic. Gradus ꝯparatiōis est nomē ꝯcretiue ꝟcans dispositionē intēsi-
bilem, vel remissibilē augmētabilē vel diminuibilē cū excessu vel sine ex-
cessu. Dicit ꝑmo in diffinitiōe gradus ꝯparatiōis est nomē ꝟcans cōcretie.
Uñ significare ꝯcretiue est significare adiectiue Significare aūt adiectī-
ue est significare substantiā ⁊ accñs. accñs formaliter ⁊ substantiā mate-
rialiter: vt albus formalr̄ significat albedinē. Dicit enī in ꝑdicamentis
albus solā qualitatē ꝟcat: qđ est verū formalr̄. materialit aūt albus sig-
nificat substantiā vł subiectū in quo est. Uñ et ꝯcretū dr̄ a con qđ est si-
mul ⁊ cerno. i. significo: quasi simul cernēs vel ꝟcans duo: et per illā pti-
culā excludūtur noīa abstracta q̄ nō ꝯpant. Dicit scđo in diffinitiōe dis-
positionē intensibilez vel remissibilē. augmentabilē vel diminuibilem.
Pro quo sciendū ꝙ intensio ⁊ remissio ꝓprie ꝯueniūt q̄litatibus. aug-
mentatio aūt ⁊ diminutio q̄ntitati. Unde. Intensio est ꝑexistentis qua-
litatis in subiecto fortificatio vt cum aliqd est modicū albū ⁊ postea fit
magis albū ⁊ dicit intensio quasi intus tensio. Illud enī ꝓprie intendit
qđ suscipit magis vt dicit in ꝑdicamentis. Remissio aūt est ꝑexistentis
qualitatis in subiecto debilitatio. vt cū aliqd est calidū in summo ⁊ po-
stea fit tepidū. Augmētatio aūt est ꝑexistētis quātitatis maioratio. vt
cū aliqd est paruū ⁊ crescēdo ⁊ vegetando fit maius. Diminutio est pre-
existentis quantitatis minoratio. noīa aūt de ꝑdicamento qualitatis
ꝟcant qualitatē intēsibilē. ⁊ remissibilē. vt albus niger. bonus malꝰ. sed
nomina de ꝑdicamēto q̄ntitatis significant dispositionē augmentabilē
et diminuibilē. Dicit tercio in diffinitione cū excessu vel sine excessu. et
in istis ꝑticulis tangit triplex gradus cōparationis ꝑ quos noīa cōpant.
Positiuus tangit cum dr̄ sine excessu. ꝑ positiuū enī res ꝯpant absolu-
te sine oīni excessu vt iohānes est ita bonus sicut petrus. s. ū vero dr̄ cū
excessu. tangit ꝯparatiuus ⁊ suꝑlatiuus. ꝑ cōparatiuū res ꝯpant cū excessu
mediocri. vt sortes est fortior petro. ꝑ suꝑlatiuū aūt ꝯpant res cum ex-
cessu in summo: vt iohannes est fortissimus hoīm. vt enī postea dicetur
vltra suꝑlatiuū nō fit excessus. Triplex itaqꝫ est gradus ꝑ quos cōparatio-
nem facimus. Primus est positiuus. vñ positiuus est gradus cōparatiōis

significans suū ꝟcatū sub modo cōparandi res adinuicē sine excessu abso-
lute: vt ioānes est ita doctus sicut petrus. q̄ valet tm̄. ioannes non exce-
dit petrū in sciētia. Uel describit sic positiuus est nomē ꝟcans ꝯcretiue
dispositionē intēsibilē vł remissibilē. augmentabilē vel diminuibilē sine
excessu. Dicit aūt positiuus a ṽbo pono. is: ere. q2 ipē ponit fundamētū
aliorū graduū cōparatiui ⁊ suꝑlati quo ad formationē: q2 ambo formant
ab eo vt postea dicet. Similr̄ ponit fundamentū eoꝝ quo ad regimen
q2 quēcunqꝫ casum regit positiuꝰ eundē etiā regit ꝯparatiuus ⁊ suꝑlatiuꝰ
vt dicet inferius. Oīs aūt positiuus ꝑmariꝰ est scđe vel tertie decli. vt
ꝑtꝫ ꝑ alex. Declinat terna positiuū siue scđa Et dr̄ notant positiuꝰ ꝑma-
rius ꝓpt positiuū scđariū fe. gñis q est ꝑme declinatiōis. Terminatio-
nes aūt ipius positiui sunt octo. er vt pauper. es vt diues. is vt hūilis.
us vt magnꝰ. ans vt amans. ens vt sapiēs. ers vt solers. x vt felix ¶ Cō-
paratiuus describit sic. est gradus ꝯparationis ꝟcans suū significatū sub
modo comparandi res adinuicē cum excessu mediocri ⁊ determinato: vt
iohānes est fortior platone. Uel compatiuus est nomē ꝯcretiue signifi-
cans dispositionē intensibilē vel remissibilē: augmentabilē vel diminui-
bilem cū excessu mediocri ⁊ determinato. Et dr̄ compatiuꝰ ꝑ excellētiā
q2 per ipm magis ꝯpamus res adinuicē q̄ꝫ ꝑ alios gradus. Oīs aūt cō-
patiuꝰ aut terminat in or aut in us ⁊ est tercie declinatiōis: ⁊ gñis cōis
aut neutrius. vñꝰ. Cōpatiuus in or generis cōis habet. Cōpatiuꝰ in us
generis neutrius habet. Et de formatiōe ꝯpatiui ꝑscianus duas assig-
nat regulas. Prima si positiuus fuerit scđe declinatiōis tūc ꝯpatiuꝰ for-
mat a gtō singulari breuiādo i et addēdo or: vt albus albi breuia i ⁊ ad
de or erit albior. Scđa regula. Si positiuus fuerit tercie declinatiōis:
tūc compatiuꝰ format a dtō singulari breuiādo i et addēdo or: vt forꝫ
forti breuia i et adde or erit fortior. Exceptiones aūt istarum regularū
sunt leues cōes ideo in petro helye videat. ¶ Suꝑlatiuꝰ describit sic: ē
gradus compatiōis significās ꝟcatum suū sub modo ꝯpandi res ad in-
uicem cū excessu in summo. Uel est nomē ꝯcretiue significās dispositio-
nem intensibilē vel remissibilē augmentabilē vel diminuibilē cū exces-
su in summo. Et dicit suꝑlatiuus a suꝑferēdo. q2 suꝑfert oībus rebꝰ col-
laris sui generis: hoc est tm̄ dicere. ꝙ vltra suꝑlatiuū nō fit excessus Et
oīs suꝑlatiuꝰ aut est scđe declinatiōis. vt fortissimus fortissimū. aut ꝑ-
me: vt fortissima. Et de eius formatione sunt tres regule. Prima si posi-
tiuꝰ fuerit scđe decli. tunc suꝑlatiuus format a gtō singulari addendo s
et simus: vt doctus docti: addendo s et simus erit doctissimus. Scđa
regula si positiuus est tertie declinatiōis ⁊ terminat in is tūc suꝑlatiuꝰ
format a gtō singulari addendo simus: vt fortis adde simus fit fortissi-
mus. Ab ista regula excipiūtur quinqꝫ noīa designata ꝑ hāc dictionē fa-
gus. que nō formant suꝑlatiuū in simus sed in limus ꝑ geminū ll ꝓferē-
do. vt facilis habet facillimus: agilis agillimus. gracilis gracillimꝰ: hu-
milis hūillimus: similis habet simillimꝰ. Rō autē huius quare ista noīa

quinq3 habẽt duplex ll in suplatiuo. q2 suplatiu9 in ipis formať a gtõ sin
gulari. deponendo is z addendo limus. vt similis deponẽdo is manet
simil addendo limus erit simillimus. Tertia regula si positiu9 terminať
in er cuiuscũq3 declinatiõis fuerit. tunc suplatiu9 formať a ntõ singulari
addendo rimus: exm̃ de tertia vt paup adde rimus erit pauperrimus.
de scda miser adde rimus erit miserrim9. Exceptiões hax regulax sunt
cões vñ videanť in petro helye. Terminatiões aũt suplatiui sunt octo.
timus vt optim9. sim9 vt doctissim9. lim9 vt hũilimus. ximus vt maxim9
rim9 vt pauprimus. rem9 vt suprem9. fimus vt infim9. nim9 vt minim9.

Notandũ tertio q̃ autor modox signifi

candi dicit. Q2 cõpatio p tanto a donato poniť p accidẽte nois. q2 est
extra intellectũ essentialẽ nois. possum em̃ intelligere aliqd esse nomẽ es
sentialiter nõ intellecta ei9 compatiõe eo q̃ prius põt intelligi sine po
sterior. ad accñs aũt sufficit q̃ abest suo subiecto scd̃m modũ intelligẽ
di vt dictũ est supius: oĩs aũt modus significandi capiť a modo essendi
originaliter. Jdeo sciendũ q̃ q2 om̃e nomẽ compabile significat formã
que licet scd̃m sui essentiã non suscipiat magis et minus. tamẽ scd̃m eẽ
q̃ habet in subiecto suscipit magis et minus et intendiť et remittitur.
vt ostendit hoc aristo. in lib. pñtox in pdicamẽto qualitatis vbi dicit: q̃
qualitas scd̃m se non suscipit magis z minus sed scd̃m esse qd̃ habet in
subiecto. Et q2 esse forme tripliciter potest se habere in subiecto. quan
doq3 forma habet esse in subiecto absolute. z simpliciť nõ cũ excessu re
spectu alterius z hoc significať per positiuũ vt albus. Scd̃o forma ha
bet esse in subiecto cũ excessu mediocri respectu alterius: z hoc esse sig
nificatur per cõpatiuũ vt albior Quñ vo forma habet esse in subiecto cũ
excessu in summo respectu alterius z hoc significatur per superlatiuũ.
Jdeo cõpatio originaliter sumiť scd̃m autorem modorũ fcandi ab esse
forme qd̃ habet in subiecto suo. et q2 hoc esse variatur tribus modis. er
go etiã tantũ tres sunt gradus compationis et non plures in grãmati
ca quibus nomina comparanť.

Notandũ quarto. Cõpatio scd̃m auto-

rem modorũ significandi est modus fcandi nominis attributus z ɔces
sus nomini ad significandũ rẽ suã intensionabilẽ vel remissibilẽ: augmẽ
tabilẽ vel diminuibilẽ vt est in subiecto simplr. vel cum excessu citra ter
minũ vel excessu in termino. Et in ista diffinitione tangiť triplex grad9
cõpationis. Cum diciť simpliciter in subiecto: tangitur positiu9. Cũ dici
tur cũ excessu citra terminũ: tangiť ɔpatiuus. Cũ vero dr vel cũ excessu
in termino: tangiť suplatiuus. Unde positiu9 scd̃m autorẽ modox signi
ficandi describiť sic. Positiu9 est modus significandi attribut9 nomini
ad designandũ rem suam vt est in subiecto simplr vt alb9. Compatiuus
est modus fcandi nois attributus nomini ad designandũ rem suã put

est in subiecto cũ excessu citra terminũ vt albior. Suplatiuus est mod9
fcãdi nois attributus nomini ad designandũ rem suã vt est in subiecto
cum excessu in termino vt albissim9. ¶ Sciendũ est etiã q̃ est vna regu
la notabilis in grãmatica circa compationez attendẽda. Noĩa adiectiã
que habẽt i añ us vel u añ us: vel etiã u añ is non habẽt ɔpatiuũ ppriũ
sed circũlocutiuũ p suũ positiuũ et hoc aduerbiũ magis: exm̃ primi vt
egregius qd̃ sic compatur egregius magis egregi9. exm̃. scdi strẽnuus
magis strenu9. exm̃ tercij tenuis magis tenuis. Et illius regule duplex
est causa. Prima ppter euitare malũ sonũ. si em̃ dicereť egregius egre
gior arduus arduior esset turpis sonus ppter nimiũ et frequentẽ ɔcur
sum vocaliũ qui ɔcursus causat malũ sonũ Scd̃a causa est repugnantia
duarum regulax in grãmatica: et hec causa est melior. Prima q2 est re
gula generalis in grãmatica q̃ om̃is compatiuus regulariter format9
debet excedere positiuũ in vna syllaba. Scd̃a regula q̃ qñ illa vocalis
i poniť inter duas vocales tũc amittit vim vocalis: z fit ɔsonans z de
bet cõsillabicari cũ vocali sequenti. Rõne pme regle deberet dici pius
pijor: p tres sillabas. Rõe scde regle deberet dici pijor p duas sillabas.
Ne ergo alicui regule esset ɔdictio: eo q̃ ambe sunt autẽtice in grãma
tica: grãmatici inuenerũt mediũ q̃ talia noia habẽt compatiuũ p circũ
locutionem positiui z huius aduerbij magis. Et hoc tangit alexan. cum
dicit. J vel u si preit us sequiť magis z positiuus. Aut u si preit is tenu
is fiet tibi testis. Strenuus z dubius pius arduus egregiusq3. Per ma
gis ista suũ formabũt compatiuũ.

Jstis notabilib9 sic stãtibus est ɔclusio

respõsalis. Tantũ tres sunt gradus compatiõis specifice z formaliť di
stincti z hoc ɔpationis cõplere scd̃m diuisionẽ mediatã et cõiter ɔsuetã
fieri. Ueritas huius ɔclusiõis patet ex sufficiẽtia z est ista. Om̃is grad9
compatiõis aut fcat cũ excessu aut sine excessu: si sine excessu sic est posi
tiuus: si cũ excessu hoc est duplr. Aut cũ excessu in summo: sic est suplati
uus. Aut cũ excessu mediocri: sic est cõpatiuus. Diciť pmo in ɔclusione
q̃ tm̃ tres sunt gradus cõpatiõis ɔplere: ppter cõpationẽ incõpleram
que tm̃ fit p duos gradus: vt iuuenis iunior. Diciť scd̃o in ɔclusione se
cundũ diuisionẽ mediatã: q2 scd̃m diuisionẽ imediatã eẽnt tm̃ duo gra
dus compatiõis: vt dictũ est in sufficiẽtia. Et dicũtur hic gradus cõpa
tiõis p siĩtudinẽ ad grad9 reales et sicut p grad9 fit ascẽsus z descẽsus.
ita p grad9 ɔpationis fit ascẽsus z descensus in fcato noim fm magis z
min9. Et talis gradus ɔpatiõis est ppetas ɔpatiõis siue mod9 fm quẽ
fit ɔpatio. z ideo nõ est accñs nois imediate sed ɔpatiõis. Sũt aũt gra
dus ɔpatiõis inuẽti duplici de cã. Primo vt vnũ z idẽ accñs fm speciez
possit inesse eidẽ rei vel etiã diuersis rebus cũ excessu vel sine excessu.
Scd̃o causa breuitatis breuius est em̃ dicere: sortes est albior platone
q̃ dicere: sortes est magis albus q̃ plato. Et breuius est dicere: sortes

est albissimus hoim q̃z dicere: sortes est albior inter hoies.

Ar̄ Primo. Non sunt tres gradus cōpatiōis. igit̄. Probat̄. quia positiuus non est gradus ꝯpatiōis. Probat̄ per oēm gradū cōparationis res cōparant̄: sed per positiuū res non cōparant̄. igit̄ Maior ē nota. Minor: q2 ois ꝯpatio fit cum quadā excedētia vel excessu. vt ioānes est doctior petro: modo positiuus significat sine excessu. Dico verū argumentū concludit ꝙ per cōparatiuū res compant̄ sed sine excessu licz vt in plurimū cōparatio fit cum excessu.

Ar̄ Scd̄o. Nō sunt tres gradus ꝯpatiōis. Probat̄. solū ꝯpatiuus est gradus ꝯpatiōis. Probat̄ autoritate biligā q ondit ꝙ ois grad⁹ cōpatiōis dr̄ ꝯpatiu⁹. Dico veꝝ argm̄. ꝯcludit ꝙ omis gradus cōparationis dr̄ cōpatiuus capiendo cōpatiuū cōiter sed hic debet capi ꝓpe et sic cōpatiuus dr̄ gradus compatiōis per excellentiā vt dictū est.

Ar̄ Tercio Nō sunt tres gradus ꝯpationis. igit̄. Probat̄. nō omē nomē ꝯpatur per istos tres gradus igit̄. Probat̄. de istis noibus iuuenis senex: q̄ solū ꝯpant̄ p duos gradus: vt iuuenis iunior: senex senior. Dico veꝝ argu. ꝯcludit ꝙ tres sunt gradus compatiōis ꝯplete in cōparatiōe: tn̄ in cōpleta et impfecta nō oportet esse tres gradus.

Ar̄ Quarto. Quinqz sunt gradus compatiōis. ergo non tres. Probatur añs de ista compatiōe: ꝓpe ꝓpior ꝓximus. tūc vltra: ꝓxim⁹ ꝓximior ꝓximissim⁹. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ ꝓximus pōt esse positiuus et etiā suplatiuus respectu diuersoꝝ quando em̄ importat ꝓpinquitatē loci tūc est suplatiuus huius cōparationis ꝓpe ꝓpior ꝓximus: sed quādo ſcat̄ consanguinitatē tunc est positiuus huius cōparationis ꝓximus ꝓximior ꝓximissim⁹

Ar̄ Quinto. Plures sunt gradus cōparationis q̃z tres. ergo Probatur. quia sex sunt gradus cōparationis. Probat̄. q2 tres sunt gradus compationis ascendēdo: vt magnus. maior: maximus. sil'r tres sunt grad⁹ descēdendo. vt paruus minor minimus. Dico ꝯclusio intelligit̄ ꝙ tres sunt gradus cōparationis verū est de compatione q̄ fit p ascensum: et nō de ꝯpatiōe q̄ fit p descēsum. Uel dico ꝙ ꝯpatio q̄ fit per descēsuz cōphendit̄ sub ꝯpatione que fit per ascensum eadē em̄ est via ab at henis ad thebas. iij. phisicoꝝ. et econuerso.

Ar̄ Sexto. Compatio in grāmatica nō est possibilis. igit̄. Probat̄. q2 si sic. vel ergo esset in vna dictiōe vel in pluribus. Nō in vna quia compatio est pluriū noim vt dictū est añ. Nō etiā in pluribus. Probat̄. q2 idem accn̄s nō potest esse in diuersis subiectis. Dicit̄ em̄. vij. metḣ. ꝙ accidēs non migrat de subiecto in subiectū. Dico verū argu. ꝯcludit ꝙ idem accn̄s nō est in diuersis subiectis scd̄m nūerū: sed bene. scd̄m speciem: et sic dico ꝙ compatio est in positiuo compatiuo et etiaz suplatiuo sed non eodē modo: q2 in positiuo sine excessu. in cōparatiuo cū excessu mediocri: in suplatiuo cum excessu in summo.

Ar̄ Septimo. Compatio non est accidēs nois. Probat̄ autoritate ꝑsciani qui nō ponit compationē: modo priscianus est ꝑnceps grāmaticoꝝ omi aūt autori in sua facultate est credēdū. Dico vt ante dictū est ꝙ locus ab autoritate negatiue non valet. vnde nō sequit̄ priscian⁹ hoc nō posuit ergo non est ita: sed affirmatiue bene valet. Et ratio quare priscianus non posuit cōparationē inter accn̄a nois: q2 priscia. soluz posuit illa accidentia que cōueniūt cuilibet nomini: modo comparatio non conuenit cuilibet nomini: quia solū adiectiuis.

Ar̄ Octauo et vltimo. Compatiuus et sulpatiuus nō formant̄ a positiuo. igit̄. Probat̄. omē ꝙ fit a sibi sil'r fit. sed cōpatiu⁹: suplatiuus et positiuus differūt specie. igitur ꝯpatiuus et suplatiuus nō formant̄ a positiuo. Maior est aristo. vij. metḣ. Minor patet ex declaratione ꝯclusionis. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ cōparatiuus et suplatiu⁹ nō formant̄ a positiuo quo ad ſcationē: quia sic differūt specifice: licet bene q̄ ad vocem: vt vox cōparatiui et suplatiui formant̄ a voce positiui: vt declaratū est in regulis formationū cōparatiui et suplatiti

Que noia compant̄: Appellatiua dūtaxat q̄litatē aut quātitatē significātia: qualitatē: vt bonus malus: quātitatē: vt magnus puus. Cōpatiuus gradus cui casui seruit: Ablatio vtriusqz nūeri sine ꝑpositione. Quo mō dicimus enim: vt doctior illo vel doctior illis. Suplatiuus cui: gtō tm̄ plurali vel collectiuo singulari. Quomō dicim⁹ em̄: doctissim⁹ poetaꝝ fuit virgilius vel optim⁹ plebis.

¶ Utrū tm̄ noia appellatiua qualitatē et quātitatē ſcātia cōparant̄: et vtꝝ littera de regimie ꝯpatiui et superlatiui sit bene assignata. Pro intellectione q̄stionis more. Notandū est ꝑmo ꝙ hec q̄stio duo querit. Primo q̄rit vtrū noia significātia q̄litatez et quātitatē compant̄: vt dr̄ littera. Scd̄o q̄rit vtrū regimē compatiui et suplatiui in littera positū sit bn̄ assignatū. Pro intellectiōe partis ꝑme. Notandū ꝙ ad nomē cōpabile reqrunt̄ quinqz ꝯditiones. Prima ꝙ tale nomē sit appellatiuū. et per hoc excludūtur noia ꝓpria q̄ vt sic. i. inq̄ꝝtum ꝓpria nō cōpant̄. Ratio q2 illud qd̄ debet cōpari dz ſcare rem intensibilē vel remissibilē et debet ſcare illud qd̄ suscipit magis et min⁹ noia aūt ꝓpria ſcant substantiā, substantia aūt non suscipit magis neqz minus: vt patet in ꝑdicamētis. Scd̄a conditio reqsita ad nomē ꝯpa-

bile est q tale debet significare qualitatē aut quātitatē ꝛ p hoc excludū
tur termini de pdicamēto substantie ꝛ de alijs pdicamētis q nō cōpan-
tur: eo q nō significāt qualitatē aut quantitatē. Tercia cōditio est q ta-
le nomē habeat vocē abilem ad compādū: ꝛ ergo hoc nomē niueus nō
comparatur: eo q nō habet vocē abilem ad compandū: si em̄ diceremus
niue⁹ niuioꝛ eēt nimi⁹ ꝯcursus vocaliū: ꝛ sic per ꝯsequēs malus ꝛ turpꝫ
sonus. Sic similiter hoc nomē par nō comparatur: qꝛ non habet vocē abi
lem ad compandū. Sequit correllarie q candidus comparatur ꝛ non ni-
ueus. Ratio qꝛ candidus habet vocē abilem ad compandū ꝛ non niue⁹
similiter similis comparatur et par nō comparatur: qꝛ similis habet vocem
abilem ad compandū sed nō par. Quarta conditio reqrita ad nomē cō-
parabile: q illud debet significare qualitatē aut quātitatē concretiue:
et ergo abstracta non compant. Ratio qꝛ abstracta: vt albedo nigredo
significant formā absolute sine subiecto: que forma non suscipit magis
et minus in sui essentia. Dicit em̄ Gilbertus autoꝛ sex pncipioꝝ. Forma
est simplex ꝛ in inuariabili eēntia ꝯsistens. Sed cōcreta: vt albus niger
compant: qꝛ talia pcant formam: vt est in subiecto: mō forma scdm esse
quod habet in subiecto suscipit magis ꝛ minus: vt dicitur in pdicamen
tis. Quinta conditio q nomen compabile debet esse adiectiuū vocis ꝛ
significati simul: et ppter hanc conditionē hoc nomē qualis nō compa-
tur: licet em̄ qualis significat qualitatē ꝯcretiue tamen quia nō est adie
ctiuū vocis ꝛ significati simul: ideo non comparatur.

Notandū scdo q magis ꝛ minus capiū
tur duplr. Uno mō vt magis dr intēsionē maioꝛē ꝛ minus dicit remissi
onem isto mō ꝯpando magis ꝛ minus ꝯueniūt soli q̄litati: qꝛ intēsio et
remissio solū ꝯueniūt q̄litatib⁹. et sic noīa pcantia quantitatē nō suscipi
unt magis ꝛ minus: qꝛ q̄litas non est quantitas. Scdo magis et minus
capiūtur. vt significant extensionē. ꝛ sic illud pcat magis qd̄ pcat maioꝛē
extensionē illud minus qd̄ significat minoꝛē extēsionē: et isto modo ma
gis ꝛ minus ꝯueniunt etiā quātitati. vna em̄ quātitas est plus extensa
q̄ꝫ alia vt vlna est plus extensa q̄ꝫ media. ꝛ isto modo ꝯceditur q nomia
significātia quātitatē suscipiūt magis ꝛ minus. Sequit correllarie licꝫ
quātitas nō suscipit magis ꝛ minus intēsiue: tn̄ extensiue. et sic noīa sig
nificantia quantitatē etiā suscipiūt magis ꝛ minus extensiue sed nō in-
tensiue. et per hoc soluit argumentū sextum.

Pro intellectione scde ptis questionis.
Notandū tercio q compatiuus capit triplr. Uno modo adiectiue: et
isto mō cōuenit cū suo substātiuo in accn̄tibus grāmaticalib⁹ vt foꝛtioꝛ
homo laboꝛat: ꝛ sic cōpatiuus nullū casum regit. Ratio qꝛ adiectiuū nō
regit substantiuū nec ecōuerso. sed sic compatiu⁹ cōstruit cū substantio
sub ꝯuenientia generis nūeri ꝛ casus. Scdo capit cōpatiuus ptitiue. et

sic regit gtm̄ ex vi ptitiōis vt maioꝛ hoꝝ caritas. Tercio capit cōpatiu⁹
compatiue: ꝛ sic habet duplex regimen. Unū regimē accōmodatū: ꝛ sic
regit eundē casum quem suus positiuus. sicut em̄ hec est cōgrua: diues
agri. sic hec ditioꝛ agri: ratio huius dicet inferius Scdm regimē habet
a parte post ppꝛiū ꝛ isto modo regit a parte post qn̄qꝫ ablm̄ singularꝫ
numeri: vt foꝛtioꝛ illo. qn̄qꝫ ablatiuū pluralis numeri. Pro quo intelli-
gendo nota q vtriusqꝫ potest teneri duplr. Uno modo collectiue et sic
non debet hic teneri. qꝛ sic littera esset falsa: valeret em̄ tantū q cōpa-
tiuus regit ablatiuū vtriusqꝫ numeri. i. regit ablatiuū q indifferent est
in vna et eadē oꝛatiōe singularis ꝛ etiā pluralis numeri. ꝛ hoc est falsuꝫ
numerus em̄ singularis ꝛ pluralis non possunt cōuenire vni ꝛ eidē eo-
dem modo. ex quo distinguūtur specifice. Scdo vtriusqꝫ tenet diuisiue
vt sit sensus: compatiuus regit ablatiuū casum vtriusqꝫ nūeri. id est cō-
paratiuus regit qn̄qꝫ ablatiuū singularis numeri vt foꝛtioꝛ illo aliquan
do vero ablatiuū pluralis numeri. vt foꝛtioꝛ illis.

Notanduꝫ quarto et vltimo. Donatus
ostendit regimē ipsius suplatiui dicēs: q suplatiu⁹ regit qn̄qꝫ gtm̄ plu
ralis nūeri noīs non collectiui vt foꝛtissimus hoim. qn̄qꝫ aūt regit gtm̄
singularem noīs collectiui vt virgilius fuit optimus plebis. vt patebit
in ꝯclusione. Pro quo intelligēdo suplatiuus tenet duplr. Uno mō ad-
iectiue ꝛ sic cōuenit cū suo substantiuo in nūero genere ꝛ casu vt foꝛtissi
mus hō: ꝛ sic nō regit aliquē casum. adiectiuū em̄ non regit substantuū
nec ecōuerso: vt docet in dyasinthetica. Scdo tenet suplatiuus suplati-
ue et sic habet duplex regimē: vnū ppꝛiū aliud accōmodatū. regimine
accōmodato regit eundē casum a parte post quē regit suus positiu⁹. sic
em̄ cōgrue dicimus diues agri. sic etiā cōgrue dicimus ditissimus agri.
Regimine aūt ppꝛio regit gtm̄ singularē noīs collectiui vel gtm̄ plem
nūerū nō collectiui: vt patebit in ꝯclusiōe. Ratio aūt istius q̄re cōpati-
uus ꝛ suplatiuus regimine accōmodato regūt eundē casum quē positi
uus qꝛ manēte eadē causa manet idem effectus sed eadē significatio est
in positiuo compatiuo ꝛ suplatiuo: licꝫ non eodē mō vt dictū est in q̄sti-
one pcedenti. et per ꝯsequens idem regimē. Tenet ꝯsequētia. qꝛ signi-
ficatio ꝛ modus significādi est causa regiminis. vn̄ dixit floꝛista. Quam
sibi structurā pmus gradus obtinet illā. Supꝛemus medi⁹ semper ser-
uabit eandē. Diues agri ditioꝛ agri ditissimus agri.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est ꝯclusio
pꝛima. Tantū nomina appellatiua significātia qualitatē intensibilē vel
remissibilē. aut quātitatē augmentabilē vel diminuibilē ꝯcretiue ꝛ ha-
bētia vocē abilem ad cōparandū cōparant cōparatione nominali. Ue-
ritas huius ꝯclusionis cum declaratione particulariū in ea positaꝝ pa-
tet sufficiēter ex notabili pꝛimo.

Cōclusio scda. Cōpatiu' cōpatiue tent' ꝯtute ꝓpria regit ablatiuū qñq; singularꝫ nūeri vt fortioꝛ illo: qñq; ꝯo abltm̄ pluralis nūeri vt fortioꝛ illis: ꝛ hoc sine ꝑpōne. Dico notanter si-ne ꝑpositione qꝛ mediāte ꝑpōne regit accusatm̄ vt sortes est fortioꝛ in-ter hoīes cōclusio hec q̄ꝫtū ad alias particulas patet ex notabili tertio.

Cōclusio tertia. Suplatiu' suplatiē tentus virtute ꝓpria regit gtm̄ ſcantē plura. aut gtm̄ singularē noīs colle-ctiui aut gtm̄ plēm noīs nō collectiui. exm̄ ꝑmi optim⁹ plebis. exm̄ scdi doctissimus poetaꝝ fuit virgili⁹. ꝯclusio hec ptꝫ ex notabili q̄rto Et ratō huius q̄re suplatiu⁹ regit gtm̄ ſcantē plura. qꝛ regimē oꝛit ex ꝓportiōe et ꝯueniētia modoꝝ ſcandi inter dictionē regentē ꝛ rectā. ſꝫ inter gtm̄ ſcantē plura ꝛ suplatiuū est ꝓportio modoꝝ ſcandi ergo suplatiu⁹ re-git gtm̄ significantē plura. Maioꝛ est nota. Minoꝛ patet. qꝛ suplatiuus denotat compatiōnē fieri inter multa: et illā multitudinē impoꝛtat ge-nitiuus rect⁹ a suplatiuo. vt dōo sortes est fortissim⁹ hoīm. Sequiť coꝛ-rellarie ꝙ nō opoꝛtuit donatū determinare de regimine positiui sicut determinat de regimine compatiui ꝛ suplatiui. Ratio qꝛ regimē positi-ui est plus variū ꝛ diuersificatū q̄ꝫ cōpatiui ꝛ suplatiui. positiuus enim absolutus est nec limitat⁹ ad certū casum. qñq; em̄ positiuus regit gtm̄ vt diues agri: qñq; datiuū vt similis illi: qñq; actm̄ vt albus dentē. quā-doq; abltm̄ vt dignus laude. patet igitur coꝛrellarium.

Ar Primo. Non tm̄ noīa appellatiua cōpanť. igiť Probať aňs. quia noīa ꝓpa etiā ꝯpanť. vt patet de istis noībus ꝓprijs clemēs: pi⁹ salomon: codrus. igiť ꝯclusio nō valet. Dico veꝝ argumētum ꝯcludit ꝙ noīa ꝓpria cōpanť nō vt ꝓpria sunt. sed bene transumptiue sumpta. vt cū salomon capiť ꝓ sapiēte. clemēs pius ꝓ benigno. codrus ꝓ paupe quēadmodū capiť si foret hic codrus: tūc esset codrioꝛ illo.

Ar Scdo. Nō tm̄ noīa companť. igiť Probať aňs. qꝛ inueniť ipe ip-sissimus: mō ipse est ꝓnomē. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit de cō-patiōe antiq̄ ꝛ greca: nō aūt latina. vel ipse captū q̄si in ſcatione aliena bñ compať. vt valet tm̄ sicut silis: sed in ꝓpria ſcatiōe nō compať.

Ar Tercio. Uerba etiā companť. igitur non solum nomia. Probatur illud compatur qđ suscipit magis et minus. sed verba suscipiunt magis ꝛ minus. ergo. Maioꝛ est nota et est vna cōditio requisita ad id qđ debet compari. Minoꝛ est gilberti poꝛritani in capitulo de actione vbi ostendit ꝙ actio suscipit magis ꝛ minus similiter passio. Dico verū argumentū concludit ꝙ verba suscipiūt magis ꝛ minus sed hoc nō suf-ficit ad compationeꝫ: sed vltra requiriť ꝙ illud quod debet comparari debet habere vocem abilem ad compandū qualiter nō est in verbis. vt dicetur in capitulo de verbo.

Ar Quarto Noīa substantiua etiam companť. ergo non tantū adie-ctiua. Probať de isto noīe vrsus quod compatur vrsus vrsioꝛ vrsissim⁹ similiť hoc nomē tigris quod est substantiuū. ꝛ compatur tigris tigrioꝛ Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ hoc nomē vrsus trāsumptiue sumptū pro crudeli compatur: sed captum ꝓ animali sic non ꝯpatur. Sic etiaꝫ hoc nomē tigris trāsumptiue sumptū ꝓ crudeli sic ꝯpatur: sed captum pro serpēte velocis cursus ꝛ motus sic non comparať.

Ar Quinto. Noīa significātia substantiā companť. ergo. Probatuř de isto noīe rationalis quod significat substantiā. qꝛ ponitur in ꝑ-dicamento substātie. et tamē ꝯpatur rōnalis rōnalioꝛ rōnalissimus. Di-co veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ hoc nomē rōnalis inq̄ꝫtum ſcat hoīem vť substantiā ꝯnotando ipam habere aīam rationalē sic est in ꝑdicamento substantie et nō cōparať: sed vt rationale dicit poñaꝫ ad rōcinandū: vt valet tantū sicut potens vti ratione ꝛ sic bene comparať.

Ar Sexto. Nomina significātia quātitatē nō cōpanť. ergo. Probať illud qđ ꝯpatur suscipit magis ꝛ minus. noīa significantia quāti-tatem nō suscipiūt magis ꝛ minus. ergo Maioꝛ est nota: et est vna ꝯdi-tio requisita ad nomē compabile. Minoꝛ: qꝛ quātitas non suscipit ma-gis et minus: vt dicit aristo. in ꝑdicamētis. Dico verū argumentū ꝯclu-dit ꝙ nomia significātia quātitatē non suscipiūt magis ꝛ minus. vt ma-gis ꝛ minus dicunt intensionē ꝛ remissionē. sed bñ vt dicūt maioꝛē vel minoꝛem extensionē vt dictum est in notabili scdo.

Ar Septimo. Nomina significātia respectū companť. igiť Probať. de isto noīe similis: ꝙ impoꝛtat respectum. Probať. quia referť ad aliud. dicit em̄ aristo. in ꝑdicamētis ꝙ similis est relatiuū equiparā-tie ꝛ refertur. vt similis simili similis. Dico verū argumentū concludit ꝙ hoc nomē similis non compatur vt impoꝛtat respectū absolute: sed inquantū ille respectus fundať in q̄litate ratione cuius compatur.

Ar Octauo. Magnū paruū non ſcant quantitatē. ergo. Probať. qꝛ impoꝛtāt respectū. Probať per aristo. in ꝑdicamētꝫ q̄ dicit ꝙ ma-gnū paruū sunt in ꝑdicamento relatiōis ꝛ impoꝛtāt respectū formalř. Dico veꝝ argu. ꝯcludit ꝙ ista noīa magnū paruū impoꝛtant respectuꝫ sed ratione istius respectus non ꝯpantur: sed potius ratiōe fundame-ti scꝫ quātitatis que est fundamentū illius respectus.

Ar Nono. Autoꝛ excedit metas. igiť eius ꝓcessus nō valet. Proba-tur. quia autoꝛ hic determinat de regimine mō determināre de regimi-ne pertinet ad dyasinthericā. scia aūt donati est de ethimologia. Dico verum argumentū ꝯcludit ꝙ autoꝛ nō determinat de regimine princi-paliter sed incidētaliter tantuꝫ gratia melioꝛis doctrine vt ꝑfecte noti-ficaret naturam graduū compationis que natura exꝑmitur a posterio-ri per eoꝛum regimen ꝛ ꝯstructionem.

Ar Decimo. Compatiuus nō regit ablatiuū vtriusq; numeri. igitur. Probať. qꝛ nullus abltūs est vtriusq; numeri. Probať. qꝛ nullus ablatiuus significat singulariter ꝛ pluraliter simul ex quo illa sūt oppo-

ſita. Illud em̄ qđ ſ̄cat ſingulari ſ̄cat per modũ vnius. ſed id quod ſignificat pluraliter ſignificat per modũ pluriũ: modo ſ̄care ꝑ modũ vni⁹ et pluriũ ſunt oppoſita. oppoſita aũt non poſſunt ineſſe vni vt dicit in poſtp̄dicamẽtis. Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ vtriuſqꝫ in littera nõ capitur collectiue ſed diuiſiue: vt declaratũ eſt in tertio notabili.

Ar. Undecimo ⁊ vltio. Suplatiuus nõ regit gtm̄ pluralẽ nois nõ collectiui. Probat qꝛ ſi ſic maxīe in iſta oꝛõne: leo ẽ foꝛtiſſim⁹ lincũ: ſed hoc nõ. Probat. vbicũqꝫ eſt regimẽ ibi eſt cõgruitas ſed hec nõ ẽ cõgrua leo eſt foꝛtiſſim⁹ lincũ. igit. Maioꝛ eſt nota. qꝛ regimẽ pꝛeſupponit cõgruitatẽ. vt dicit autoꝛ modoꝝ ſ̄candi. Minoꝛ eſt alex. q. đt. Congrua nõ eſt hec leo eſt foꝛtiſſim⁹ lincũ Dico veꝝ argm̄. ꝯclu. ꝙ hec nõ eſt cõgrua leo eſt foꝛtiſſim⁹ lincũ logicaliter. ſed bene eſt cõgrua grãmaticaliter. Ratio p̄mi qꝛ cõgruitas logicalis requirit ꝙ res compate ſunt eiuſdem ſpeciei. vt dicit ſeptio phiſicoꝝ. modo leo ⁊ linx ſunt res diuerſarum ſpecieꝝ. Ratio ſcđi quia ſuplatiuus regit gtm̄ pluralem nominis non collectiui. et ergo eſt congrua grãmaticaliter.

Genera noim quot ſunt? Quattuoꝛ. Que? Maſculinũ: vt hic mgr̄. Feim. vt hec muſa. Neutruꝫ: vt hoc ſcamnũ. Cõmune: vt hic ⁊ hec ſacerdos. Eſt p̄terea triũ generũ qđ oĩe dicit: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix. Eſt ⁊ epichenũ: id eſt qđ ꝓmiſcuũ gen⁹ dicit vt hic paſſer hec aquila muſtela miluus.

Utrũ tantũ quattuoꝛ ſunt genera nominũ. ſ. maſculinũ femininũ neutrũ ⁊ cõe. Pro intellectione q̄ſtiõis mote. notandũ ꝙ genus nois deſcribit ſic. Genus nois eſt ꝓpꝛietas diſcretiua ſexus vel tanq̄ꝫ diſcretiua ſexus vl' mixtim ſe hñs vel pꝛincipalium duoꝝ abnegatiua. Pro cui⁹ diffinitiõis intelligẽtia hũida: ſciendũ ꝙ triplex eſt genus nois. ſ. reale vocale ⁊ imaginariũ. Reale eſt ꝙ per diſcretionẽ ſexus cognoſcit: ⁊ ſic dicimus noĩa ſ̄cantia res de ſexu maſculino eſſe generis maſculini. noĩa vero ſ̄cãtia res de ſexu feminino nõ eſſe generis feminini. Et hoc genus tangit in diffinitiõe cũ dicit: genus nois eſt ꝓp̄etas diſcretiua ſexus. Aliud aũt eſt genus vocale ⁊ eſt quod cognoſcit per finales terminationes. ⁊ ſic dicimus ꝙ noĩa terminata in us ſunt gñis maſcu. in a feminini. in um gñis neutri. Terciũ genus eſt imaginariũ ⁊ eſt qđ cognoſcit a ſimilitudine alicuius ꝓpꝛietatis gñis real et ſic dicimus hoc nomẽ lapis eſſe gñis maſc. non ideo qꝛ ſignificat rem

de ſexu maſculino: eo ꝙ in lapidibus nõ eſt ſexus: ſed qꝛ ſ̄cat rem q̄ habet in ſe ꝓp̄etatẽ gñis maſ. ſ. ledere pedẽ. ledere em̄ eſt agere. agere autem eſt ꝓp̄etas de ſexu maſ. vt đꝛ lapis quaſi ledẽs pedẽ. Similiter hoc nomẽ petra eſt gñis fe. non ideo qꝛ ſ̄cat rẽ de ſexu feminino. ſed ideo qꝛ hoc nomẽ petra: ſ̄cat rem q̄ habet in ſe ꝓp̄etatẽ gñis fe. et q̄ imitat ꝓp̄etatẽ gñis fe. ſ. pati dicit em̄ petra quaſi pedibus trita: ⁊ hoc genus tangitur cum đꝛ vl' tanq̄ꝫ diſcretiua ſexus. In p̄dicta ergo diffinitiõe tangũtur quattuoꝛ genera p̄ncipalia: maſculinũ ⁊ femininũ tangunt cum dicit genus eſt ꝓp̄etas diſcretiua ſexus vel tanq̄ꝫ diſcretiua ſexus. cõe aũt genus tangit cum dicit vel mixtim ſe habẽs genus em̄ cõe deſignat qn̄qꝫ rem de ſexu maſculino quãdoqꝫ de ſexu feminino vt dicet inferi⁹ Ultimo vero cuꝫ dicit vel p̄ncipiũ duoꝝ abnegatiua: tangitur genus neutrum genus em̄ neutrũ abnegat maſculinũ ⁊ fe. gen⁹ vt dicet inferius.

¶ Pro qua diffinitiõe latius intelligẽda opoꝛtet intelligere quid ſit ſexus: vnde ſexus cõiter deſcribit ſic. Sexus eſt ꝓpꝛietas rerum animatarum vim generatiuã habentiũ ſcđm quã: vnũ dicit pariens: alterũ vero generans. Dicit p̄mo ſexus eſt ꝓp̄etas rerũ animataꝝ: ꝓpter excludere res inaĩatas in q̄bus non recipit ſexus vt in lapidib⁹: ſil'r ꝑ hoc excludit ſol et coꝛpoꝛa celeſtia q̄ licet faciũt ad generationẽ. qꝛ dicit ſcđo phiſic. homo generat hoiem et ſol tamen nõ habẽt ſexũ: qꝛ nõ ſunt aniata ſaltẽ aĩa ꝑ inheſionẽ vt declaratur in pħia. Dicit vltimo ſcđm quã vnũ dicit generans aliud vero pariens. ꝓpter plantas q̄ q̄uis ſint animate: eo ꝙ habẽt animã vegetatiuã non tamẽ habent ſexum: quia vna non dicit generãs ⁊ alia pariẽs. Quod aũt apud medicos vna herba dicit maſculus aliq̄n et alia femina: hoc eſt impꝛop̄e et ſimilitudinarie: vt in abꝛotano inuenitur maſculus et femina vt declarat auicẽna in ſcđo libꝛo de ſimplicibus. ¶ Cognoſcit aũt genus nois duob⁹ modis. Primo a pꝛioꝛi: ⁊ hoc penes ſignificationẽ. ⁊ ſic dicimus ꝙ nomina ſignificãtia res de ſexu maſculino ſunt generis maſculini: vt iohãnes. nomina vero ſignificantia res de ſexu feminino ſunt generis feminini. Scđo cognoſcitur genus in noĩe a poſterioꝛi. ⁊ hoc pluribus modis. Primo ꝑ demõſtrationẽ vt iſte homo: in qua oꝛatione homo eſt generis maſculini tm̄: et abſolute poſitũ eſt generis cõis. Scđo cognoſcit ꝑ relationeꝫ vt hõ currit qui mouet: in qua oꝛatione homo eſt generis maſculini tm̄. Tercio cognoſcit per additionẽ adiectiui ad ſubſtantiuũ: vt albus hõ Quarto per additionẽ ecõuerſo ſubſtantiui ad adiectiuũ: vt felix vir. Quinto per terminationẽ vt dictũ eſt. Sexto ꝑ p̄poſitionẽ articuli. Illis em̄ noĩbus quibus p̄ponitur ille articulus hic ſunt gñis maſcu. quibus hec ſũt generis feminini: quibus hoc ſunt generis neutrius.

Notandũ ſcđo ꝙ genus nois cõiter deſcribit ſic. Genus nois eſt ꝓpꝛietas nois attributa noĩ aut ratiõe ſ̄cationis vel ex vſu grãmaticoꝝũ: vt ſibi cõgrue eſt p̄ponibile. vnũ ꝓnomen

articulare vel plura. Jn qua diffinitione dat̄ pmo intelligi ꝙ genus nominū aliqñ cognoscit̄ ex significatione: vt dictū est supius. qñq; vo cognoscit̄ ex vsu grāmaticoꝝ: non em̄ semꝑ potest ostendi ꝓprietas actiua vel passiua in noībus: sed sufficit ꝙ genus eoꝝ est ex vsu grāmaticorū q ꝓferebāt noīa talia sub tali vel tali gn̄e: vt patebit inferius. Jn qua diffinitiōe scd̄o tangūtur genera noim: cum em̄ dr̄: articulare vnū tangit̄ masculinū femininū neutrū ⁊ epichenū: noībus em̄ illoꝝ generꝝ ꝑponit̄ vnū articulare tm̄: cum vo dicit̄ plura: tangit̄ genus cōe oīe ⁊ dubiuꝫ noībus em̄ illoꝝ generꝝ ꝑponūtur plura articularia vt patebit ex diffinitionib⁹ sequentib⁹. ¶ Genus masculinū. Est ꝓprietas nois qua ſcat significatū suū sub ꝓꝑetate actiua scd̄m q̄ꝫ significationē vel vsum grāmaticoꝝ ei est ꝑponibile vnū articulare ꝓnomē. s. sub quo non est vtriusq; sexus significatiuū. Et sic ꝑ illā ꝑticulā excludit̄ genus epichenū: licꝫ em̄ nomini epicheni generis ꝑponit̄ tm̄ vnū articulare. s. hic: vt hic passer. tamē hoc nomē passer non est gn̄is masculini q: sub illo articulo hic hoc nomē passer significat vtrūq; sexum. s. masculinū ⁊ femininū. Cōiter autem describit̄ genus masculinū. Genus masculinū est nomē cui⁹ ſcatuꝫ capit̄ a ꝓꝑetate actiua ꝓprie vl' silitudinarie Uel qd̄ habet terminationem masculino generi ꝯuenientē. Uel q: in eius declinatiōe ꝑponit̄ ei vnū articulare ꝓnomē scilicet hic. vt hic magister. ¶ Genus femininū ē ꝓprietas nois attributa nomini ea ratiōe q̄ ſcat suū significatū sub ꝓprietate passiua: scd̄m q̄ꝫ significationē vel vsum grāmaticoꝝ cōgrue sibi est ē ꝑponibile vnū articulare ꝓnomē. s. hec: sub quo nō est vtriusq; sexus significatū. Et hec vltima ꝑticula similiter addit̄ ꝓpter noīa epicheni generis. qbus licet aliquādo ꝑponitur hoc articulare hec: vt hec aquila. tamē nō sunt generis fe. q: sub illo articulo. s. hec significat vtrūq; sexum. s. masculinū ⁊ femininū. Cōiter aūt diffinit̄ sic. Genus femininum est nomē cuius significatū capit̄ a ꝓprietate passiua ꝓprie vel silitudinarie. vel q: habꝫ terminationē feminino generi ꝯuenientē: vel q: in eius declinatiōe ꝑponit̄ vnū articulare ꝓnomē qd̄ est hec. vt hec musa. ¶ Genus neutrū. Est ꝓprietas nois attributa nomini ea ratiōe qua significat significatū suū indifferēter se habēre ad ꝓprietateꝫ actiuā vel passiuā indeterminate vel abnegante tam genus masculinū q̄ꝫ femininum: tā determinate q̄ꝫ indeterminate scd̄m quā significationē vl' vsuꝫ grāmaticoꝝ cōgrue est sibi ꝑponibile vnum articulare ꝓnomē scꝫ hoc. Pro qua diffinitiōe intelligenda. Sciendū ꝙ noīa dicūtur neutri⁹ gn̄is different̄. Aliqñ em̄ noīa dicūtur neutrius gn̄is: q: abnegāt vtrūq; sexum tam determinate ⁊ indeterminate simul: ⁊ ponūt ꝓꝑetatē nō sexatā: vt lignū. Scd̄o noīa dicūt̄ neutrius gn̄is: q: abnegāt vtrūq; sexum: solum determinate licꝫ nō indeterminate ⁊ generaliter. sed vt indifferēter se habēt ad vtrūq; vt aīal. sic itaq; patet ꝙ noīa dicūtur gn̄is neutrius nō equal'r. Potest etiam genus neutrū cōiter describi sic. Genus neutrū est cuius significatū nec capit̄ a ꝓꝑetate actiua nec passiua. sed

abnegat vtranq; ꝓprietatē: vel q: habet terminationeꝫ neutro generi ꝯuenientē: Uel q: in eius declinatiōe ꝑponitur vnū articulare. s. hoc vt hoc scamnū. ¶ Pro diffinitione generis cōis. notandū ꝙ genus cōe capit̄ dupl'r. Uno mō ꝓprie ⁊ sic distinguit̄ cōtra genus oīe ⁊ epichenū et isto mō non capit̄ hic. Rō q: genus oīe ⁊ epichenū: vt patet ex textu cōpꝛehendunt̄ sub genere cōi. vt dicet̄ in notabili tercio. Scd̄o accipit̄ genus cōe cōiter: vt sub se cōpꝛehendit genus oīe et epichenū: et sic genus cōe cōiter captū est duplex. Quoddaꝫ est gen⁹ cōe vni⁹ articularis tantū qd̄ scilicꝫ sub vno articulo cōpꝛehēdit vtrūq; sexū vt gen⁹ epichenū hoc em̄ nomē passer sub isto articulo hic ſcat masculū ⁊ etiā femellaꝫ. Aliud aūt gen⁹ ē cōe pluriū articulariū: et hoc est duplex: quoddā duoꝝ tantū: ⁊ hoc est duplex: quoddā em̄ habet duo articularia copulatim: et hoc vocat̄ genus cōmune ꝓprie sumptū vt hic ⁊ hec sacerdos: quoddā habet duo articularia disiunctim: et hoc vocatur dubiuꝫ. vt hic aut hec dies. vt dicetur inferius. Quoddā aūt genus est cōe pluriū articulorū q̄ꝫ duoꝝ vt triū. ⁊ hoc vocat̄ oīe vt hic ⁊ hec et hoc felix. ¶ Cōmune genus ꝓprie sumptū describit̄ sic. Est ꝓprietas nois qua significat significatum suū sub ꝓprietate actiua ⁊ passiua simul scd̄m quā significationem vel vsum grāmaticoꝝ cōgrue ei ꝑponūtur duo articularia ꝯiunctim: vt hic ⁊ hec sacerdos. Cōmuniter aūt describit̄ sic genus cōe est genus cui⁹ significatū accipit̄ tam a ꝓprietate actiua vel passiua sine abnegatione vtriusq; ꝓprietatis. Uel quia habet terminationē nomini cōis generi ꝯuenientem. Uel quia in eius declinatione ꝑponūtur duo articularia ꝓnomina copulatim vt hic ⁊ hec sacerdos.

Notandū tercio: ꝙ genus oīe Est ꝓprietas nois qua ſcat ſcatū suū sub ꝓꝑetate tā actiua q̄ꝫ passiua vl' abnegāte vtrāq;. scd̄m quā significationē vel vsum grāmaticoꝝ ei ꝑponūt̄ tria articularia ꝓnoīa ꝯiunctim vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix. Et dicit̄ oīe genus quia icludit oīa gn̄a pncipalia. s. masculinū feim ⁊ neutꝝ. Uel gen⁹ oīe est cuius significatū capit̄ tam a ꝓprietate actiua q̄ꝫ passiua cū abnegatione vtriusq; ꝓprietatis. Uel quia habet terminationeꝫ omni generi ꝯuenientē. Uel quia in eius declinatiōe ꝑponunt̄ tria articularia. s. hic ⁊ hec ⁊ hoc. Rō aūt huius quare ex masculino ⁊ feminino fit genus cōe quia ex actiuo ⁊ passiuo fit vnū queadmodū ex materia ⁊ forma fit vnū masculinū autē est actiuū ⁊ femininū passiuū. Sed ex masculino ⁊ neutro nō fit vnū. neq; ex feminino et neutro fit vnū. Rō quia ex ꝑuatione et habitu non fit vnū. modo neutrū habet se vt priuatio. masculinū vo et femininū vt habitus. Sequit̄ correllarie ꝙ cū dr̄: hoc est oīs generis hꝫ omnis non capit̄ distributiue. Patet q: si aliqd̄ nomē esset oīs generis capiēdo oīs distributiue. tūc etiā essꝫ generis epicheni vl' dubij. sed capit̄ oīe ꝓ illo cui ꝑponūtur tria articularia. s. hic ⁊ hec et hoc. ¶ Genus epichenū. Est ꝓprietas nomis qua significat ſcatum suū. hoc

est sexū vtrūq; sub vno articulo rōne cuius ſcatiōis vel vsu grāmatico-
rum cōgrue tali noī ꝑponit vnū articulare Et dicit epichenū ab epi qḋ
est supra ⁊ cenon cōe q̄si supra cōe. Illud em̄ qḋ nomē cōis gn̄is ſcat sub
duobus articulis.s.hic ⁊ hec hoc nomē epicheni generꝫ ſcat sub vno scꝫ
hic vel hec. Quis aūt articulus sit ꝑponendus nomini epicheni gn̄is vt
grāmatici dicūt hoc attendit ex parte vocis. Si em̄ noīa epicheni gn̄is
habēt terminationē noīm masculini gn̄is.vt us vel er tūc eis ꝑponitur
hic:vt hic passer hic miluus. Noīa aūt epicheni gn̄is que habent termi
nationē noīm feminini generis illis ꝑponitur hec.vt hec aquila hec mu
stela. Scḋo genus epichenū ḋr genus ꝓmiscuū.q2.s. ꝓmiscet ⁊ compꝛhē
dit vtrūq; sexum sub vno articulo. Cōiter aūt describit sic. Genus epi-
chenū est nomē qḋ sub vno articulo vtrūq; sexum. i.masculinū ⁊ fe. sig-
nificat. Sequit correllarie ꝑmo q̄ genus epichenū cōphendit sub gn̄e
cōi quo ad significationē sed quo ad vocē sub genere masculino ⁊ fe.pa
tet correllariū ex dictis Sequit correllarie scḋo q̄ hoc nomē corpus vl̄
substātie nō est epicheni gn̄is. Ratio quia nomē epicheni generis debꝫ
significare tm̄ res sexatas mō corpus ⁊ substātia nō tm̄ significāt res sex
atas sed etiā nō sexatas.suba em̄ ſcat lapidē. lapis aūt nō hꝫ sexū etiam
nomē epicheni gn̄is debet ſcare rem vtriusq; sexus ad equate. mō sub-
stantia corpus non significāt res sexatas adequate vt dictū est Sequit
correllarie tercio q̄ nomīa cōis generis nō sunt epichena. licet ſcent rē
vtriusq; sexus. Patet q2 nomē epicheni generis significat sub vno arti-
culo.cōis vero gn̄is non Sequit correllarie quarto q̄ hoc nomē luceus
non est gn̄is epicheni Patet,q2 non significat rem sexatā in piscibus em̄
ꝓprie non est sexus in piscibus em̄ ꝓprie non est generatio ꝑ mixtionē
seminis.sed potius ꝑ confricationēꝫ. Sequit correllarie quinto q̄ hoc
nomē aīal non est epicheni generis licꝫ ſcet masculū ⁊ femellaꝫ sub vno
articulo. Patet corrillariū. q2 nomē epicheni gn̄is debꝫ ſcare rē vtrius-
q; sexus determinate ⁊ positiue modo animal significat indeterminate
⁊ abnegatiue ex quo est gn̄is neutri⁹ vt dictū est an̄. ¶ Sciendū vlteri⁹
q̄ dubiū genus et etroclitū non sunt genera specialia ab illis distincta.
Pro quo notandū nomen ḋr dubij generis nō ideo quia dubium esset
de eius gn̄e.sed quia antiqui grāmatici nulla ratione cogente talia no-
mina sub diuersis generib⁹ ꝓferebāt.qn̄q; sub masculino qn̄q; autē sub
feminino:posteriores vero grāmatici nolentes ꝯtradicere priorib⁹.q2
vt ḋr ꝑmo celi:oportet patrib⁹ credere.talia noīa sub illis simılit̄ gene-
ribus posuerūt ⁊ dicebāt ea esse dubij generis.vt hoc nomē dies in sin-
gulari est generis dubij.vnde ⁊ ratione illius ei in declinādo preponū-
tur duo articularia disiūctim:vt hic aut hec dies. Dicūt tn̄ grāmatici q̄
dies sub masculino ſcat certū tēpus sub feminino incertū. Unde dicūt
Dicimus iste dies ostenso tpe certo. Incertū tps denotat illa dies. Ta-
lia aūt vt cōiter grāmatici dicūt sūt decē.vn̄⁹. Margo dies cortex silex
panthera q; dāma Finis cū clunis adeps forceps hec dubia sūt. ¶ No-
men aūt dicit etrocliti gn̄is non ideo q̄ genus etroclitum esset specia-
le genus a generibus dictis distinctū:sed ḋr ideo etrocliti gn̄is q2 reperi
tur ⁊ habet diuersitatē in genere sic q̄ in numero singulari reperitur in
vno genere:⁊ in plurali sub alio genere.vt patet in hoc nomine celū qḋ
in singulari est generis neutri⁹:⁊ in plurali generis masculini. Unde et
dicūtur etroclita quasi diuersiclinia. Dicit em̄ etroclitū ab etheron gre
ce qḋ est variū latine ⁊ clisis declinatio quasi nomē habēs varietatē in
declinatione vel genere vel alijs accn̄tib⁹. Fit aūt etroclisis plus ꝓprie
quinq; mōis tm̄.vn̄⁹. Clerice quinq; modis etroclita noīa ponis. Celuꝫ
vas epulū loc⁹ ⁊ iupit̄ quoq; iouis. Tn̄ cōiter grāmatici ponūt octo mo
dos. Primus modus est genere tantū vt celum:qḋ in singulari est ge-
neris neutrius:⁊ in plurali gn̄is masculini. Scḋo declinatiōe tm̄ vt hoc
nomē vas qḋ in singulari est declinationis tertie.⁊ in plurali scḋe. Ter
tio genere ⁊ declinatione:vt epulū qḋ in singulari est declinationis se-
cunde ⁊ neutrius generis:in plurali ꝑme ⁊ generis femini. Quarto fit
etroclisis significatione tm̄ vt caro qḋ in singulari nūero significat car-
nem hūanam:sed in plurali significat carnes cōmestibiles vt carnes aīa
lium. Quinto fit etroclisis formatione casus tm̄ vt iupiter iouis. Sexto
ꝑ defectuꝫ:in casib⁹ vt vis.hoc em̄ nomē vis in singulari nūero non ha-
bet om̄es casus.licet habeat in plurali. Unde dixit alexā. Uis vi vimq;
dabit totū plurale tenebit. Septio fit etroclisis genere ⁊ significatiōe:
vt locus.hoc em̄ nomē locus in singulari nūero est gn̄is mascu.in plura
li vero generis neutrius. simil̄r hoc nomē loc⁹ in plurali significat aliud
q̄ꝫ in singulari:in plurali em̄ locus significat clima vel habitatiōes hoīm
sed in singulari ſcat fundamentū argumēti et sedē quomō capit locus.
scḋo thopic.cū dicimus:locus iste tenet a ꝯtrario ad abstractū. Octauo
fit etroclisis gn̄e significatiōe ⁊ declinatione simul.vt ficus:ficus em̄ qn̄
q; est secunde declinationis .quādoq; quarte.quādoq; gn̄is maf.qn̄q;
feminini. simil̄r diuersa ⁊ plura significat.vn̄⁹. Est ficus morb⁹ est ficus
fructus ⁊ arbor Dicit hic fic⁹ ꝓ morbo ꝓ reliq̄s hec. Noīa aūt que sunt
etroclita indeclinatione patēt in his metris. Noīa his qn̄q; dic quarte
siue scḋe. Laurus cū quercus pinus cornus quoq; dom⁹. Et colus ⁊ fic⁹
cantus vel cetus ⁊ ortus. Nūq; ꝑma suū sed mutant vltia sensum.

Notandū quarto ⁊ vltimo: q̄ quia vt di-
ctum est ante omnis mod⁹ significādi ptis debet capi a modo essendi in
re:oportet ergo ostendere vnde capiat genus in nomine. Unde notan
dū ſm autorē modoꝝ significādi q̄ in rebus viuentib⁹ ⁊ sexatis repiun
tur due ꝓprietates precipue generales:scꝫ ꝓprietas agentis ⁊ ꝓprie-
tas patientis:⁊ licꝫ in omibus rebus ex materia ⁊ forma ꝯpositis inue-
niāt he ꝓpetates due:q2 forme ꝓpriū est agere:materie ꝟo pati:vt ḋr
scḋo de gn̄atiōe:magis tamen distincte ⁊ prompte ꝓpetas agētis ⁊ ꝓ-
prietas patiētis vident esse in rebus animatis ⁊ sexatis:rōne cui⁹ vnū

dicit̃ generãs. vt masculus. reliquũ ꝟo vt femia pariẽs vñ ꝛ ꝓpter hoc
antiq genus diffiniũt dicẽtes. Genꝰ est discretio sexus. i. genꝰ est modꝰ
ſcādi nois ſũptꝰ a ꝓꝑetate actiua vl' passiua. Que ꝓꝑetates due i rebꝰ
sexatꝫ magis distincte ꝛ ꝓmpte reperiunt̃: vñ sequit̃ ꝙ ab his ꝓꝑetatibꝰ
duabꝰ sumit̃ genꝰ in noie: hec ille. Vñ genus in cõi describit̃ sic ſm auto
rem modoꝝ ſcādi. Genus ē modus ſcādi nois attributꝰ noĩ mediãte q̃
sub ꝓꝑetate actiua vel passiua ꝯſcat. Genus masculinũ ē modus ſcādi
nois attributꝰ nomini mediãte q̃ sub ꝓꝑetate actiua ꝯſcat: vt vir lapis
Genus femininũ est modꝰ ſcādi nois attributus nomini mediãte quo
sub ꝓꝑetate passiuã cõsignificat vt mulier petra Genus cõe est modus
ſcandi nois attributus noĩ mediante quo sub ꝓꝑetate vtraqꝫ determi
nate ſcat vt homo virgo. Genus neutrũ est modus ſcādi nois attribu-
tus noĩ mediante quo sub ꝓꝑetate vtraqꝫ indeterminate siue sub indif
ferẽtia ad vtrũqꝫ ſcat vt animal lignũ. Unde subiũgit ꝙ aliqđ nomẽ di
citur om̃is generis. hoc cõperit adiectiuis que genus nõ habẽt ex ꝓꝑe
tate rei: sed habẽt ipm ex ꝓꝑetate rei substãtie: vñ et adiectiuũ dicitur
om̃is generis: qꝛ ei potest adiũgi substantiuũ cuiuslibet generis: vt fe-
lix. De genere epicheno ꝛ dubio sufficienter dictũ est superius.

Istis notabilibꝰ sic stãtibus est ꝯclusio

responsalis. Tm̃ quattuoꝛ sunt gña in noie formal'r ꝛ specifice distincta
ad seinuicẽ irreducibilia scđm diuisionẽ mediatã ꝛ cõiter ꝯsuetã fieri sci
licet masculinũ femininũ cõe ꝛ neutrũ. ꝛ hoc capiẽdo genus cõe cõiter.
Dico notant' capiẽdo genꝰ cõe cõiter. vt scꝫ cõprehẽdit sub se om̃e ꝛ epi
chenũ: qꝛ si genus cõe caperet̃ ꝓprie vt distinguit̃ cõtra om̃e ꝛ epiche-
num: essent plura genera q̃ꝫ quattuoꝛ vt declaratũ est supius. Dico sil'r
in ꝯclusione ꝙ quattuoꝛ sunt genera in noie scđm diuisionẽ mediatam
qꝛ scđm diuisionẽ imediatã solũ essent duo. Om̃e em̃ genus nois vl' est
certũ vel incertũ. Si certũ hoc est dupl'r aut simplex aut cõpositũ. Si
simplex hoc est tripl'r: aut significat sub ꝓꝑetate actiua ꝛ sic ẽ masculinũ
aut sub ꝓꝑetate passiua sic est femininũ. aut abnegat vtrũqꝫ sic est neu-
trũ. Si aũt est cõpositũ hoc est dupl'r. Uel em̃ ei ꝓponunt̃ tria articula-
ria sic est om̃e: vel duo tm̃ ꝛ sic est cõe. Si aũt est incertũ hoc est duplicit'
aut rõne sexus sic est epichenũ aut rõne autoritatis sic est dubiũ.

Ar primo. Tantũ duo sunt genera in noie. igit̃ Probat̃. sicut est i na
tura sic debet esse in arte: sed in natura solũ duo sũt genera. igit̃
etiã in arte. Maioꝛ qꝛ ars imitat̃ naturã: vt đ2. ij. phisico. Minoꝛ ẽ pris-
ciani gnto maioris cũ đt. duo sunt gña q̃ nouit natura masculinũ ꝛ femi
ninũ. Dico veꝝ argm̃. ꝯcludit ꝙ duo sunt genera q̃ nouit natura. i. q̃ im-
mediate accipiũtur a discretiõe sexus possunt tamẽ esse plura que non
capiũtur imediate a discretiõe sexus vt neutrũ ꝛ cõmune.

Ar Scđo. Aliqđ est nomẽ qđ nullius est generis. Probat̃. quia hoc
nomẽ ꝛvisla. Probat̃ maxime. masculini generis. sed hoc nõ pro-

batur. quia sequit̃ bene om̃e nomẽ terminatũ in a exceptis excipiendis
est generis feminini: sed ꝛvisla est nomẽ terminatũ in a exceptis excipiẽ
dis ergo ꝛvisla est gñis feminini. Tenet ꝯña in darij. Maioꝛ ꝛ minoꝛ sũt
note. Dico ꝙ hoc argumentũ non est in darij. qꝛ maioꝛ est ypporhetica
et nõ cathegoꝛica: ad darij aũt requirit̃ ꝙ maioꝛ debet esse cathegoꝛica
est em̃ regula cõis in logica. gerũdia terminata in do faciũt ꝓpositiõnẽ
ypporheticã: similiter ablatiui positi in designatione ꝯsequentie, quod
hic contingit cum dicitur exceptis excipiẽdis.

Ar Tercio. Neutrũ genus nõ est genus, igit̃ nõ sunt q̃ttuoꝛ genera
noim. Añs ꝓbat̃. nullũ genus nõ est genus. sed neutrũ genus est
nullũ genus. igit̃ Maioꝛ qꝛ illud qđ est nihil nõ est genus. Minoꝛ. quia
neutrũ est signũ negatiuũ ꝛ valet tm̃ sicut nullũ vl' nullũ illoꝝ. Dico veꝝ
argumẽtũ ꝯcluderet si neutrũ hic caperet̃ pure negatiẽ. sed đꝫ capi po-
sitiue. neutrũ em̃ genꝰ scđm grãmaticos ꝑuat masculinũ et fe. et ponit
quidẽ dispositionẽ rei carẽtis sexu vt patet in hoc noie scãnum.

Ar Quarto. Aliqđ est nomẽ qđ nullius est generis. Probatur quia
hoc nomẽ deitas nulliꝰ est generis. Probat̃. qꝛ maxime feminini.
sed hoc nõ. Probatur. genus nois habet sil'itudinẽ ꝛ originẽ a mõ essen-
di. sed in resignificata per hoc nomẽ deitas non est modus essendi femi
neus et ꝓꝑetas passiua. igit̃ non est generis feminini. Maioꝛ est nota
Minoꝛ qꝛ deitas significat deũ. in deo autẽ nõ est ꝓprietas passiua sed
maxime actiua. vnde đꝛ ꝑmo met'h. Deus oĩbus videtur causare eẽ. mõ
causare esse est agere Dico veꝝ argumentũ ꝯcludit ꝙ licꝫ hoc nomẽ dei
tas non ſcat rem sub ꝓprietate passiua scđm se. suffici' tamẽ scđm ima
ginationẽ nostrã: nos em̃ imaginamur deũ pati ab orationibꝰ ꝛ petitio
nibus nostris qnas suscipit: modo recipe est pati.

Ar Quinto. Hoc nomẽ sacerdos non est generis cõis. igit̃ Probatur
nomẽ cõis generis debet significare masculũ ꝛ etiam femellã. sa-
cerdos autẽ solũ ſcat masculũ. quia solũ masculi sunt sacerdotes. Dico
veꝝ argumentũ ꝯcludit ꝙ hoc nomẽ sacerdos solũ ſcat masculũ scđm
religionẽ xpianã. sed nõ est impositũ scđm ritum religiõis christiane sed
scđm ritũ gentiliũ: in q̃ etiã ꝟgines ꝛ mulieres erãt sacerdotes. Uel vt
alij dicũt ꝙ sacerdos vno mõ dicit̃ quasi sacra ꝯtiens ꝛ est generis mas
culini tm̃: sed vt đꝛ quasi sacra dans vel docens tũc est generis cõis. qꝛ
mulier etiã potest dare sacra vt baptismũ tpe necessitatis. simil'r potest
docere. licet nõ a pte in ecclesia: quia paulus apl'us hoc ꝓhibuit: tamen
docere in loco priuato: ꝑma solutio est melioꝛ.

Ar Sexto. Aliqđ est nomẽ qđ nullius est generis. Probatur hoc no
men cã. Probat̃ non feminini. ꝓbat̃ om̃e genꝰ debet capi a ꝓprie
tate rei: sed hoc nomẽ causa significat sub ꝓprietate actiua. igitur est ge
neris masculini. Maioꝛ est nota. Minoꝛ. quia causa agit et ꝓducit effe-
ctum: causa em̃ est ad quã sequit̃ effectus. modo ꝓducere ẽ agere. Dico
veꝝ argumentũ ꝯcludit ꝙ nõ semp genus capit̃ a mõ essendi sed suffi-

ficit ꝙ in plurimũ. ⁊ sic in isto noĩe cã sumit̃ a terminatiõe: silr̃ in hoc nomine fistula. ⁊ ergo autoꝛ modoꝝ ꝑcandi intelligit̃ vt in plurimũ.

Ar Septimo. Nullũ est genus cõe. igitur Probat̃. nulla res est cõis igit̃ nullũ ẽ gen⁹ cõe. Tenet ꝯña a superioꝛi negato ad inferi⁹. Antecedẽs est boetij in libꝛo de vno ⁊ vnitate dicẽtis. Omñe qđ est ideo est quia vnũ nũero est. modo vnũ nũero ex singulare ꝯuertitur vt đꝛ. iij. meth. Dico verũ argumentũ concludit ꝙ genus cõe nõ đꝛ cõe a cõmunitate essendi: quia nulla res cõmunis est que esset masculus ⁊ femella sed dicit̃ cõe ratiõe modi significãdi qꝛ qñq; significat rem de sexu masculino: qñq; de sexu feminino. vt hoc nomẽ sacerdos quandoq; significat masculum quandoq; feminam.

Ar Ultimo. Autoꝛ ꝯtradicit sibiipi. igit̃ Probat̃. qꝛ pꝛius dixit ꝙ tm̃ quattuoꝛ essent genera noĩm: et postea dicit in textu est p̃terea trium generũ ⁊c̃. ac si diceret ꝙ pꝛeter illa quattuoꝛ sunt adhuc duo genera scꝫ omne ⁊ epichenũ. Dico verũ argumentũ ꝯcluderet si pꝛeterea in textu essent due dictiones: sed est vna dictio ⁊ coniũctio causalis impoꝛtãs sub diuisionẽ generis cõis: valet ergo tantũ littera p̃tera. i. etiã Uel insuꝑ sciendum ꝙ genus cõmune est duplex. Quoddã est cõmune quod habet tria articularia vt omne. Et quoddã est cõmune vnius articularis tantum quod vocatur epichenum.

Numeri nominũ quot sunt: Duo. Qui: Singularis: vt hic magister. Pluralis: vt hi magistri.

¶ Utrũ tm̃ duo sunt numeri in noĩe: scꝫ

singularis ⁊ pluralis. Pꝛo intellectiõe questiõis note. Notandũ est p̃mo ꝙ numerus noĩs describit̃ sic. Numerus est ꝓpꝛietas noĩs attributa nomini ea ratione q̃ significat ꝑcatũ suũ singulariter vel pluralit̃ hoc est per modũ vni⁹ vel per modũ pluriũ. Pꝛo cuius diffinitionis intellectu. Sciendũ ꝙ p̃mo đꝛ in diffinitione numeri. nũerus est ꝓpꝛietas nominis ad innuẽdũ ꝙ nũerus est accñs noĩs. oĩs em̃ ꝓp̃etas est accñs illius cui⁹ est ꝓp̃etas. ⁊ sic hic pticula ꝓp̃etas noĩs ponit̃ loco gñis. Dico scđo in diffinitiõe q̃ mediãte ꝑcat ꝑcatũ suũ singularit̃ vl' pluraliter. tangitur duplex. nũerus singularis ⁊ pluralis. Numerus singularis est ꝓpꝛietas noĩs attributa nomini ea ratione qua significat significatũ suũ per modũ vni⁹ vt hoc nomen homo est singularis numeri: quia significat significatũ suũ ꝑ modũ vnius. Sic silr̃ hoc nomẽ iohãnes est singularis numeri. qꝛ ꝑcat per modũ vnius. Jlla aũt dictio đꝛ significare in pꝛoposito ꝑ modũ vni⁹: cui vel eius determinabili cõgrue p̃ponit̃ vnus vl' vna vel vnũ scđm exigentiã cõgruitatis: vt bene dicit̃ vnus homo vn⁹ iohãnes. Dico notãter vel eius determinabili ꝓpter noĩa adiectiua q̄bus nõ cõgrue p̃ponit̃ vnus vna vel vnũ. silr̃ sincathegreumatib⁹: quia

non ꝯuenienter đꝛ vnus albus. sufficit tñ ꝙ eius determinabili: scꝫ hõ p̃ponit̃ ꝯueniẽter vnus: qꝛ bene đꝛ vnus homo sic silr̃ licet huic sincathegreumati omĩs non p̃ponit̃ vnus qꝛ inepte dicit̃ vnus omĩs. tamẽ eius determinabili scꝫ homo cõgrue p̃ponit̃ vnus. ¶ Sciendũ est etiã ꝙ numerus singularis ⁊ qualitas ꝓpꝛia differũt: licꝫ ambo ꝑcant per modũ vnius: habẽt em̃ se vt suꝑius ⁊ inferius. nũerus singularis est suꝑius q̃litas ꝓpꝛia inferius: omĩe em̃ nomen ꝓpꝛie qualitatis est singularis numeri sꝫ nõ ecõuerso omne nomẽ singularis nũeri est ꝓpꝛie q̃litatis. Differenter tamẽ qualitas ꝓp̃a ꝑcat ꝑ modũ vnius ⁊ nomẽ singularis nũeri quia nũerus singularis significat ꝑ modũ vni⁹ grãmaticaliter: qꝛ nomini singularis nũeri vel eius determinabili cõgrue p̃ponit̃ vnus vna vel vnũ scđm exigentiã cõgruitatis. Sed nomẽ ꝓpꝛie qualitatis significat ꝑ modũ vnius logicaliter: quia supponit ꝓ vno tm̃ et non ꝓ pluribus saltem vniuoce: vt determinatũ est circa qualitatẽ ꝓpꝛiaꝫ. Nomẽ aũt singularis numeri non semꝑ supponit ꝓ vno tm̃ vt cum dico: omĩs homo currit: homo est singularis numeri ⁊ supponit ꝓ quolibet homĩe pꝛo quo distribuit̃. Aliquãdo tamẽ nomen singularis nũeri etiã supponit ꝓ vno tantũ vt iohãnes currit. iohãnes em̃ supponit discrete. Supponere aũt discrete est supponere ꝓ vna re tantum.

Notandũ scđo. Nũerus pluralis describitur sic.

Est ꝓpꝛietas noĩs attributa nomini ea rõne qua significat significatũ suũ pluraliter hoc est ꝑ modũ pluriũ Jlla aũt dictio in ꝓposito dicit̃ significare ꝑ modũ pluriũ cui vel eius determinabili cõgrue p̃ponitur plures vl' plura scđm exigentiã cõgruitatis: vt bñ dicitur plures hoĩes. simil'r cõgrue dicit̃ plura aĩalia. Dico notãter vel eius determinabili: quia aliqñ nomini pluralis nũeri non ꝯueniẽter p̃ponit̃ plures vel plura: sufficit tñ ꝙ eius determinabili. vt adiectiuis similit̃ sincathegreumatib⁹ nõ ꝯueniẽter p̃ponit̃ plures vl' plura: sufficit tñ ꝙ eius determinabili queãdmodũ dictũ est circa nũerũ singularẽ Numerus aũt pl'is ⁊ q̃litas appellatiua differũt sicut suꝑius ⁊ inferius. numerus em̃ pluralis est inferius ⁊ q̃litas appellatiua suꝑius: omĩe em̃ nomẽ pl'is numeri est appellatiue q̃litatis sed nõ ecõuerso omĩe nomẽ appellatiue q̃litatis est pluralis nũeri: vt hõ est appellatiue q̃litatis ⁊ tñ est singularis nũeri Unde licet tam nomẽ appellatiue q̃litatis q̃; pl'is nũeri significat per modũ pluriũ non tñ eodẽ mõ: qꝛ nomen singularis nũeri significat per modũ pluriũ grãmaticaliter. qꝛ ei vel eius determinabili cõgrue p̃ponit̃ plures vl' plura vt dictũ est. sed nomẽ appellatiue q̃litatis đꝛ significare ꝑ modũ pluriũ logicalit̃: qꝛ supponit ꝓ pluribus per modum pluriũ vt dictũ est circa qualitatem appellatiuam.

Notandũ tercio: ꝙ nũerus scđm priscianum

quinto maioꝛis sic describit̃ Nũerus est foꝛma dictiõis q̃ discretio-

nem q̄titatis facere pōt. Quā diffinitionē petrus belye sic declarat in
comento. Nūerus em̄ est forma dcōis.i.terminatio dictiōis. Dicit autē
rōnabilit termiatio dictiōis eius forma sicut em̄ res phisice distinguūt
p formas vt dr.vij.metħ. Forma est que separat ⁊ distinguit si dictiōes di
stinguūtur p terminatiōes finales.vñ dr aristo.in pñtis.ꝙ abstractum
et ꝯcretū ſcant idem formalr sed differūt solo casu.i.finali terminatiōe
Dicit scdo in diffinitiōe.q̄ discretionē q̄titatis facere pōt.i.p quā cog-
noscit an dictio ſcat vnū vel plā:vt cū dr hō ex illa terminatiōe cognos
citur ꝙ hō est singularis nūeri sed cū dicit hoīes:ex illa termiatiōe cog
noscit ꝙ homies est pluralis nūeri. Sequit correllarie pmo ꝙ hec ꝯña
nō valet:hoc nomē significat vnū igit est singularis nūeri.patet de isto
noīe athene. Sequit correllarie scdo.ꝙ hec ꝯña non valet. hoc nomen
significat plura:ergo est pluralis nūeri:patet de isto noīe hō. Sed sic ē
arguendū hoc nomē significat vnū per modū vnius : ergo est singularꝫ
nūeri.similit hoc nomen significat plura per modū pluriū: ergo est plu
ralis numeri. Sequit correllarie tercio ꝙ licꝫ ista noīa gēs plebs popu
lus significat plura hoc tamē est per modū vnius cū quodlibꝫ illoꝝ stat
ꝓ vno ente aggregatiue vno. Sequit correllarie quarto ꝙ differentia
est inter nomē collectiuū ⁊ nomē pluralis nūeri.qꝛ nomē collectiuū est
qḋ in singulari nūero ſcat multa vel plura p modū vnius. Vñ ista dictō
scdm aliquos significat p modū vnius q̄ sic se habet ꝙ ad veritatē ꝓpo
sitionis in qua ponit sufficit veritas vnius singularis vt posito qḋ so-
lum vn⁹ hō sit in mūdo:hec est va:homo est qꝛ sequit bñ iohānes est er
go homo est:tenet ꝯña ab inferiori ad supius. similit posito ꝙ solū vna
gens sit:hec est vera:gens est qꝛ sequit bene:ista gens est ergo gens est
tenat ꝯña ab inferiori ad supius. Sed nomē pluralis numeri significat
plura per modū pluriū vt homies gentes. Unde illa dictio dicit signifi
care p modū pluriū que sic se habet ꝙ ad veritatē ꝓpositiōis in qua po
nitur nō sufficit veritas vnius singularis: vt posito ꝙ solū vn⁹ hō sit in
mūdo tunc hec est falsa hoīes sunt:eo ꝙ hec est falsa sortes est hoīes:qꝛ
sortes est vnus hō. Silr posito ꝙ vna natio sit in mūdo tunc hec est fal-
sa:gentes sunt:quia hec dictio gentes supponit ꝓ pluribus natiōibus
Sequit correllarie quito ꝙ noīa indeclinabilia scdm se non hñt nūeꝝ
sed numeꝝ recipiūt ex additione dictionū singularis vel pluralis nūeri
Cum em̄ dico vnus neq̄ꝫ:hoc nomen neq̄ꝫ est singularis numeri:cum ve
ro dico plures nequā:tunc est pluralis numeri.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ qꝛ dictum

est añ ꝙ oīs mod⁹ ſcādi in grāmatica dꝫ sumi a ꝓprietate ⁊ mō essendi
in re. Pro q̄ intelligēdo sciendū ē scdm autorē modoꝝ ſcādi ꝙ nūerus
realis q est in reb⁹ extra aīam scdm intentionē boetij in aritmetica sua
describit sic. Nūerus est multitudo ex vnitatib⁹ ꝯfusa vel ꝯueniēs: vt
sex est multitudo ꝯueniēs ex sex vnitatib⁹ ꝯiunctis. Duplex aūt est vni-

tas quedā est vnitas que est pncipiū nūeri formalis ⁊ est indiuisa rei en
titas:⁊ ab illa vnitate ens dr vnū.i.indiuisuꝫ. et ab illa vnitate sumitur
multitudo ⁊ nūerus formalis vel essentialis ⁊ est p quē nūeram⁹ essen
tias ⁊ naturas reꝝ.dicimus em̄ tres angeli q̄ttuor angeli. Alia autē est
vnitas q̄ est pncipiū nūeri materialis:⁊ est indiuisa rei ꝯtinuitas a qua
ꝯtinuū dr vnū vt linea nō intercisa vel nō diuisa dicit vnū: qꝛ ei⁹ ptes
se simul tenēt.⁊ illa vnitas sepius reiterata est pncipiū numeri materia
lis:q oritur ex diuisiōe ꝯtinui quo nūerant indiuidua gñabilia ⁊ corrup
tibilia.dicimus em̄ q̄ttuor lapides:sex hoīes. In vtroq̄ꝫ aūt nūero repe
riūtur due ꝓꝓetates gñales.scꝫ ꝓꝓetas indiuisibilitatis q̄ ꝯuenit ei ra
tione vnitatis.⁊ ꝓꝓetas diuisibilitatis q̄ ꝯuenit ei ratione multitudis
que ab vnitate causat.⁊ ab istis duab⁹ ꝓꝓetatibus accipit nūerus no-
minis q est modus ſcandi noīs accidētalis. Nūerus ergo noīs scdm au
torem modoꝝ significandi describit sic. Est modus significādi noīs me
diante quo ipsum nomē ꝓꝓetatē indiuisibilitatis que est ꝓꝓetas vni⁹
vel ꝓprietatē diuisibilitatis que est ꝓprietas multitudinis ꝯsignificat
Numerus singularis est modus significādi noīs ꝯsignificādi reꝫ sub ꝓ-
ꝓetate indiuisibili que est ꝓꝓetas vnius vt homo Nūerus pluralis est
modus ſcandi noīs ꝯsignificādi rem sub ꝓꝓetate diuisibili q̄ est ꝓprie-
tas multitudinis vt hoīes animalia.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est ꝯclusio

respōsalis. Tm̄ duo sunt nūeri in noīe specifice ⁊ formalr distincti noīm
in vtroq̄ꝫ numero declinabiliū scꝫ singularis vt hic magister : plis vt hi
magistri. Dico noīm in vtroq̄ꝫ nūero declinabiliū: ꝓpter noīa q̄ carent
aliquo nūero q̄ nō declinant in vtroq̄ꝫ nūero vt noīa ꝓpria.imo ⁊ mul
ta appellatiua sunt q̄bus nō ꝯuenit vterq̄ꝫ nūerus. Vñ notandū ꝙ no-
mina carēt singulari nūero duplr. Uno mō ex vsu vt illa nomia: diuicie:
nuptie:sponsalia ⁊c̄.q̄ scdm vsum sunt tm̄ plis numeri. Alio mō ex arte
vt sunt noīa nūeralia:duo tria q̄ttuor ⁊c̄.q̄bus ex significatiōe ꝓpa re-
pugnat singularis nūerus Pariformiter ⁊ de plurali nūero dicendū ꝙ
noīa carēt plurali nūero duplr. Uno mō ex vsu vt sunt illa nomia: pax:
sanguis:sol:luna. Alio mō ex arte vt noīa ꝓpa carent plurali nūero :qꝛ
significant vnū tm̄ ⁊ nō plura.et ideo scdm significatū carent plurali nu
mero:licet talia ꝓpria noīa scdm vocē possunt habere pluralē numeꝝ
quia scdm vocē sunt equiuoca et plura significant.

Ar primo. Plures sunt nūeri noīm q̄ꝫ duo.igit Probat. qꝛ nūerus
dualis etiā est nūerus vt patꝫ p p̄scianū quito maioris. igit erūt
tres nūeri in noīe. Dico ꝙ nūerus dualis cōprehendit sub plurali:quia
quicq̄d excedit vnitatē cōputandū est sub pluralitate ⁊ ille dictiōes ſm
priscianū dicūtur dualis nūeri q̄ ſcant duas res vt bini duo.

Ar Scdo. Aliqḋ est nomē qḋ nullius est nūeri. Probat de isto noīe
vigintiunus nō pluralis. Probat.nullum nomē secū de declinari

onis in plurali terminat in us: mō vigintiun⁹ est scđe declinatiōis etiā si esset pluralis numeri tunc genitiuus pluralis in nomibus scđe declinatiōis terminaret in ius ꝛ dtūs in i: que oīa sunt incōueniētia. Sed ꝙ non sit singularis nūeri: quia oīa noīa numeralia excepta hac dictione vnus vna vnū sunt pluralis nūeri. Dico ꝙ hoc nomē vigintiun⁹ est pluralis numeri. ꝛ dicat ꝯñter ꝙ grūs pluralis in noībus scđe declinatiōis non terminat in us ꝛ dtūs in i: verū est in noībus scđe declinatiōis simplicibus: sed in his q̄ cōponūtur ex dictionib⁹ nūeralibus non oportet hoc esse verū. Et declinat sic. Nōtr nrō hi vigintiun⁹ he vigintiuna hoc vigintiunū. Gtō hoꝝ vigintiuni⁹ haꝝ vigintiuni⁹ hoꝝ vigintiuni⁹. Dtō his vigintiuni. Actō hos vigintiunū has vigintiunas hec vigintiunum Utō o vigintiune vigintiuna vigintiunū Ablrō ab his vigintiuno in feminino vigintiuna in neutro vigintiuno. Johānes tamē ianuēsis ponit duas regulas de istis noībus vigintiunū vigintiduo cuius numeri sint. Prima quādo substantiuū p̄cedit talia nomina tūc sunt pluralis numeri: vt habeo denarios vigintiunū. Secūda regula quādo substātiuū sequit talia nomīa tūc sunt singularis numeri: vt vigintiunū denariū habeo: hic vigintiunū est singularis nūeri.

Ar Tertio. Aliqđ est nomē qđ nullius est nūeri. Patet de istis nominibus athene thebe q̄ nullius sunt numeri: nō singularis. Patet quia cōiter grāmatici dicūt ꝙ athene thebe sunt pluralis nūeri tm̄. sed qđ non pluralis. Patet qꝛ sunt noīa ꝓpria: mō noīa ꝓpria carent plurali nūero. Similiter ꝯcedimus istā tanq̄ cōgruā: athene est pulchra ciuitas venecie est fortis ciuitas: qđ tamen nō esset si essent pluralis nūeri. Patet quia alias suppositū ꝛ appositū discōuenirēt in nūero. Dico verum argumentū cōcludit ꝙ athene thebe sunt singularis nūeri quo ad significationē: qꝛ tantū vnā rem ſcant: scꝫ vnā ciuitatē licet quo ad vocē sint pluralis nūeri. Uł dđm ꝙ quo ad ꝯtinens sic sunt singularis nūeri sed quo ad ꝯtenta pluralis: vt dr̄ iohānes ianuē. Sequit correllarie p̄mo ꝙ hec est cōgrua: athene est pulcha ciuitas: ꝛ licet suppositum ꝛ appositū discōueniūt quo ad vocē: tamē ꝯueniūt q̄ ad significationē. Sequtur correllarie scđo ꝙ hec ꝯña non valet: athene est pluralis nūeri q̄ ad vocē ergo est pluralis nūeri quia arguit a dictiōe scđm qd ad dictū simpliciter. Sequit correllarie tercio ꝙ alexanđ. dicens. Et debet doctas bonus ire scholaris athenas: indicat numerū hui⁹ nomis athenas quo ad vocē: sed q̄ ad significationē indicādo deberet dici doctā athenam.

Ar Quarto. Plures sunt numeri in noīe q̄ duo. igitur. Probatur qꝛ aliquis est nūerus certus: vt magister. aliquis incertus. vt magistri. hec em̄ dictio magistri indifferēter potest esse singularis vel pluralis numeri. Dico verum argumentū concludit ꝙ numerus certus comprehenditur sub singulari sed incertus sub plurali.

Ar Quinto. Aliqđ est nomē qđ nullius est nūeri. Probatur de istis nominib⁹ omīs nullus: ꝙ nō singularis: quia nomē singularis nūeri significat ſcatū suū vt vnū. sꝫ oīs null⁹ sil'r alia sincathegreumata nihil significāt: sꝫ solū ꝯſcāt. Dico verū argu. ꝯclu ꝙ licꝫ sincathegreumata nihil significant capiendo significare ꝓpe. sed cōmuniter bene significant.

Ar Sexto. Aliqua sunt noīa que nullius sunt numeri. Probat. qꝛ nomina collectiua nullius sunt numeri. ꝙ nō singularis. Probat. qꝛ significant plura ergo sunt pluralis nūeri. Tenet cōsequentia. qꝛ dictio pluralis numeri significat plura Añs patet. quia ideo dicūtur collectiua quia significāt multa. Dico licet noīa collectiua significant plura: non tamē per modū pluriū vt hic capitur significare p modū plurium.

Ar Septimo. Numerus singularis nō est nūerus. igitur Probatur quia nūerus singularis et vnū equipollēt. eo ꝙ dictio singularis nūeri significāt p modū vni⁹: sed vnitas in arithmetica nō est numerus sed p̄cipiū nūeri: vt dicit boetius in arithmetica sua. ergo similiter in grāmatica nūerus singularis nō est numerus. Dico verū argumentum cōcluderet si nūerus singularis ꝛ vnū equaliter significarēt vnitatem: tūc bñ equipollerēt: modo numerus singularis aliter ſcat vnitatē ꝛ aliter vnū quia vnū significat vnitatē ratiōe ſcatiōis primarie et ratione impositiōis: dictio aūt singularis nūeri ſcat p̄marie substātiam ꝛ cōnotat illam esse vnā vel plures Etiā differūt in isto quia vnum ſcat vnitatem significatiōe essentiali: sed nūerus singularis significat vnum ſcatione accñtali. ꝯueniūt tñ in isto. quia sicut vnitas p̄cedit nūerū ꝛ omnes nūeros: sic simili' nūerus singularis p̄cedit pluralem.

Ar Ultimo. Numerus non est accidēs nomīs. ergo. nulla forma dictionis est accidēs: numerus est forma dictionis. ergo Maior est nota. quia forma est principiū essentiale intrinsecum rei primo phisico. Minor est prisciani in quito maioris qui dicit ꝙ numerus est forma dictionis. Dico verū argumētum cōcludit. ꝙ forma essentialis non est accidens vt aīa hoīs: sed forma accñtalis potest esse accidens vt albedo respectu fortis: ꝛ sic numerus est forma accidētalis dictiōis.

Figure nominū quot sunt? Due. Que? Simplex vt docens: potens. Composita: vt indocēs: impotens. Quot modis nomina cōponunt? Quattuor Quibus? Ex duobus integris: vt suburban⁹. Ex duob⁹ corruptis: vt efficax municeps. Ex integro ꝛ corrupto: vt ineptus insulsus. Ex corrupto ꝛ integro: vt nugigerulus. Aliquādo ex q̄pluribus:

vt inexpugnabilis imperterritus.

¶ Utrum tm̄ due sint figure noīm. s. simplex ꝛ composita.

Et vtrū noīa tantū cōponant̄ quattuoꝛ mōis. Pro intellectiōe q̄stionis more. Notandū est ꝑmo ꝙ hec q̄stio duo q̄rit. ꝑmo querit vtrū tm̄ due sint figure in noīe. s. simplex ꝛ composita. scđo q̄rit vtrū noīa cōponant̄ tm̄ quattuoꝛ mōis. Pro parte ꝑma q̄stiōis intelligenda. Figura noīs cōiter diffinit̄ sic. Est ꝓꝑetas noīs attributa nomini ea ratione qua ipm̄ est diuisibile vel non diuisibile in duas vel in plures ꝑtes intelligibiles prioris sensus capaces. In qua diffinitione duplex tangit̄ figura simplex ꝛ composita Figura simplex est quedā ꝓprietas noīs attributa nomini ea ratione qua ipm̄ nō est diuisibile in duas vel in plures ꝑtes intelligibiles ꝑoris sensus capaces. Et dicit̄ simplex non ideo q2 nomē illius figure nō esset compositū: sed ideo q2 dictio illius figure nō est diuisibilis in plures ꝑtes significatiuas: dictio em̄ simplicis figure bene diuidit̄ in plures ꝑtes. sed ille non sunt significatiue scilicꝫ alterius a se et a sibi simili. partes em̄ dictiōis simplicꝫ figure possunt esse significatiue suipsius ꝛ sibi similis hoc em̄ est naturale cuilibet rei ꝛ voci significare se et suū simile. ¶ Figura composita est quedaꝫ ꝓprietas noīs attributa nomini ea ratione qua ipm̄ est diuisibile in duas vel in plures partes significatiuas ꝛ intelligibiles prioris sensus capaces: vt municeps qđ diuidit̄ in munus ꝛ capiens. Ad nomē aūt cōposite figure vt cōiter dicit̄ reqrunt̄ quattuoꝛ ꝯditiones. Prima qđ nomē composite figure debet esse dictio polisillaba ita ꝙ sit diuisibilis in plures ꝑtes ſ̄catiuas: ꝛ ergo nulla dictio monosillaba est composite figure vt mons fons. Monosillabū đ2 dictio vnius sillabe. a monos qđ ē vnū et sillaba quasi habens vnā sillabā. Polisillabū dicit̄ a polis qđ est pluralitas ꝛ sillaba quasi habens plures sillabas. Scđa ꝯditio reqsita ad nomen cōposite figure: ꝙ talis dictio habeat ꝑtes que si ꝑ se sumerent̄ essent significatiue. et ergo dictiōes accepte cū sillabicis adiectionibꝰ nō sunt cōposite figure vt hiccine heccine hoccine Patet quia illa dcō cine nihil ſ̄cat: sic etiā geminatio non facit figurā compositā ꝓprie capiendo figurā compositā. vt quisquis. Tercia ꝯditio requisita ad nomē. cōposite figure est. ꝙ dictio cōposite figure habeat ꝑtes significatiuas ī eodeꝫ ideomate: ꝛ ergo hoc nomē nasus nō est cōposite figure: sus em̄ in latio ſ̄cat scrophā: sed na in polonico ſ̄cat. Quarta conditio ꝙ partes ille dicunt̄ significare idē in simplici qđ significabāt in composito: ꝛ ergo hoc nomē dn̄s nō est composite figure: quia ꝑtes eius videlicꝫ do ꝛ minus in simplici ꝛ diuisim non significāt idem: quod significabāt in cōposito. ꝛ hoc voluit diffinitio cū dixit prioris sensus capaces.

Notandū scđo ꝙ grāmaticꝰ nō cōtradicit logico

in eo ꝙ grāmaticus đr ꝙ ꝑtes noīs cōposite figure debēt eē ſ̄catiue: ꝛ logicus dicit ꝙ ꝑtes nullius noīs debēt eē significatiue: đ2 em̄ ꝑmo perihermeniaꝝ Nomē est vox ſ̄catiua ad placitū cuius nulla partium ſ̄cat aliquid separate: sed vterqꝫ bene dicit: sed scđm diuersum respectū Grāmaticus em̄ vult ꝙ partes noīs composite figure debent eē significatiue veꝝ est diuisim ꝛ seorsum. capte vt sunt dictiōes per se capte grāmaticus em̄ dicit compositio debet esse ex significatiuis ꝑtibus. logicus aūt dicens ꝙ ꝑtes noīs non debēt esse significatiue veꝝ est vt sunt in toto. ꝛ vt partes sunt. quia sic totū ſ̄cat sicut in ſ̄li: pars in natura vt est in toto nō habet esse sed totū habꝫ esse. đ2 em̄. vij. phisi. pars vt est in toto solū habet esse in pot̄ia et nō in actu: sed totū habet eē sic est ꝛ in ꝯposito. Sciendū etiā ꝙ figura cōposita capit̄ dupl'r. Uno mō cōiter: ꝛ sic om̄e illud đ2 cōposite figure qđ pōt diuidi in duas vl' in plures ꝑtes significatiuas: nō curando an deriuat̄ a dictiōe composite figure vel non. ꝛ sic capit donatus figuram compositam: ꝛ sic cōprehendit sub se figurā decōpositā. Scđo figura cōposita capit̄ ꝓꝑe ꝛ specialiter. ꝛ sic illud đ2 cōposite figure qđ est diuisibile in duas vel ī plures ꝑtes significatiuas ꝛ qđ nō est deriuatū ab alia dictione cōposite figure ꝛ sic figura cōposita distinguit̄ ꝯtra figurā decōpositā. ꝛ sic necessario ponunt̄ in noīe tres figure. et sic hoc nomē magnanimitas esset figure decōposite magnanimitas venit ab hoc noīe magnanimus. qđ cōponit̄ a magnus ꝛ animus. isto mō priscianus cepit figurā decompositā.

Notandū tertio ꝓ scđa parte q̄stiōis intelligenda.

scꝫ vtrū noīa cōponant̄ solū q̄ttuoꝛ mōis. Sciendū ꝙ cōpositio in grāmatica diffinit̄ sic. Compsitio est duaꝝ dictionū vel plurium diuersas res ſ̄cātiū in vnā ꝯbinatio: vt ops. Et est ꝯpō in grāmatica inuēta q̄ttuoꝛ de causis Prio causa breuitatis: q2 breuiꝰ est dicere ops q̄ꝫ oīa potēs. Scđo ꝓpter metrū: q2 aliq̄n in metro non pōt poni dcō simplicis figure: ꝛ tamē ponit̄ dictio ꝯposite figure. Tercio ꝓpter remouere ꝛ tollere dubiū: q̄n. em̄ dico facio: ſ̄cat absolute facere: et nescio si bn̄ vel male: cū ꝟo dico bn̄facio tollit̄ dubiū ꝛ significat̄ factio bona tantū Quarto ꝓpter exꝑmere sufficiēter mentis ꝯceptū: sicut em̄ concipimꝰ sic loquimur eo ꝙ voces significāt cōceptus ꝑmo perihermeneias. sed concipimus aliq̄n rē simpl'r ꝛ hoc exꝑmimus ꝑ figurā simplicē alit̄ q̄n autē cōcipimus rē cōplete: ꝛ hoc exꝑmimus per nomen cōposite figure vn̄ꝰ. Vox ꝯponet̄ vt sermo abbreuiet̄. Metꝝ seruet̄ sic ꝛ ꝯfusa tenent̄ Ostēdit ergo donatꝰ in textu ꝙ noīa cōponunt̄ quattuoꝛ modis. Primo ex duobus integris: vt suburbanus. vn̄. Dictionē cōponi ex duobꝰ integrꝫ est ipsam cōponi ex dictionibꝰ quaꝝ q̄libet ꝑ se sumpta est significatiua vt suburbanꝰ: in qua ꝯpōne tam sub q̄ꝫ urbanus ſ̄cāt: sub em̄ ſ̄cat subiectioneꝫ vel inferioritatē: et vrbanus significat ciuitarensem. Unde iste dicit̄ sub vrbanus qui habitat ante ciuitateꝫ. Scđo nomen cōponitur

ex duobus corruptis vt efficax municeps. Uñ nomen cōponi ex duob⁹
corruptis est ipm componi ex duabus ꝑtibus quaꝝ nulla per se est sig-
nificatiua: vt efficax: ꝛ hoc ē veꝝ scđm se: licet scđm eoꝝ integra ꝓcat: vt
munus ꝛ capiēs significāt. Tercio noīa cōponūtur ex integro et corrup
to: vt ineptus insulsus. Insulsus componiť ab integro in ꝛ corrupto sul
sus: ꝛ diciť insulsus quasi non salsus sale sapientie. Ineptus cōponiť ab
in quod est nō et eptus: ꝛ dr̄ ineptus q̄si non aptus Quarto nomē com
poniť ex corrupto ꝛ integro: vt nugigerulus qđ cōponiť a noīe pluraľ
numeri nuge nugaꝝ ꝛ a noīe gerulus ꝛ diciť nugigerulus iste q dicit et
fert mēdatia. In ꝓposito aūt illa dictio dr̄ corupta cui in cōpositiōe ali
qd addiť: subtrahiť vel mutať. Illa vō dictio dr̄ intra cui nihil in cōpo-
sitione subtrahiť: addiť vel mutať: sed est talis in cōpositione qualis fu
it extra compositionē. Sequiť correllarie ꝙ corruptio in grāmatica fit
quattuor moīs. Primo ꝑ additionē sillabe vel littere. ꝛ hoc pōt fieri ali
qñ in ꝑncipio: aliqñ in medio: aliqñ in fine: vt dicēdo induperator ꝓ im
perator. Scđo corruptio in grāmatica fit ꝑ depositionē littere vel silla
be: vt efficax municeps. Tercio fit per mutationē vnius littere in aliam
vt ineptus insulsus Quarto fit ꝑ transpositionē littere: vt teucre ꝓ teu
cer. et hoc fit ꝑ figurā que diciť metethasis ꝑ quā fit trāspositio: ꝛ diciť
a meta quod est trans et thesis positio quasi transpositio.

Notandū quarto ꝛ vltimo scđm autorē
modoꝝ significandi ꝙ figura vt est modus ꝓcandi noīs nō accipitur a
ꝓprietate vocis: vt quidā dicūt dicētes illud nomē esse simplicꝫ figure
cuius vox ē simplex vt doctus ꝛ illud cōposite figure cuius vox est cōpo
sita vt indoctus. ꝛ id figure decōposite cuius vox est decōposita. Quia
si hoc esset veꝝ sequereť ꝙ modus ꝓcandi ꝑtisorationis nō acciperet vľ
ortum haberet a ꝓprietate rei vľ mō essendi: sed potius a ꝓpetate vo-
cis qđ est falsum. ostensum est em̄ añ ꝙ omnis modus significādi ortuꝫ
habet a modo essendi mediāte mō intelligēdi. Dicendū est ergo ꝙ figu
ra vt est accidēs ꝛ modus ꝓcandi noīs ortū habet a ꝓprietate rei ꝛ mo
do essendi. Pro quo intelligēdo ꝙ in rebus inueniūtur tres ꝓpetates
cōes ꝛ gñales scꝫ ꝓprietas simplicitatis ꝓpetas cōpositionis ꝛ ꝓprie-
tas decōpositiōis. Et ꝓpetatē decōpositiōis dico ꝓpetatem collectio
nis ex plurib⁹ q̄ꝫ ex duob⁹. nā decompositū est ꝙ ex pluribus q̄ꝫ duob⁹
est agregatū. Ab istis ergo tribus ꝓpetatibus repťis in rebus sumiť fi
gura q̄ est modus ꝓcandi accñtalis noīs: ꝛ ab his etiā ꝓpetatibus trib⁹
logicus tres voces ad significandū imponit. s. terminū ꝓpositionē ꝛ sil
logismū: vt ostendiť ꝑmo prioꝝ. licet aliter accipiať simplicitas cōposi-
tio ꝛ decōpositio in noīe simplicis figure ꝯposite ꝛ decōposite: q̄ꝫ inter-
mino ꝓpositione ꝛ sillogismo. In ꝓpōne em̄ ꝛ silogismo ē compositio
scđm distantiā partiū. vt in ꝓpositiōe ꝑdicatum ꝛ subiectū distant per
copulā per quā ꝯiungūtur: in noīe aūt cōposite figure est cōpositio ꝓm

instantiam partiū: sic etiā aliter est simplicitas in termino ꝛ nomine cō
posite figure. Cum em̄ terminū dicimus simplicē capitur cōiter simpli-
citas: vt opponiť cōpositioni que est scđm distantiā partiū. Cū vero di
cimus nomen simplex: capiť simplicitas vt opponiť compositioni q̄ est
scđm indistantiā partiū. Sequiť correllarie ꝙ cū dico indoctus est sim
plex dictio vľ terminus scđm logicū: quia est vnū nomē. sed non est sim
plex dictio vel termin⁹ scđm gramaticū. quia est cōposite figure. ¶ Diffi
finitur ergo figura: vt est accñs noīs. Figura est modus significādi acci-
dētalis nominis quo mediāte ꝓprietatē simplicitatis vel cōpositionis
vel decōpositionis cōsignificat. Figura simpliciter est modus significā-
di nominis attributus nomini quo mediāte ꝓprietatem simplicitatis
consignificat: vt diues clarus. Figura cōposita est modus significādi ac
cidētalis noīs attributus noī quo mediāte ꝓpetatem cōpositiōis con-
significat vt indoctus. Figura decōposita est modus significādi accñta-
lis noīs attributus nomini quo mediāte ꝓprietatē decōpositiōis. i. col
lectionis cōsignificat: vt inexpugnabilis.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est ꝯclusio
pma. Tm̄ due sunt figure ī noīe specifice ꝛ formaľr distincte. i. simplex ꝛ
cōposita capiēdo figurā cōpositā cōiter. Veritatis ꝯclusiōis ptꝫ ex dictis.

Cōclusio scđa. Tm̄ quattuor moīs noīa
componunť qui sunt specifice distincti ad seinuicē irreducibiles. s. pmo
ex duobus integris. scđo ex duobus corruptis. tercio ex integro et cor-
rupto. quarto ex corrupto ꝛ integro. Dico notanter ad seinuicē irredu
tibiles. quia plures sunt modi cōponēdi nominū q̄ꝫ isti quattuor: vt sūt
illi modi quos alexander ponit: sed isti reducuntur ad istos hic positos
Uñ scđm alexan. noīa cōponūtur etiā quattuor moīs. Primo ex duob⁹
rectis: vt respublica. ꝛ iste modus reduciť ad pmū. s. ad cōponi ex duo-
bus integris: ꝛ dictio q̄ cōponiť ex duob⁹ rectis debet declinari ex ꝑte
amboꝝ rectoꝝ. Scđo nomē scđm alex. cōponiť ex duob⁹ obliq̄s: vt tibi
soli huiusmōi. ꝛ iste modus reduciť ad scđm q est cōponi: ex duob⁹ cor-
ruptis. et tale nomē est indeclinabile simpliciter. Tercio nomē cōponiť
ex recto et obliquo: vt pars orationis paterfamilias. ꝛ tale nomē declina
tur ex ꝑte recti. sed ex parte obliq est indeclinabile. Rō rectus em̄ habꝫ
se vt habitus: obliquus vt ꝑuatio. sicut ergo ꝑuatio sequiť habituꝫ. sic
declinatio obliq sequiť declinationeꝫ recti ꝛ attribuiť recto: ꝛ reduciť
iste modus ad terciū qui est coponi ex integro ꝛ corrupto. Quarto no-
men cōponiť scđm alex. ex obliquo ꝛ recto: vt legisdoctor iurisperitus
et reduciť iste modus ad quartū q est cōponi ex corrupto et integro et
talis dictio etiā declinatur ex ꝑte recti sed ex parte obliqui manet inde
clinabilis eadē ratione que dicta est supius

Ar Primo. Non sunt due figure in nomie, igitur Probať autoritate

ꝑsciani qui ponit tres.s. simplicē cōpositaȝ ⁊ decōpositā. modo priscia. est princeps oim grāmaticoꝝ. Dico ꝙ solutio patet ex dictis.

Ar Scdo. Plures sunt figure in nomine ꝗ̄ due. Probat. q: aliq̄ est figura dubia vt dicit iohānes ianuensis in catholicon. vnde dicit ista nomina infidelitas impietas esse figure dubie. Dico veꝝ argumētum ꝯcludit ꝙ aliq̄ dictiones dicūtur figure dubie. nō simpl'r: sed quo ad nos. quia aliqui dicebāt talia nomina esse simplicis figure. et aliqui composite ⁊ sic dicunt esse figure dubie.

Ar Tercio. Potens non est simplicis figure. ergo. Probat. quia est decōposite figure. ergo. Probat. quia est participiū ab illo verbo possum quod est cōposite figure. ergo eius participiū est decōposite figure. Tenet ꝯn̄a. quia participiū qd̄ deriuat a verbo composite figure dicit decōposite. vt postea dicet. possum autē ꝯponitur a potis ⁊ sum. Dico verū argumentū ꝯcluderet si potēs caperet hic ꝑcipialiter sed capitur hic nominaliter ⁊ vt transit in vim nominis.

Ar Quarto. Efficax nō est figure cōposite. ergo. Probat. dcō ꝯposite figure debet esse diuisibilis in ꝑtes significatiuas. sed efficax non diuidit in ꝑtes significatiuas. ergo. Maior patet ex diffinitione cōposite figure. Minor. q: effi ⁊ cax nihil significāt. Dico veꝝ argm̄ ꝯcludit ꝙ dictio ꝯposite figure debet esse diuisibilis in ꝑtes ẜcatiuas. scdm̄ se vel ei⁹ integra. mō licȝ in ista dictiōe efficax effi ⁊ cax nō ẜcant. tn̄ sufficit ꝙ ẜcant scdm̄ eoꝝ integra. s. effectū ⁊ capiēs: sic etiā dicat de municeps.

Ar Quinto. Nomen nō potest ꝯponi ex duob⁹ integris. igit. Probatur ex duob⁹ entibus in actu nō fit terciū. sed qd̄libet integrū est ens in actu. igitur. Maior est aristo. vij. methaph. ⁊ ꝑmo phisic. Ex actu em̄ et potentia fit vnū. vt dr̄. ix. methaph. Minor patet. q: ens in actu est. quod habet formā vel met est forma. modo qd̄libet integruȝ habet formam. i. ẜcationē que est forma dictiōis. igit nomen nō ꝯponit ex duobus integris. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ ex duob⁹ entibus in actu nō fit tertiū. nisi vnū sit in potētia ad alterum. vt ex farina ⁊ aqua fit terciū. q: panis vnū em̄ habet se in potētia ad alterū. vt farina ad aquā quam in se recipit. Sic etiā est in ꝓposito. vnū em̄ nomen quod cū alio cōponit est in potentia ad aliud.

Ar Sexto. Nomē non ꝯponit ex duobus corruptis. igit. Probatur an̄s. ex nihilo nihil fit. sed corruptū est nihil. ergo ex corrupto nihil ꝯponit. Maior est aristo. j. phisic. Minor. quia corruptio est mutatio in nō esse: vt dr̄ in postꝑ̄ntis. Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ corruptuȝ ꝓpe sumptū ⁊ ꝑhice hoc est nihil q: corruptū ꝓpe est qd̄ fuit ē modo nō est vt quādo homo morit dr̄ corrūpi. corruptū tamē cōiter sumptū ⁊ grāmaticaliter ꝓ eo cui aliquid est additū vel ablatū bene est aliquid.

Ar Septimo. Partes nominis ꝯposite figure nō debent ẜcare illud in simplici qd̄ ẜcabant in ꝯposito. igit. Probat. quia ꝑtes nominis non debēt ẜcare. igitur. Probat an̄s autoritate aristo. ꝑmo perihermeniaꝝ. vbi aristo. ꝯcludit ꝙ nulli⁹ nominis partes debēt esse significatiue. Dico verū est vt partes sunt ⁊ vt sunt in toto. q: sic totū significat sed bene possunt esse significatiue in quantū sunt ꝑ se dictiones. de isto tamen sufficienter dictum est in notabili secundo.

Ar Ultimo. Plures sunt modi componēdi ꝗ̄ quattuor. Probat autoritate. donati qui subiungit quintū modū cū dr̄ in textu. ex ꝗ̄ pluribus. vt in expugnabilis imperteritus. Dico ꝙ donat⁹ non vult ꝙ esset quintus modus cōponēdi nomina. sed vult ꝙ noīa aliquādo ꝯponuntur ex pluribus partib⁹ ꝗ̄ ex duabus: vt ex tribus vel quattuor: tamen ille modus ꝯprehenditur sub aliquo dictorum modorum.

Casus nominū quot sunt? Sex. Qui? Nominatiuus. Genitiu⁹. Datiu⁹. Accusatiuus. Vocatiuus et ablatiuus. Per hos em̄ casus omniū generū nomina pronomina participia declinant hoc modo.

¶ Utrū tantuȝ sex sint casus noim. s. no- minatiuus: gtūs: datūs: actūs: vtūs: ⁊ abltūs. Pro intellectione q̄stionis more. Notandū ꝑmo ꝙ casus nominis diffinit sic. Casus nois est ꝓprietas nominis qua ipm nomē ẜcat suū significatuȝ recte vel oblique. Pro qua diffinitione intelligēda dr̄ ꝑmo casus nominis est ꝓpꝑetas nominis. per qd̄ dat intelligi ꝙ casus est accidēs nominis: omnis em̄ ꝓpꝑetas accidit illi cuius est ꝓprietas. Dicit scdo. qua mediāte nomē significat significatū suū recte vel oblique: ibi tangit diuersitas casuū in nomine. Aliqui em̄ casus significant recte vt ntūs ꝑncipaliter ⁊ ex ꝯsequenti vtūs: eo ꝙ vtūs ē rect⁹ scdari⁹ vt cōit grāmatici dicūt. Aliq aūt casus significant oblique: vt gtūs dtūs actūs abltūs. Unde significare recte est significare suū significatū absolute sine ꝯnotatione obliquitatis: vt iohannes significat iohanneȝ absolute nulla ꝓprietate obliquitatis superaddita. Unde sicut in mathematica linea recta. vt dicit euclides primo elementoꝝ est cuius medium nō exit ab extremis: ⁊ que nihil participat de obliqtate: sic et in grāmatica ntūs ẜcat significatū suuȝ absolute sine aliqua ꝯnotatione obliquitatis. Significare aūt obliq̄ est significare ẜcatū suū cuȝ ꝯnotatione obliquitatis superaddita vt iohis significat iohēm nō absolute vt ntūs. sed superaddit ꝓpꝑetatē cui⁹ vel ꝓpꝑetateȝ possessiōis: sic dtūs ẜcat nō absolute sicut ntūs: ȝ superaddit ꝓpꝑetatē cui vel ꝓpꝑetatē acqsitiōis. Un̄ sicut in mathematica linea obliqua: vt dr̄ euclides est in qua mediū exit ab extremis ⁊ superaddit aliqd vltra lineam rectā. q: exitū ⁊ eleuationeȝ medij vltra extrema. sic in grāmatica obliqui aliqd superaddūt vltra ẜcatū ntī: q: ꝓpꝑetas obliquitatis q̄ sunt quat

tuoꝝ.s.cuius cui quē et a quo: vt dꝛ autoꝛ modoꝝ ſcandi. Sequiꝛ coꝛrellarie ꝙ rectus ⁊ obliquus ſcant idē ſcd̄m rem licꝫ nō eodem mō. Patet p̄ma pars coꝛrellarij. qꝛ rectꝰ ⁊ obliquꝰ ponūtur in eodē p̄dicamēto: vt iohānes iohānis iohāni oīa ponunꝛ in p̄nto ſube: ⁊ ꝑ ꝯn̄s idē ſcāt: parꝫ aūt ſcd̄a pars coꝛrellarij: qꝛ ntūs significat absolute: obliquus aūt ſcat ꝯnotatiue: ⁊ ſupaddit aliquid vltra significatū nti.

Notandū ſcd̄o: ꝙ noīatiuꝰ est p̄mus casus

⁊ diffiniꝛ cōiter sic. Ntūs est nomē significās ſcatū suū recte siue ꝑ modū vt quis. Vn̄ significare ꝑ modū vt quis est ꝯueniēter respōderi ad interrogationē factā ꝑ quis qui vl' qđ ſcd̄m exigentiā cogruitatꝫ vt cū q̄riꝛ: qs currit: rn̄dꝛ iohānes: Diciꝛ aūt ntūs ideo: qꝛ ꝑ ip̄m rebꝰ nomina imponimꝰ īpositio em̄ noīm fit in ntō et dꝛ ntūs a v̄bo noīo nominas: are: ab vltimo supino nominatu muta u in i et adde uus fit ntūs. Locatur aūt ntūs p̄mo loco ideo: qꝛ ntūs est causa alioꝛum casuū: eoꝙ alij deriuanꝛ ab eo modo causa est prioꝛ effectu. Etiā ideo qꝛ ntūs ſcat recte ⁊ absolute: alij aūt casus significant obliq̄ et ꝯnotatiue. mō rectū est an̄ obliquū: ⁊ absolutū ante ꝯnotatiuū. Scd̄us casus est gtūs ⁊ diffiniꝛ cōiter sic. Gtūs est nomē ſcans significatū suū ꝑ modū vt cuiꝰ. Vn̄ illa dictio significat ꝑ modū vt cuiꝰ q̄ ꝯueniēter respondeꝛ ad interrogationē factā per cuiꝰ: vt querendo cuius est liber respōdeꝛ iohānis Et diciꝛ gtūs a verbo gigno: is: ere. ab vltimo supino genitu muta u in i ⁊ adde uus erit gtūs. Et diciꝛ gtūs ꝓ tanto: qꝛ per ip̄m generationeꝫ et genealogiā designamus. Diciꝛ etiā casus patrū qꝛ per eū genitoꝛes et patres significamꝰ. vt cū querimꝰ cuiꝰ es filius respōdeꝛ: iohānis. Tercius casus est dtūs. vn̄ dtūs cōiter diffiniꝛ sic. Datiuus est nomē ſcans significatū suū oblique et per modū vt cui. Unde illa dictio diciꝛ significare ꝑ modū vt cui q̄ ꝯueniēter respōdeꝛ ad interrogationē factam ꝑ cui: vt cū queriꝛ: cui dedisti libꝛū: respondeꝛ: iohāni. Et diciꝛ datiuus a verbo do das dare qđ habet datū datu in supino: vnde mutando u in i et addendo uus fit datiuus. Et ſcd̄m iohannē ianuensem datiuus est casus amicoꝝ: amicoꝝ em̄ est dare et tribuere. Quartus casus est actūs: et diffinitur cōmuniter sic. Accusatiuus est nomen significans significatum suum oblique per modū vt quem. Unde illa dictio diciꝛ significare per modū vt quem que cōuenienter respondeꝛ ad interrogationeꝫ factam per q̄ē: quā: vel qđ ſcd̄m exigētiā cōgruitatis: vt querēdo: quē diligis? respondeꝛ: iohannē. Et diciꝛ accusatiuꝰ a verbo accuso: as: are: quod habet in supino accusatū tu: vnde ab vltimo supino accusatu: mutando u in i et addendo uus fit actūs. Et est accusatiuus casus ſcd̄m iohannē ianuēsem inimicoꝝ. Inimicoꝝ em̄ est se mutuo criminari et accusare. Quītus casus est vtūs: et diffinitur cōiter sic. Uocatiuus est nomē ſcās significatū suū ꝑ modū vocatiōis: excitatiōis vel exhoꝛtatiōis ſm quam significationē cōuenienter ei p̄ponitur hoc aduerbium o: vt dicendo o petre. Et diciꝛ vtūs a verbo voco: as: are: qđ habet in supino vocatū vocatu vnde ab vltimo supino mutando u in i et addēdo us fit vtūs. Diciꝛ autem cōiter vtūs rectus secūdarius triplici de causa. Primo ratiōe terminatiōis: quia sepius habet cōsimilē terminationē sicut ntūs. Scd̄o ratione ꝯstructionis qꝛ habet ꝯsimilē modum ꝯstruendi sicut em̄ ntūs ꝯstruiꝛ a parte an̄ ⁊ intransitiue: vt iohānes currit: sic ⁊ vocatiuus: vt cōiter grāmatici dicūt. vt petre lege. Vn̄ et dixit priscia. secundo minoꝛis. ntūs ⁊ vtūs absoluti sunt. i. intrāsitiue cōstruūtur. Tercio vtūs dꝛ rectus ſcd̄arius ratiōe significatiōis: qꝛ nullus casus alter est. ita affinis ⁊ ꝓpoꝛcionatꝰ ntō in significatione sicut vtūs. Utrum tamen vtūs reddat suppositū verbo ⁊ significet in ratione p̄ncipij nō est p̄sentis negocij: sed in ſcd̄a parte alexan. determinatū est de hoc sufficienter. Sextus casus est ablatiuus: ⁊ diffiniꝛ cōiter sic. Abltūs est nomē significās significatū suū oblique ⁊ per modū vt a quo. Unde illa dictio diciꝛ significare ꝑ modū vt a quo: que ꝯueniēter respondeꝛ ad interrogationē factā per quo: vt querēdo: a quo venisti? respondeꝛ: a iohanne Et dꝛ abltūs ab aufero aufers qđ habet ablatū ablatu in supino mutādo u in i ⁊ addēdo uus fit abltūs. ⁊ diciꝛ abltūs pꝛo tanto: qꝛ per ipsuꝫ ablationem rerum designamus.

Notandū tercio. ꝙ casus ſcd̄m prisc. sexto maioꝛis

diffiniꝛ sic. Casus est modica mutatio eiusdē vocis seruans genus ⁊ speciē q̄ creberrime fit in fine. Pꝛo qua diffinitiōe intelligēda Diciꝛ p̄mo in diffinitione: modica mutatio: qꝛ si esset grandis mutatio nō esset casus: vt si mutarē magnꝰ in grādis nō est casus. Dico ſcd̄o eiusdem vocis: qꝛ si esset alia vox in recto et obliquo nō esset casus vt bonꝰ melioꝛis. Diciꝛ tercio in diffinitiōe ſcans genus: ergo hic non est casus doctus doctioꝛ docta. Diciꝛ quarto: ⁊ speciē: et ergo hic nō est casus doctus doctioꝛ: vbi doctus est p̄mitiue speciei. doctioꝛ non p̄mitiue. Diciꝛ quinto q̄ creberrime fit in fine. quia variatio casus aliquādo fit in p̄ncipio: vt ego mei: aliq̄n in medio vt paterfamilias: sepiꝰ tn̄ variaꝛ casꝰ ī fine. Sub casu aūt cōpꝛehendiꝛ foꝛma casualis. Vn̄ sciendū ꝙ foꝛma casualis est quedā ꝓꝓetas noīs attributa noī ea rōne q̄ dꝛ habere om̄es casus in singulari nūero sub vna terminatiōe aut sub pluribus: ⁊ sunt septem. Pꝛima foꝛma casualis dꝛ aptota et est nomē hn̄s solū vnicū casum sub vna terminatiōe vt grate sponte que solū habēt ablatiuū: vel etiaꝫ illud diciꝛ aptote foꝛme qđ habet tres casus sub vna terminatione vt phas nephas. phas est nomē neutrius gn̄is. mō nomē neutriꝰ gn̄is habet in actō ntō ⁊ vtō vnā terminatione. Et dꝛ ab a qđ est sine ⁊ protos casus: nō ideo ꝙ absolute nullū casum haberet: sed qꝛ caret pluralitate casuū. Scd̄a foꝛma casualis dꝛ monaptota: ⁊ est nomē habens om̄es casus sub vna terminatione. vt coꝛnu: et dꝛ a monos quod est vnū et protos casus q̄si habens om̄es casus sub vna terminatiōe. Sic etiā noīa in

declinabilis sunt monaptote forme. Tertia forma est diptota: et est nomen habēs omnes casus in singulari nūero sub duabus terminationibus: vt pasca. Et dicit a dya qd est duo et ptotos casus quasi habēs oēs casus sub duab⁹ terminatiōib⁹. Triptota est nomen habēs oīes casus sub tribus terminatiōib⁹ vt scamnū. Et dicit a tris qd est tres et ptotos casus quasi habens oīes casus sub tribus terminationib⁹. Quarta forma casualis est tetraptota: et est nomē habēs oīes casus sub quattuor terminatiōibus distinctis. vt hoc nomē magister. et dicit a tetra qd est quattuor et ptotos casus quasi nomen habēs oīes casus sub quattuor terminationib⁹ distinctis. Quinta forma casualis est pentaptota et est nomen habēs oīes casus sub quinq terminationib⁹ distinctis. vt dñs Et dicit a penta qd est qnq et ptotos casus quasi nomē habēs oēs cas⁹ sub qnq terminationib⁹ distinctis. Sexta et vltima forma casualis est exaptota: et est nomē habēs oīes casus sub sex terminationib⁹ distinctis vt vnus solus tot⁹. Et dicit ab ex qd est sex et ptotos casus quasi nomen habens omnes casus sub sex terminationibus distinctis.

Notandū quarto et vltimo: q quia oīs modus significādi debet originalr sumi ab aliqua pprietate reali et mō essendi: oportet intelligere vnde sumit casus q est modus scandi accidentalis noīs. Pro quo notandū dicit auctor modoꝝ scandiq in rebus realibus repiūtur due pprietates reales cōes. s. pprietas pncipij et pprietas termini. Item in rebus realibus similiter inueniūtur adhuc alie pprietates reales. s. pprietas vt quod est ali quid i se: et pprietas cui⁹ est aliquid: et pprietas vt cui aliqd dat vel acquirit: et pprietas vt quē: et proprietas vt a quo: que pprietates vt dicit petrus helye significātur p hoc nomē quis et eius obliquos. A pprietate ergo principij et termini accipiūtur casus noīm pprietatibus scdis supadditis. Ab illis ergo proprietatibus oriūtur sex casus noīm: et describitur sic casus. Casus est modus significādi noīs quo mediante nomē pprietatem pncipij vel termini cōsignificat pprietatibus vt qd cuius cui quem: vel a quo superadditis. ¶ Primus ergo casuū est ntūs: et diffinit sic. Nomiatiuus ē modus significandi nomis rem in ratione principij modo vt quod est alterum supaddito consignificās: vt homo currit ille ntūs homo significat in ratione principij respectu actus verbi. s. currēdi. et significat sub modo: vt quod est alterū. Dicit em̄. vij. metha. substātia est prior accñte tpe cognitiōe et diffinitiōe. ¶ Scdus casus est gtūs et diffinit sic Est modus significādi noīs rem sub rtiōe pncipij vel termini indifferenter pprietate vt cuius est alterū supaddita ꝯscans. Cū em̄ dr ioānes interest currere iste gtūs iohānis scat in rōne pncipij respectu actus vbi sed cū dico misereor iohānis. iste gtūs iohānis scat in rōne termini. ¶ Tercius casus est dtūs et diffinit sic. Dtūs est mod⁹ scādi noīs i rōne pncipij vl termini pprietate vt cui alteꝝ acqritur supaddita ꝯsignificans. Exemplū pmi vbi in ratione pncipij: iohanni placet studere. Exemplū scdi vbi in rōne termini: do tibi. ¶ Quartus casus est accusatiuus et diffinit sic. Actūs est modus significādi noīs sub rōne pncipij vel termini pprietate vt quē supaddita ꝯsignificans: exem̄ primi iohannē oportet studere. exem̄ scdi vt lego lectionē. ¶ Quintus casus est vtūs: et est modus significādi nominis sub ratione termini respectu depēdentie actus excitati cōsignificans: vt o iohānes. Ille vtūs iohānes significat in ratiōe termini tm̄ respectu dependētie istius actus excitati. s. o. Duplex est ergo actus. Quidam est actus signatus q importat per verba et pticipia: oīe verbum similiter pticipiū significat actū vt lectio significat actū legendi. Alter est actus excitatus et est qui importat p plationē hui⁹ aduerbij o: et huius actus terminus est vtūs. Vñ et dicit vocatiuus qr est termin⁹ illi⁹ vocationis et actus vocādi qui designat per hoc aduerbiū vocandi o. ¶ Vltim⁹ casus est ablatiu⁹ et diffinit sic. Ablatiuus est modus significandi noīs in ratiōe pncipij vel termini indifferēter: pprietate vt a quo supaddita cōsignificās. exem̄ pmi a forte legit. exem̄ scdi vtor pane. Sequit correllarie ex dictis pmo q ntūs aliqn scat in ratiōe pncipij: vt iohānes currit vt ntūs ꝯstructus a parte añ et supponēs. Sequit correllarie scdo q ntūs aliqn significat in ratione termini vt ntūs apponens et a parte post ꝯstructus vt sum hō. Sequit correllarie tercio q oblig aliquādo scant in ratione pncipi inquātū sunt supposita respectu verboꝝ impsonaliū. et vt ꝯstruūtur intrāsitiue quādoq aūt in ratione termini inquantū ꝯstruūtur transitiue. Sequit correllarie quarto q vtūs solū significat in ratione termini. s. respectu actus importati per hoc aduerbiū o: licet alij dicūt q etiā scat in rōne pncipij respectu actus verbalis: de isto tamē latius dictū est in scda parte alexa. cum quesitū fuit vtrum vtūs habet reddere suppositū verbo personali. Sequit correllarie quinto q non est incōueniēs eundē casum significare in rōne pncipij et termini respectu diuersoꝝ: licet respectu eiusdē esset incōueniēs Patet. qr obliqui cū ꝯstruūtur intransitiue cū verbis impsonalib⁹ tunc significāt in ratione pncipij: cū vo ꝯstruūtur trāsitiue cū verbis transitiuis a pte post scāt in ratione termini vt dictū est

Istis notabilibus sic stātibus est cōclusio respōsalis. Tm̄ sex sunt casus noīm specifice et formalr distīcti: et hoc nominū non defectiuoꝝ. Dicit notāter noīm nō defectiuoꝝ. qr nomina defectiua non habēt istos sex casus vt sunt ista nomina vis tabi et similia. Et pbatur veritas cōclusionis p sufficientiā sex casuū nominū. Omnis em̄ casus noīs aut est intrāsitiuus aut transitiuus. Si intransitiuus aut est suppositū primariū sic est ntūs. aut suppositū scdariū sic est vtūs Si aūt est trāsitiuus hoc est duplr. aut est trāsitiuus psonaꝝ aut actuū. Si personaꝝ hoc est dupliciter. aut sumit a pncipio sic est gtūs. aut a fine et pprietate finis: sic est dtūs. Si aūt actuū hoc est dupliciter. aut em̄

℟car p̄ modū agentis sic est actūs. aut p̄ modū patiētis sic est abltūs

Ar̄ Primo. Ntūs non est casus. igitur non sunt sex casus noīm. Probatur aās. omīs casus dicit̄. a cadēdo: sed ntūs a nullo cadit ꝛ deriuatur. igit̄ ntūs nō est casus. Maioꝛ est nota silr̄ minoꝛ. Dico licȝ ntūs nō cadit ab alio casu passiue. qꝛ non deriuat̄ ab alio casu: tm̄ cadit actiue id est ab ipo deriuant̄ alij casus: ꝛ hoc sufficit ad hoc ꝙ ntūs dicatur casus. potest etiam noīatiuus dici casus passiue. quia cadit. i. procedit ab interioꝛi mentis cōceptione. ꝛ licet sic cadat tamen dicitur rectus. quia nihil pꝛohibet: aliquod sic cadere vt post casuȝ stet rectū sicut stilus qui cadens terre infigitur.

Ar̄ Scdo. Ablatiuus non est casus noīs. igitur non sunt sex casus nominū. Probat̄ aās. quia greci carent ablatiuo: ergo etiam latini. Tenet ꝯsequētia: qꝛ omīs latinitas oꝛtū habet a grecis: vt ostendit priscianus in ꝓhemio maioꝛis voluminis. Aās aūt est notū. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ greci non habēt ablatiuū exp̄sse tamē implicite habent. eo ꝙ loco ablatiui ponūt gtm̄ vt vbi nos dicimus tenus crurib⁹: greci dicūt tenus crurū: ꝛ sic licet greci no habēt sex casus quo ad vocē tamen habent quo ad officia.

Ar̄ Tercio. Aliquod est nomē qđ non declinat̄ per sex casus. igitur. Probat̄ de nomine indeclinabili quod non habet sex casus. ꝓbatur quia est indeclinabile vt neq̄ȝ. si. em̄ est indeclinabile. nō habet sex casus p̄ quos inflectitur et declinat̄. Similiter ista noīa nece pꝛece carēt ntō et vtō. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ nomē indeclinabile nō declinatur p̄ sex casus quo ad vocē. tamē quo ad coꝛrespondentiā diuersoꝝ conceptuū et quo ad differentiā modi ℟cādi bene. cū em̄ dico nequam currit. Nequā est ntī casus cū vero dico hui⁹ nequā interest currere: nequā est gtī casus: cū vero dico dedi huic nequā est datiui casus. Illa vo nomia nece p̄ce licet nō declinant̄ in ntō ꝛ vtō ex vsu tamē possunt declinari scđm artem et hoc sufficit.

Ar̄ Quarto. Octo sunt casus noīm. igitur nō sex. Probatur aās. quia quattuoꝛ sunt obliqui. ergo etiam quattuoꝛ debēt esse recti et sic erunt octo. Tenet ꝯsequētia. quia quot mōis dicit̄ vnū oppositoꝝ tot modis et reliquū vt patet. iij. topicoꝝ. Sed aās notū est. quia obliq̄ sunt q̄tuoꝛ: s. gtūs dtūs actūs et abltūs. Dico ꝙ veꝝ argumentū ꝯcludit quot modis dicitur vnū oppositoꝝ tot mōis dicit̄ et reliquū. de vere oppositis et ꝓpꝛie dictis oppositis. mō rectus ꝛ obliquus nō sunt vere opposita nec opponūtur ꝓp̄e rectus em̄ ꝛ obliquus ℟cant idem essentialr̄: vt dictum est superius.

Ar̄ Quinto. Plures sunt casus noīs q̄ȝ sex. Probatur. quia vltra sex casus adbuc ponūtur septem foꝛme casuales que etiaȝ sunt casus. Dico ꝙ verū argumentū concludit ꝙ foꝛme septem casuales comp̄hendunt̄ sub casu. ꝛ sunt iste septem foꝛme casuales septem modi declinandi ipa nomina in diuersis casibus:

Ar̄ Sexto. Plures sunt casus noīm q̄ȝ sex. Probat̄. qꝛ aliquis est ablatiuus cū p̄positiōe: et aliquis est abltūs sine p̄positione. Item quidā est actūs cū p̄positiōe: et quidā est sine p̄positione. Dico ꝙ tales abltī reducūtur ad ablatiuū ꝛ accusatiui ad actm̄. Et hec fuit positio antiquoꝝ grāmaticoꝝ quos repꝛobat priscianus scđo minoꝛis.

Ar̄ Ultimo. Vtūs non est casus. igitur non sunt sex casus noīm. Probatur aās. omnis casus aut est rectus aut obliquus: sed vtūs nec est obliquus nec rectus. igitur: Maioꝛ est nota ex sufficienti diuisione. Minoꝛ ꝙ vtūs non sit obliquus notū est. quia obliqui soluȝ sunt quattuoꝛ. s. gtūs dtūs actūs et ablatiuus. Non etiā rectus. Probat̄ qꝛ rect⁹ significat significatū suū absolute: sed vtūs significat ꝯnotatiue. igitur. Maioꝛ est nota. qꝛ ꝓpter hoc dicit̄ rectus. Minoꝛ. quia vtūs impoꝛtat excitationē vt dicendo. petre lege. iste vtūs petre vltra significatū suū impoꝛtat excitationē. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ rectus pꝛimarius debet significare omino absolute: licet ergo vocatiuus impoꝛtat excitationē non tamen ꝓpter hoc dicitur obliquus: quia obliquus ℟cat p̄ modum cuius cui quem a quo: qđ non cōuenit ipsi vocatiuo.

Magister nomē appellatiuū generis masculini: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui ꝛ vocatiui qđ declinabitur sic. Ntō hic magister. Gtō hui⁹ magistri. Dtō huic magrō. Actō hūc magistrū. Vtō o magr̄. Abltō ab hoc magrō. Et plr̄. Ntō hi magr̄i. Gtō hoꝝ magistroꝝ Dtō his magr̄is Actō hos magistros. Vtō o magr̄i Abltō ab his magistris.

Musa nomē appellatiuū: generis feminini: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui ꝛ vocatiui ꝛ ablatiui quod declinabitur sic. Ntō hec musa. Gtō huius muse. Dtō huic muse. Actō hāc musaȝ. Vtō o musa. Abltō ab hac

musa. Et plr. Nto he muse. Gto harum musarum. Dto his musis Accusatiuo has musas Uocatiuo o muse. Ablatiuo ab his musis.

Scamnum nomen appellatiuum: generis neutri: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et acti et vti quod declinabitur sic. Nto hoc scamnum. Gto huius scamni. Dto huic scamno. Acto hoc scamnum. Uto o scamnum. Abto ab hoc scamno. Et plr. Nto hec scamna. Gto horum scamnorum. Dto his scamnis. Acto hec scamna. Uto o scamna. Ablatiuo ab his scamnis.

Sacerdos nomen appellatiuum: generis communis: numeri singularis: figure simplicis: casus nomiatiui et vocatiui quod declinabitur sic. Nto hic et hec sacerdos. Gto huius sacerdotis. Datiuo huic sacerdoti. Accusatiuo hunc et hanc sacerdotem. Uto o sacerdos. Ablatiuo ab hoc et ab hac sacerdote vel sacerdoti. Et plr. Nto hi et he sacerdotes. Gto horum et harum sacerdotum. Dto his sacerdotibus. Acto hos et has sacerdotes. Uto o sacerdotes. Ablatiuo ab his sacerdotibus.

Felix nomen appellatiuum: generis omnis: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et acti et vti quod declinabitur sic. Nto hic et hec et hoc felix. Genitiuo huius felicis. Datiuo huic felici. Accusatiuo hunc et hanc felicem et hoc felix. Uto o felix. Ablto ab hoc et ab hac et ab hoc felice vel felici. Et pluraliter. Nto hi et he felices et hec felicia. Genitiuo horum et harum et horum felicium. Datiuo his felicibus. Accusatiuo hos et has felices et hec felicia. Uocatiuo o felices et o felicia. Ablatiuo ab his felicibus.

Fructus nomen appellatiuum generis masculini: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et genitiui et vocatiui quod declinabitur sic. Nominatiuo hic fructus. Genitiuo huius fructus. Datiuo huic fructui. Accusatiuo hunc fructum. Uocatiuo o fructus. Ablatiuo ab hoc fructu. Et pluraliter. Nominatio hi fructus Genitiuo horum fructuum. Datiuo his fructibus Accusatiuo hos fructus Uocatiuo o fructus Ablatiuo ab his fructibus.

Species nomē appellatiuū gñis feminini: numeri singularis: figure simplicis: cas⁹ nominatiui et vocatiui qd declinabit sic. Nominatiuo hec species. Gtō huius speciei. Dtō huic speciei. Actō hanc speciem Vtō o species Ablatiuo ab hac specie. Et plr. Ntō he species. Genitiuo harū specierū. Dtō his specieb⁹. Actō has species. Vtō o species. Abltō ab his speciebus.

Prima declinatio quot litteras terminales habet: Duas. Quas: a ⁊ s. Quot terminationes: Tres. Quas: a as es Da exemplū: a vt poeta. as vt eneas. es vt enchises. Que est agnitio prime declinationis: Hec est cuius genitiu⁹ et datiuus singulares ⁊ nominatiuus ⁊ vocatiu⁹ plurales in ae diphtongon desinūt. Actūs in am correptā. Vocatiuus similis est nominatiuo. Ablatiuus in a productam. Genitiu⁹ pluralis in arū correptam. Datiuus et ablatiuus in is productā Accusatiuus in as productam.

Secunda declinatio quot litteras terminales habet: Tres. Quas: r s m. Quot terminationes: Sex. Quas: er ir ur us eus um. Da exemplū: er vt sacer: ir vt vir: ur vt satur: us vt magnus: eus vt tydeus: um vt templum. Que est agnitio secunde declinationis: Hec est cuius genitiuus singularis ⁊ nominatiuus ⁊ vocatiuus plurales in i ꝓductam desinunt. Datiuus ⁊ ablatiuus in o ꝓductam. Accusatiuus in um correptam. Quādo nominatiuus in r: vel in um desinit similis erit ei vocatiuus. Quando us mutatur in e vt dominus domine. Quando vero in ius: si sint propria nomina abiecta us fit vocatiuus in i: vt virgilius virgili. Et vnū appellatiuum quod est filius o fili. Genitiuus pluralis in orum correptam Datiuus ⁊ ablatiuus in is ꝓductam. Actūs in os productā vel in a correptam.

Tertia declinatio quot litteras terminales habet: Decem. Quas: a e o c l n r s t x. Da exemplum: a vt poema: e vt monile: o vt virgo: c vt lac: l vt mel: n vt nomen: r vt pater: s vt ciuitas: t vt caput: x vt felix. Quot terminationes: Septuaginta octo vel paulo plus. Que est agnitio tertie declinationis hec est cuius genitiuus singularis in is correptam desinit. Datiuus in i productaz. Accusatiuus in em vel in im correptam. Vocatiuus similis est nominatiuo. Ablatiuus in e correptaz vel in i productaz. Nominatiuus et accusatiuus ⁊ vocatiuus plurales in es productam vel in a correptam. Genitiuus pluralis in um correptā. Datiuus ⁊ ablatiuus in bus correptam.

Quarta declinatio quot litteras terminales habet: Duas Quas: s et u. Quot terminationes: Similiter duas. Quas: us et u. Da exemplum: us vt manus: u vt cornu. Que est agnitio quarte declinationis hec est cuius genitiuus singularis et nominatiuus et accusatiuus et vocatiuus plurales in us productam desinunt. Datiuus in ui productam. Accusatiuus in um correptam. Uocatiuus similis est nominatiuo Ablatiuus in u productam. Genitiuus pluralis in uum correptã. Datiuus et ablatiuus in bus correptam.

Quinta declinatio quot litteras terminales habet: Unam. Quam: s. Quot terminationes Similiter vnam. Quam: es productam: vt dies. Que est agnitio quinte declinationis: hec est cuius genitiuus et datiuus singulares in ei diuisas sillabas desinunt. Accusatiuus in em correptam. Uocatiuus similis est nomiatiuo. Ablatiuus in e correptã. Nominatiuus et accusatiuus et vocatiuus plurales in es productam. Genitiuus pluralis in erum correptam. Datiuus et ablatiuus in bus correptam.

¶ Utrũ exemplaris declinatio nominũ

sit bene posita. Pro intellectiõe questiõis. Notandũ pmo q donatus ideo determinauit de exemplari declinatione noim vt iuuenes eo leui9 et melius declinationes nominum intelligerent. exempla enim vt dicit scrũs thomas sup pmo por ponũtur ppter facilitatẽ doctrine. vñ et dicit aristo. pmo por. exempla ponimus nõ q ita sint sed vt addiscẽtes addiscant. Capitur aũt declinatio duplr. Primo cõiter et sic cõphendit

sub se cõiugationẽ: et sic capit cum dicit verbũ declinat. i. cõiugatur de persona in personã de modo in modũ et de tpe in tempus. Alio modo capitur declinatio pprie: et sic solũ cõuenit partibus casualib9: et sic capitur hic. et diffinit sic. Declinatio est nominis in fine per obliquos variatio. Attendit aũt declinatio nois penes gtm et dtm singulares pncipaliter: licz etiã penes formationes alior casuũ. Et hoc est dupliciter. Uel em talis gtus terminat in vocalem vel in consonantem. Si in vocalẽ hoc est duplr. Uel in simplicem vocalẽ. et sic est declinatio secũda vt domini Uel in duplicem et hoc est duplr. Uel explicite sic est quinta: vt speciei. Uel implicite: et sic est pma: vt muse: vbi nos loco ae diphtõgi ponim9 longũ e. Si aũt gtus terminat in cõsonantẽ: hoc est dupliciter. Uel i pcedit s: sic est tercia declinatio: vt sacerdotis vel u pcedit s sic est quarta vt fructus. Et est notandũ q ista nomina magister: musa: scamnũ: sacerdos: felix: fructus: species in littera posita supponũt materialit non quidẽ pro se sed p sibi simili psonaliter accepto et ergo hoc nomẽ magister in littera non est generis masculini sed potius generis neutrius omẽ em no nen materialiter captum est generis neutrius et indeclinabile vt cõiter dicunt grãmatici. sed supponit p ista dictione magister in ista oratione magister legit. vbi hec dictio magister est singularis nũeri simplicis figure generis masculini.

Notandũ scdo q donatus volẽs docere exemplarẽ declinationẽ noim. in eor declinatiõe pponit pnoia articularia hic hec hoc cũ eorũ cõdeclineis. nõ ideo q ista articularia vel eor ppositio dictionib9 in declinãdo esset de essentia declinatiõis: sed fecit hoc ppter informationẽ iuuenũ vt melius et facilius noscerẽt casus dictionũ. fecit etiã hoc ideo vt haberet differentia et distinctio dictionũ in diuersis casibus. reperit em vna dictio diuersor casuũ et certificatio casus nõ habet nisi ex ppositiõe articuli vt hec dictio magistri potest ẽe nti casus in pli et etiã gti in singulari. tñ ex ppositiõe articuli talis diuersitus cognoscit. Cũ em dico hi magistri est nti casus in plurali. si aũt dico huius magistri est gti casus in singulari. Ratio aũt huius quare pronominib9 non pponũtur articularia in declinando sicut noibus est ista quia noia sunt incerta quo ad eor genus et indeterminata ppositio autem articularis facit certitudinẽ in genere noim. pnomia vero sunt certa quo ad eor genus non oportet ergo vt pnoibus pponat articulus. Ratio aũt isti9 quare in declinatiõe nominũ pponũtur hec pnomina hic hec hoc et eorum condeclinia et nõ alia pnomia est ista: quia ista pnoia sunt magis discretiua et certa significãtia. demõstrãt em tam rem psentẽ q absentẽ tã ad sensum q ad intellectũ. Alia autẽ pnoia vt ego tu sui et c. demonstrant tm rem psentẽ et ad sensum. Ratio aũt istius qre vtõ non pponit articulus. quia articulus pponit causa certitudinis faciende. vtũs aũt p se est certus. Etiã ideo. quia pnomia carent vtõ. nõ

potest ergo ꝓnomē vocatiui casus p̄poni vocatiuo. sed vtō p̄ponit̄ ad
uerbiū vocandi o. Ratio q: hoc aduerbiuȝ o significat excitatiue. ⁊ hoc
idem fit p̱ vtm̄ eo ꝙ vtūs est terminus excitatiōis. vt ergo significaret̄
excitatio maior ⁊ eius terminatio intelligeret̄ ꝯueniēter vtō p̄ponitur
aduerbiū vocādi o. Rō aūt huius quare ablrō p̄ponūt̄ articularia cum
p̄positiōe a vel ab est ista. vt habeat̄ differentia inter dtm̄ ⁊ abltm̄ sepi⁹
em̄ dtūs a ablatiuus cōueniunt in terminatione modo ille p̄positiōes
a vel ab important differentiā ablatiui a dtō.

Notandū tercio ꝙ donat⁹ ī littera ostēdit litteras finales in quas noīa p̄me declinatiōis habent terminari. ⁊
dicit ꝙ sunt due. scȝ s et a. terminatiōes autē finales in quas noīa p̄me
declinatiōis terminant̄ dicit ꝙ sunt tres a as et es. a vt musa. as vt ene
as. es vt enchises. Pro quo notandū ꝙ littera terminalis et termina
tio differūt. Littera em̄ terminalis est vltima littera dictiōis. sed termi
natio est vltima sillaba dictiōis. quādoqȝ aūt euenit ꝙ idem sint littera
terminalis ⁊ terminatio vt patet in hac dictiōe maria: hoc nomē nō est
eadē ratione. Intelligit̄ autem littera donati ꝙ terminatiōes noīm p̄
me declinatiōis sunt tres verū est de noībus latinis ⁊ in singulari nūe
ro declinabilibus. Dico notāter noīm latinoꝝ ꝓpter excludere termīa
tiones noīm hebraicoꝝ p̄me declinatiōis vt adam abraham que termi
nant̄ in am. Dico etiam noīm in singulari nūero declinabiliū ꝓpter ista
noīa diuitie nuptie q̄ sunt p̄me declinatiōis ⁊ nō terminātur in aliquaȝ
istaꝝ terminationū. Sed hoc non est ꝯtra litterā quia lr̄a autoris intel
ligit̄ vt dictū est de noībus in singulari nūero declinabilib⁹. Sic similit̄
est dicendū de istis noībus athene thebe. Ostēdit etiā donatus ꝙ noīa
p̄me declinatiōis in singulari nūero in gtō et dtō terminant̄ in ae diph
tongon hoc est longū e. Pro quo notandū. Diphtongus est cōglutina
tio duaꝝ vocaliū in eadē sillaba vim suā retinentiū. Et dicit̄ diphtong⁹
a dya qd̄ est duo ⁊ ptōgus sonus quasi duaꝝ vocaliū son⁹. Et sunt quat
tuor quaꝝ due scribūtur ⁊ ꝓferūtur. s. au ⁊ eu. exem̄ p̄mi: audio. exem̄ se
cūdi: euge. sed alie due scribūtur sed non ꝓferūtur vt ae ⁊ oe. exm̄ p̄mi
vt musae. exemplū scdi coelū. Ostendit etiā donatus ꝙ noīa prime de
clinatiōis in dtō ⁊ ablrō plurali terminant̄ in is qd̄ veꝝ est in plurium.
Sūt em̄ etiam aliqua noīa p̄me declinatiōis que in dtō ⁊ ablrō plurali
terminant̄ in bus ⁊ hoc cōtingit in illis noībus p̄me declina. q̄ termināt
tur ī ⁊ a formant̄ a noīe masculini gn̄is terminatio in us ⁊ neutrū nō se
quit̄ p̱ um vt anima aīabus. ⁊ cū hoc requirit̄ ꝙ in illis sit discretio sex
us vt patet in his metris. A veniens ex us sine neutro transit in abus.
Hinc aīatoꝝ sint discernētia sexum. Filia mula dea cū libertab⁹ equab⁹.
His asinā iungas aīabus dn̄abus. Et famulā seruaȝ p̄dictis annūerabis.
Et si sunt plura tamē vsus nō tenet illa. ¶ Ostendit ꝯsequēter donatus
in textu ꝙ littere in quas terminantur noīa scd̄e declinatiōis sunt tres

Littera termi
nalis et termi
nacio differunt

49

aliqua em̄ terminant̄ in r vt magister. aliqua in s: vt dn̄s. aliqua in m:
vt templū. Termiatiōes aūt noīm scd̄e decli. sunt sex. er vt magister. ir
vt vir. ur vt satur. us vt magnus. eus vt tydeus. um vt templū. Tres au
tē ponit regulas donat⁹ de formatiōe vti vt in noībus scd̄e de. Pria qn̄
ntūs in noībus scd̄e decli. terminat̄ in ius. si sint ꝓpa nomīa tūc abiecta
us fit vtūs in i. Ut tn̄ distinctius cognoscat̄ que noīa ꝓpria habēt ei in
vtō ⁊ que ti cōiter grāmatici duas ponūt regulas quaꝝ p̄ma est. Noīa
propria terminata in ius que ab origine habēt t in vtō habent ti. vt lau
rentius laurēti. dicit̄ em̄ laurētius q̄si laureā tenens. sic vincētius dicit̄
quasi victoriā tenēs. Scd̄a regula. noīa ꝓpria in ius termīata q̄ ab ori
gine habēt c vtm̄ casum termināt in ci. vt bonifacius bonifaci: dr̄ em̄ bo
nifacius q̄si faciēs bona. has regulas alij dicunt sub alijs verbis. Noīa
propria q̄ terminant̄ in cius que hn̄t vocalē ante cius habent ci in vtō:
vt bonifacius faci. Sed illa noīa ꝓpria in ius terminata que habēt ꝯso
nantē ante cius hn̄t ti in vtō vt laurentius ti. Scd̄a regula de formatio
ne vti in noībus scd̄e declina. est hec. Quādo ntūs nois scd̄e decli. ter
minatur in er vel in um tūc vtūs est similis ntō in terminatiōe. exem̄ de
er vt magister. exem̄ de um vt scamnū. Tercia regula qn̄ ntūs termina
tur in us: tunc vtūs formatur mutādo us in e: vt dn̄s dn̄e: et ergo dicit in
textu. quādo in ius: respondet mutatur in e.

Notandū quarto ⁊ vltimo. Qz donatus
ostendēs de tercia declinatiōe noīm dr̄: ꝙ decē sunt littere terminales
et finales in quas terminant̄ noīa tercie declinatiōis. aliqua em̄ termi
nant̄ in a vt dogma. aliqua in e vt monile. aliqua in o vt homo. aliqua ī
c vt lac. aliq̄ in l vt mel. aliqua ī n vt nomē. aliqua in r vt pater. aliqua in
s vt ciuitas. aliqua in t vt caput: ⁊ aliqua in x vt felix. Terminatiōes aūt
in quas noīa tercie declinationis terminant̄ sunt septuagintaocto vel
pauloplus. que scilicet sunt dissimiles quo ad essentiā. et etiam quo ad
quantitatē simul: quod notāter dicit̄: quia loquēda determinationib⁹
nominū tercie declinatiōis que sunt dissimiles solū quo ad essentiā nō
essent septuagītaocto. sed vix septuaginta. Pro quo notandū ꝙ iste ter
minatiōes dicūtur dissimiles quo ad essentiā que nō cōponūtur ex eis
dem litteris. vt is ⁊ es. Sed iste dicūtur dissimiles quo ad quātitatē q̄
sic se habēt ꝙ sunt cōposite ex eisdē litteris. tamē vna corripit̄ et alia ꝓ
longat̄. vt is quādoqȝ est breue ⁊ correptū vt canis. quādoqȝ vo is est
ꝓductū vt lis litis. Cōponit̄ aūt septuagintaocto a septuaginta ⁊ octo
et est septuagintaocto pluralis nūeri: vt hi ⁊ he ⁊ hec septuagintaocto
Septuaginta aūt cōponit̄ a septē ⁊ gintos qd̄ valet tm̄ sicut decē ⁊. di
citur septuaginta quasi septies decē. Pauloplus aūt est aduerbiū quan
titatis ⁊ valet tm̄ sicut modicoplus. sicut paulominus valet tm̄ sicut mo
dicominus. Et dicit̄ a nomē paulus paula paulū. qd̄ valȝ tm̄ sicut modi
cus modica cum. Ostēdit postea donatus in textu. ꝙ littere termiales

in quas terminant noia q̄rte declinatiōis sunt due s ꝛ u similiter terminationes: exēplū p̄mi vt fructus manus· exēplū scđi vt cornu. Declinant aūt nomina quarte declinatiōis in u terminata solū in plurali sed in singulari sunt indeclinabilia. vn̄ alex. U nō mutabis donec pluralem videbis Jn fine ostendit ꝙ q̄nta declinatio habet tantū vnā litterā terminalē: ꝛ similiter terminationē in quā noiā q̄nte declinatiōis habent terminari. scꝫ s vt species. Ponūt aūt grāmatici cōiter duas regulas dē formatione gt̄i in noībus q̄nte declinationis. Prima regula est ista: Noīa q̄nte declinatiōis que habēt vocalē ante ei illa in gt̄ō debēt ꝑducere ei. vt spes speciei Scđa regl'a est hec. Noīa q̄nte declinatiōis que habent ꝯsonantē ante ei illa in gt̄ō debēt corripere ei· vt fides fidei.

Jstis notabilibus sic stātib' est ꝯclusio

respōsalis. Exemplaris declinatio noīm a donato est sufficiēter assignata. patet v̄itas ꝯclusionis ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar Primo. Exemplaris declinatio nominū a donato posita est male ordiata. igit. Probat. q2 p̄us debuit declinare hoc nomē musa q̄ꝫ hoc nomē magister. Probat. p̄mū est ante scđm. sed musa est prime declinatiōis ꝛ magister scđe. ergo. Maior est nota Minor similiter. Dico verū argumentū ꝯcluderet si donatus in exemplari declinatiōe nominū attenderet ordinē declinationū. sed attendit ordinē generū: modo masculinū est ante feim. gen⁹ em̄ mas. capit a ꝓꝑetate actiua: femininum vero a ꝓprietate passiua: modo agens prestātius est passo: tercio de anīa ꝛ precedit ipsum.

Ar Scđo. Processus donati est sufficiēs. igit. Probat. quia non docet declinare nomina ꝓpria vt notū est. Dico ꝙ declinatio nominum ꝓprioꝝ cōprehendit sub declinatione noīm appellatiuoꝝ. Uel dicendū ꝙ donatus docet declinare noīa que declinabilia sunt in vtroq̄ꝫ numero. nomina aūt ꝓpria solū declinant in singulari numero.

Ar Tercio. Littera donati est intelligibilis. igitur male posita. Probatur. quia in ea ponūtur plura nomīa sine regēte dictiōe. igitur est in intelligibilis Tenet ꝯn̄a. q2 oratio intelligibilis ꝯstituit ex dictiōe regēte ꝛ recta. Añs patet. quia in ea ponūtur ista noīa. magister nomē appellatiuū. ꝛ nō habēt dictiōeꝫ vn̄ regātur. Dico licet nō habēt dictionem regentē expresse tamē implicite habent. q2 ibi subintelligitur verbum substantiuꝫ iuxta illā regulā. Multociens verbū substantiuū petis extra. ꝛ valet tm̄ magister est nomen appellatiuum.

Ar Quarto. Magister nō est nomē. Probat. eius partes sunt aduerbium. igit magister est aduerbiū. Tenet ꝯn̄a. q2 totū nō est aliud nisi sue ꝑtes p̄mo phisic. Sed añs patet. q2 magis est aduerbiū sil'r ter. Dico verū argumentuꝫ cōcludit ꝙ magis ꝛ ter sunt partes hui⁹ nominis magister: qđ est verū partes ethimologisationis: sed nō ꝯpositiōis modo autoritas predicta intelligitur ꝙ partes cōponentes simul sumpte non sunt aliud nisi suum totum.

Ar Quinto. hoc nomē magister nō est simplicis figure. Probat autoritate iohānis ianuensis in catholicon qui ostēdit ꝙ hoc nomē magister cōponit a maior ꝛ sterion grece qđ est status latine: q2 magister est in statu ꝛ dignitate maior q̄ꝫ discipulus. Dico veꝝ argumentuꝫ ꝯcludit ꝙ iohānes ianuensis dicēs ꝙ magister est cōposite figure cepit figurā compositā cōiter ꝑ ethimologisatione et nō compositione ꝓꝑe

Ar dicta qua dictio dicitur esse composite figure.

Sexto. Littera donati est in intelligibilis. ergo male posita. Probatur sic. q2 hec oratio: ntō hic magister: est in intelligibilis. Pobat. q2 est impfecta. igitur est in intelligibilis. Tenet ꝯsequētia. q2 oratio impfecta causat impfectū sensum. Añs patet. q2 in ea nō ponit appositum modo oratio pfecta est ex supposito et apposito. Dico ꝙ licet in p̄dicta orōne nō ponit appositū expresse tamē implicite subintelligit hoc verbum dicit vel ponit vel declinat: ita ꝙ predicta oratio valet tm̄ in ntō declinat hic magister. Et sic ibi cōmittit vna figura que dicit eclipsis: que fit quādo in oratiōe subintelligit et nō ponit expresse aliquod verbum qđ tamen requirit ad perfectū sensum faciendum.

Ar Septimo. Nomīa prime declinatiōis in gt̄ō nō habēt e ꝓductū. Probat. quia habent y autoritate Uirgilij q2 dixit. Aulay in medio libabant pocula bachi. Dico ꝙ hoc est per figuram q̄ dicit dieresis que habet fieri quando syllaba longa diuidit in duas breues: vt hic aulay pro aule. vn̄⁹. Pro firi fieri dicas dieresis extat.

Ar Octauo. Nomina scđe declinatiōis non terminā̄t gtm̄ in i: igit. Probat. terminā̄t gtm̄ in ius. Probat de istis vnus solus totus. Dico ꝙ littera intelligit de noībus scđe declinatiōis que nō habēt genitiuū ꝛ dtm̄ similē ꝓnoībus scđe declinationis: modo vn⁹ solus totus

Ar habent gtm̄ et dtm̄ similē noībus scđe declinationis.

Nono Pauciores sunt littere terminales noīm tercie declinationis q̄ꝫ decē. Probat q2 solū sūt tres. Probat. q2 oīe nomē tercie decli. aut terminat in vocalē aut in semiuocalē aut in consonantē: Dico ꝙ tm̄ tres sunt terminatiōes noīm tercie declinatiōis scđm genus subalternum distincte: sed littera intelligit ꝙ sunt decē s̄m speciē specialissimā.

Ar Decimo. Autor est diminutus. Probat. q2 dicit ꝙ terminatiōes noīm tercie decli. sūt septuagintaocto vel pauloplus et non enumerat ipas. videt g̊ ꝙ est diminut⁹. Dico ꝙ veꝝ argu. ꝯcluderet si hoc faceret donat⁹ sine causa: sed facit hoc ideo ne tediū afferat legētibus.

Ar Undecimo. Plures sunt terminationes noīm tercie decli. q̄ꝫ septuagintaocto. Probat. q2 id etiā est vna vt dauid dauidis. siml'r ub vt cherub. aliqua aph vt seraph. Dico ꝙ littera donati intelligit de noībus latinis: ista aūt noīa sunt hebraica aut greca et nō latina.

Ar Duodecimo. Nomīa quinte declinatiōis nō terminā̄t gtm̄ in ei. Probat. q2 si sic sequeret ꝙ hoc nomē bartholomeus esset quinte

declinatiōis qḋ est falsum. Patet sequela: quia terminat gtīm in ei. Dico ꝙ non sufficit ꝙ nomē quinte declinatiōis terminat genitiuū in ei: sed etiam requiritur ꝙ terminet datiuū in ei. modo hoc nomen bartholomeus terminat datiuū in o. et ergo argumentum nō concludit

Pronomen quid est? Pars oratiōis que pro nomine posita tantundē pene significat personamq̄ interdum recipit.

¶ Utrū diffinitio ꝓnoīs a donato posita sit bene assignata. Pro intellectione questiōis more. Notandū p̄mo ꝙ ratio ordinis quare donatus statim post nomen determinauit de ꝓnoīe. q: nomē et ꝓnomē habent eundē modū significādi generalē. s. significare per modū entis ⁊ substantiā: licet habeāt modū significādi formalem diuersū. q: nomē significat ꝑ modū determinate apph̄ensiōis ꝓnomē vero ꝑ modū indeterminate apph̄ensiōis. et ergo ꝓpter affinitatem mōi significādi noīs cum ꝓnomīe donatus statim post nomē determinat de ꝓnoīe. Pro diffinitiōe ergo ꝓnoīs intelligēda. Sciendū diffinitū p̄sentis diffinitiōis est ꝓnomē non ꝓ se sed ꝓ suis signatis captū: signata aūt ei⁹ sunt oīa ꝓnomīa. Pro genere aūt diffinitiōe ponit pars oratiōis ⁊ capitur eodē modo sicut in diffinitione noīs. postea dicitur que pars oratiōis. s. ꝓnomē ponit ꝓ noīe. Notandū ꝙ ꝓnomē ponitur loco nomīs tribus mōīs. Primo officio tm̄: qn̄. s. ꝓnomē hab; officium noīs. officiū eīn noīs est reddere suppositū verbo ꝑsonali: modo hoc ꝓnomen h; etiam vt ego lego. Scḋo ꝓnomen ponit loco noīs significatione tantū quando. s. ꝓnomina significant idē sicut nomina loco quoꝝ ponūtur nō tamen habent officiū noīs vt iohānes currit ⁊ illum diligo: vbi hoc ꝓnomē illum ponit loco illius noīs iohānes: tamen nō habet officium nomīs: quia nō reddit suppositū verbo ꝑsonali. Tercio pronomē ponit loco noīs officio ⁊ significatiōe simul: quādo. s. ꝓnomē reddit suppositum verbo ꝑsonali sicut nomen ⁊ etiā significat idem qḋ nomen vt iohānes currit ⁊ ille mouetur.

Notandū scḋo. In diffinitiōe dicit ꝙ pronomen ponit loco nomīs: ⁊ in ista tangit causa inuentiōis ꝓnoīm. Unde generaliter vt grāmatici ostendūt sex de causis ꝓnoīa sunt inuenta. Primo causa necessitatis: omne eīn nomen erat tercie persone excepto vocatiuo: ⁊ sic nomina nō poterāt reddere suppositū verbis p̄me ⁊ secunde ꝑsone: vt ergo ille defectus adimpleret tūc inuenta sunt ꝓnoīa. Scḋa causa est causa cōmoditatis ⁊ decentie: causa. s. dubij remouēdi: idē eīn nomē sepius in oratiōe positū causat dubiū ⁊ tediū: sed cū ꝓnomē ponitur loco illius nominis tollit tale dubiū: vt cū dico: ayax venit ad troyā ⁊ ayax pugnauit. est dubiū si sermo fiat de eodē ayace: vel non: sed cum dico: ayax venit ad troyā ⁊ idē ayax pugnauit: est certitudo ꝙ idem ayax qui venit ad troyam etiā idē ayax pugnauit. Tercio ꝓnomina sunt inuenta causa demonstratiōis ⁊ relationis faciēde: lic; eīn etiā per ꝓnomina fit demonstratio ⁊ relatio: non tamē ita certa ⁊ ꝓprie sicut ꝑ ꝓnomina. Quarto ꝓnomina sunt ad inuenta causa discretionis faciende que sine ꝓnominibus fieri nō pōt. Unde discretio est attributio alicuius actus vel passiōis alicui rei cū exclusione illius actus vl' passionis ab alijs rebus: vt cū dico ego lego hic est distretio: quia actus legendi attribuit mihi et excludit ab alijs rebus: valet eīn ego lego ⁊ nullus alter legit. Quinto ꝓnoīna sunt inuēta causa ſ̄cantie faciēda. Unde significātia est attributio alicuius actus vel passiōis alicui ꝑsone vel rei cū exclusione illius actus vel passionis ab alijs ꝑsonis ⁊ rebus: non simpliciter: sed ꝑ modū excellentie: vt cū dicit viuo ego dicit dn̄s: hic actus viuēdi attribuit dn̄o deo per excellentiā ⁊ excludit ab alijs rebus: valet eīn hec oratio tm̄. ego deus viuo ⁊ nullus ita excellēter viuit sicut ego. deus eīn viuit ꝑ essentiā: nos aūt ꝑ participationē sue bonitatis: vt dr̄ p̄mo celi. Ab hoc quidē ente cūctis deriuatū est esse ⁊ viuere. his quidem clarius his vero obscurius. Sexto ꝓnomina sunt inuenta causa conceptionis ⁊ euocationis faciende: cōceptio enim ⁊ euocatio non potest fieri sine pronominibus.

Notandū tertio: ꝙ donat⁹ in diffinitiōe ꝓnominis dicit ꝙ! ꝓnomē ponit loco nominis. Sciendū ꝙ ꝓnomē ponitur indr̄īter loco nominis appellatiui ⁊ etiā ꝓprij: exem̄ primi homo currit ⁊ ille mouet: exem̄ scḋi iohānes currit ⁊ ille legit. ꝯuenientius tamen ponit loco nominis ꝓprij q̄; appellatiui: qnimo si aliqn̄ ꝓnomen ponit loco nominis appellatiui: tn̄ in illo appellatiuo loco cuius ponit subintelligitur nomē ꝓpriū. Cum eīn dico hō currit ⁊ ille mouet: hoc ꝓnomen ille ponit loco ꝓprij nominis: Rō q: ꝓnomen ille in p̄dicta oratione significat hominē qui currit: modo actus currendi ꝯuenit rei singulari. Dicit eīn p̄mo methaph̄. Actus sunt suppositoꝝ ⁊ singularium. Rō aūt istius quare ꝯuenientius ponit loco nominis ꝓprij q̄; appellatiui est ista quia nomina ꝓpria significant certe ⁊ determinate sic etiā ꝓnoīa posita i demōstratiōe ⁊ relatiōe etiā certe ⁊ determīate ſ̄cāt: ⁊ ergo ꝯuenient ꝓnomen ponit loco nominis ꝓprij. ¶ Pro latiori declaratione diffinitionis. Donatus dr̄ ꝙ ꝓnomē tantūdē pene significat sicut nomen. in quo donatus inuit ꝯuenientiā ꝓnominis cū nomine. ambo enim significāt substantiā: licet dr̄īter. nomē enim significat substantiā per modū determinate apph̄ensionis: ꝓnomen vero ꝑ modū indeterminate apph̄ensionis. vt dicit inferius. Et tantūdē ꝯponit a tantum et idem: licet scḋm alios a tantū ⁊ demū. Eius aūt declinatio patet in his

merris. Tantūdē neutrū dat tantidē gtī Deficit in reliquis totidē plurale fit oīs Sed pene ē aduerbiū silitudinis ⁊ valet tm̄ sicut q̄si. Alij tm̄ dicūt ꝙ est aduerbiū remissiuū: inde deriuat̄ penitus. ¶ Ultio donatꝰ dicit in diffinitiōe ꝑsonāq̨ interdū recipit. Uñ ꝓnomē recipere ꝑsonā possumus itelligere dupliciť. Uno mō inquantū ꝑsona capit̄ ꝓ accñte qđ est ꝑsona. Et sic recipe ꝑsonā est recipe ꝑdicationē huius accñtis ꝑsona. ⁊ sic ꝓnomē nō dicit̄ in ꝓposito recipere ꝑsonā: qꝛ ꝓnomē semꝑ hꝫ ꝑsonā: oīe em̄ ꝓnomē aut est ꝑme aut scđe aut tercie ꝑsone. Scđo capitur ꝑsona pro certo ⁊ determinato significato: et sic capit̄ hic ꝑsona. pronomē ergo recipit ꝑsonā. i. certam ⁊ determinatā rem significat in demōstratione et relatiōe. Dicit em̄ ꝑscia. ꝑmo minoris. Pronomē ad oīe suppositū mūdi ptinet. i. quātū est de vi vocis ꝓnoīalis nullā certam rem ꝟcat vt dicet̄ inferius. sed certitudinē significati recipit ex demonstratione ⁊ relatiōe. Dicit em̄ ꝑscia. ꝑmo minoris Pronoīs demonstratio vel relatio est eius vltimata significatio: quicqd enim pronomē demonstrat vel refert hoc etiam signficat.

Notandū quarto ⁊ vltio: ꝙ modus sig-

nificandi ꝓnominis scđm autorē modoꝝ significādi: est ꝟcare ꝑ modum entis ⁊ indeterminate apꝑhensionis. Pro quo modo significādi intelligendo. Sciendū ꝙ ꝓnomē habet duplicē modū significādi gn̄alem. et specialē. Generalis est significare ꝑ modū entis: ⁊ in isto mō ꝟcādi ꝯuenit cum noīe: nomē em̄ etiā significat ꝑ modū entis: ⁊ iste modus ꝟcādi ꝓnominis est materialis. Modus significandi aūt formalis ꝓnominis est significare per moduꝫ indeterminate apprehēsionis: et iste ē modꝰ significādi formalis ꝓnoīs per istum em̄ pronomē distinguitur a noīe. Unde aūt capitur modus significandi ꝑ modum entis: ⁊ quid sit significare per modū entis dictum est sufficienter in noīe vnde non oportet hec hic repetere: dicit̄ em̄ octauo topico. conturbat quod frequētatur Pro intellectiōe aūt istius vnde sumitur modus significandi formalis pronoīs scilicꝫ significare per modū indeterminate apprehēsiois. Notandū est scđm autorem modoꝝ significādi ꝙ modus ꝟcandi ꝑ moduꝫ indeterminate apprehēsiōis habet ortum a ꝓprietate vel a modo eēndi materie ꝑme: qui modus essendi est ꝙ ipsa materia ꝑma scđm se est indifferēs ad omnē formā sibi possibilē: cuius rōnem aristo. ꝑmo phisi. assignat. Ostendit em̄ ꝙ materia ꝑma est pura potentia nullā formam actu includens nec aliquā excludēs. Unde ⁊ materia prima nō est nihil sed est ꝓpe nihil creata vt dixit augustinus. Si ergo materia ꝑma est in potentia ad omnē formā cōcludit̄ ꝙ ipa scđm se est indifferēs ad omnem formā: hoc tamen specialius ⁊ latius declarat̄ primo phisicoꝝ. Ab ista ergo ꝓprietate materie ꝑme que est ꝓprietas indeterminationis: determinabilis tamē sumit̄ modus significādi ꝓnominis formalis scilicet significare ꝑ moduꝫ indeterminate apꝑhensionis: nō sic ꝙ ꝓnomē

materiā primā significaret: sed quia ex modo essendi repto in materia ꝑma intellectus noster mouet̄ ad significandā aliq̄ꝫ essentiā: sic indeterminatā de se ad imponēdaꝫ sibi vocē sub mō essendi indeterminate: est ergo ꝓportio ⁊ ꝯueniētia inter modū essendi materie ꝑme ⁊ modū significādi ꝓnoīs. sicut em̄ materia ꝑma est indifferēs ad oīeꝫ formā sibi possibilē vt dictuꝫ est. sic ꝓnomē nullā certā rem ꝟcat: sed est indifferēs ad omne ꝟcatū. ꝓlata em̄ voce ꝓnoīali nullū certū significatuꝫ inde habet̄ vt cū dico: ille: absolute substantiā quidē ꝟcat. sed nullā determinate: sed certitudinē sue ꝟcatiōis ꝓnomē accipit ex demonstratiōe ⁊ relatione: sicut materia ꝑma modū essendi determinatū recipit a forma q̄ dat esse materie: ⁊ etiā ipam ad esse specificū ducit ⁊ determinatū. sed cū dico iste hō: homo determinate ꝟcat hominē eo ꝙ demonstrat certe hominē. Hūc g° modū ꝟcandi ꝓnoīs recte alij grāmatici expsserunt dicentes. Pronomē ꝟcat substantiā sine qualitate. in eo ꝙ dico substantiā tango modū ꝟcandi ꝓnoīs generalē: scꝫ significare ꝑ modū entis. Sed in eo ꝙ dico: sine qualitate: tango modū significandi formalē ꝓnomis: scilicet significare ꝑ modū indeterminate apprehensionis.

Istis sic stantibꝰ est cōclusio respōsalis.

Diffinitio ꝓnoīs a donato est sufficienter assignata. Ueritas huiꝰ ꝯclusionis patet. Diffinitio illa est bona que indicat naturā diffiniti: sed diffinitio ꝓnominis est huiusmodi ergo est bene assignata. Tenet ꝯn̄a in datij virtualiter maior est boetij in lib. diffinitionū. diffinitio em̄ debet indicare ⁊ ostēdere naturā diffiniti. dicit em̄ cōmentator. vij. metha. diffinitio est ꝟmo q̄ditatis ⁊ essentie. Minor patꝫ ex declaratione.

Ar primo. Ordo donati in locatiōe ꝓnoīs nō valꝫ. ergo. Probatur añs. verbū debet poni post nomē. g° nō ꝓnomē. Probat̄ añs. ex nomine ⁊ ꝟbo ꝯstituit̄ oratio ꝑfecta sicut totū ꝯpositū ex materia ⁊ forma. igit̄. verbū debet sequi nomē. Tꝫ ꝯn̄a. qꝛ actus ⁊ potētia debēt esse ꝯiūcta vt ꝑꝫ. ij: de aīa. et. ix. metha. Et etiā patet autoritate prisciani qui statim post nomē posuit verbū. Dico veꝝ argm̄ ꝯcluderet si donatꝰ habuisset talē respectū ⁊ ꝯsideratconē: sed donatꝰ habuit aliū respectū videlicet istū: ꝙ ipm ꝓnomē ꝯuenit cū nomine in significato. qꝛ vtrūq̨ significat substantiā licet nō eodē modo ⁊ ergo ꝓpter hanc affinitatē significationis donati posuit ꝓnomē immediate post nomen.

Ar Scđo. Pronomē non ponit̄ loco nois. ergo. Probat̄. vnā parteꝫ ponere ꝓ alia est vitiū sed nomē ⁊ ꝓnomē sunt partes distincte ergo ꝓnomē nō ponit̄ loco nois. Maior est donati in libello de barbarismo ⁊ soleocismo. Minor est nota: qꝛ nomē ꝓnomē habēt distinctos modos ꝟcandi essentiales ⁊ formales ꝑ quos distingunt̄ ꝑte oratiōis inter se. Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ ponere vnā partē ꝓ alia que nec in modo significandi materiali nec officio conueniunt hoc est vitium: vt prepositionē ꝓ nomīe. sed poner̄ vnam partem pro alia que in modo

ficandi materialr queniūt. hoc nō est viciū. sic aūt est de noīe z pnoīe.

Ar Tercio. Pronomen nō ponit loco nominis. ergo. Probat. qz nec loco nominis pprij nec loco nominis appellatiui. Nō loco nominis pprij: qz cū dico homo currit z ille mouet: hoc pronomē ille ponit loco illius nominis appellatiui scz homo. Nec etiā ponit loco nominis appellatiui. Probat autoritate prisciā. xij. maioris in capitulo de pnomine qui ostendit qꝫ pnomen ponitur loco nominis pprij tantū. Dico verū argumentū pcludit qꝫ pnomē semp ponit loco nois pprij cuius causa est dicta in tercio notabili. Et licet aliquādo ponit loco nominis appellatiui: tn̄ in illo noīe appellatiuo solet intelligi nomē pprium.

Ar Quarto. Pronomina nō ponūtur loco nominis pprij. ergo solutio nō valet. Probat añs de pnominibus possessiuis que nō ponuntur loco nominū ppriorum. Probat. incertū non ponit loco certi: sed pnomina possessiua ficant incerte: ppria aūt certe: ergo pnomina possessiua nō ponunt loco nominū ppriorū. Maior est nota. Minor patet. qz pnomina possessiua ficant duplicē psonaz: possessorē z rem possessam. z sic significāt plura et multa: vbi aūt est pluralitas ibi est incertitudo. Dico verum argumentū pcludit qꝫ pnomina possessiua significant incerte z indeterminate extra demonstrationē et relationem: sed in demonstratione z relatione significant certe.

Ar Quinto. Ex diffinitiōe sequit falsum. ergo. Probat. ex diffinitione sequit qꝫ apostolus esset pnomē: similiter phs. Probat quia hoc nomē apl's ponit loco nominis pprij. s. paulus: z significat determinatā rem: similiter hoc nomē phus ponit loco illius nominis aristoteles. Dico verū argm̄ pcludit qꝫ hoc nomē phus ponit loco huius nominis aristo. z aplus loco illius nois paulus: sz nō rōne demōstratiōis et relationis: sed hoc ē causa excellentie vel anthonomasie. pnomē aūt ponit loco nominis pprij ratione demonstratiōis z relationis.

Ar Sexto. Ex diffinitione pnominis seqtur qꝫ hoc relatiuū qui relatiue tentū esset pnomē qd est falsum. qui em̄ est nomē z nō pnomen: vt pbabit inferius. Probat seqla ex diffinitione: hoc em̄ relatiuū qui ponit loco nominis z significat idem sicut nomē z recipit psonā id est quandoqꝫ certā z determinatā rem ficat: quādoqꝫ aūt incertā: vt in demonstratione z relatione significat certā: extra demōstrationē vero z relationē significat incertā rem. Dico qꝫ nō sufficit ad dictionē que debet esse pnomē qd ponit loco nominis: sz requirit qꝫ nō resoluatur in certiorē modū significādi. qz pnomen in demonstratione z relatiōe certissime significat: modo ly qui relatiue captū resoluit in certiorē modū significandi quia resoluitur in et: et in ille: vt dicit hugo. quia hec homo currit q mouet: resoluit sic: hō currit et ille mouet.

Ar Septimo. Pronomē nō recipit psonam. ergo diffinitio nō valet. Probat. nihil recipit illud qd habet: sed pnomen semp habet psonam. ergo. Maior est nota: qz aliquid recipit illud qd non habet Minor. qz quocunqꝫ pnomine dato ipsum ē alicuius psone. aut pme aut secūde aut tercie. Dico qꝫ psona in diffinitiōe nō debet capi p accīte sed pro certo z determinato significato: vt dictū est in tercio notabli.

Ar Octauo. Pronomē nō significat p modū indeterminate apphensionis. ergo modus significandi pnominis nō valet. Probat añs. quia si sic sequeret qꝫ hoc nomē homo esset pnomē quod est falsuz. Probat sequela: qz hoc nomē homo significat p modū indeterminate apphensiōis. dicit em̄ hiligā homo hominē significat z tn̄ nullū certū hominem ficat Si ergo nō significat certū hominē: pcludit qꝫ homo ficat per modum indeterminate apprehensiōis. Dico veꝝ argm̄ concludit qꝫ homo significat indeterminate respectu suppositoꝝ. qz nullū significat adequate: ratione tamē significatiōis vltimate significat determinate: qz determinate significat naturā humanā. pnomen autem significat indeterminate ratione significationis essentialis.

Pronomini quot accidunt? Sex. Que? Qualitas Genus. Numerus. Figura. Persona. Casus. Qualitas pnominum in quo est? Duplex est. Quomodo? Aut enim finita sunt pronomina: aut infinita. Que sunt finita? Que recipiunt personas: vt ego tu ille. Que sunt infinita? Que nō recipiunt personas; vt quis que quod.

¶ Utrum tm̄ sex sint accn̄tia pnominis

Et vtrū qualitas pnois sit duplex. Pro intellectiōe qstiōis more. Notandū pmo qꝫ hec qstio duo querit Primo querit vtrū tantū sex sint accidētia pnois. s. qualitas: genus: numerus: figura: psona: z casus Scdo querit vtrū tm̄ duplex sit qualitas pnois. s. finita z infinita. Pro intellectione ptis pme notandū qꝫ demonstratio z relatio etiā sunt accn̄tia pronois. accidit em̄ pnomini capi relatiue vel demonstratiue. in oratione capitur relatiue vel demonstratiue: extra orationē aūt non capit demonstratiue aut relatiue Sciendū ergo qꝫ demōstratio est rei subiecte oculis vel subiecte tanqꝫ certa repsentatio. In qua diffinitione tangit duplex demonstratio: scz ad sensum z ad intellectū: cum dicit rei subiecte oculis: tangitur demōstratio ad sensum. Cū vero dicit vel tanqꝫ subiecte oculis: tangitur demōstratio ad intellectū. Unde demōstratio ad sensum est quādo res demōstrata subiacet visui. Et est duplex. s. psona-

lis ⁊ impersonalis: Personalis est quādo idē in numero qḋ demonstratur etiā intelligit: vt dicendo iste homo currit. Sed impersonalis est quādo nō idē in numero qḋ demonstrat intelligit sed aliud: vt cū dico hec herba crescit in orto meo. hic vnū demonstratur suple herba ꝑsens oculis: ⁊ alia herba intelligit. Similiter cū sacerdos benedicit sal: dicit. Heliseus misit te a quis: hic vnū sal demonstrat ⁊ aliud intelligitur. Demonstratio aūt ad intellectū est quādo res demōstrata nō subiacet visui: vt hic deus: demōstrando deū. deus em̄ visui nō subiacet: dicit enim scriptura. Deū nemo vidit vnq̄. Relatio aūt describit sic. Relatio est antelate rei recordatio: vt homo currit et ille mouet. Et intelligit sic. Relatio est recordatio. i. reiteratio añ late rei. i. antecedētis. relatiuum em̄ facit scd̄am noticiā de añte Illud em̄ quod añs significat ꝑmarie: relatiuū significat scd̄ario: relatiuū em̄ vt dicūt grāmatici capit significationē ab añte. Duplex aūt est relatio quedā ꝑsonalis ⁊ quedā simplex. Relatio ꝑsonalis est quādo añs ⁊ relatiū supponūt ꝓ eadē re in numero vt iohānes currit ⁊ ille mouet. Relatio simplex est quādo añs ⁊ relatiuū nō supponūt ꝓ eadē re in nūero: sed bene in specie: vt mulier saluauit q̄ damnauit. In qua orōne añs mlier supponit ꝓ vgine glosa q̄ salutē dedit: ⁊ relatiuū q̄ supponit ꝓ eua q̄ induxit damnationē.

Notandū scd̄o: pro scd̄a parte questiōis

intelligēda ꝙ qualitas ꝓnoīs diffinit sic. Est ꝓprietas ꝓnoīs attributa ei ea ratiōe qua ꝓcat ꝓcatū suū certe vel incerte: in demonstratiōe et relatione certe. extra demonstrationē ⁊ relationē aūt ⁊ incerte. In ista ergo diffinitiōe tangit duplex qualitas. s. finita ⁊ infinita. Qualitas finita est ꝓprietas ꝓnominis attributa ei ea ratiōe qua ꝓcat significatū suum vel significata sua certe ⁊ determinate vt ego curro. Unde est regula generalis de ꝓnominibꝰ q̄ sunt finite qualitatis. Om̄e ꝓnomē siue primitiuū siue deriuatiuū positū actualiter in demonstratiōe ⁊ relatione semꝑ est finite qualitatis. exem̄ de ꝑmitiuo ego curro. de deriuatiuo meus asinus currit. Et hoc tetigit donatꝰ in textu cū dixit. que sunt finita que recipiunt ꝑsonas. i. que significant certā ⁊ determinatā rē: ⁊ hoc fit in demōstratiōe ⁊ relatiōe. Et licet ꝓnomina finite qualitatis significant certā rē: nō tamē ꝓpter hoc debēt dici ꝓꝑe qualitatis. q: dictio ꝓprie q̄litatis significat certā rē ⁊ vltra hoc significat modū determinate apphensionis essentialiter. ꝓnoīa aūt finite qualitatis ⁊ si significēt certam rē tm̄ hoc eis accn̄taliter ꝯuenit q: tm̄ ratione demonstrationis et relatiōis. Qualitas infinita est ꝓprietas ꝓnoīs attributa ꝓnoī: ea ratiōe qua ꝓcat ꝓcatum suū vel ꝓcata sua incerte ⁊ indeterminate vt ille. ꝓnoīa em̄ extra demonstrationē ⁊ relationē posita actualiter nullā certā rem ꝓcāt. sed ꝑscia. dixit ea ꝑtinere ad oēm suppositū mūdi Uñ de ꝓnoībus infinite q̄litatis est hec regula ḡnalis. Om̄e ꝓnomē siue primitiuū siue deriuatiuū extra actualē demōstrationē ⁊ relationē positū

est q̄litatis infinite: exem̄ de ꝑmitiuo vt ille: exem̄ de deriuatiuo vt meꝰ. Et hoc tetigit donatus in textu cum dixit (que sunt infinita que nō recipiunt ꝑsonas). i. que non ꝓcant certam ⁊ determinatā rem ⁊ hoc est extra demonstrationē et relationē actualiter.

Notandū tercio: ꝙ donatus volēs exēplificare

de q̄litate infinita exēplificat ꝑ noīa. dr̄ em̄ ꝙ qs q̄lis talis sūt q̄litatis infinite. ꝯstat aūt ꝙ qs q talis q̄lis sunt nōia ⁊ nō ꝓnoīa: vt postea dicet. Quare aūt hec dona. fecit ꝙ ipē exēplificat de q̄litate infinita ꝑ noīa. dicunt aliq ꝙ hoc fecisset ꝓpter reuerentiā ⁊ cōplacentiā sui magistri. Didimi q posuit ꝙ qs q talis q̄lis eēnt ꝓnoīa. sed ista ratio est modica. dr̄ em̄. j. ethic. Duobꝰ existentibus amicis scm̄ est ꝑhonorare viratem. Alij aūt dicūt ꝙ solū posuisset ea ꝓ exēplis quoꝝ nō sꝑ reqrit viritas. dr̄ em̄. j. poꝝ. Exēpla ponimꝰ non ꝙ ita sint sed vt addiscēres addiscāt Alij dicūt ꝙ dona. nō voluit ꝙ qs ⁊ q eēnt ꝓnoīa. sed solū declarat intētionē suā ꝑ ista noīa: voluit em̄ ostēdere ꝙ ꝓnoīa extra demōstrationē ⁊ relationē posita ꝓcant incerte ⁊ indeteriate. mō ꝯstat ꝙ iste dictiones qs ⁊ q que qḋ talis q̄lis incerte etiā ꝓcant ⁊ ꝯfuse: ⁊ ḡ ꝓpt ꝯuenientiā quā hn̄t cū ꝓnoībꝰ exēplificat ꝑ ea Ueritatē tñ dōo planū est ꝙ intētio donati fuit ꝙ qs q talꝭ qualis eēnt ꝓnoīa: ⁊ tpe donati sic tenebant hoc manifeste etiā dr̄ isidorꝰ in lib. ethimologiaꝝ. ca. de ꝓnoīe. ⁊ enūerat etiā qs q talis qualis inter ꝓnoīa. multa em̄ tꝑibꝰ ꝑscia. tenebantur que nūc ꝯrio ordine dicunt. ars em̄ ⁊ ingeniū ꝯtinue crescit. ⁊ ꝑmo elēchoꝝ dicit. scientie crescunt ꝑ additamēta. Patet igitur quare donatus posuit quis qui talis qualis pro exemplis.

Notandū quarto ⁊ vltimo: ꝙ ꝑscianus

ꝑmo minoris dixit ꝓnoīa extra demonstrationē ⁊ relationē esse cassa ⁊ vana: qḋ dictū nō qdē simpliciť est intelligendū Duplr̄ ḡ aliqd cassū ⁊ vanū scd̄m autorē modoꝝ ꝓcandi dr̄. Primo simplr̄: qḋ. s. nullius est vtilitatꝭ nec attingit suū finē: ⁊ sic cultellꝰ q scindere nō pōt vt plūbeꝰ vanꝰ et inutilis dr̄. sic silr̄ oculꝰ q videre nō pōt dr̄ inutilis. Uñ dr̄. iiij. metheuroꝝ. Om̄e ens h̄z ꝓpriā opationē in quātū pōt dr̄ tale si nō pōt non dr̄ tale. ⁊ sic ꝓnomē nō dr̄ cassum ⁊ vanū. ꝓnomē em̄ est pars orōnis in grāmatica sine qua mentis ꝯceptꝰ ꝯplete exꝑmi non potest. Et vt dictū est in ꝑcedenti q̄stione: pronoīa sex de causis sunt inuenta: Secūdo aliqd dr̄ casum ⁊ vanū in respectu: sed nō simpliciter: qḋ em̄ non vtile respectu vniꝰ est vtile ⁊ necessariū respectu alterius ⁊ sic pronoīa dicunt cassa ⁊ vana pro tāto: q: ꝓnomē q̄ꝫtū est de se nihil certi significat ⁊ determinati eo ꝙ ad om̄e suppositū mundi ꝑtinet vt dixit ꝑscianus. Uoluit ergo priscia. dicere ꝙ pronoīa extra demōstrationē sunt cassa ⁊ vana. i. nullā certam rē designāt. sed qualibet possunt significare. quia pronomen positum in demonstratiōe ⁊ relatione semꝑ significat suppositū il

lius rei quā talis dictio significat circa quam ponitur.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est ꝯclusio respōsalis Tantū sex sunt accn̄tia ꝓnois specifice ⁊ formaliter distincta ad seinuicem irreducibilia apud grāmaticos cōiter vsitata omi ꝓnomi ni ꝯuenientia inquantū est pars orationis scd̄m diuisionē mediatā ⁊ cōi ter ꝯsuetam fieri. Similit̄ qualitas ꝓnois est duplex: quedā est finita ⁊ quedam infinita. Ueritas huius ꝯclusionis pro ambabus ꝑtibus patet ex notabilibus ⁊ manifestabit̄ latius in argumentis.

Ar̄ Primo. Plura sunt accn̄tia ꝓnois q̄ȝ sex. Probat̄. quia discretio significatiua etiā sunt accn̄tia ꝓnois. Probat̄ per ꝓnomīa fit dis cretio: fit similiter ꝑ pronoīa significatiua. Dico ꝙ cōclusio intelligit̄ ꝙ tantū sex sunt accn̄tia ꝓnomis apud grāmaticos cōiter vsitata. mō dis cretio significantia non sunt accn̄tia ꝓnois cōiter vsitata: quid autē sit discretio: quid significantia dictū est superius.

Ar̄ Scd̄o. Plura sunt accn̄tia ꝓnois q̄ȝ sex. Probat̄: q: demōstratio et relatio etiā sunt accn̄tia ꝓnois. ergo Probat̄ añs. q: aliqū pro noīa capiūtur demōstratiue aliqū relatiue. Dico verꝫ argumentū ꝯclu dit ꝙ demōstratio ⁊ relatio sūt accn̄tia ꝓnois sed reducūt̄ ad q̄litatē.

Ar̄ Tercio. Plura sunt accn̄tia ꝓnois q̄ȝ sex. Probat̄ quia esse posses siuū: esse ex vtraqȝ parte singulare: eē ex vtraqȝ parte plurale etiā sunt accidētia ꝓnoim: vt postea dicet̄: Dico ꝙ ꝯclusio intelligit̄ ꝙ tan tum sex sunt accn̄tia ꝓnois omni ꝓnomini ꝯueniētia: modo esse posses siuū: esse ex vtraqȝ parte singulare: esse ex vtraqȝ parte plurale: nō con ueniūt cuilibet ꝓnomini: sed aliqbus tm̄ vt patebit.

Ar̄ Quarto. Plura sunt accidētia ꝓnois q̄ȝ sex. Probat̄ quia declina tio: species: forma casualis motio cōꝑatio. Dico ꝙ declinatio. cōprehē ditur sub casu. species sub figura. forma casualis sub casu. sed motio sub genere. De cōꝑatiōe aūt dicendū ꝙ illa non ꝯuenit ꝓnomini. Primo ideo quia ꝓnomē ponit̄ loco ꝓprij nominis: sed nomē ꝓpriū non ꝯꝑa tur: ergo nec ꝓnomē. Scd̄o quia ꝓnoīa sunt adiectiua vocis tm̄ quib⁹ non ꝯuenit cōꝑatio. Tercio quia ꝑcatum ꝓnois non potest intendi ⁊ remitti: quia sequit̄ substantiā meram q̄ non suscipit magis et min⁹: q: magis ⁊ minus solū sunt in q̄litatibus: vt dicit̄ in p̄dicamentis. Et licet apud comites aliquādo ꝓnoīa cōꝑantur de isto tn̄ nō est curandum q: poete comici non vtūtur regulis grāma. sed loquūtur ꝓꝑa autoritate.

Ar̄ Quinto. Persona nō est accidēs ꝓnois. ergo. Probatur. q: pso na nō enumerat̄ int̄ accidētia nois. ergo nec ꝓnois Tenet ꝯña q: nō est ratio diuersitatis. Añs autem est notū Dico ꝙ ratio diuersitatis est ista. quia ꝑsona ꝯuenit ꝓnomini scd̄m oēs suas differentias. quia inueniūtur pronoīa p̄me ꝑsone vt ego: scd̄e vt tu: tercie vt ille. sed pso na non ꝯuenit nomini scd̄m omnes suas differentias. quia nullū est ꝓ nomen prime persone.

Ar̄ Sexto. Nulla qualitas est infinita. Probatur. nullum infinitū est ergo nulla est qualitas infinita. Tenet consequentia a superiori negato ad inferius. Antecedens est Aristoteles. iij. phisicoꝝ. Dico ve rum argumentū ꝯcludit ꝙ nullū infinitum est capiendo infinitū phisice sed infinitū grāmaticale bene est iuxta demonstrationē supius dictam:

Ar̄ Septimo. Nullum pronomē est qualitatis finite. igit̄. Probat̄ semꝑ pronomē est qualitatis indiffinite. Tenet cōsequentia quia qualitas indifinita significat incerte. Antecedens probatur. illud quod est de essentia rei nunq̄ȝ aufertur a re: sed significare per modum inde terminate apprehensionis ⁊ incerte est essentiale pronomini. ergo pro nomen nunq̄ȝ est qualitatis finite. Maior est Aristotelis. vij. methaphi ce. Minor patet ex questione precedenti. Dico verū argumentū conclu cludit ꝙ pronomē semper significet per modum indeterminate appre hensiōis essentialiter in demōstratione tn̄, ⁊ relatiōe significat determi nate ⁊ accidētaliter ratione cuius dicit̄ qualitatis finite.

Ar̄ Ultimo. Exempla donati sunt inualida ⁊ impertinentia. Proba tur. quia exemplificat per nomina de pronomibus. igitur exem pla sunt inualida. Tenet ꝯsequentia. quia exempla debēt cōformari sciē tie cuius sunt exempla. Dico ꝙ causa istius quare donatus quis et qui posuit pro exemplis dicta est in tercio notabili.

Genera ꝓnominū quot sunt: Eadē fere q̄ ⁊ nomi num Masculinū vt q̊s. Feim vt que. Neutꝝ vt qd̄ Cōmune vt qualis talis. Triū generꝝ qd̄ oīe dici tur vt ego tu sui. Numeri ꝓnominū quot sunt: Duo Qui: Singularis: vt hic. Pluralis: vt hi. Figure ꝓnominū quot sunt: Due. Que: Simplex vt q̊s: Cōposita: vt q̊squis. Persone ꝓnoīm quot sunt: Tres. Que: Prima: vt ego. Scd̄a: vt tu. Tercia: vt ille. Casus item ꝓnominū quot sunt: Sex. quē admodū ⁊ nominū. Per hos em̄ casus omniū ge nerū. noīa: ꝓnoīa: ꝑticipia: inflectunt̄ hoc modo.

Utrū littera donati de gñe: nūero: ꝑsona: ⁊ casu. ꝓnoīm sit bene assignata. Pro intellectione questiōis mote. Notandū ꝓmo ꝙ donatus in littera volēs determinare de genere ꝓnoīm dicit qȯ eadem fere sunt genera ꝓnoīm sicut ⁊ nominū. Pro quo intelligēdo. genus in ꝓnomie diffinit dupliciter. Uno mō a ꝓori penes significationē: sic est ꝓprietas ꝓnoīs attributa ꝓnomini ea ratiōe qua ipsum significat significatū suū sub ꝓprietate actiua vel passiua vel neutraliter se habente ad vtrūqꝫ. Cuius diffinitiōis declaratio patet ex his que dicta sunt in noīe de genere. Sed a posteriori diffinit sic. est ꝓprietas ꝓnoīs attributa ꝓnoī ea rōne q̄ ip̄m est ordinabile ad nomē tanqꝫ terminatio ad suū determinabile: ea ratione q̄ ipsum est alicuius generis: vt cū dico ego iohāes vidi celum apertū: genus huius ꝓnoīs ego cognoscit ex genere huius nominis iohānes: ego eñ scd̄m se est generis omnis. sed cū dico ego iohānes: ego est generis masculini. Sequit correllarie ꝓmo ꝙ genus ꝓnominis cognoscit quādoqꝫ ex genere noīs vt cum dico: ego ioānes vidi. similr̄ genus nominis quādoqꝫ cognoscitur ex genere ꝓnominis vt dicendo iste homo: homo scd̄m se est generis cōis. sed cum dico iste homo est generis masculini tm̄ rōne huius ꝓnoīs iste. ⁊ nō est incōueniēs hoc in his partibus que habēt ꝯuenientiā magnā inter se. Ex his diffinitionibꝰ faciliter potest elici diffinitio gñis masculini feminini et neutrius. Unde genus masculinū est ꝓprietas ꝓnominis attributa ꝓnomini ea ratiōe qua ipsum est ordinabile ad nomen masculini generis: tanqꝫ determinatio ad suum determinabile vt ille ioānes sedet. sic etiā dicat de genere feminino ⁊ neut. Sequit correllarie scd̄o ꝙ genus in ꝓnoīe cognoscit dupliciter. vno modo a ꝓori scd̄o a posteriori. A priori penes significationē. A posteriori ⁊ sic dupliciter. Uno modo rōne terminatiōis: et sic illa ꝓnoīa quo terminant in er vel in us sunt generis mas. vt noster vester meus tuus. Illa que in a vt mea tua sunt generis femi. Illa que in um generis neutrius vt meū tuū. Illa q̄ in as generꝫ cōis: vt nostras vestras. Sequit correllarie tercio ꝙ genus in ꝓnoīe cōuenit cū genere noīs: ⁊ etiā differt ab eo Conuenit ꝓmo qꝛ sicut genus in noīe cognoscit a ꝓperatibꝰ discretiuis sexus: sic in ꝓnomie Differt aūt dupliciter Primo qꝛ genus in noīe cognoscitur ex ꝓpositiōe articuli. sed in ꝓnoīe nō vt dictū est. Scd̄o differt: qꝛ genus in nomie cognoscitur a ꝓprietatibus discretiuis sexus immediate: sed in ꝓnomine mediāte: qꝛ mediāte demonstratiōe ⁊ relatiōe. Sequitur correllarie quarto ꝙ donatus in littera dicit fere. q. d. tot quasi sunt genera in ꝓnoīe sicut in noīe. ⁊ hoc dicit ꝓpter genus dubiū ⁊ epichenū que non inueniūtur in ꝓnomine. Ratio primi quare genus dubium nō est in ꝓnoīe. quia genus dubiū sumit ab incertitudine: ꝓnoīa aūt in demōstratiōe ⁊ relatione sunt determinata ⁊ certa in significando ⁊ ita nō dubia. sunt etiā pauca in nūero: qꝛ solū vndecim. sicut ergo

inter multa ē ꝯclusio et incertitudo sic inter pauca est certitudo. Ratio secūdi quare in ꝓnoībus nō reperitur genus epichenū: qꝛ genus epichenum est qȯ significat vtrūqꝫ sexum sub vno articulo: modo ꝓnoībꝰ nō preponūtur articularia vt declaratū est in nomie. et ergo ꝓnominibus non reperitur genus epichenum.

Notandū scd̄o ꝙ eodē modo sicut diffinitus est nūerus ⁊ figura in noīe: sic similiter hic potest dici in ꝓnomie solū mutando genus: vbi eñ dictum est in noīe. Nūerus est ꝓprietas noīs: hic dicat nūerus est ꝓprietas ꝓnomīs. Et licet ꝓnoībus non cōuenienter ꝓponitur vnus vna vl' vnū: plures vel plura scd̄m se: qꝛ hec est inepta vnus ille: sufficit tamē ꝙ eoꝝ determinabilibus. qꝛ hec est cōgrua ⁊ bona locutio vnus homo. quēadmodū etiā dictum est de sincathegreumatibus ⁊ adiectiuis. Sequit correllarie ꝙ licet ꝓnoīa ꝓmitiua sunt termini singulares. non tamē oportet ꝙ ergo carere debēt plurali nūero. Ratio qꝛ terminus singularis potest significare plura collectim licet nō diuisim. ⁊ sic ꝓnoīa ꝓmitiua in plurali nūero significāt plura ꝯiunctim vt isti hoīes currūt. Sequit correllarie scd̄o ꝙ nūerus non eodē modo ꝯuenit nomini ⁊ ꝓnomini. qꝛ aliqua nomīa sunt que carēt aliquo nūero. nullum vero ꝓnomē caret aliquo numero qꝛ omnia ꝓnomina sunt adiectiua vocis. adiectiua aūt nō debēt deficere in accidentibus respectiuis quale est nūerus ergo ⁊c. Sic similr̄ dicēdū est de figura: hꝫ ergo figura ꝓnoīs eodem mō diffiniri sicut figura noīs nisi variando genus. Sciendū tamē ꝙ figura composita in noīe capit plus ꝓprie qꝫ in ꝓnoīe. ad nomē enim cōposite figure requirit ꝙ ambe ptes debēt esse significatiue. sed in ꝓnoīe sufficit ꝙ vna pars sit significatiua vt hiccine heccine hoccine sūt cōposite figure tamē vna pars. s. cine nihil significat quia est sillabica adiectio q̄ nihil significat Tamē etiā aliqñ pronomē cōposite figure cōponit ex duabus ptibus ꝑcatiuis: vt idem cōponit ab is ⁊ demū et ambe ptes ille sūt ꝑcatiue. Sequit correllarie ꝙ pronomē componit q̄ttuor modis. Primo cōponit cū ꝓnoīe vt ego ipse. Scd̄o cū noīe vt huiusmōi. Tercio cū aduerbio vt eccū ellum. eccū eñ componit a pronoīe illū et aduerbio ecce ⁊ valet eccū quasi vide illum. similiter idē componit a ꝓnoīe is et aduerbio demū deponēdo s et um et manet idem. Quarto ꝓnomē componit cū sillabica adiectiōe vt egomet tuimet suimet vt dicet inferius.

Notandū tercio ꝙ ꝑsona in ꝓnoīe diffinitur cōiter sic. Persona est ꝓꝑetas ꝓnoīs attributa ꝓnomini ea rōne qua significat significatū suū vel significata sua sub modo loquēdi de se vt de se ad aliū vt ad aliū. de alio vt de alio. In qua diffinitione tangit triplex persona. Cū eñ dicit sub modo loquendi de se vt de se tangitur persona ꝓma. Cū vero dicit sub modo loquendi ad aliū tangitur scd̄a

ꝑsona. Cū vero dꝫ sub modo loquēdi de alio tangit̄ tercia ꝑsona. vnde Persona ꝓma diffinitur sic. est proprietas ꝓnominis attributa ꝓnomini ea ratione qua significat significatū suū vel significata sua sub modo loquendi de se vt de se. vt ego cū suis obliqs. Scđa ꝑsona est ꝓprietas pronominis attributa ꝓnomini ea ratione qua ipm significat significatū suū vel significata sua sub modo loquēdi ad aliū vt ad aliū vt tu cū suis obliquis. Tercia ꝑsona est ꝓprietas ꝓnominis attributa ꝓnomini ea ratione qua ipm ꝓnomē significat significatū suū vel significata sua sub modo loquēdi de alio vt de alio. Et omnia ꝓnomina sunt tercie ꝑsone excepto ego cū suis obliquis qđ est ꝓme ꝑsone. ⁊ tu cū suis obliqs quod est scđe ꝑsone. vñ. Est ego ꝓme tu vero scđe. Cetera non sperne persone dicere terne. Et ratio quare vnū est tm̄ ꝓnomen ꝓme ꝑsone et vnū scđe ⁊ multa tertie ꝑsone. qꝛ ꝓma et scđa ꝑsone sunt certe ⁊ determinate in significādo. et ergo sufficit vnū ꝓnomē cum suis obliqs ꝓ ꝓma ꝑsona. similiter vnū sufficit ꝓ ꝑsona scđa cum suis obliqs. sed tercia ꝑsona ſcat incerte ⁊ ꝯfuse multū. qꝛ aliqñ rē ꝑsentem aliquādo rem absentē nunc ad intellectū nūc ad sensum. ⁊ ergo ꝓpter illā diuersitatem exprimendā necessario requirūtur plura ꝓnoia tercie ꝑsone.

Notandū quarto ⁊ vltio ꝙ casus in pronoie eodem mō haber diffiniri sicut casus in noie nisi variando genus sicut em̄ noia significant recte vel oblique sic ⁊ pronoia. Pro itellectiōe ergo istius qbus dictiōibus ꝯuenit habere vtm̄ et qbus non. Sciendū ꝙ tres ꝯditiones reqrunt̄ ad hoc ꝙ aliqua dictio hebeat vtm̄. Prima ꝙ dictio que debꝫ habere vtm̄ debet significare ꝑsentialiter: et ꝓpter hanc causam ꝓnoia tercie ꝑsone carēt vtō. qꝛ ſcant absentē vt ille. Secunda ꝯditio ꝙ dictio que debet habere vtm̄ debꝫ ſcare certe. et ergo dictiōes indiffinite vt quis quicūqꝫ carent vtō. quia significāt incerte: Tercia conditio ꝙ dictio que debet habere vtm̄ debet significare rem ad quam sermo dirigit̄: ⁊ ergo hoc ꝓnomē ego caret vocatiuo: qꝛ significat sub modo loquēdi de se vt de se. vt dictū est. Et he ꝯditiones tres tangūtur in his metris. Dant quintū casum presens directio certum. Expers si qua triū sit dictio nō habet illum. Sequit̄ correllarie ꝓmo ex dictis ꝙ dictiones quesitie ⁊ interrogatiue vt qs carēt vtō. patet quia vtūs ſcat certe: iste aūt dictiōes significāt incerte. Sequit̄ correllarie scđo ꝙ dictiōes distributiue carēt vtō. Patet: qꝛ iste dictiones ſcant incerte: ex quo distribuūt: vbi em̄ est distributio ibi est multiplicatio termini cōis per signū vniuersale facta. vbi aūt est multiplicatio et multitudo ibi est incertitudo. Sequit̄ correllarie tercio: ꝙ dictiōes relatiue vt ille ipse iste carent vtō. Patet qꝛ vocatiuus significat directe: dictiones aūt relatiue faciunt scđam notitiā de re: quod em̄ añs significat ꝓmarie hoc relatiuū significat secūdarie. Sequit̄ correllarie quarto ꝙ dictiones negatiue vt nullus ⁊ similes carent vtō. Patet quia tales sunt distributiue. mō dictiōes distributiue carent vtō. Etiā ideo: qꝛ vtūs significat affirmatiue. Sequit̄ correllarie quinto ꝙ dictiōes īdiffinite carent vtō: vt quicūqꝫ qualiscūqꝫ. Patet vtūs ſcat certe: iste autē dictiones significāt incerte. Sequit̄ correllarie vltimo ꝙ tm̄ quattuor sunt ꝓnoia que hñt vtm̄. vñ alexan. Quattuor exceptis ꝓnomia nulla vocabis. Tu meus ⁊ noster nostras hec sola vocamus.

Istis sic positis ē ꝯclusio respōsalis. Littera donati de genere: nūero: figura: ꝑsona: et casu: ꝓnoim est sufficienter assignata. Patet cōclusio ex his que dicta sunt.

Ar Primo. Nō sunt eadem genera noim et ꝓnoim. igit̄ littera falsa. Probat̄ añs. qꝛ si essent eadē gña noim et ꝓnoim sequeret̄ ꝙ accidēs migraret de subiecto in subiectū quod est falsuꝫ ⁊ cōtra aristo. vij metha. Probat̄ sequela. quia si essent eadē gña noim ⁊ ꝓnoim tūc gña noim essent genera ꝓnoim. ⁊ sic accidēs migraret ⁊ eēt in diuersis subiectis. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ eadem sunt gña in noie ⁊ ꝓnomine quo ad speciē: sed quo ad numeꝝ non: ⁊ sic accidēs migrat de subiecto in subiectū scđm speciē sed nō scđm numerū.

Ar Secundo. Nō sunt eadem genera ꝓnominū sicut nominū: ergo Probat̄. quia in noie repitur genus dubiū et epichenū q̄ non reperiūtur in ꝓnomine: cuius causa dicta est in notabili ꝓmo. Dico verū argumentū cōcluderet si donatus in textu diceret omnimodā similitudinem sed dicit aliqualem tantum.

Ar Tercio. Aliqđ est ꝓnomē epicheni generis. ergo Probatur: hec est cōgrua: passer volat ⁊ ille mouet̄. in qua oratione hoc ꝓnomē ille est epicheni generis. Probat̄ antecedēs et relatiuū debēt cōuenire in genere. sed añs scꝫ passer est epicheni generis. ergo etiā relatiuū ille est epicheni generis. Tenet ꝯña. Maior est floriste qui dicit Uult genus et numeꝝ ꝑcedens siue relatum. Minor est nota. sic eodē modo ꝓbaretur ꝙ in ꝓnoie esset genus dubiū dicendo iste dies in qua oratiōe dies est generis dubij: sic similiter hoc ꝓnomē iste: ex quo demonstratiuū et suū demōstrabile debent cōuenire in genere sicut adiectiuū ⁊ substantiuū. Dicunt aliqui ꝙ non oportet añs ⁊ relatiuū. similiter demonstratiuū ⁊ suū demōstrabile ꝯuenire in generibus minus ꝓncipalibꝰ sed sufficit ꝙ cōueniant in generibus ꝓncipalibus: modo genus dubiū et epichenū sunt genera minus ꝓncipalis. sed hec solutio nō valet: quia alias ista esset cōgrua alba passer. similiter ista: passer volat ⁊ illa est alba: qđ est falsum melius ergo dicit̄ ꝙ nō oportet ꝙ añs ⁊ relatiuū semꝑ ꝯueniant in genere. similiter demōstratiuū et suū demōstrabile: sed sufficit ꝙ genus vniꝰ includit̄ in genere alteriꝰ: ⁊ sic est hic: qꝛ genus huius relatiui ille includit̄ in genere epicheno: ex quo epichenum est mixtum ex masculino ⁊ feminino. sic similiter hic iste dies: genus huius ꝓnominis iste includitur in genere huius substantiui dies.

Ar Quarto. Genus nō est accidēs ꝓnomīs ergo. Probatur. gen⁹ su mit a ꝓꝑetate actiua vel passiua. sed genus ꝓnoīs nō sumitur a ꝓprietate actiua vel passiua. igit Maior est autoris modoꝝ significādi Minor. q2 ꝓnomē significat substantiā sine qualitate. igit sine ꝓprieta te actiua vel passiua. Tenet ꝯn̄a a supiori negato ad inferius. oīs em̄ ꝓprietas actiua ꝛ passiua est q̄litas: ex quo est naturalis potētia vel im potentia. Antecedēs aūt ꝙ ꝓnomē significat sine qualitate dictum est ante. Dico verū argumentū cōcluderet si per qualitatē cum dr ꝓnomē significat sine qualitate intelligerent ꝓprietates accītales ꝓnominis sed per qualitatē intelligitur modus indeterminate app̄hensiōis. et sic non arguitur a superiori ad inferius.

Ar Quinto. Plures sunt numeri in ꝓnomine q̄ȝ duo. igitur Probat quia in ꝓnoīe reperitur nūerus vterqȝ. Probatur quia hoc ꝓno men sui est vtriusqȝ numeri: vt patebit inferius. Dico ꝙ donatus non vult dicere ꝙ vterqȝ nūerus esset specialis numerus. sed vult dicere ꝙ hoc ꝓnomē sui est vtriusqȝ numeri. i. quando singularis nūeri: quādoqȝ pluralis vt patebit inferius. ꝛ sic argumentū non cōcludit.

Ar Sexto. Pronomīa nō habēt pluralē numeꝝ. ergo. Probatur. quia pronoīa ponūtur loco ꝓprioꝝ nominū. sed nomina ꝓpria carent plurali numero. ergo etiā pronoīa que ponūtur loco ipsorū. Maior est nota. similiter minor. Dico veꝝ argumentū ꝯcluderet si ꝓnoīa essent in uenta ideo vt tantū ponerent loco ꝓpriorū nominū. sed etiā ponūtur loco nominū appellatiuoꝝ. et etiā non est simile: q2 ꝓnomina significāt plura coniunctim. nomina aūt propria nō. Uel potest dici ꝙ ꝓnomē po nitur loco ꝓprie noīs sed indeterminate ꝛ indistincte loco vniuscuius qȝ ꝛ non loco huius vel illius determinate: et ideo vt sic potest habere pluralem numeꝝ quia potest poni loco multoꝝ.

Ar Septimo. Aliquod est ꝓnomen qd̄ nullius est nūeri. Probat. de istis noster ꝛ vester. nō singularis. Probat auto. dona. q dicit ꝙ sunt ex vtraqȝ p̲te pluralia. vt postea dicet: ergo sunt pluralis nūeri. Dico ꝙ donatus nō vult ꝙ vester ꝛ noster essent ex vtraqȝ p̲te pluralia q̊ ad essentiā et significationē nūeri: sed quo ad resolutionē vel q2 in vtroqȝ nūero deriuant a p̄mitiuo pluralis nūeri: vt postea dicetur.

Ar Octauo. Aliqd̄ est ꝓnomē ꝙ nulli⁹ est figure. Probat de istis ꝓ noīb⁹ ecce ellū. Probat ꝙ nō cōposite. p̲tes noīs cōposite figure dn̄t esse significatiue: sed istaꝝ dictionū eccū ellū p̲tes sunt ꝯsignificatiue. ergo Maior est vna cōditio reqsita ad dictionē cōposite figure. Minor ē no ta. Dico veꝝ argm̄. cōcludit ꝙ p̲tes istarum ꝓnominū eccum ellū scd̄m se nō sunt ꝯsignificatiue sufficit tamē ꝙ scd̄m eoꝝ integra.

Ar Nono. Aliqd̄ est pronomē quod nullius est p̲sone. Probatur de isto ꝓnomine egoipse. Non p̄me. quia finis est tercie p̄sone. ergo totū est tercie p̲sone. Tenet ꝯsequentia. omnia sunt denominād a a fine vt dicit scd̄o de anima. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ oīa sunt de-

nominād a a fine in rebus naturalibus sed non artificialib⁹. et etiam vt in plurimū veꝝ est ꝙ oīa denoīant a fine. q etiā aliqn̄ res deus noiat a p̄n cipialiori p̲te: modo in ista dictione egoipse: ly ego est pars p̄ncipalior. q2 reddit suppositū verbo et ꝯuenit cū eo: cum dico egoipse curro.

Ar Decimo. Aliqd̄ est ꝓnomen qd̄ nullius est p̲sone. Probat. de isto pronomie egomet. Non prime quia solum est vnum ꝓnomen prime persone vt dictum est ante. Dico ꝙ tantū vnum est pronomen prime persone simplex sed composita possūnt esse plura. modo egomet est composite figure.

Ar Undecimo. Uocatiuus nō est casus in ꝓnoīe. ergo nō sunt sex casus ꝓ nominū. Probat añs. quia plura sunt ꝓnomīa que nō habēt vo catiuū casum q̄ȝ que habēt. igitur vocatiuus non est casus pronoīs. Tenet cō sequētia. a maiori debet fieri denominatio: vt dicit. viii. phisic. Probat antecedēs. q2 solum quattuor habēt vocatiuum ꝛ vndecim carēt. Dico verum argumentū ꝯcludit ꝙ a maiori debet fieri denominatio in positiuis ꝫ non in priuatiuis. modo carere vocatiuo est quid priuatim.

Ar Duodecimo. Pronomina debent habere omnes casus. ergo nō deficiunt in vocatiuo. Probat añs. nullū adiectiuū debet deficere in aliquo casu. sed ꝓnoīa sunt adiectiua. ergo. Maior. q2 hec est vna ꝓ prietas adiectiuorū nō deficere in casu. Minor est nota. q2 mouent de genere in genus: modo motio est accidēs quod cōuenit adiectiuis. Di co verum argumentū concludit de adiectiuis vocis ꝛ significati simul: modo pronomina sunt adiectiua vocis tantum.

EGo pronomen finitum: generis omnis: nu meri singularis: figure simplicis: persone prime: casus nominatiui: qd̄ declinabit sic. Ego mei vel mis mihi me a me. Et plr. nos nostrū vel nostri no bis nos a nobis. Persone secunde gn̄is omnis. Tu tui vel tis tibi te o tu vel a te. Et plr. Uos vestrū vel vestri vobis vos o vos a vobis. Persone tercie gn̄is omīs vtriusqȝ numeri. Sui sibi se a se. Et plr. Sui si bi se a se. Generis masculini. Ille illius illi illum ab illo. Et plr. illi illorū illis illos ab illis. Generis fe minini illa illius illi illam ab illa. Et pluraliter ille

illarum illis illas ab illis. Generis neutri illud illius illi illud ab illo Et pluraliter illa illoꝝ illis illa ab illis. Generis masculini. Ipse ipsius ipsi ipsum ab ipso. Et pluraliter ipsi ipsorum ipsis ipsos ab ipsis Generis feminini ipsa ipsius ipsi ipsam ab ipsa. Et pluraliter ipse ipsarum ipsis ipsas ab ipsis. Generi neutri ipsum ipsius ipsi ipsuz ab ipso. Et pluraliter ipsa ipsorum ipsis ipsa ab ipsis. Generis masculini Iste istius isti isto istuz ab isto. Et pluraliter isti istorum istis istos ab istis. Generis feminini. Ista istius isti istam ab ista. Et pluraliter iste istarum istis istas ab istis. Generis neutri istud istiꝰ isti istud ab isto. Et pluraliter ista istorum istis ista ab istis. Itē articulare prepositiuum vel demonstratiuū. Generis masculini. Hic huius huic hunc ab hoc. Et pluraliter hi horum his hos ab his. Generis feminini hec huius huic hanc ab hac. Et pluraliter he harum his has ab his. Generis neutri hoc huius huic hoc ab hoc. Et pluraliter hec horū his hec ab his. Itē subiūctiuum vel relatiuū. Generis masculini. Is eius ei eum ab eo. Et pluraliter ei eorū eis eos ab eis. Generis feminini. Ea eius ei eam ab ea. Et plr̄ ee earum eis eas ab eis. Generis neutri. Id eius ei id ab eo. Et pluraliter ea eorum eis ea ab eis.

¶ Utrum exemplaris declinatio ꝓnominū a donato sit sufficienter assignata. Pro intellectiōe q̄stionis mote Notandū primo: ꝙ declinatiōes in pronoīe sunt tantū q̄tuor ⁊ in noīe q̄nq̄ cuiꝰ ratio diuersitatis est. q: ꝓnomina sunt pauca. quia solū q̄nde cim: sed noīa sunt multa ⁊ quasi infinita: nō ergo oportet ꝙ tot sunt declinationes in ꝓnoīe sicut in noīe. Et ratio quare sunt tm̄ quattuor declinatiōes in ꝓnoīe. quia declinatio in ꝓnomine attendit̄ penes variationē genitiui et d̄ti sed hoc in ꝓnoībus solū fit quattuor mōis vt dicetur inferiꝰ: et ꝑ cōsequens tm̄ quattuor sunt declinatiōes in ꝓnomine. Pro quo notandū: p̄ma declinatio in ꝓnoīe diffinitur sic: est que mittit gtm singularem in i vel in is: vt ego mei vel mis. ⁊ sunt tria. s. ego tu sui cum eoꝝ obliquis. Declinātur aūt pronoīa p̄me declinatiōis irregulariter ꝓpt̄ duas causas. Prima q: per obliquos istoꝝ ꝓnoīm fit discretio ꝑsonaꝝ. necesse ergo fuit ꝙ talia ꝓnoīa haberent aliam vocē specialē a voce n̄ti: alias em̄ per ipsa nō fieret discretio: sed potius cōfusio. Scd̄a quia de quāto aliq̄d est certius in ꝑcando de tanto debet esse incertius in declinādo: vt q̄d accrescit in vno decrescat in alio. sed ꝓnoīa p̄me declinatiōis sunt certissima in significādo. ergo debēt esse incerta et irregularia in declinādo. Alij etiam dicūt ꝙ hoc ꝓnomē ego declinat̄ irregulariter ꝓpt̄ coincidentiā euitādam huius noīs ego egonis q̄d est nomē pastoris: de quo loquit̄ Uirgiliꝰ tercia egloga: Cōstat autem ꝙ grāmaticus debet euitare coincidentiā vocū hec tamen ratio est modica. Et donatus ponēs exemplarez declinationē ꝓnoīm: primo declinat hoc pronomē ego ⁊ dicit in textu. Ego pronomē finitū generꝫ oīs numeri singularis figure simplicis quod declinat̄ sic. Ego mei vel mis mihi me a me Habet aūt hoc ꝓnomē ego duplicē gtm̄. s. mei ⁊ mis ꝓpter exp̄mere duplicem possessionē. s. purā que exprimit̄ per mei: et impurā que exprimit̄ per mis. vꝰ. Si tua res agitur dicasq̄ mei tuiq̄. Mis tis respōdens si tua nō sit. Uñ possessio pura est qñ res possessa pure ⁊ ꝑfecte ꝑtinet ad possessorem. Impura est qñ res possessa nō pure nec ꝑfecte ꝑtinet ad possessorē. Sciendū etiam ꝙ mei reperitur tam in p̄mitiuo q̄ȝ deriuatiuo. sed est differētia q̄druplex inter mei primitiuū ⁊ deriuatiuū. Prima q: mei primitiuū solum ꝑcat vnā personā. s. possessorē: sed mei deriuatiuū ꝑcat duplicē personā: scꝫ possessorem et rem possessam Scd̄a differētia. quia mei primitiuū per se reddit suppositū verbo: sed deriuatiuū nō per se sed cū substātiuo suo: vt mei fratris interest currere Tercia differētia quia in mei deriuatiuo intelligit̄ mei primitiuū sed non ecōuerso. ratio huius quia effectus dat intelligere suā causam: sed mei primitiuū est causa mei deriuatiui. Quarta differētia: q: mei primitiuū potest ꝯuenire cū substātiuo in quolibet gn̄e: ex quo est gn̄is oīs sed mei deriuatiuū solū ꝯuenit cum substātiuo gti casus vel n̄ti pluralis: de singulari vt mei fratris: de n̄rō plurali mei fratres. Postea donatus docet declinare hoc ꝓnomē tu: ⁊ dicit in textu. Persone scd̄e generis oīs Tu tui vel tis tibi te o tu a te. Ratio aūt istius quare hoc ꝓnomen tu habet vtm̄ est ista: q: hoc ꝓnomē tu inuentū est sub ꝓp̄etate secunde ꝑsone: que ꝓp̄eras est vocatiui: ergo hoc ꝓnomē tu habet vtm̄ casum. Postea donatus in littera docet declinare hoc ꝓnomē sui et di

cit. Persone tercie gñis oĩs sine ntō et vtō vtriusq̄ nũeri. Sui sibi se a se. Pro quo notandũ q̄ hoc ꝓnomē sui est reciprocũ. vñ Pronomē reciprocũ est quod aptũ natum est referre subiectũ totale ꝓpositiōis cathegorice. Et ponit̃ in eadē propositiōe cathegorica cũ suo antecedēte denotās actum importatũ per verbuꝫ transire in rem significatā ꝑ antecedēs: vt ego diligo se: q̄ valet tm̄. i. ego diligo me. Pronomen aũt reciprocũ ꝓp̄e loquēdo. solũ ē vnũ scꝫ sui cũ suis ꝯdeclineis. tñ grāmatici etiā dicũt q̄ obliq illoꝝ pronoim ego ꝛ tu etiā cōstruũt̃ reciproce. Rō aũt huius quare sui caret ntō ꝛ vtō est hec. Prima q: hoc ꝓnomen sui ē reciprocũ: modo reciprocatio habet fieri in obliqs: cuius ratio est ista quia reciprocatio est quedā transitio: sed obliqui cōstruũtur transitiue ntũs aũt ꝛ vtũs absoluti sunt. i. intrāsitiue ꝯstruũtur vt dicit p̄scian⁹ p̄mo minoris. Scđa causa ꝓpt̃ euitare coincidentiā vocũ: q: si hoc ꝓnomen sui haberet vtm̄ tunc vel haberet sis vel si: mō sis est verbũ ꝛ si est coniũctio. Tercia causa pronomē eīn grecum qđ ei corrñdet caret vtō. ergo etiā hoc ꝓnomē sui. Tenet ꝯn̄a. quia latinũ originē habet a greco vt ostendit priscianus primo maioris in prohemio.

Notandũ scđo: q̄ scđa declinatio diffinitur

sic est que mittit gtm̄ singularē in ius ꝛ hoc diuisim vel coniũctim ꝛ dtm̄ in i diuisim vt ille illius ipse ipsius: coniũctim hic huius: is eius. Et pronoĩa scđe declinatiōis sunt quinq̄ scꝫ ille ipse iste hic is. Et primo donatus declinare docet ista tria ꝓnoĩa ille ipse iste: ꝛ dt̃ ꝑsone tercie generis masculini ille illius ip̄e ipsius: iste isti⁹: vt ptꝫ in textu. Pro quo intelligēdo. Notandũ aliqua ꝓnoĩa scđe decli. vt tria ista: ille ipse iste habent ius in gtō diuisim: sed ista duo hic huius: is ei⁹ hñt ius coniũctim. Unde habere ius in gtō diuisim est i et us in gtō facere diuisas ꝛ distinctas sillabas vt ille illius. Sed habere ius ꝯiũctim est i et us in gtō nō facere diuersas ꝛ distinctas sillabas vt is eius: hic huius. Rō aũt istius quare ista duo hic ꝛ is hñt ius ꝯiunctim est duplex. Prima ꝓpter euitare malũ sonũ quē grāmatic⁹ dꝫ euitare: q̄ aũt fieret malus sonus si haberēt ius diuisim: q: eēt magnus ꝯcursus vocaliũ: mō magn⁹ hyatus et cōcursus vocaliũ causat malũ sonũ vt ostendit p̄scianus p̄mo maioris. Scđo hoc fit q: est regula p̄sciani p̄mo maioris. q̄ illa littera i posita inter duas vocales tũc ꝑdit vim vocalitatis: ꝛ debꝫ cōsillabicari cũ vocali sequenti vt maior: ꝛ sic etiā est hic: patet ergo q̄ ista duo hic ꝛ is hñt ius ꝯiũctim. sed ista tria ille ipse iste habēt diuisim. Postea donatus docet declinare hoc ꝓnomē hic ꝛ dicit in textu. Item articulare p̄positiuũ vel demōstratiuũ gñis masculini: hic hui⁹ vt patet in textu. Pro quo notandũ ex littera habemus q̄ hoc ꝓnomen hic habet tria officia. Primo est articulare: et hoc duplici de causa. Prima q: hoc ꝓnomē hic cũ suis obliquis supplet vicem vnius ptis que dicit̃ articulus: vt dicit florista. Scđo hoc ꝓnomē hic dr̃ articulare quia artat dictiōes ad certũ genus

numeꝝ et casum. vt hoc nomē homo ꝑ se est generis cōis. sed cum dico hic hō est gñis masculini tm̄. Scđo hoc ꝓnomē hic demonstratiuũ taꝫ ad sensum q̄ꝫ ad intellectũ. ad sensum vt hic currit: ad intellectũ vt hic deus. Tercio est ꝛ dicit̃ p̄positiuũ. q: preponit̃ dictionib⁹ in declinatione. Etiā hoc ꝓnomē hic in datiuo regularit̃ deberet habere hui. q: nomina secunde declinationis in datiuo terminatur in i. sed per figuram q̄ dicit̃ paragoge assumit c in dtō ꝓpt̃ coincidentiā vocũ euitādā hui⁹ interiectiōis hui. quā coincidentiā grāmatic⁹ maxie debꝫ euitare ꝓpt̃ cōfusionē et dubiũ tollendũ. Habet aũt fieri paragoge qñ in fine dictionis littera vel sillaba apponit̃. Et dicit̃ a para qđ est iuxta ꝛ gogos ductio quasi ductio vel appositio littere vel sillabe ĩ fine dictiōis. vñ⁹. Aufert apocopa finē queꝫ dat paragoge. Postea donatus docet declinare hoc ꝓnomē is et dicit in textu. Itē subiũctiuũ vel relatiuũ gñis masculini. Is eius ei. Unde ex littera hoc ꝓnomē is habet duplex officiũ. Primo est subiũctiuũ. q: habet poni in oratiōe q̄ alteri orationi subiũgitur et que aliā ante se requirit. vt sortes currit et is mouet̃. Scđo dicit̃ relatiuũ. q: refert et facit scđam noticiam de antecedēte vt ioānes currit et is mouet̃. Sequit̃ correllario ex dictis p̄mo q· duo sunt ꝓnomia demōstratiua ꝛ relatiua simul scilicet ille ꝛ ip̄e. Et licet alexāder dicat. Ille refert monstrat nō facit hoc aliud. verũ est in cōmuni vsu. Alij tamē dicunt q̄ metrũ alexandri debꝫ ita poni. Ille refert monstrat facit hoc aliud quoq̄ ip̄e q: dicunt q̄ nō est rōnale q̄ alexander omnia metra alia posuisset exametra et solũ vnũ pentametrũ. fecisset eīn contra consuetudinem horum qui scribunt carmina.

Notādum tercio: declinatio diffinit̃ sic.

Est que mittit gtm̄ singularē in i et dtm̄ in o: in masculino ꝛ in neu. gñe vel gtm̄ ꝛ dtm̄ in e in feminino gñe. exem̄ primi vt meus mei meũ mei. exem̄ scđi mea mee. Et sunt talia quinq̄ scꝫ me⁹ tuus su⁹ noster ꝛ vester Et docet primo declinare tria. s. meus tuus suus. ꝛ dicit in textu. Item possessiua finita ad aliqd dicta ex vtraq̄ pte singularia: meus mei meo tuus tui tuo: suus sui suo. Pro quo intelligēdo. Istoꝝ triũ ꝓnoim me⁹ tuus su⁹ ex textu q̄tuor sunt ꝓꝑetates. Prima q̄ sunt possessiua: q: significant duplicē ꝑsona scꝫ possessoris ꝛ rei possesse ꝑsonā possessoris singulariter ꝛ minus p̄ncipaliter ꝛ indirecte ꝛ personā rei possesse cōmuniter p̄ncipaliter ꝛ directe: vt cum dico meus asinus: hoc ꝓnomē meus significat asinum cōmuniter ꝛ p̄ncipaliter: sed me significat minus principaliter ꝛ singulariter. Scđa ꝓprietas est q̄ sunt finita. et hoc intelligitur dupliciter. Primo sunt finita: ꝛ hoc in demonstratione et relatione posita: quia extra demonstrationē ꝛ relationē sunt infinita. Scđo dicũtur finita: q: finite ꝛ singulariter possessorē significāt. Tercia ꝓꝑetas: q̄ sunt ad aliqd dicta. et hoc dupliciter. Primo dicũtur ad aliqd dicta. i. respectiue significant ꝛ relatiue nō sic q̄ essent in p̄dicamento relationis

sed sic quia importãt respectum rei possesse ad possessorem τ econuerso. Scđo dicūtur ad aliqd.i.ad sua substãtiua qbus addūtur ad orationem pfectã ɔstituēdam: vt meus asinus currit. Quarta ppꝛietas ꝗ sūt ex vtraqꝫ parte singularia: non sic ꝗ semp essent singularis numeri: sed dicūtur ex vtraqꝫ parte singularia quo ad resolutionē: qꝛ tam in nūero singulari ꝙ̃ plurali resoluūtur in gtõs ꝑmitiuoꝝ singularis nūeri. exem̄ de singulari vt hoc est meū.i.mei aliqd. exemplū de plurali hec sūt mea id est mei aliqd. Postea donatus docet declinare alia duo pronoīa scđe declinatiōis: scꝫ noster τ vester τ dicit in textu Item possessiua finita ad aliquid dicta ex vtraqꝫ parte pluralia generꝫ masculini. vt noster nostri nostro: vester vestri vestro τc̄. Pro quo intelligēdo ꝗ ista duo ꝓnomia noster τ vester dicūtur pluralia ex vtraqꝫ parte: nõ sic ꝗ semper essent pluralis nūeri: sed dicūtur ex vtraqꝫ parte pluralia quo ad resolutionē quia tam in singl'ari ꝙ̃ in plurali ꝓnomē resoluit̃ in gtõs ꝑmitiuos pluralis nūeri. exemplū vt hoc est nostrū: que resoluit̃ sic: hoc est nostri aliquid. exemplū de plurali: hec sunt nostri.i. hoc est nostri aliquid. in qb⁹ orationibus ly nostri est pluralis numeri.

Notandū quarto τ vltimo: ꝗ quarta declinatio in ꝓnomie diffinit̃ sic: est que mittit gtm̄ singularē in atis τ datiuū in ati. vt nostras nostratis: vestras vestratis. Et talia sunt duo tm̄ et vocātur gentilia apud grecos: quia ꝑ ipsa gentē vñ quis natus ē significamus: vt cum querit̃ cuias est iste.i. de qua gente: respōdetur nostras.i. de nostra gente Similit̃ cum querit̃ cuias est iste respōdetur vestras.i. de vestra gente. Ratio aūt huius quare donatus nõ docet declinare ꝓnomīa quarte declinatiōis. quia talia sunt pauca: modo ꝓpter pauca nõ oportet ponere nouū genus demõstratiōis vt dicit̃ ꝑmo posterioꝝ etiã declinatio nota ē ex declinatiõe nominū tercie declinatiōis terminatoꝝ in as quia ad silitudinē illoꝝ declinant̃: et sic quia eoꝝ declinatio est facilis donatus eam non ponit.

Istis notabilib⁹ sic stãtibus est ɔclusio rñsalis. Exēplaris declinatio ꝓnoīm a donato est sufficiēter assignata. Ueritas huius ɔclusionis patet ex his q̄ dicta sunt in notabilibus.

Ar Primo. Ego nõ est ꝓnomē. ergo exemplaris declinatio pronoīm male ponit̃. Probat̃ añs. dictio materialiter tenta est nomē sed ego in textu tenet̃ materialiter. ergo Maioꝛ est nota. similr̃ minor. vñ grãmatici dicūt. Dictio quecūqꝫ fuerit tibi materialis. Est substãs neutrum indeclinabile nomē. Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝗ ego in littera est nomen ex quo tenet̃ material'r. sed donatus vult ꝗ ego qñ tenet̃ ꝑsonaliter tūc est ꝓnomen gñis oīs vt hic ego lego.

Ar Scđo. Ego non est generis oīs. Probat̃. dictioni oīs generis ꝑponūt̃ tria articularia in declinãdo. sed huic dictiōi: ego nullū ꝑponit̃ articulare ergo. Dico veꝝ argm̄. cōcludit ꝗ dictioni oīs gñis nominali ꝑponūtur tria articularia in declinãdo nõ autem ꝓnominali.

Ar Tertio. Ego nõ est prime persone. ergo littera falsa. Probatur qꝛ reddit suppositū verbo tertie persone. dicitur em̄ in littera: ego est pronomē. Dico verū argumentū concludit ꝗ ego est ꝑme ꝑsone qñ tenetur personaliter. vt ego lego: modo in littera tenetur materialit̃ et sic bene est tercie persone.

Ar Quarto. Sui nõ est vtriusqꝫ numeri. igitur Probat̃. illud qđ est vtriusqꝫ numeri est singularis τ etiã pluralis nūeri: sed nulla dictio potest esse singularis et pluralis numeri. igitur. Maioꝛ est nota. Minoꝛ probatur. quia opposita nõ possunt ɔuenire vni. sed singularis nūerus et pluralis sunt opposita. ergo Maioꝛ est aristo. in postꝑñtis. Minoꝛ ē nota: quia nūerus singularis et pluralis sunt species distincte que opponūtur formaliter. Dico verum argumētū cōcluderet si donatus vellet dicere ꝗ hoc ꝓnomē sui in vna oratiõe esset singl'aris τ pluralis numeri. sed hoc non vult dicere: sed vult ꝗ hoc pronomē sui aliqñ in vna oratione est singularis numeri et in alia pluralis.

Ar Quinto. Sui non caret ntõ τ vtõ. Probat̃. quia sequit̃ bene hoc pronomē sui caret ntõ. ergo etiã caret obliquis. Tenet ɔñа. qꝛ deficiēte causa deficit et effectus. mõ ntūs est causa obliquoꝝ vt dictum ē de casu in noīe. Dico verū argumentū cōcluderet si ntūs esset causa totalis ipsoꝝ obliquoꝝ et cōpleta: sed volūtas grãmaticoꝝ: significatio et primaria impositio: est causa sufficiēs ipsorum obliquoꝝ: vnde ratione significationis repugnat huic ꝓnomini sui ꝗ habet ntm̄ et vtm̄ ex quo est reciprocū vt declaratū est in primo notabili.

Ar Sexto. Hoc ꝓnomē meus nõ debꝫ habere vtm̄. Probat̃ quicqd est in effectu verius est in causa. sed hoc ꝓnomē mei qđ est causa huius pronominis meus caret vtõ. ergo etiam meus. Maioꝛ est principium methaphisice Minoꝛ est nota Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝗ hoc ꝓnomē meus nõ habet vtm̄ ratione significatiōis quã habet a mei scilicet inquantū significat possessionē: sed habet vocatiuū ratione rei possesse. Sequit̃ correllarie ꝗ meus τ noster habēt vocatiuū: quia significant rem ad quã sermo dirigitur: vt fili mi.

Ar Septimo. Meus nõ habet mi in vocatiuo. Probat̃. qꝛ debet habere me. Probat̃ qꝛ tercia declinatio ꝓnoīs est silis scđe declinatiōi nominis sed noīa scđe declinatiōis in us terminata habent e in vtõ g̃ etiã meus dꝫ habere me in vtõ et nõ mi. Dico veꝝ argm̄. ɔcludit ꝗ hoc ꝓnomen meus regularit̃ deberet habere me: sed habet mi irregulariter.

Ar Octauo. Meus non debet habere mi in vocatiuo. Probat̃: quia habet meus vt in exemplo: popule me⁹ quid feci tibi. si enim ibi meus esset nti casus oratio esset incōgrua: Dico veꝝ argumētū ɔcludit ꝗ in ista oratione: popule meus: meus ponitur pro mi per figuraꝫ que dicitur antithesis. vñ⁹. Sepius meus ꝓ mi scripturis ponere vidi Uel

etiam dico q̄ meus in p̄dicta oratione nō est adiectiuū huius substātiui popule: vt patet ex resolutiōe. hec em̄ popule meus quid feci tibi resoluitur sic: o popule qui es meus populus quid fecit tibi.

Item finita. Generis masculini. Quis vel qui cuius cui quē a quo vel a qui. Et pluraliter qui quoꝝ quis vel quibus quos a quis vel a quibus. Generis feminini. Que vel qua cuius cui quā a qua vel a qui. Et pluraliter. que quaꝝ quis vel quib⁹ quas a quis vel a quibus. Generis neutri. Quod vel quid cuius cui quod vel quid a quo vel a qui. Et pluraliter. que vel qua quoꝝ quis vel quib⁹ que vel qua a quis vel a quibus. Item possessiua finita ad aliquid dicta ex vtraq̄ parte singularia. Generis masculini. Meus mei meo meū o mi a meo. Et pluraliter. mei meorū meis meos o mi a meis. Gn̄is feminini. Mea mee mee meam o mea a mea. Et pluraliter. mee mearū meis meas o mee a meis. Generis neutri. Meū mei meo meum o meū a meo. Et pluraliter. mea meorū meis mea o mea a meis Generis masculini. Tuus tui tuo tuū a tuo Et pluraliter tui tuoꝝ tuis tuos a tuis Generis feminini tua tue tue tuā a tua. Et pluraliter tue tuarū tuis tuas a tuis. Generis neutri tuū tui tuo tuū a tuo. Et pluraliter tua tuorū tuis tua a tuis. Generis masculini. Suus sui suo suū a suo. Et pluraliter sui suoꝝ suis suos a suis. Generis feminini. Sua sue sue suā a sua. Et pluraliter sue suaꝝ suis suas a suis Generis neutri Suum sui suo suū a suo. Et pluralit̄ sua suorū suis sua a suis. Item possessiua finita ad

aliquid dicta ex vtraq̄ parte pluralia. Generis masculini. Noster nostri nostro nostrū o noster a nostro. Et pl'r nostri nostroꝝ nostris nostros o nostri a nostri Generis feminini. Nostra nostre nostre nostrā o nostra a nostra. Et pl'r nostre nostrarū nostris nostras o nostre a nostris. Generis neutri. Nostrū nostri nostro nostrū o nostrū a nostro. Et pluraliter nostra nostroꝝ nostris nostra o nostra a nostri. Generis masculini. Vester vestri vestro vestrū a vestro. Et pluraliter vestri vestroꝝ vestris vestros a vestris. Generis feminini Vestra vestre vestre vestram a vr̄a. Et pluraliter. Vestre vestrarum vr̄is vr̄as a vr̄is. Generis neutri. Vestrum vr̄i vr̄o vestrum a vr̄o. Et pluraliter vestra vr̄oꝝ vr̄is vr̄a a vr̄is. Da hoꝝ composita: vt egomet: tuimet: suimet: sibimet: illic: istic: illiccine: isticcine: hiccine: heccine: hoccine: ab hoccine. Idem in masculino genere productam: in neutro vero correptam: vt quisquis: quisnam: quispiā aliquis: et cetera.

¶ Vtrū quis ⁊ qui sint ꝓnoīa. Et vtrū littera donati (Da hoꝝ cōposita) sit bene assignata. Pro intellectione q̄stiōis more. Notādū est p̄mo: q̄ hec q̄stio duo querit. Primo q̄rit vtrū q̄s ⁊ qui sint ꝓnoīa vel nomina. Scd̄o querit vtrum ista littera donati Da hoꝝ cōposita: sit sufficienter assignata. Pro parte prima intelligēda vtrū quis ⁊ q̄ sint nomina vel ꝓnoīa. Sciendū q̄ apud grāmaticos diuerse ⁊ ꝯtrarie sunt opiniōes de istis dictiōibus quis ⁊ qui. Aliqui em̄ dicūt q̄ quis ⁊ qui essent vnū nomē: sic q̄ quis haberet duplicē ītm̄ ꝓpter diuersa officia sua. vnde quis cū tenet̄ interrogatiue dicūt quis in ntō: sed cū tenet̄ relatiue haber qui. sed hoc est falsum. q̄s em̄ ⁊ q̄ sunt diuerse dictiōes. Alij aūt dicūt q̄ q̄s ⁊ qui sunt distincta ꝓnoīa ⁊ ꝓbant

hoc autoritate donati.q posuit ea inter ꝓnomina:qꝺ nō fecit alia ratio ne nisi quia sunt ꝓnomina:hoc iteꝝ non est verū vt dicet inferius. Alij aūt dicūt ꝙ quis semꝑ sit nomē.sed qui relatiue captū est ꝓnomē:vt iohānes currit q mouet. ⁊ ꝓbant hoc ꝑ totam diffinitionē ꝓnomis. qui enim relatiue captū ponit pro nomie ⁊ idē significat sicut nomē ⁊ recipit ꝑsonā. Inferius tamē ꝓbabit ꝙ non pōt ꝯcludi ex diffinitiōe ista ꝓnominis ꝙ qui esset ꝓnomē. Alij aūt ⁊ hoc est veꝝ dicūt qꝺ quis ⁊ qui sunt diuersa ⁊ distincta nomina.⁊ hoc probabit inferius.

Notandū scđo: ꝙ quis capit quattuor modis. Primo capit īterrogatiue.vt qs currit? respōdet iohānes. Scđo qs tenet admiratiue vt importat admirationē vel stupefactionē. et sic capitur ꝓ q̄tus vel qualis vt quis furor o ciues.i. q̄tus furor vel q̄ta ira. Tercio capit quis vt valꝫ tantū sicut aliquis.vt quis ponat arma lū bis.i.aliquis. Quarto capit infinite.vt ꝓspice quis veniat Similiter q capitur tribus modis. Primo indiffinite vt qui inuentus fuerit iustus celo potietur. Scđo tenet relatiue vt sortes qui currit mouet. Tercio tenet respōsiue vt querendo qui arat respondet qui iugum sulcat. Et est sciendū ꝙ isti obliqui cuius cui quē indifferēter ostendūt ⁊ veniūt a quis vel a qui.sed nō eadē ratione. quādo enim cuiꝰ cui quē tenet interrogatiue tunc veniūt a quis: vt querendo cuius est liber? respondetur iohānis. cui dedisti librū? rñdetur iohāni. quē ꝑcussisti? rñdetur iohāneꝫ in istis orōnibus cuius cui que veniūt a quis. Sed quando isti obliqui tenent relatiue: tūc veniūt ⁊ deriuānt a qui vt iohānes est bonus cuiꝰ est liber. dedi petro cui faueo. Sciendū etiā ꝙ alique additiōes vel sillabice adiectiones addūtur huic ꝙ est quis ⁊ non huic qꝺ est qui. ⁊ ecōuerso alique addunt huic qꝺ est qui ⁊ non addunt huic qꝺ est quis. Cū quis addūtur quinq̧: vt quisnā quisq̧ quispiā quisputas ⁊ quisq̄ꝫ. vñꝰ. Cū quis nam q̧ piā sine qui iunge putas q̄ꝫ. Sed sillabice adiectiones que addunt huic qꝺ est qui ⁊ nō cū qs sunt quattuor vt quidā quiuis q cūq̧ quilibet. vñꝰ. Dam vis cunq̧ libet qui sine quis retinebit.

Notandū tercio: ꝙ illi qui dicunt ꝙ q̇s et qui sunt ꝓnomina ex varijs volunt hoc ꝓbare. Primo ex isto. q: donatus posuit ea inter ꝓnoīa ⁊ docuit eoꝝ declinationē inter ꝓnomina qꝺ nō fecisset nisi essent pronoīa: habēt enim iste dictiōes modū declinandi sicut ꝓnomīa: eo ꝙ declinant sicut ꝓnoīa scđe declinatiōis. Voluerunt scđo hoc deducere ex diffinitione ꝓnomis quā ponit donatus et arguunt sic. Cuicunq̧ ꝯuenit diffinitio ei ꝯuenit ⁊ diffinitū: sed istis dictionibꝰ quis ⁊ qui cōuenit diffinitio pronominis: et maxime huic dictiōi qui relatiue capto: ergo qui relatiue captū est ꝓnomē Maior est nota. q: vt dicit thomas in de ente ⁊ essentia diffinitio ⁊ diffinitū nomināt eandē essentiā. licet nō eodē modo. ergo cui ꝯuenit vnū eidē conuenit ⁊ alterū. Minor patet q: hec dictio qui relatiue capta ponit loco noīs: vt ioānes currit q mouet: ⁊ significat idem ꝑcat hoc nomē ioānes eo ꝙ relatiuū capit suppositionē ⁊ significationē ab antecedēte. Et hoc relatiuū qui recipit ꝑsonā: q: quādoq̧ ꝑcat certā ⁊ determinatā reꝫ extra eīm relationē ꝑcat incertā rem. sed in relatione ꝑcat certam ⁊ determinatā rem: cū eīm dico iohānes currit qui mouet: hoc relatiuū qui significat certā rem: q: iohannē. sed cū dico: qui inuētus fuerit iustus celo potietur: tūc significat incertā rem. videt ergo ꝙ tota diffinitio ꝓnoīs a donato posita ꝯueniat huic dictioni qui relatiue capte. Tercio volūt hoc ꝓbare ex modo ꝑcādi essentiali ꝓnoīs quē ponit autor modoꝝ significandi: ⁊ arguūt sic. Cuicūq̧ cōuenit modus ꝑcandi essentialis ꝓnominis hoc est ꝓnomē. sed his dictiōibus quis ⁊ qui ꝯuenit modus significādi essentialis ꝓnoīs. ergo quis ⁊ qui sunt ꝓnoīa. Maior patet quia modus ꝑcandi est forma partis orōis. modo forma locat rem in genere ⁊ specie. et posita forma ponit res. Minor patet q: modus ꝑcandi essentalis ꝓnoīs est significare per modū entis ⁊ indeterminate apphēsionis. ⁊ hoc cōuenit istis dictiōibus quis ⁊ qui. Patet: q: quis ⁊ qui significāt substantiā vt notū est. ⁊ significāt indeterminate quis eīm est interrogatiuū. mō dictio interrogatiue significat indeterminate. Similiter qui capit infinite. modo dictio infinita ꝑcat incerte ⁊ indeterminate. Volūt quarto hoc deducere sic. Noī in declinando preponūtur articularia. sed his dictionibꝰ quis ⁊ qui in declinando nō ꝑponūtur articularia. ergo videt ꝙ non sunt noīa: sed potius ꝓnoīa. Maior est nota et patuit hoc circa capitulū de nomie: circa declinationē nominis. Minor similiter est nota His ⁊ similibus rationibꝰ volunt quidā deducere ꝙ qui relatiue captum similiter ⁊ quis essent ꝓnoīa. Sed nō est verum quod dicūt: quis eīm semꝑ est nomen: similiter qui siue capiat relatiue siue indiffinite siue responsiue vt patebit circa ꝯclusionem. Rationes ergo eoꝝ et cauillationes hic adducte resoluentur.

Notandū quarto ⁊ vltimo. Scđa pars questiōis quesiuit. Utrū littera donati de cōpositioni ꝓnominū cum dicit in textu. Da hoꝝ composita: vt egomet tuimet suimet ⁊c. sit bene posita. Notandū ꝙ compositio in ꝓnoie fit quattuor modis. Primo ex duobus rectis vt egoipse. Scđo ex duobus obliqs vt meme ⁊ talia sunt indeclinabilia. Tercio ex duobus corruptis: vt idem qꝺ cōponit ab is et demū. Quarto ex integro ⁊ corrupto: vt qñ fit cōpositio ex ꝓnoie syllabica adiectione: vt egomet. syllabica eīm adiectio habet se quasi corruptum. Unde syllabica adiectio diffinit sic. Est appositio alicuiꝰ syllabe q̄ ꝑ se non est significatiua: tamē alijs causat ⁊ augmētat significationem: ⁊ sunt inuēte sex de causis: Primo causa discretiōis ⁊ certe significationis faciende: vt egomet feci.i. ego ⁊ nullus alter fecit. est hic certa significatio. Scđo causa ornatus vt quispiā. Tercio ꝓter distributionē: vt quili-

bet. Quarto ꝓpter ꝑticularisationē: vt quidā. Quīto ꝓpter infinitatiōnē. vt quicūq; vult saluus esse Sexto cause diuersitatis significādē vt quisqs. Sequit̄ correllarie p̄mo ꝙ sillabica adiectio in grāmatica bꝫ se sicut cifra ī aritmetica sic eñ cifra ī aritmetica nihil ꝑcat: sed dat alijs ꝑcare: sic sillabica adiectio in grāmatica nihil ꝑcat: sꝫ addita alijs dicōib⁹ auget ꝑcatū. Sequit̄ correllarie scd̄o ꝙ sillabica adiectio nō ꝯueniēter additur ꝑnoībus deriuatiuis. nō est ergo dicendū meusmet tuusmet. Patet quia sillabica adiectio addit̄ dictionib⁹ rōne discretiōis faciēde: sed ꝑnoīa deriuatiua nō possunt facere discretionē Sūt aūt sillabice adiectiōes q̄ addūtur ꝑnoībus triplices. s. cine met ꝛ pte p̄ma sillabica que addit̄ ꝑnoībus est met et addit̄ tribus ꝑnoībus ego vt egomet. tu vt tuimet. sui vt suimet. et nō addit̄ hec sillabica adiectio met huic ꝑnomī tu in ntō. quia nō est dicendū tumet sed in gtō tuimet Ratio ꝓpter euitare coincidentiā vocis cū isto ṽbo tumeo tumes tumere: qd̄ in tercia persona habet tumet: grāmaticus eñ debet euitare coincidentiā vocū ꝛ malū sonū. et talia declinant̄ sicut eoꝝ simplicia. nisi ꝙ in gtō nō dicit̄ tismet sismet ex vsu grāmaticoꝝ. Scd̄a sillabica adiectio est pte: cū qua cōponunt̄ quinq; ꝑnoīa feminini gn̄is. s. mea tua sua nostra ꝛ vestra. et sunt indeclinabilia: licet aliq̄ dicūt ꝙ debeant declinari sicut eoꝝ simplicia hoc tn̄ nō est cōe: ꝛ ꝑcant morē vel cōsuetudinē vt meapte. i. de meo more. vestrapte. i. de vestro more. ṽsus Dic ideoma meū tu significare meatim. Usum vel mores dic significare meapte. Tercia sillabica adiectio est cine: cū qua cōponūtur hec tria ꝑnoīa hic ille iste: vt hiccine illiccine isticcine: ꝛ debent declinari in istis casibus. vbi hoc ꝑnomen hic habet c: vt in masculino hiccine hoccine ab hoccine. In plurali caret. q̄ꝛ nullus casus in plurali habet c: sic dicat̄ de feminino ꝛ neutro. Dicūt tn̄ aliqui ꝙ in dtō non sit dicendū huiccine: quia hoc ꝑnomē hic in dtō nō habet c naturalit̄: sed ꝑ figuram: vt dictū est ante.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est ꝯclusio

respōsalis. Quis et qui sunt nomīa distincta. silr̄ ista littera donati. Da hoꝝ cōposita: est sufficiēter assignata. Prima pars huius ꝯclusiōis ꝙ qs et qui sunt noīa. Probat̄ p̄mo autoritate p̄sciani p̄mo minoris qui dicit ꝙ quis qui q̄lis talis sunt noīa: q̄uis habeant similē declinationē ꝑnominib⁹. ꝛ cōcludit ibidē priscian⁹ ꝙ quia ꝑnomē ponit̄ loco ꝓprij noīs et significat certā rem modo quis qui qualis talis nō significāt certam rem et quo tenent̄ interrogatiue vel indiffinite: mō interrogatiuū ꝛ infinitū significāt incerte. Scd̄o ꝓbatur cōclusio autoritate Petri hyspani in tractatulo de relatiuis dicēdis. ꝙ quedā sunt relatiua ꝑnoīalia vt ille quedā noīalia vt qui vt sortes currit q mouet̄. quare ꝯclusio ṽa: sed quia argm̄ in artibus ab autoritate est minimū: sed rōne maximū: oportet ergo ponere rationes quibus cōclusio habet ꝑsuadere et probare. ¶ Prima ratio. Om̄e ꝑnomen aūt est primitiuū aut deriuatiuū. sed qs et qui nullū illoꝝ sunt. ergo non sunt ꝑnoīa. Maior est nota. Minor. q̄ꝛ pronoīa p̄mitiua sunt octo: vt ego tu sui ille ipse iste hic is. sed deriuatiua sunt septē: vt meus tuus suus noster vester nostras ꝛ vestras. modo quis ꝛ qui sub nullo enumerant̄. ¶ Scd̄a ratio. Nullum ꝑnomē format de se abstractū sed hec dictio q format de se abstractū. ergo qui nō est ꝑnomē relatiue captū. Maior est nota q̄ꝛ abstractū significat formā determinatā a qua denoīatur ꝛ imponit̄ nomē concreto vt albedo respectu albi: ꝑnomē aūt significat ꝑ modū indeterminate apphensiōis. Minor. q̄ꝛ a qui venit quiditas. Nec est instantia de isto ꝑnoīe idē qd̄ format hoc abstractū idēptitas: q̄ꝛ idēptitas nō venit ab idē vt est ꝑnomen. sed vt est nomē vt postea dicet̄. Silr̄ non est instātia de isto ꝑnomine hec qd̄ scd̄m aliquos format hoc abstractū heccinitas: q̄ꝛ hoc non est in vsu: sed est scd̄m fictionē volūtatis ꝛ noīs nulla ratione ostendente. ¶ Tercia ratio. Pronoīa sine demōstratione ꝛ relatione sunt cassa ꝛ vana: sed quis ꝛ qui sine demōstratiōe ꝛ relatione nō sunt cassa ꝛ vana. ergo nō sunt ꝑnoīa. Maior est prisciani p̄mo minoris. Minor quia he dictiōes quis ꝛ qui extra demōstrationē ꝛ relationē tenent̄ interrogatiue vel indiffinite: vt quis tenet̄ interrogatiue dicendo. quis currit sed q tenet̄ indiffinite vt dd̄o: qui inuētus fuerit iustus celo potiet̄. ¶ Quarta ratio. Pronomē est q̄litatis finite vel infinite. sed quis ꝛ qui nec sunt q̄litatis finite nec infinite igitur. Maior est nota. Minor ē donati q dicit ꝙ quis ꝛ meus sunt minus q̄ꝫ finita. ¶ Quinta ratio Si quis ꝛ q essent ꝑnoīa maxīe ꝓpter hoc: quia habēt similē declinationē ꝑnoīm. sed hoc nō cōcludit dictionē poni sub certa parte orationis. Probat̄ q̄ꝛ alias sequeret̄ ꝙ vnus sol⁹ tot⁹ etiā deberēt esse ꝑnoīa ex quo etiam habēt similē declinationē cum ꝑnoībus. Item declinatio sola nō reponit sub certa parte orationis sed potius modus significādi essentialis: modo modus significādi essentialis ꝑnominis non cōuenit quis ꝛ qui vt patebit. ¶ Sexta ratio. Omne ꝑnomē ponit̄ loco ꝓprij noīs sed quis ꝛ qui nō possunt poni loco ꝓprij nominis. ergo Maior est nota. Minor. quia ꝓpria nomīa significant certe ꝛ determinate. sed quis et qui significāt incerte. Patet q̄ꝛ quis capitur interrogatiue ꝛ qui infinite. modo interrogatiue dictiones et infinite significāt incerte. Patet ergo ꝙ quis ꝛ qui nō sunt ꝑnoīa. Quod autem scd̄a pars questiōis sit vera. s. ꝙ ista littera donati. Da hoꝝ composita. sit bene posita. patet ex declaratione textus. Quomō autē soluende sunt ratiōes illoꝝ qui dicunt quis ꝛ qui esse ꝑnomina que rationes adducte sunt in tercio notabili. patet ex argumentis sequētibus.

Ad Primo. Quis ꝛ qui sunt ꝑnoīa. Probatur. ꝓpria passio nō derelinquit suū subiectum. sed ꝓpriū ꝑnomīs cōuenit huic qd̄ est qs ꝛ qui. ergo sunt ꝑnoīa. Maior est nota quia ꝓpa passio insepabilit̄ sequtur suū subiectū. Minor est nota. q̄ꝛ sicut ꝑnomina scd̄e declinationis terminant̄ in gtō in ius et in dtō in i. sic similiter quis ꝛ qui. Dico verū

Argumentū in artibus ab authoritate est minimum. in aliis artibus concederetur at in Grammatica multum valet. Tota enim Grammatica Latinorum inter Graecos authoritate et usu comparatur ex classicis authoribus.

argumentū ꝯcludit ꝙ quis et qui habent cōsimilē modū declinādi sicut pronomia: sed non habent secundā declinationē pronominis: quia hoc
Ar solum conuenit pronominibus.
Scdo. Quis ⁊ qui sunt ꝓnoīa. ergo cuicūq̧ cōuenit diffinitio illi cōuenit ⁊ diffinitū. sed quis ⁊ qui cōuenit diffinitio ꝓnoīs. ergo Maior est nota. quia diffinitio et diffinitū verificant̄ de eodē. Minor. quia tota diffinitio ꝓnomis ꝯuenit qui relatiue capto: ponit̄ eñ loco nominis ⁊ ſcat idem sicut nomē ⁊ recipit ꝑsonam vt hic hō currit q mouet̄. Dico veꝝ argm̄. cōcludit ꝙ cui ꝯuenit diffinitio essentialis illi ꝯuenit ⁊ diffinitū: nō oportet aūt ꝙ diffinitio accn̄talis: mō diffinitio ꝓnoīs est diffinitio accn̄talis: res eñ ponit̄ sub certo genere rōne forme substantialis et non accn̄talis. Uel dico ꝙ tota diffinitio ꝓnoīs nō ꝯuenit huic ꝙ est qui. q̄ hec ꝑticula: recipit ꝑsonā: nō ꝯuenit ei recipe eñ ꝑsonā nō est absolute ſcare certā ⁊ determinatā rē: sed est ſcare certā ⁊ determinatā rem: ⁊ ꝙ talis dictio nō est resolubilis in certiorē modū demōstrādi et referēdi. Cū eñ dico: iste sedet hoc ꝓnomē iste recipit ꝑsonā: quia nō est resolubile in certiorē modū significādi ex quo ad sensum demonstrat: mō nihil est certius sensu: ꝯstat aūt ꝙ hoc ꝓnomē qui est resolubile in certiorē modū significādi. q̄ resoluit̄ in et: et in ille vt docet hugo hoc relatiuū qui que qđ positū inter duo verba et referēs subiectū resoluit̄ in et: et in ille: vt fortes currit qui mouet̄: resoluitur in istam: fortes currit ⁊ ille mouet̄: et sic argumentū non cōcludit.

Ar Tercio. Quis et qui sunt ꝓnoīa. ergo. Probat̄. illud qđ significat per modum indeterminate apphensionis non est nomē sed quis et qui significant per modū indeterminate apphensiōis. ergo. Maior. q̄ hoc est ꝓpriū noīs. Minor. q̄ qs tenet̄ interrogatiue ⁊ qui infinite: mō dictio infinita ⁊ interrogatiua significāt p modū indeterminate apprehēsionis. Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ quis ⁊ qui significāt indeterminate: sed nō sicūt ꝓnomē. q̄ ꝓnomē significat per modū indeterminate apphensiōis essentialiter: sed quis interrogatiue sumptū ⁊ qui infinite significant indeterminate quo ad nos. significant eñ essentialiter determinate ratione modi essendi quem designāt significāt eñ sub modo essendi limitato quo ad esse cōmune vel singulare.

Ar Quarto. Quis ⁊ qui non sunt nomina. Probat̄ illud cuius declinatio ponitur inter ꝓnomīa est ꝓnomen: sed declinatio huius quod est quis ⁊ qui ponit̄ inter ꝓnomina. ergo Maior est nota. q̄ alias positio nō esset cōgrua ⁊ ordinata. Minor patet in textu. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ illud qđ ponit̄ inter ꝓnomīa et habet modū significādi ꝓnominis hoc est ꝓnomē: modo dictū est ꝙ quis et qui nō hn̄t
Ar modū significādi ꝓnoīs nec diffinitio ꝓnominis eis cōuenit.
Quinto. Om̄e nomē aut est qualitatis appellatiue vel ꝓprie sed quis et quis nec sunt qualitatis ꝓprie nec appellatiue. ergo Maior est nota ex his que dicta sunt in diffinitiōe nominis Minor ꝙ nō sunt qualitatis ꝓprie notum est. Qꝛ autē nō sunt qualitatis appellatiue quia nō sunt termini cōmunes. igit̄ nō sunt qualitatis appellatiue: Tenet cōsequētia. quia qualitas appellatiua cōuenit terminis cōmunib⁹. Antecedens aūt probat̄. quia nō predicant̄ de plurib⁹. Dico verū argumentū cōcluderet si terminus cōis et nomē appellatiuū essent idē: sed hn̄t se sicus supius ⁊ inferius: nam terminus cōis est inferius ad nomē appellatiuū. om̄is eñ terminus cōis est nomē appellatiuū. sed nō ecōuerso omne nomē apppellatiuū est terminus cōis: quia om̄is nullus ⁊ alia sinkathegreumata sunt noīa appellatiua ⁊ nō sunt termini cōmunes ex quo non p̄dicantur nec sunt vniuersalia in logica.

Ar Sexto. Nomini in declinādo p̄ponunt̄ articularia. sed quis et q non p̄ponunt̄ articularia. ergo Maior est nota ex dictis. Minor similiter. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ omni nomini in declinādo p̄ponūtur articularia vel ei vel suo determinabili vel responsiuo ei⁹ modo licet istis dictiōibus nō p̄ponūtur articularia scđm se: tamen sufficit ꝙ scđm eoꝝ determinabilia vel responsiua: licet ergo huic dictiōi quis non p̄ponit̄ articulare in declinando: tamē huic dictioni homo p̄ponit̄ quod est responsiuū ad quis. vt cū querit̄ quis currit respondet̄ homo Similiter licet huic dictioni relatiue qui non p̄ponit̄ articulare: tamen eius accidēti: vt homo currit qui mouetur.

Ar Septimo. Quis vel qui sunt ꝓnomina. Probatur. cuilibet autētico in sua arte est credendū. sed donatus est grāmaticus autenticus qui dicit quis ⁊ qui esse pronomia ergo sunt pronomīa Maior est nota. similiter minor. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ cuilibet autentico in sua arte est credendū si nō est ratio fortior in oppositum. Modo donatus ponēs quis ⁊ qui inter ꝓnomina nō voluit per hoc ostēdere quod essent ꝓnomina. sed voluit ostendere qđ haberent consimilē modum declinandi cum ꝓnominibus:

Ar Ultimo. Idem nō est ꝓnomen. ergo littera donati falsa. Probatur añs. Nullum ꝓnomen format de se abstractū: sed idē format de se abstractū. ergo idem nō est ꝓnomē. Maior est nota ex dictis. Minor quia format hoc abstractū idemptitas. Dico verū argumentū concludit ꝙ idem non format de se abstractū inq̄ꝫtum est pronomē sed inquantū est nomē. Item nullū pronomē regit datiuū: sed idem regit datiuū. igitur. Maior est nota. quia multi grāmaticoꝝ dicūt ꝙ ꝓnomē tātum regit̄ vt dicit florista. tamē si ꝓnomīa regut tūc regunt datiuū vt alexander dicit. Minor patet in isto exemplo homo est non idem asino Dico similiter ꝙ idem inq̄ꝫtum est ꝓnomē non regit datiuū sed inq̄ꝫtū est nomen. Unde idē capitur dupliciter. Uno mō vt importat respectū ad seipsum: vt idem respectu eiusdeꝫ idem. ⁊ sic est nomē ⁊ regit datiuū Scđo capitur relatiue: et sic est pronomen.

Erbum quid est? Pars orõnis cum tempore et ꝑsona sine casu aut agere aliq̃d aut pati aut neutrum significans.

¶ Utrũ diffinitio verbi a donato sit bñ assignata. Pro intellectiõe questiõis more Notandũ est p̃mo quod diffinitũ p̃sentis diffinitiõis est verbũ nõ ꝓ se sed ꝓ suis signatis captuȝ. Sua aũt signata sunt oĩa v̾ba vt amo lego doceo. Pro gñe aũt in diffinitione v̾bi ponit̾ pars orõnis: ⁊ capit̾ eodẽ mõ sicut antea in cõplexe ꝓ dictiõe q̃ apta nata est integrare orõnem latinã. Dicit donatus ꝙ v̾bũ ſ̾cat cũ t̃pe. Notandũ differentia est inter significare t̃pus ⁊ significare cũ t̃pe. Significare em̃ t̃pus est ex impositiõe vltimata ⁊ significatione essentiali significare rem t̃pis: et sic ista noĩa annus dies mẽsis hora significãt t̃pus q̾ ſ̾cãt partẽ t̃pis: vnũ em̃ est t̃pus qd̾ fluxit a p̃ncipio mũdi scd̾m ꝯtinuationẽ ⁊ durabit vsq̃ in finẽ mundi: quod t̃pus vt aristo. octauo phisi. voluit est mẽsura p̃mi motus p̃mi celi. In illo ergo toto tẽpore nos ponim⁹ et assignam⁹ diuersas partes. Dicimus em̃ annũ esse spaciũ: de illo toto t̃pe: trecentoꝝ sexagintaquinq̃ dieꝝ: diem dicimus spaciũ vigintiquattuor horaꝝ. Significare aũt cũ t̃pe est significare cũ certa vel certis differẽtijs t̃poꝝ: differentia tẽpoꝝ sunt tres: p̃sens p̃teritum ⁊ futuꝝ. Significare aũt cũ t̃pe capit̾ dupliciter Uno mõ cõmuniter ⁊ generalit̾: ⁊ sic significare cũ tẽpore est vltra significatũ principale importare aliquã differentiã t̃pis: et sic hodiernus hestern⁹ ſ̾cãt cum tempore hodiernus em̃ significat t̃pus ⁊ diem cum presentia. sic hesternus significat diem cũ p̃teritione: et isto modo nõ significãt verba cum tempore. Alio mõ significare cuȝ tempore est significare cum certa vel certis differentijs tempoꝝ: ⁊ sic verba significant cũ tempore. Aliq̃ em̃ significant cũ tempore presenti vt lego. Aliqua cũ tempore p̃terito vt legi. Aliq̃ cũ tempore futuro vt legam. Sequit̾ correllarie. licet participiũ significat cum tẽpore nõ tamẽ eodẽmodo sicut verbũ patet: quia verbũ significat cum t̃pe illimitabiliter: participiũ aũt significat cũ tẽpore illimitabilit̾ participiũ aũt ſ̾cat cũ t̃pe limitabilit̾. qd aũt sit ſ̾care cũ t̃pe limitabilit̾: ⁊ qd limitabil̾r patebit circa temp⁹ ꝑticipij.

Notandũ scd̾o. Donat⁹ dicit in textu ꝙ verbum significat cũ ꝑsona. Pro quo intelligẽdo. Significare cũ ꝑsona est significare cũ ꝓprietate ꝑsonali. Significare aũt cũ ꝓprietate ꝑsonali est significare actionẽ vel passionẽ ꝓut attribuit̾ rei que facit mentionem de se vt de se: ad aliuȝ vt ad alium: de alio vt de alio. Aliqua enim verba sunt prime persone vt lego. aliqua scd̾e vt legis. aliqua tercie vt legit. Postea donatus dicit in textu: ꝙ verbũ significat sine causu: que particula valet tantũ sicut non existẽs alicuius casus: solũ em̃ tres ꝑtes sunt que significant cũ casu: hoc est cum ꝓprietate rectitudinis vel obliquitatis. Nõ debet aũt cum in diffinitione verbi capi associatiue. verbum em̃ sic significaret cũ casu. quia verbũ cõstructuȝ cum supposito in oratione: significat cũ dictiõe casuali: ex quo facit orationẽ cõgruam et perfectã cum supposito: sed debȝ capi in diffinitiõe existenter vt tantũ valet significat non existens alicuius casus.

Notandũ tercio: dicit̾ vltra in diffinitione: agere aliquid: quod valet tantũ sicut actionẽ inq̃ꝫtum illa actio producitur ⁊ fluit ab agente. Et in ista particula includũtur verba actiua vt lego scribo. lego enim significat actum legendi inquãtum procedit ab agente. Dicitur pati aliquid idest passionẽ inquantũ talis passio recipitur in passum: vt enim dicitur tertio phisicoꝝ actio ꝓcedens ab agente fluit ⁊ recipitur in passum. Et in ista particula includũtur verba passiua vt amor legor. Dicitur vltimo in diffinitione: neutrũ significans. Notãdum ꝙ ista particula neutrum in diffinitione verbi dupliciter potest exponi ⁊ teneri. Uno modo pure negatiue: ⁊ sic valet tantum: verbum significat neutrũ: idest nec actionem nec passionẽ sed puram essentiam rei: vt verbum substantiuũ sum nec significat actionem nec passionem sed neutrum idest puram rei essentiam. Scd̾o ista particula neutrũ capitur ⁊ exponitur positiue: ⁊ sic valet tãtum: verbum significat neutrũ idest nec actionẽ tantũ nec passionẽ tantum: sed vtrumq̃ indifferenter vt sunt verba cõmunia vt osculor criminor que significat actionẽ ⁊ passionem simul. Sequit̾ correllarie p̃mo ꝙ exponendo diffinitionẽ verbi hec particula aliquid debet addi ad om̃es ꝑticulas p̃cedentes: ⁊ in hoc innuit̾ duplex ſ̾catum verbi matriale ⁊ formale materiale est substãtia vel res in qua est act⁹ verbi. formale aũt est actus verbi vt lego formaliter significat actum legendi: materialiter vero significat substantiam in qua est talis actus verbi. Sequitur correllarie scd̾o ꝙ licet verbũ habet duplex significatũ tamen non sequit̾ ergo ꝙ sit equiuocũ. q̾ equiuocatio est in dictiõe illa q̃ eque p̃mo significat plura mõ verbũ significat significatũ materiale et formale non eque p̃mo: quia formaliter significat actum verbalẽ ⁊ primo materialiter aũt ex ꝯsequenti significat substantiã in qua est talis actus verbi.

Notandũ quarto ⁊ vltimo ꝙ scd̾m autorem modoꝝ significãdi Modus significãdi verbi est significare ꝑ modũ fluxus ⁊ fieri distãtis a substãtia. Pro q̃ notandũ ꝙ verbũ habȝ duplicẽ modũ significãdi materialem ⁊ formalẽ. Materialis est significare per modũ fluxus ⁊ fieri. Et dicit̾ materialis pro tanto quia in isto modo significandi ipsum verbũ cõuenit cũ participio qd̾ etiã significat ꝑ modũ

fluxus ꝛ fieri.ratio eēm materie est ratio ꝯueniētie vt dꝛ ꝑmo de gn̄atione. Modus significādi aūt formalis verbi.est significare ꝑ modum distantis a substātia. Et dꝛ formalis qꝛ per ipm verbū formalr̄ distinguit a participio:ꝑticipiū eēm significat ꝑ modū indistātis a substantia ratiō aūt forme est facere differre:dicit eēm.vij. methaphi. Forma est que seperat ꝛ distinguit. Uerbū aūt significat ꝑ modū fluxus ꝛ fieri.Unde significare per modū fluxus ꝛ fieri.est significare aliqd vt est in ꝯtinua successione ꝛ fluxu.vt lego significat actū legendi vt cōtinue fluit et fit: sed nomē significat ꝑ modū hitus et ꝑmanentie:vt lectio ſcat lectioneꝫ nō vt est in fieri sed vt est inꝑfecto ꝛ cōpleto esse. Uerbū etiā significat per modū distantis a substantia vt lego significat actū legendi qui scd̄m essentiam ꝛ naturā suam distinguit a substātia. ¶ Alij tamen dicūt ꝙ modus significandi essentialis verbi est significare per modū fluxus ꝛ fieri et per modū dicibilis de altero:ꝛ dicunt ꝙ ꝑ hoc qđ verbū significat ꝑ modū dicibilis de altero distinguit ab ꝑo ꝑticipio qđ nō significat per modū dicibilis de altero. Absolute tn̄ loquendo significare ꝑ modū dicibilis de altero nō cōuenit verbo vt est grāmatice ꝯsiderariōis:sed potius vt est logice ꝯsiderariōis.logicus eēm ꝯsiderat dicibilitatē vni⁹ de altero ꝛ nō grāmaticus. Item ꝑticipiū etiā est dicibile de altero:quinimo participiū dicit ꝛ ꝑ̄dicatur loco verbi.in hac eēm ꝑpositione hō currit:currit nō est ꝑ̄dicatū scd̄m se:sed est ꝑ̄dicatū in ordine ad suū ꝑticipium in qđ resoluit:vnde hec hō currit:resoluit.homo est currēs. Sequitur correllarie ꝙ aristo.nō dicit ꝑmo perihermeniaꝝ ꝙ verbum significat ꝑ modū dicibilis de altero:sed dicit ꝙ verbū substantiuuꝫ est nota ꝛ copula eoꝝ.i.ꝑ̄dicatoꝝ q̄ de altero dicūt: bene g° dicūt cōes grāmatici ꝙ verbū significat per modū fluxus ꝛ fieri distantis a substātia.

Istis notabilib⁹ sic statibus est ꝯclusio

responsalis. Diffinitio verbi a donato posita est sufficienter assignata:videlicet ista. Uerbū est pars orariōis cū tpe ꝛ ꝑsona sine casu agere aliqd aut pati aut neutrū significans. Probat cōclusio illa diffinitio est bona aut cōuenit omī cōtento sub diffinito et facit ipsum diffinitū differre a quolibet alio:sed presens est huiusmōi:qꝛ omīa verba significāt cū tempore agere aut pati ꝛc.ꝛ per hoc qđ dicit cū tēpore verbū distinguitur a noīe pronoīe ꝛ alijs ꝑtibus indeclinabilib⁹.et per hoc qđ dicit et persona distinguit verbū a ꝑticipio qđ licet cum tempore significet nō tamen cū persona qꝛ non attribuit participio scd̄m omēs ꝓꝑetates ꝑsonales nam nullū ꝑticipiū est ꝑme vel scd̄e persone.ergo ꝛc.

Ar̄ Primo. Uerbū nō est pars orariōis.ergo Probat. verbū est tota oratio.ergo nō est pars orariōis Tenet ꝯsequētia.qꝛ totū et pars distinguunt. Ans̄ ꝓbatur.illud qđ causat ꝑfectū sensum est oratio. sed verbū causat perfectū sensum ergo. Maior quia hoc est ꝓpriū orariōis causare ꝑfectū sensum. Minor patet.quia cum querit:quid facit iohannes?respondet:legit hic.hoc verbū legit causat ꝑfectū sensum. Et etiā dicit ꝑ̄scian⁹ ꝑmo minoris:ꝙ in omī v̄bo ꝑme vel scd̄e ꝑsone certus intelligit ntūs.in v̄bis aūt tercie ꝑsone intelligit ntūs incertus. Dico verum argumentū ꝯcludit ꝙ verbū facit perfectū sensum nō ratione sui sed q̄ꝫtum est de bonitate intelligētis:qꝛ si intelligēs vl' audiēs vult ibi intelligere nomiatiuū tunc est oratio. Sic similiter dicat ꝙ in omī verbo ꝑme vel scd̄e persone intelligit noīatiuus:nō q̄ꝫtum est ratione v̄bi sed quantū est de bonitate intellectus.

Ar̄ Scd̄o. Uerbū non significat cum tēpore] ergo. Probat. illud qđ absoluit a tempore nō significat cū tēpore. sed verbū absoluitur a tēpore.ergo Maior est nota.qn̄ eēm aliquis ꝑ̄uatur aliqua re non amplius habet eam. Minor est grāmaticoꝝ omniū dicentiū qđ in ista oratione tonitru est sonus factus in nubibus:hoc verbū est absoluit a tꝑe Aristo.eēm primo methauroꝝ cōcedit istam:tonitru est sonus factus in nubibus ꝛ tamē si esset pn̄tis tꝑis ꝓpositio esset falsa:ex quo nūc nō est tonitru nec sonus factus in nubib⁹ Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ verbum absoluit a tēpore:non sic ꝙ nullius esset temꝑis. sed sic ꝙ nullius est certi temporis.sed omīa includit simul.vt patet in ꝑ̄dicta ꝓpositione que valet tantum:quādocunqꝫ est vel erit vel fuit tonitru tūc est vel fuit vel erit sonus in nubibus.ꝛ idem dicendū est de ꝓpositionibus necessarijs ꝛ ad scientiam pertinētibus.

Ar̄ Tercio. Uerbū non significat cū temꝑe. Probat.in ista ꝓpositione:deus est. Probat.quia si significaret cū tꝑe tūc significaret deum esse in presenti tꝑe sed hoc est falsum. Probatur.eterna] non sunt in tempore.sed deus est eternus.ergo Maior est aristo.iiij.phisicoꝝ tēmpus eēm est mēsura reꝝ corruptibiliū. Minor est nota. Dico ꝙ licet eterna non sunt in temꝑe cōmensuratiue:tn̄ coexistent:quia sunt quādo tēpus est. Uel dicendū ꝙ tempus in ꝓposito debet accipi cōiter vt nō distinguit contra alias mensuras scꝫ eternū ꝛ euum.vnde est in illa ꝓpositione deus est:significat cum temꝑe eterno.et cū dicitur gabriel vult hoc verbū vult significat cum tēpore euiterno.

Ar̄ Quarto. Uerbū non significat cū persona. Probatur. de verbis imꝑsonalibus. Probat qꝛ verbum dicit imꝑsonale ab in qđ ē nō et ꝑsona quasi sine persona. Dico verum argumentū cōcludit ꝙ verbū imꝑsonale quantū est de se nullius est ꝑsone certe:sed includit omnes generaliter simul:sed certitudinē persone recipit a supposito qđ ei additur. Cū eēm dico a me legit est ꝑme persone.cū dico a te legitur ē scd̄e persone:cū dico a ioh̄ne legitur est tercie persone.

Ar̄ Quinto. Aliqđ est verbū qđ nō significat cū persona. Probatur de infinitiuo.dicit eēm donatus ꝙ infinitiuus est sine nūero et ꝑsona. Dico ꝙ argumentū verum cōcluderet si donatus voluisset dicere absolute ꝙ infinitiuus nullius esset ꝑsone.sed voluit ꝙ infinitiu⁹ nullius est] persone certe quātum est de se:licet certitudineꝫ persone reci

pit a supposito quod ei additur.

Ar̄ Sexto. Uerbū significat cū casu, ergo. Probaẗ. q: gerundia sunt verba vt donatus vult ⁊ significat cū casu. Probaẗ. illud cui p̄po nit̄ p̄positio per appositionē significat cū casu. sed gerundio p̄ponit̄ p̄positio p̱ appositionē. ergo. Maior. q: p̄positio p̱ appositionē solū p̄po nit̄ p̱tibus casualib⁹. Minor patet dicēdo vado ad legendū. Item dicit florista: q̄ gerūdia habēt oīes casus excepto vtō. vn̄ dicit. Cunctos gerundiuū habet casus nisi quītū. Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ gerūdio p̄ponit̄ p̄positio p̱ appositionē nō ratione sui sed ratiōe acti subintellecti: vnde p̄dicta oratio vado ad legendū: valet tantū vado ad locum in q̄ legā. Sic simil'r est dicendū q̄ florista dicēs q̄ gerundia habēt oīes casus p̄ter vtm̄: verū est nō quo ad existentiā. s̄ similitudinē t̄minatiōis habēt em̄ t̄minatiōes dictionū casualiū. q: t̄minaẗ in di do dū.

Ar̄ Septimo. Aliqđ est verbū qđ nō s̄cat cū tp̄e. Probatur de isto verbo creo. creatio em̄ fit in instanti. Probaẗ. creare soli deo ꝯuenit: deus autē agit in instanti: actiōes enim diuine nō mensuranẗ tempore: vt dicit̄ quarto phisicoꝝ. Dico q̄ licet creatio scđm se nō fit in tempore: sed quo ad modū apprehendi nostrū nos imaginamur q̄ fiat successiue et sub tempore.

Ar̄ Octauo. Aliqua sunt verba que nō significant cū tempore. Probatur. q: dicit̄. ij. de anima. illumiātio fit in instanti. Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ illuminatio quantū est de se fieret in instanti. quia non habet cōtrariū in medio. sed tamē quantū ad recipiētia illā illuminationem vt regiones ⁊ climata. tunc fit successiue. citius enim fit illis dies in oriente q̄ꝫ illis in occidente: vt ostendunt astronomi.

Ar̄ Nono. Aliqua sunt verba que nō significat cū tp̱e. Probaẗ genero corrūpo annihilo. Probaẗ autoritate aristo. v. phīc. qui p̱bat q̄ generatio corruptio fiunt in istanti. Dico q̄ licet capiēdo generatiōe p̱ vltimata introductiōe forme generatio fit in instanti: capiēdo tn̄ generationē cōiter p̱ alteratiōe q̄ materia disponit̄ p̱ forma suscipienda sic gn̄atio fit successiue. q: in homine fit quattuor mensibus. quarto em̄ mense deus infundit animā. Similiter dicaẗ de corruptione.

Ar̄ Decimo. Ex diffinitiōe sequiẗ falsum. Probaẗ. q: sequit̄ q̄ tria tātum essent genera verbi. Probaẗ. q: dicit̄. aut agere aut pati aut neutrū. mō cū dicit̄ agere tangit̄ genus actiuū: pati passiuū: neutrū genus neutrum. Dico veꝝ argm̄. ꝯcludit q̄ genera in verbo p̄ncipia sunt tantum tria. et ista tangunt̄ in diffinitione: per hoc tamē non negatur quin adhuc sint plura, vt postea dicetur.

Ar̄ Undecimo. Uerbū nō significat per modū distantis a substantia. Probaẗ. q: verbū significat actū ⁊ accn̄s: licet oīs actus ⁊ oīe accn̄s est coniunctū substantie. ergo. Maior est nota. q: oīs actus aduenit substantie post completū esse substantie: modo oīe qđ aduenit rei post esse cōpletum est accn̄s vt dicit cōmentator scđo de aīma. Minor est aristo. iiij. methaphi. cū dicit accn̄tis nō est per se esse: sed in alio esse: quia in substātia. vnde ⁊ dicitur accidēs quasi cadēs ad aliud: quia ad substantiā. Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ actus et accidens nō distat a substantia quo ad esse existētie: quia est in substātia subiectiue. tn̄ distat ab ea scđm esse quiditatis essentie: et formaliter. q: accidēs non est substātia. vnde ⁊ p̄mo phisicoꝝ dicit̄. Substantia ⁊ quantitas si sunt duo sūt. s. quo ad esse formale ⁊ quiditatiuū nō repugnat m̄e q̄ aliqua sint coniūcta scđm esse dicta: tamen scđm essentiam vt de albedine dulcedine ⁊ lacte ante dictū est in questione de accidētibus nomīs.

Uerbo quot accidunt? Septem. Que? Qualitas Cōiugatio. Genus. Numerus. Figura. Temp⁹. Et p̱sona. Qualitas verboꝝ in quo est? in modis et in formis. Modi qui sunt? Indicatiu⁹ vt lego Imparatiuus vt lege. Optatiuus vt vtinā legerē Cōiunctiuus vt cum legam. Infinitiuus vt legere. Impersonalis vt legitur.

¶ Utrū tantū septē sunt accidentia verbi: et vtrū qualitas cōuenient' diuidaẗ in modū ⁊ formā q̄ modi in v̄bo sunt tm̄ quinq̄ꝫ.

Pro intellectione questiōis nota. Notandū est p̄mo: q̄ questio ista tria querit. Primo querit vtrū accn̄tia in verbo sunt tm̄ septem. Scđo querit vtrū q̄litas v̄bi bene diuidaẗ in modū ⁊ in formā. Tercio querit vtrū modi in verbo sint tm̄ quinq̄ꝫ. Pro intellectiōe p̱tis prime: vtrū tm̄ septem sint accidētia verbi. Sciēdū scđm priscianū. viij. maioris: accidētia verbi sunt octo: significatio vel genus tēpus modus species figura cōiugatio persona et nūerus. Non tamē est contra positionē donati: quia donatus determinat de accidētibus verbi ad seinuicem irreducibilib⁹. Si autē volumus loqui de accidētibus reducibilib⁹ plura sunt q̄ꝫ septē: s̄catio em̄ cōp̄hēdit̄ sub gn̄e: mod⁹ ⁊ spēs sub q̄litate: vel etiā spēs cōp̄hēdit̄ sub forma: verba em̄ p̱fecte forme sunt p̄mitiue spēi: sed imp̱fecte forme deriuatiue spēi. Declinatio cōiter sumpta bene accidit verbo sed ipa cōp̄hendit̄ sub cōiugatiōe. Compatio aūt non potest cōuenire verbo: ratio huius est triplex. Prima sumitur ex parte significatiōis verbum em̄ significat significatum suū sub fluxu ⁊ successione vt patet ex eius modo significādi materiali. fluxus aūt et oīs successio mensuraẗ tempore vt dicitur. iiij. phisicorū tempus autē quia est

quātitas nō suscipit magis τ min⁹. nec potest intendi nec remitti vt dicit aristo. in p̄ntis. Scda ratio sumit̄ ex parte regiminis. si em̄ vbū deberet cōpari tūc nō regeret eundē casum quē regit suum verbū: qd̄ est vniuersale p̄ncipiū in grāmatica. Patet sequela. qz cōpatiu⁹ debet regere ablatiuū τ suplatiuus gtīū. mō nō omnibus verbis ꝯuenit regere ablatiuū vel genitiuū a parte post: quare verbū nō cōparatur. Tercia ratio sumit̄ ex pte formatiōis τ vocis. dictio em̄ que debet ꝯparari debet habere vocē abilē ad cōpandū: modo verbū nō habet vocē abilē τ concinnā ad cōpandū: Patet igit̄ quare ꝯparatio nō accidit verbo. Sequitur ꝙ verbū potest cōpari circūlocutione: sed hec nō est comparatio ꝓprie dicta. patet: quia actio τ passio suscipit magis τ minus vt dicit̄ in predicamentis: bene ergo dicit̄ amo magis amo maxime amo.

Notandū scdo. Pro scda pte questionis intelligēda quō q̄litas diuidit̄ in modū τ in formā. Sciendū q̄litas vbi diffinitur sic. est ꝓprietas verbi attributa verbo ea ratiōe qua significat significatū suū vel significata sua sub affectu animi vel sub ea ratiōe qua est originatū vel nō originatū ab alio sub diuersitate significatiōis Et in ista diffinitione tangit̄ modus τ etiā forma. Cū em̄ dicit̄ sub affectu animi tangit̄ modus. Cum vero dicit̄ sub ea ratiōe qua est originatum vel nō originatū: tangit̄ forma de quib⁹ dicetur inferius. Dicit aūt donatus ꝙ qualitas est in modis τ in formis eo modo essendi quo superius est in suo inferiori. vel genus in suis specieb⁹: qualitas em̄ ē superius ad modū ad formā: superius aūt est in suo inferiori actu eo ꝙ om̄e superius est de essentia sui inferioris: essentia autē est actu in eo de cui⁹ est essentia vt patet septimo methaphisice.

Notandū tercio: ꝙ modus in vbo diffi-nitur sic. Modus est ꝓꝑetas verbi attributa verbo ea ratione qua significat significatuz suū vel significata sua sub aliquo affectu animi determinate vel indeterminate in qua diffinitione tangunt̄ quinqꝫ modi in verbo: cū em̄ dicit̄ sub affectu animi determinate: ibi tangunt̄ quattuor modi: indicatiuus impatiuus optatiu⁹ τ cōiunctiu⁹. Cū vero dicit̄ indeterminate tangit̄ infinitiu⁹ modus. vnde. Verbū indicatiui modi est verbū significās significatū suū vel significata sua sub affectu animi per modū iudicij: vt lego. Verbū impōratiui modi est verbum significans significatū suū vel significata sua sub affectu animi per modū imperij vt ama. Verbū optatiui modi est verbū significās fcatum suū vel significata sua sub affectu animi ꝑ modū optatiōis: vt vtinā essem bonus clericus. Verbū cōiunctiui modi est verbū fcans significatū suū vl' significata sua sub affectu animi per modū dubitatiōis vt si veneris ad me dabo tibi equū. Verbū infinitiui modi est verbū fcans significatuz suū vel significata sua sub affectu animi indeterminate reꝑsentās vt legere.

Sequit̄ correllarie p̄mo ꝙ vbū indicatiui modi d̄r ab indicando ꝑ verbū em̄ indicatiui mōi indicamus et ostēdimus nos aliqd agere vt lego: vel pati vt legor. Sequit̄ correllarie scdo ꝙ verbū impatiui mōi d̄r ab impando qz ꝑ verbū impatiui mōi nos designamus et exp̄mim⁹ actū impādi vt lege. Sequit̄ correllarie tercio ꝙ verbū optatiui modi d̄r ab optatione qz ꝑ ip̄m optationē designamus τ exprimim⁹ Sequit̄ correllarie quarto ꝙ vbū cōiunctiui mōi dicit̄ a cōiungēdo qz ip̄m regrit sibi ꝯiungi aliud vbū in oratiōe si debet ꝯstituere τ facere oratiōem congruā τ ꝑfectā: vt cū dico si studuisses: necesse est subiūgi aliud vbū si debet fieri oratio ꝑfecta: ꝓmotus fuisses. Seqt̄ correllarie quīto ꝙ vbū infinitiui modi d̄r ab infinitatiōe τ incertitudie: verbū em̄ infinitiui mōi q̄ꝫtum est de se nulli⁹ est certi nūeri τ ꝑsone: sed certitudinē sui nūeri τ ꝑsone capit ab additiōe suppositi: vt dicet̄ inferi⁹. Sequit̄ correl'. sexto ꝙ vbū indicatiui mōi fcat ꝑ modū indicij accidētal'r: hoc aūt vbū indico cū suis ꝯdeclineis fcat ꝑ modū indicij essential'r: nō oportꝫ ergo ꝙ hoc verbū indico sit indicatiui modi in oībus modis: sed solū in vno Sic simılit̄ dicat̄ de istis verbis impero opto: q̄ significāt ex impositione vltimata ꝑ modū optatiōis vel imperij. sed verba impatiui mōi significant ꝑ modū imperij accidentalit̄: non oportꝫ ergo ꝙ hoc verbum impero sit impatiui modi in quolibet modo. ¶ Modus etiā verbi cōit̄ diffinitur sic Modus est ꝓprietas verbi attributa verbo ea ratiōe qua significat sub varia inclinatiōe anime varios affectus anime demōstrās Pro quo intelligēdo. Sciendū ꝙ affectus est duplex vel capitur dupliciter. Primo em̄ capitur affectus ꝓ motu vehementis τ magne passionis in aīa: mouēs animā ad gaudiū spem dolorem vl' timorē Et isto modo interiectio significat affectū anime: anīa em̄ cum audit aliquid delectabile aut rarum mouet̄ ad delectationē cū percipit aliquod terribile vel triste mouet̄ ad timorez. Scdo capitur affectus pro ꝓꝑetate vel dispositiōe que sequit̄ inclinationē anime: que supaddit indiciū vel imperiū: et hoc modo modus vbi significat sub affectu animi. Sequit̄ correllarie ꝙ interiectio significat affectum anime. vt cum sequit̄ gaudiuz dolor timor aut spes. Sed verbū significat affectum vt cum sequit̄ imperium indicatio vel optatio.

Notandū quarto τ vltimo ꝙ indicatiu⁹ ponitur primo loco inter modos verbi quinqꝫ de causis. Prima qz res verbi imposita est in indicatiuo. sicut em̄ res nomis est imposita in ntō sic res verbi est imposita in indicatiuo. τ sicut ntūs est p̄mus casuū sic indicatiuus est p̄mus modoꝝ. Scda causa qz indicatiuus ē certior in nūeris τ ꝑsonis q̄ꝫ alij modi cuilibet em̄ persone in indicatiuo specialis vox correspondet. τ q̄ꝫuis etiā cōiunctiuus sit perfectus in tꝑibus τ sub distinctis vocibus distinctas habet terminationes: tamen ipse coincidit cum vocibus optatiui. Tercia causa quia om̄es alij modi deriuātur ab

indicatiuo modo causa est prior effectu: et omne primitiuū precedit deriuatiuū. Quarta ratio: quia per ipm indicatiuū res verbi directe significat. et exp̄mit: per alios aūt indirecte quadā ꝓꝑetate supaddita modo absolutū est ante respectiuū et cōnotatiuū. Quinta ratio q: oēs grāmatici locauerūt ipm indicatiuū p̄mo loco: et p cōsequēs et nos. oportet em̄ patribus credere: vt dicit aristo. p̄mo celi. Et tenet indicatiuus quattuor modis. Primo indicatiue: vt petrus legit. Secūdo quesitiue vel interrogatiue: vt quis legit. Tercio dubitatiue: vt nescio quis legit. Quarto cōcretiue vt si asinus volat asinus habz pēnas. Impatiuus autem ponit ante alios modos ideo. quia ipe perfectū sensuz facit per se sine determinatiōe alia. Sicut enim illa nomia pax ratio nō indigēt adiectiuali determinatiōe: non em̄ oportet dicere bona pax: q: pax semp est bona: sic etiam impatiuus non indiget aliqua determinatiōe. Ponitur aūt impatiuus cōpetēter an̄ optatiuū: q: melius est impare q̄ȝ optare. Optatiuus aūt p̄cedit cōiunctiuū: q: optatiuus respectu cōiunctiui fcat certe et cōiunctiu⁹ incerte: mō certū p̄us est incerto. Signa autē optatiui patent in his metris. Optatiuus hȝ vt vtinā quatenus et ne. Ultimo aūt inter modos finitos ponit cōiunctiu⁹. q: ipse est impfectior alijs in significādo et etiā faciēdo orationē pfectā. Habet aūt ꝯiunctiuus tria nomia. Primo em̄ vocat cōi noīe cōiunctiuus: et hoc duplici de causa. Primo q: requirit sibi subiūgi alia verba si debet facere orationem pfectā: vt si veneris ad me dabo tibi equū. Scdo dicit cōiūctiu⁹ q: petit et vult q ei cōiugat signū p qd̄ cognoscit. signa cōiunctiui modi patent in his metris. Cū dum quādo nisi sunt cōiugētia signa. Scdo vocat subiūctiuus q: requirit sibi adiūgi aliud verbū vt faciat orōnem perfectā: vt cū venerit paclitus docebit vos oīa. Tertio dicit dubitatiuus: q: p ipm orationes dubias exp̄mimus vt vtrū hō sit anial. Ultimo vero loco ponit infinitiuus. q: ipe est impfectior oibus alijs mōis in tēporibus et psonis et significatiōe: et ergo grāmatici recte eū locauerūt in fine. Autor modoꝝ significādi ita diffinit modū. Modus. est modus fcandi verbi actiuus q mediāte ꝓprietatē vel modum indicij: imperij: voti. i. optatiōis vel dubij. circa rē vbi et depēdētiā ad suppositū ꝯsignificat. Et dicit q modus accipit a ꝓꝑetate que est ꝓprietas qualificationis et dispositiōis et inclinatiōis rei verbi ad suppositū qualitate indicij: imperij: vel dubij. vel optationis.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est ꝯclusio

respōsalis. Tantū septē sunt accidentia verbi. Et qualitas bene diuidit in modū et in formā qui modi in verbo sunt quinqȝ. s. indicatiuus. impatiuus: optatiuus: cōiunctiuus: et infinitiuus Patet veritas cōclusionis p omnibus partibus ex notabilibus et ex his que dicta sunt.

Ar̄ Primo. Plura sunt accn̄tia verbi q̄ȝ septem ergo Probatur. quia cōpositio vel cōponere p̄dicatū cū subiecto etiā est accidēs verbi. Probat autoritate aristo. p̄mo perihermeniaꝝ qui dicit: q hoc verbum substantiuū sum importat actū cōplexiuū p̄dicati cuȝ subiecto. Dico verū argumentū cōcludit q cōpositio est accidens verbi inq̄ȝtū verbum est logice cōsiderationis: sed non grāmatice ꝯsiderationis.

Ar̄ Scdo. Qualitas verbi nō est in modis et formis. ergo Probatur. idem nō est in diuersis. sed modus et forma sunt species diuerse. ergo qualitas nō est in modis et in formis. Maior est aristo. q̄rto phic̄. Minor est nota. q: modus et forma differunt specifice. Dico veꝝ argm̄ cōcludit q idem sub rōne accn̄tis non est in diuersis: sed idē sub ratione generis bene est in diuersis: immo quodlibet vniuersale est vnū in multis et vnū de multis: vt dicit p̄mo posterioꝝ.

Ar̄ Tercio. Qualitas non est in modis et in formis. Probatur vnū accidens nō est in alio. sed qualitas est accidens et modus et forma: etiaȝ sunt accidētia et per ꝯn̄s qualitas nō est in modis et in formis. Dico q accidentis realis inhesiōis non est accidēs: sed bene p̄dicatiōis et denominatiōis qualiter est in ꝓposito. Uel etiā dicendū q accidentis nō est accidēs rōne sui: sed bene in virtute substantie.

Ar̄ Quarto. Qualitas non est accn̄s verbi. Probatur autoritate remigij qui dicit q qualitas non requirit in verbo. si ergo nō regritur in v̄bo nō erit accn̄s verbi. Dico veꝝ argumentū cōcluderet si remigius absolute vellet q qualitas non requirit in verbo: sed vult q qualitas nō requirit in verbo. i. nō debet queri cuius q̄litatis est verbū: sed distincte debet queri: cuius modi et cui⁹ forme. si em̄ quereret cuius q̄litatis esset dubiū an deberet responderi modus aut forma.

Ar̄ Quinto. Qualitas non est in modis et in formis. Probatur. omē quod est in aliquo est in eo aliquo modo essendi in. sed qualitas est in modis et in formis aliquo modo essendi in. igitur. Maior est nota et est aristo. quarto phisic̄ Minor. quia non videt quo modo essendi in Dico q solutio huius patet in notabili secundo.

Ar̄ Sexto. Plures sunt modi in verbo q̄ȝ quinqȝ Probat. q: est sextus modus vt impsonalis. dicit em̄ in textu: psonalis vt legitur. Dico q donatus nō vult q impsonalis modus esset sextus modus sed vult dicere q sicut in verbo psonali repiūtur quinqȝ modi distincti: sic etiam in verbo impsonali.

Ar̄ Septio. Ordo donati in mōis nō valet. Probat. q: impatiu⁹ dȝ p̄cedere indicatiuū. Probat magis dignū debet p̄cedere minus dignū sed impatiuus est dignior indicatiuo. ergo. Maior ē aristo. in p̄dicamētis. Mino. q: melius est impare q̄ȝ indicare. indicare em̄ est seruoꝝ: imperare aūt domīoꝝ. Dico veꝝ argm̄. cōcluderet si donatus hoc hic attēderet q indicatiuus est causa alioꝝ modoꝝ et perfectior ipsis: et g̊ indicatiuū ꝓposuit alijs modis omnibus.

Ar̄ Ultimo. Aliquod est verbum qd̄ nullius est modi. Probatur de isto verbo miserere in ista oratione miserere mei deus nō impa-

tiui. Probat. quia nullus potest impare deo. ergo non est impatiui. Dico veꝝ argumentũ ꝯcluderet si impatiuus hic teneret impatiue sed tenet oratiue: tenet em̃ impatiu⁹ octo mõis. vñ⁹. Impat horat ꝓmittit cõsulit orat. Temptat ⁊ applaudit indignaturꝗ scd̃us.

Forme verborũ quot sunt? Quattuor Que? Perfecta vt lego. Meditatiua vt lecturio. Frequẽtatiua vt lectito. Inchoatiua vt feruesco calesco.

Utrũ tm̃ quattuor sint forme verboꝝ. ꝑfecta: inchoatiua: meditatiua: ⁊ frequẽtatiua. Pro intellectione q̃stiõis nota. Notandũ p̃mo: ꝙ forma verbi diffinitur cõiter sic. Est ꝓprietas verbi attributa ipi v̾bo ea rõne qua ipm̃ est originatũ vl' nõ originatũ ab alio v̾bo sub diuersitate s̾catiõis. In ista ergo diffinitiõe duplex tangit forma v̾bi perfecta ⁊ imꝑfecta: ꝑfecta tangit cum dicit non originatum: imꝑfecta tangit cum d̾r originatũ. vñ. Forma ꝑfecta diffinitur sic. Est ꝓp̃etas verbi attributa verbo ea rõne qua ipm̃ nõ est originatum ab alio verbo sub diuersitate s̾catiõis: vt lego Dico notãter ab alio verbo: q2 verba ꝑfecte forme possunt deriuari a noĩe vt verba: imitatiue forme deriuant a nomĩe: vt matriso a matre: ⁊ tñ sunt ꝑfecte forme: vt em̃ postea dicet imitatiua forma reducit ad perfectã. Est aũt regula generalis de verbis ꝑfecte forme hec: verba perfecte forme regularia nõ defectiua in p̃ma ꝑsona indicatiui modi terminantur in o vel in or: vt lego legor. Dico regularia: ꝓpter hoc verbũ sum qd̾ etiã est perfecte forme: sed non oportet ꝙ terminet in o vel in or quia: est irregulare. Dico non defectiuũ: ꝓpter aue salue vale. q̃ sunt ꝑfecte forme: sed nõ oportꝫ ꝙ terminẽtur in o vel in or: quia sunt defectiua.

Notandũ scd̃o Imꝑfecta forma diffinit cõmuniter sic. Est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rõne qua ipm̃ est originatũ ab alio verbo sub diuersitate s̾catiõis: et tales scd̃m donatũ sunt tres ⁊ hoc p̃ncipales vt meditatiua: inchoatiua: ⁊ frequẽtatiua: licet priscian⁹ octauo maioris adhuc ponit diminutiuã imitatiuã et desideratiuã: de quibus dicet inferi⁹. vñ. Verbũ illud d̾r inchoatiue forme quod vltra significatũ sui verbi ꝑfecte forme inchoationẽ importat vt feruesco venit a ferueo ⁊ vltra s̾catum sui p̃mitiui inchoationẽ importat: feruesco significat incipere feruere. Et om̃ia talia terminant in co ⁊ formant a scd̃a ꝑsona p̃sentis tempis indicatiui mõi addendo co vt ferueo ferues: adde co et erit feruesco. Et sunt tercie cõiugatiõis ⁊ neutri generis ⁊ carent p̃terito ꝑfecto: cuius ratio est: q2 verba inchoatiue forme importãt inchoationẽ: modo inchoatio repugnat preterito omne em̃ ꝙ inchoamus hoc est sub p̃senti. ab ista tñ regula excipit hoc verbum hysco qd̾ regulariter deberet dici hyasco. Regula gñalis de formatione verboꝝ inchoatiue forme. Si a verbo inchoatiue forme deponit vltima terminatio co et manet scd̃a ꝑsona p̃sentis tempis alicuius v̾bi tunc illud verbũ est inchoatiue forme vt feruesco depone co manet secũda ꝑsona hui⁹ verbi ferueo ferues. Sequit correllarie p̃mo ꝙ disco glisco nõ sunt inchoatiue forme. Patet quia deponẽdo illã terminationem co nõ manet scd̃a ꝑsona alicuius verbi. Verbũ aũt illud d̾r meditatiue forme qd̾ vltra significatũ sui v̾bi perfecte forme meditationẽ importat: vt esurio qd̾ deriuat ab illo verbo edo: is: ere. inq̃ntuꝫ significat cõmedere: ⁊ in vltimo supino habet esu addendo rio fit esurio. Et talia terminant in rio ⁊ sunt quarte cõiugatiõis. ⁊ carẽt p̃teritis ꝑfectis. Dicit tamẽ ioãnes ianuẽsis hoc verbũ esurio inq̃ntum est meditatiuũ ⁊ significat meditationẽ esuriei sic caret p̃terito sed inq̃ntum significat absolute famem pati habet p̃teritũ esuriui: vt ibi Esuriui ⁊ dedistis mihi cõmedere. Item iesus postq̃ȝ ieiunasset. xl. diebus et noctibus postea esurijt. Similiter hoc verbũ parturio inq̃ntum est meditatiuũ caret p̃terito: sed inq̃ntum significat absolute generare sic habet p̃teritum: ⁊ sic ponitur ibi. Parturiẽt montes nascetur ridiculus mus.

Notandũ tercio: Tercia forma iꝑfecta dicit frequẽtatiua. Unde illd̾ verbũ dicit frequẽtatiue forme qd̾ vltra significatũ sui verbi ꝑfecte forme frequẽtationeꝫ importat vt lectito. i. frequẽter lego. Et talia terminãtur in to: et sunt talia p̃me cõiugatiõis sed que terminant in so. vt viso sunt tercie cõiuga. simil'r illa que terminant in xo etiã sunt tercie cõiuga. vt flexo. Tres aũt sunt regule de formatiõe verboꝝ frequẽtatiue forme scd̃m priscianũ: viij. maioris Prima verba frequẽtatiue forme aliqñ formant simplicit̾. ab vltĩo supino: mutando u in o vt viso format ab vltimo supino huius v̾bi video qd̾ habꝫ visu in vltimo supino: muta u in o erit viso visis visere: quod significat cum frequẽtia vel desiderio videre. Scd̃a regula: quãdo verba frequẽtatiue forme formãtur a verbis ꝑfecte forme que hñt a ꝓductam in penultima sillaba supini: tũc a mutatur in i et u in o: vt rogatu: muta a in i et u in o erit rogito as are. Tercia reg'a qñ verba frequentatiue forme formant a verbo qd̾ habet gi in p̃terito ꝑfecto: tunc tale verbũ frequẽtatiue forme format a tali p̃terito ꝑfecto addẽdo to vt lego legi: addendo to erit legito. Sequit correllarie ꝙ vnũ ⁊ idem verbũ p̃ot de se formare tria frequẽtatiua vt lego format primo lecto as are. scd̃o lectito qd̾ venit a lecto. tercio format legito: lectito tamẽ immediate nõ venit a lego sed mediate q2 mediante illo quod est lecto: vt dictum est

Notandũ quarto et vltimo: ꝙ priscian⁹ octauo maioris capitulo de specie ponit adhuc tres formas imitatiuã

diminutiuā et desideratiuā. Unde illud verbum dicit imitatiue forme quod vltra significatū sui primitiui imitationē importat: vt matriso. i. matrē sequor. patriso. i. patrē sequor. fantaso. i. fantasma sequor: ⁊ reducitur forma imitatiua ad perfectā: quia talia verba nō deriuāt ab alijs verbis. Sed illud verbū dicit desideratiue forme qꝺ vltra significatuz sui verbi ꝑfecte forme desideriū importat: vt capesso. i. desidero capere: facesso. i. desidero facere. Et reducit illa forma desideratiua ad meditatiuā quia desideriū est cū quadā meditatione. Sed illud verbum dicit diminutiue forme qꝺ vltra significatū sui primitiui diminutionē importat: vt sorbillo. i. paruz sorbeo. Et talia terminant vt dicit priscianus ibidez in loco: ⁊ reducit diminutiua forma ad inchoatiuā: quia vbi est diminutio ibi est inchoatio aliqua.

Istis notabilibus sic stātib⁹ est ↄclusio respōsalis. Tm̄ quattuor sunt forme verboꝝ specifice ⁊ formalit distincte sic ꝙ nō plures ad illas non reducibiles scđm diuisionē mediatā. cōclusio hec patet ex dictis. Sumit autē forma in verbo scđm autorē modoꝝ significandi ab eadē ꝓprietate a qua sumit species in noīe. vt aūt dictū est in nomine species primitiua ab esse primario sed species deriuatiua ab esse secūdario. sic forma ꝑfecta in verbo sumit ab esse primario. sed deriuatiua ab esse scđario. vn̄ ⁊ forma scđm autorē modoꝝ significādi diffinit sic. Forma est modus significādi actiuus verbi attribut⁹ verbo ea ratione qua ip̄m verbū modū existendi primariū vel secūdarium cōsignificat: exemplū p̄mi vt lego. exem̄ scđi vt lectito.

Ar Primo. Nō sunt quattuor forme verboꝝ. Probat. sicut se habet spēs in noīe sic forma in verbo. sꝫ spēs in noīe est tantū duplex. s. p̄mitiua ⁊ deriuatiua. sic etiā forme in verbo debēt esse tm̄ due. Maior est priscia. viij. maioris. Minor est nota. Dico verū argumentū concludit ꝙ forme in verbo in genere sunt tantū due: scilicꝫ ꝑfecta ⁊ imꝑfecta tamen in specie possunt esse plures: ⁊ sic est hic.

Ar Scđo. Verbū ꝑfecte forme ⁊ imꝑfecte forme non significant diuersa: igitur diffinitio forme nō valet. Probat aīs. oīs effectus gerit similitudinē sue cause. sed verbū imꝑfecte forme est effectus verbi ꝑfecte forme. ergo nō significant diuersa: illa eñ que diuersa ꝑcant non participant. Maior est autoris modoꝝ ꝑcandi. Minor est nota ex dictis i tercio notabili. Dico verū argumentū ↄcluderet si verbū imꝑfecte forme simpliciter significaret diuersa respectu verbi ꝑfecte forme: sed significat diuersa solū modaliter: qꝛ illud qꝺ verbū ꝑfecte forme ꝑcat absolute: hoc verbū imꝑfecte forme ꝑcat cū aliqua additiōe.

Ar Tercio. Aliqꝺ est verbum ꝙ nullius est forme. Probat quia hoc verbū sum est verbū ⁊ nullius est forme: ꝙ hoc verbū nullius est forme. Probat. qꝛ si alicuius maxime perfecte sed hoc nō. Probat. verbuꝫ perfecte forme in p̄ma persona terminat in o vel in or. sed hoc verbum sum nec terminat in o nec in or in p̄ma ꝑsona. ergo nō est ꝑfecte forme. Maior est nota vt patuit ex notabili p̄mo. Minor est nota. Dico verum argumentū concludit ꝙ omne verbū perfecte forme terminatur in o vel or. verum est hoc de verbis regulariter declinatis. modo sum declinat irregulariter.

Ar Quarto. Plures sunt forme v̄boꝝ q̄ꝫ q̄ttuor. Probat auto. p̄scia. octauo maioris: q adhuc addit tres. s. imitatiuā: desideratiuā: et diminutiuā. Dico ꝙ veꝝ argm̄. ↄcludit ꝙ tm̄ tres sūt forme verboꝝ p̄ncipales ad seinuicē irreducibiles: mō iste tres quas ponit priscian⁹ reducūtur ad istas q̄ttuor predictas: vt dictū est in notabili quarto.

Ar Quinto. Diffinitio verbi inchoatiue forme non valet. Probat qꝛ si sic sequeret ꝙ inchoo incipio essent inchoatiue forme qꝺ est falsum. Probat. quia important inchoationē ⁊ inceptionē. Dico veꝝ argumentū cōcluderet si ista v̄ba importarēt inchoationē vel inceptionē significatiōe minus p̄ncipali sed ista verba important inchoationē significatione essentiali p̄ncipali ⁊ significatiōe ad placitū.

Ar Sexto. Ordo formaꝝ non est bn̄ assignatus. ergo Probat aīs qꝛ iste tres forme debēt prius poni q̄ꝫ ꝑfecta. Probat. quia sicut est in natura sic debet esse in arte sed in natura ita est ꝙ prius meditamur de re q̄ꝫ ip̄am ꝑfecte facimus. igit ⁊ in arte forma meditatiua debet p̄locari ꝑfecte. Maior pars imitat naturā scđo phisic. Minor est nota. prius eñ cogitamus de re q̄ꝫ eam facim⁹. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ ordine nature forme iste tres imꝑfecte deberēt p̄cedere ꝑfectam: sed donatus istam ↄsiderationē nō habuit: sed donatus hic attēdebat ordinē ꝑfectionis ⁊ doctrine p̄ponēdo ꝑfectam formā istis imꝑfectis.

Ar Ultimo. Plures sunt forme in verbo q̄ꝫ p̄dicte. Probatur. aliqua est forma apparitiua: vt dicit iohānes ianuensis: vt albito est apparitiue forme: valet eñ sicut incipio apparere albū. Dico ꝙ forma apparatiua cōprehendit scđm aliquos sub forma inchoatiua. licet alij volunt ꝙ debeat cōprehēdi sub forma ꝑfecta: primū tamē est melius.

Cōiugatiōes verboꝝ quot sunt? Tres Que? Prima in a, Scđa in e, Tercia in i, Prima que est? que in indicatiuo modo tempe presenti numero singulari scđa persona verbo actiuo ⁊ neutrali a ꝓductā habet ante nouissimā litterā s passiuo cōi ⁊ de ponēti ante nouissimā sillabā ris; vt amo amas amor

amaris. Et futurū tempus eiusdē modi in bo ⁊ in
boꝛ sillabam mittit vt amo amabo amoꝛ amaboꝛ.
Scḋa que est: Que in indicatiuo modo tēpoꝛe p̄-
senti numero singulari scḋa persona verbo actiuo
⁊ neutrali e ꝓductā habꝫ ante nouissimā litterā s
passiuo cōmuni ⁊ deponēti ante nouissimā sillabā
ris: vt doceo doces doceoꝛ doceris. Et futurū tpꝰ
eiusdem modi in bo ⁊ in boꝛ sillabā mittit: vt do-
ceo docebo doceoꝛ doceboꝛ Tercia que est: que ī
indicatiuo modo tempe p̄senti numero singula-
ri scḋa persona verbo actiuo ⁊ neutrali i correptaꝫ
vel i ꝓductā habet ante nouissimā litterā passiuo
cōmuni ⁊ deponēti ꝓ i littera e correptā vel i ꝓdu
ctam habet ante nouissimā sillabā vt lego legis le
goꝛ legeris: audio audis audioꝛ audiris. Et futu-
rum tempus eiusdē modi in am ⁊ in ar sillabā mit
tit: vt lego legam legoꝛ legar: audio audiā audio
audiar. Ubi possunt hec discerni: hec in imparati-
uo ⁊ in infinitiuo mō statim discerni possunt vtrū
i litterā correptam habeāt an ꝓductam. Nam i lit
tera correpta si fuerit in e ↄuertitur: ꝓducta si fue-
rit non mutatur. Est quando tercia cōiugatio fu-

turum tempus non in am tantum sed etiā in bo ⁊
in boꝛ sillabam mittit. Interdū cum i litteram coꝛ
reptā nō habuerit sed ꝓductaꝫ vt eo is ibo: queo
quis quibo: eam vel queam.

Utrū tm̄ tres sint cōiugatiōes in verbo

scꝫ prima scḋa ⁊ tercia. Pro intellectiōe questiōis more. Notandū est p̄
mo ꝙ cōiugatio: vt est accidens verbi cōiter diffinitur sic Coiugatio est
verboꝝ de ꝑsona in personā: de modo in modum: de tpe in tempus de
numero in numeꝝ: cōsequens vel incōsequens variatio. In qua diffini
tione tangit duplex cōiugatio in genere. Cū em̄ dicit cōsequens tangi-
tur cōiugatio regularis. Cū vero dicit incōsequens tangit cōiugatio ir
regularis. Cōiugatio regularis est vbi vna persona regulariter foꝛma-
tur ab alia ⁊ vnus nūerus ab alio sub cōuenientia ꝑ̄ncipij et differentia
finis. Et dicit alio nomīe cōsequens siue noꝛmala. noꝛma em̄ grece est
regula latine. Sed cōiugatio irregularis est vbi vna ꝑsona non regula
riter foꝛmat ab alia ⁊ vnus nūerus ab alio sub ↄuenientia ꝑ̄ncipij ⁊ dif-
ferentia finis. Et hec alio noīe dicitur incōseqūes siue anoꝛmala. Anoꝛ-
malū enim dicit ab a qḋ est sine et noꝛma regula quasi sine regulari cō-
iugatiōe. ⁊ talia verba anoꝛmala vt cōiter grāmatici ponūt sunt q̄tuoꝛ
vꝰ. Sum volo edo fero tot sunt anoꝛmala credo Priscianus aūt octauo
maioꝛis in fine de cōiugatione diffinit cōiugationē di. Cōiugatio est cō
sequens verboꝝ declinatio. Et diffinit solum cōiugationē regularē que
in grāmatica est ꝑ̄ncipalioꝛ et plus intenta.

Notādū scḋo ꝙ cōiugatio in verbo cog-

noscitur tribꝰ modis. Primo penes infinitiuū: ⁊ sic illa verba que hn̄t a
productū ante re in infinitiuo sunt ꝑ̄me cōiugatiōis vt amare: que e ꝓ
ductū sunt scḋe vt docere. que e correptū tercie. vt legere. que vō i pro
ductū sunt quarte vt audire. Et hūc modum attendit remigius. sed hic
modus attēdendi cōiugationē nō est sufficiēs ⁊ vniuersalis. fallit em̄ in
isto verbo do qḋ est ꝑ̄me cōiugationis tamē in infinitiuo ante re nō ha
bet a ꝓductū sed correptum. vsus. Qui dare vult alijs nō debet dicere
vultis. Scḋo cōiugatio in verbis attenditur penes impatiuū. ⁊ sic illa
verba q̄ habent a ꝓductū in impatiuo sunt ꝑ̄me cōiugatiōis vt ama. q̄
productū e scḋe vt doce. que e correptuꝫ sunt tercie vt lege. que vero i
productū sunt quarte vt audi. Et hic modus est alteri ⁊ etiam nō est suf
ficiēs ⁊ vniuersalis. fallit em̄ in istis verbis duco dico facio que sunt ter
cie cōiugationis et tm̄ i impatiuo nō hn̄t e correptū qꝛ duco habet duc

irregulariter ꝓ duce ꝓpter euitare coincidentiā cū ablatiuo huius nominis dux ducis. similiter facio habet fac et nō face ꝓpter euitare coincidentiā cū ablatiuo huius noīs fax facis. Et dico habet dic et non dice. propter euitare coincidentiā cum gtō et dtō huius nominis dica dice. grāmaticus eñ maxime habet euitare coincidentiā ⁊ malum sonū: Tercio cognoscit cōiugatio in verbo penes indicatiuū: et istū modū docet donatus hic in textu ⁊ est modus vniuersalis ⁊ sufficiens.

Notandū tercio ꝙ scđm donatū verbuꝫ id dicit ꝑme cōiugatiōis quod in scđa ꝑsona ꝑsentis tēporis indicatiui modi in singulari nūero habet a ꝓductam ante vltimā litterā in voce actiua ⁊ neutrali vel ante nouissimā hoc est vltimā sillabam in voce passiua cōi et deponentali: ⁊ cū hoc futurū tempus eiusdē modi in bo et in bor sillabā mittit. exeñ de verbo actiuo vt amo amor: de verbo neutrali sto stas: de passiuo amor amaris: de deponētali vagor vagaris: de cōmuni criminor criminaris. Sed verbū illud dicit scđe cōiugationis qđ in scđa persona pn̄tis tp̄is indicatiui modi in singulari habet e ꝓductū ante vltimā litterā in voce actiua ⁊ neutrali: vel ante nouissimā sillabā in voce passiuali cōmuni ⁊ deponētali: ⁊ futurū tempus eiusdē modi in bo ⁊ in bor sillabā mittit: exemplū de verbo actiuo vt doceo doces: de passiuo doceor doceris. de neutrali sedeo sedes: de deponētali vt confiteor cōfiteris: de cōi non datur: q2 nullū est verbū cōmune scđe cōiugationis. Verbū autem illud dicit tertie cōiugationis qđ in scđa ꝑsona ꝑsentis tp̄is indicatiui modi in singulari nūero habet i ꝓducta vel i correptam ante nouissimā litteram in voce actiua et neutrali: vel e correptam vel i ꝓductam ante nouissimā sillabā in voce passiua cōmuni ⁊ deponentali. Et futurū tempus eiusdē modi in am vel in ar sillabā mittit: exeñ de tercia cōiugatione scđm se de verbo actiuo vt lego legis. de passiuo vt legor legeris: de neutrali curro curris: de deponētali loquor loquoris: de cōmuni amplector amplecteris. Exeñ de quarta cōiugatione que comprehēdit sub tercia scđm donatū: de verbo actiuo vt audio audis: de neutrali vt venio venis: de passiuo audior audiris: de deponentali vt patior partiris: de cōmuni largior largiris.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ donatus i textu dat doctrinā et modū quomō possumꝰ cognoscere que verba tercie cōiugationis habēt i ꝓductā vel i correptā in scđa persona ante vltimā litteram: vnde dicit in textu. Ubi possunt hec discerni: scilicet que verba habent. i productā vel i correptā in scđa persona ꝑsentis temporis indicatiui: et dicit ꝙ hec cognosci possunt in imꝑatiuo et infinitiuo eorundē verboꝝ: vtrū habeāt i correptā vl' ꝓductā. Si eñ habent in scđa persona i correptā tunc in formatiōe imꝑatiui et infinitiui mutat i in e vt lego legis habet i correptā ante vltimam litterā scilicꝫ s quia in imperatiuo habet e et infinitiuo vt lege legere. producta aūt i si fuerit nō mutatur: vt audio audis. in imꝑatiuo ⁊ infinitiuo manet i: vt audi audire. Subiungit donatus ꝙ aliquando est. idest cōtingit ꝙ in tercia cōiugatiōe futurum tēpus non tantū in am vel in ar terminat sed etiam in bo ⁊ in bor: sed hoc cōtingit raro: ⁊ hoc fit in illis que habēt i ꝓductam in scđa persona presentis tp̄is indicatiui modi vt eo is ibo: queo quis quibo. eam vel queam. Notandū etiam ꝙ tercia cōiugatio capitur dupliciter. Uno modo ꝓprie et sic distinguit contra quartā: ⁊ sic illud verbum dicit tercie cōiugationis qđ in scđa persona presentis tempis indicatiui modi ante vltimam litterā in voce actiua ⁊ neutrali i correptā habet: vel e correptā ante nouissimā sillabam in voce passiua deponentali ⁊ cōmuni: vt exemplificatū est superius. Illud aūt verbum dicitur quarte cōiugationis qđ in scđa persona ꝑsentis tēporis indicatiui modi habet i productā ante nouissimā litterā in voce actiua ⁊ neutrali vel i ꝓductam ante nouissimā sillabam in voce passiua cōmuni ⁊ deponentali vt etiam exemplificatū est in fine tercie notabilis. Alio mō capitur tercia cōiugatio cōiter vt comꝑhendit sub se quartā ⁊ sic diffinit vt diffinita est in tercio notabili. Diffinit aūt cōiugatio scđm autorē modoꝝ significādi sic. Cōiugatio est modus significandi verbi rem verbi vt inflectitur ꝑ diuersas ꝓprietates: temporꝝ: modoꝝ: numeroꝝ: et personarum cōsignificans. Sicut eñ declinatio in nomie est modus significandi rem nomīs cōsignificans vt inflectit per diuersas ꝓprietates casuales: sic cōiugatio est modus significādi verbi rem verbi cōsignificās: vt verbum inflectitur ꝑ diuersas ꝓprietates: temporū: numeroꝝ: modorum: et ꝑsonarum. Sequitur correllarie ꝙ cōiugatio in verbo distinguitur a declinatione in nomie. Patet quia cōiugatio verbi attenditur penes plura accidētia: quia numeꝝ personā tempus ⁊ modum: sed declinatio in noīe solum attendit penes vnū accidēs. s. casum: vt patet ex diffinitionibus cōiugationis ⁊ declinatiōis.

Istis notabilibꝰ sic stātibus est ꝯclusio respōsalis. Tñ tres sunt cōiugationes in verbo specifice et formaliter distincte ad seinuicē irreducibiles ⁊ hoc capiendo terciā cōiugationeꝫ cōiter vt cōprehēdit sub se quartā. Dico notāter capiēdo terciā cōiugationem cōiter vt cōprehēdit sub se quartā: q2 capiendo terciam cōiugationē ꝓprie tūc necessario oportet ponere quartā cōiugationem: vt dictum est in notabili quarto.

Ar Primo. Plures sunt cōiugatiōes in verbo ꝙ̄ tres. igit Probat. sicut se habet declinatio in noīe sic cōiugatio in verbo. sed declinatio in noīe est quintuplex. ergo etiā cōiugatio in ꝟbo debꝫ esse quintuplex. Maior patet ex cōuenienti similitudine: sicut enim noīa declinant de casu in casum: sic verba declināntur de persona in personaꝫ: de nūero in numeꝝ. Minor patet ex his que dicta sunt in nomie. Dico verum ar

gumentū cōcludit ꝙ sicut se habet declinatio in nomine sic ꝯiugatio in
verbo. quo ad aliqua non aūt quo ad omnia. Ad hoc habet se similiter
quia sicut nomīa declinātur per diuersos casus: sic verba cōiugant per
diuersa tempa: personas et modos: sed quo ad numeꝝ declinationem
Ar et cōiugationum non est simile.
Scdo. Plures sunt cōiugatiōes in verbo ꝙ̄ tres. Probat. omīs
latinitas ortū habet a grecis. sed greci hn̄t decem cōiugatiōes. igitur ꝛ
latini. Maior est priscia. maioris ī ꝓhemio. Minor est eiusdē ꝑscia. viij.
maioris. vbi oñdit ꝙ greci hn̄t cōiugatiōes decē. Dico verū argumētū
ꝯcluderet si greci ꝛ latini eodē mō distinguerēt declinatiōes: latini em̄
distinguūt declinatiōes penes vocales: greci vo penes cōsonātes.
Ar Tercio. Quinq; sunt cōiugatiōes in verbo. Probatur multiplica
ta causa multiplicat effectus. sed vocales q̄ sunt causa distinctio-
num in cōiugationibꝰ sunt quinq;. ergo etiā cōiugatiōes in verbo sunt
quiq;. Maior est nota. quia causa ꝛ effectus dicūtur relatiue. modo po-
sito vnū relatiuoꝝ ponitur ꝛ aliud: vt dicit in ꝑdicamētis. Minor ē no
ta. Dico veꝝ argumentū ꝯcluderet si distinctio cōiugationū caperetur
penes om̄es vocales. sed capit tantū penes quattuor. nō oportꝫ ergo
Ar tot esse cōiugatiōes in verbo quot sunt vocales.
Quarto. Quattuor sunt cōiugatiōes in vbo. Probat autoritate
alexan. remigij sitr ꝑsciani. viij. maioris Dico veꝝ argm̄. cōcludit ꝙ quat
tuor sunt cōiugatiōes in verbo capiēdo cōiugationē terciam ꝓprie. do-
natus aūt cepit cōiter: vt comꝑhendit sub se quartam.
Ar Quinto. Aliqd̄ est verbum qd̄ nullius est cōingatiōis. Probat.
de isto verbo sum. Probat examināti textū ꝛ declarationē dona
ti scd̄m quā sub nulla potest contineri cōiugatione. Dico ꝙ littera ꝛ de-
claratio donati intelligit de verbis perfectis ꝛ non defectiuis: ꝛ regu-
lariter cōiugatis. modo sum est verbum irregulare.
Ar Sexto. Sum est scd̄e cōiugatiōis. Probatur sic. illud verbum est
scd̄e cōiugatiōis. quod habet e ꝓductā in scd̄a persona ꝑsentis
tēporis indicatiui modi singularis nūeri. sed sum est huiusmōi vt patet
in ista scd̄a ꝑsona es vbi e est longū Dico veꝝ argumentū cōcludit: sed
hoc sufficit ad verbū scd̄e cōiugatiōis ꝙ debet habere e ꝓductam in se
cunda ꝑsona: sed vltra requirit ꝙ futurū tempus eiusdem modi termi
netur in bo vel in bor. modo hoc nō est in isto verbo sum.
Ar Septimo. Aliqd̄ est verbū qd̄ nullius est coniugatiōis. Probat
de istis orior morior. ꝙ nō tercie. Probat habent normā verboꝝ
quarte cōiugationis. ergo sunt quarte cōiugatiōis. Tenet ꝯn̄a q̄ ogā-
tio arguit formā: vt dicit cōmentator in de substantia orbis illud ergo
qd̄ habet similitudinē formatiōis: sicut verbo quarte coniugatiōis: illd̄
videtur esse quarte cōiugationis. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ ista
verba sunt tercie cōiugationis capiendo terciā ꝯiugationē cōiter sed
capiendo eam proprie tunc ista verba sunt quarte coniugatiōis.

Ar Ultimo. Nullū est verbū scd̄e cōiugatiōis cōis gn̄is ergo littera
donati nō valet cū loquitur in scd̄a cōiugatiōe de verbis cōibus
Probat añs enumerādo om̄ia verba cōmunia nullū inuenit secūde cō
iugationis. Dico ꝙ littera donati debet intelligi cōditionaliter si ali-
quod tale esset tunc haberet in secūda persona e ꝓductam ante nouis-
simam sillabam. Vel etiā possumus dicere ꝙ multa verba sunt: nūc de-
ponentis generis que antea fuerunt generis cōmunis.

**Genera verboꝝ quot sunt? Quinq;. Que? Acti-
ua: passiua: neutra: deponētia: ꝛ cōmunia. Actiua
q̄ sunt? Que in o desinūt et accepta r littera faciūt
ex se passiua; vt lego legor. Passiua que sunt? Que
in r desinūt ꝛ ea dempta r littera redeūt in actiua:
vt legor lego. Neutra que sunt? Que in o desinūt
vt actiua sed accepta r littera latina nō sunt; vt sto
curro stor curror non dicit. Sūt ꝑter ea neutro pas
siua; vt gaudeo gauisussum: soleo solitussum: fio
fis factussum. Deponētia que sunt? Que in r desi-
nunt vt passiua sed ea dēpta r littera latina nō sunt
vt luctor: loquor: sequor: nascor: orior. Cōmunia q̄
sunt? Que in r similiter desinunt vt deponētia sed
in duas formas cadunt agentis scilicet ꝛ paciētis
vt osculor criminor: dicimus enim osculor te: oscu
lor a te: criminor te criminor a te.**

Utrum tm̄ quinq; sint genera verboꝝ. s.

actiuū passiuū neutrū cōmune ꝛ deponēs. Pro intellectione questiōis
mote. Notandū ꝑmo ꝙ genus verbi diffinit sic. Est ꝓpetas vbi ex sig-
nificatiōe actiōis vel passionis vel vtriusq; simul vel neutrius: ꝛ ex ter-

minatiõe in o vel in or cõtracta. In qua diffinitiõe tangitur quinqȝ ge-
nera verbi. Cũ enim dicitur ex significatiõe actõis tangitur genus actiuũ
vel etiã deponẽs: multa eñ verba deponẽtis gñis significãt actiue tan
tum. vt loquor. Cũ vero dicitur vel passionis tangitur passiuũ similiter ge-
nus deponẽs: quia multa verba deponentis generis significãt passiue
tantũ vt nascor. Cum vero dicitur vel vtriusqȝ simul: tangitur genus cõmu
ne: verba eñ cõis generis vt postea dicetur indifferẽter significant actio-
nem vel passionẽ. Cũ vero dicitur neutrius: tangitur genꝰ neutrũ. Sequitur
correllarie ꝙ genꝰ in ṽbo cognoscitur tripl'r. ꝑmo ex ꝑcatiõe. scðo ex tmi
natiõe. tercio ex ꝑcatiõe et terminatiõe simul. sed vtrũ plus ex ꝑcatione
vel terminatiõe diuersificari sunt grãmatici: tñ dicit petrꝰ helye ꝙ plus
ex terminatiõe: vnde dicit. Porro scias ꝙ vox plus dicit ꝙȝ ꝑcatũ discer.
ni genera. ⁊ ꝓbat hoc ex tribus. Primo qȝ ista verba facio noceo signi-
ficant actiue: tamẽ nõ sunt actiui generis sed neutrius. vnde dicit. Vox
facio neutrũ sed significare dat actũ. Scðo ꝓbat: qȝ metuo timeo sunt
generis actiui ⁊ tamen significãt passiue. Tercio ꝓbat. qȝ vapulo exulo
ꝑcant passiue sed tamẽ sunt neutrius generis: vapulo eñ valet tñ sicut
ꝑcutior. vnde dr in euãgelio. Seruus sciens volũtatẽ dñi sui et nõ faci-
ens vapulabit id est percutietur plagis multis.

Notandũ scðo. Primũ genus in verbo

est genus actiuũ. vñ Verbũ actiui generꝫ: est qð in ꝑma ꝑsona pñtis tẽ-
poris indicatiui modi terminatur in o: ⁊ in eadẽ ꝑma ꝑsona potest recipe
r sup o et facere ex se passiuũ vt amo amor. Est aũt differẽtia inter ver-
bum actiuũ ⁊ actiui generis. Verbũ eñ actiuũ est qð actionem ꝑcat nõ
curãdo cuius gñis sit: et sic hoc verbũ loquor qð est verbũ deponentis
generis ꝑcat actionẽ: ⁊ est verbũ actiuũ. Sed verbum illud dicitur actiui
generis quod ꝑcat actionẽ et cum hoc in prima ꝑsona indicatiui modi
terminatur in o ⁊ recipit i eadem ꝑma persona r sup o vt amo. Et ad tale
verbum actiui generis requirũtur tres cõditiones. Prima ꝙ termine-
tur i o in ꝑma ꝑsona in indicatiuo in ꝑsenti. Secũda ꝙ recipiat i prima
persona r sup o. Tercia ꝙ significet actum transeuntẽ in rem rationalẽ
et ista ꝓprietas tercia intelligitur in verbis actiui generis ꝓprie dictis:
quia nõ requiritur ad verbũ actiui generis qð debet significare actũ trã-
seuntẽ rem rationalẽ vt lego lectionẽ. Vñ illud verbũ dicitur actiui gñis
ꝓprie dictũ qð significat actũ transeuntẽ in rem rationalẽ. Sed illud
dr actiui gñis cõiter dictũ qð significat actũ transeuntẽ nõ curãdo si in
rem rationalẽ vel nõ. Sequitur correllarie ꝙ verbũ actiui gñis est inferi
us ad verbũ actiuũ qȝ sequitur bene oñe verbũ actiui generis est actiuũ
sed nõ ecõuerso oñe verbũ actiuũ est actiui gñis patet quia loquor est
verbũ actiuũ et non est actiui generis Sciendũ etiam ꝙ verbũ dicitur
actiui generis tripliciter. Primo voce tantum sicut video: video eñ sig
nificat passiue qȝ videre ꝑcat species visibiles in potentiã ⁊ organũ susc

cipere: mõ recipe est pati. et etiã dr. ij. de aĩa: sensus est ṽtus passiua. Se
cũdo verbũ dr actiui gñis significatione tantũ vt audior quod ꝑcat acti
ue qȝ ꝑcat species audibiles de se multiplicare: mõ multiplicare est age
re. Tercio verbũ dicitur actiui generis voce ⁊ significatiõe simul vt amo
lego Sed verbũ illud dicitur passiui generis quod in ꝑma ꝑsona ꝑsentis
tempis indicatiui modi terminatur in r et in eadẽ ꝑma persona potest di
mittere r et redire in suũ actiuũ. vt amor amo Et ẽ differẽtia inter ver-
bum passiuũ ⁊ passiui generis. Verbũ illud dicitur passiuũ qð passionẽ
significat non curãdo cuius generis sit: ⁊ sic nascor est verbũ passiuũ li-
cet sit deponentis generis. Sed verbũ passiui generis est quod signifi
cat passionẽ ⁊ in ꝑma ꝑsona indicatiui mõi terminatur in r in eadẽ ꝑma
persona potest dimittere r et redire in suũ actiuũ vt amor legor. Seq-
tur correllarie ꝙ verbũ passiui generis est inferius ad verbũ passiuum
patet oñe enim verbum passiui generis est passiuum sed nõ ecõuerso
omne verbũ passiuum est passiui generis: nascor eñ est verbũ passiuũ
quia ꝑcat passionẽ: tamen nõ est passiui generis: sed deponentis. Tres
autẽ conditiões requirũtur ad verbũ passiui generis. Prima ꝙ in pri-
ma ꝑsona terminetur in r Scða ꝙ in eadeꝫ persona potest dimittere r et
redire in suũ actiuũ. Tercia ꝙ significet passionẽ ab extrinseco illatã vt
percutior crucifigor. Sequitur correllarie ꝙ palleo rubeo egroto signifi
cant passionẽ: sed ab intrinseco aduenientẽ ⁊ ergo nõ sunt passiui gene
ris. Sequitur correllarie ꝙ verbũ passiui generis dr tripl'r. Primo voce
tñ vt audior videor. talia eñ significãt actiue vt dictũ est. Secundo sig
nificatiõe tñ. vt vapulo. i. percutio. veneor. i. vendor: ⁊ cõponitur a ve
num ⁊ eo. Tercio voce ⁊ significatiõe simul vt amor legor.

Notandũ tercio. Verbũ neutrius gñis

est qð in prima persona presentis temporis indicatiui modi termina-
tur in o et in eadem ꝑma ꝑsona non potest recipere r super o et facere
ex se passiuũ: vt sto curro: nõ enim dicitur in prima persona stor curror.
Sequitur correllarie ꝑmo ꝙ licet verba neutrius generꝫ in tercia per-
sona recipiunt r vt vinũ bibitur: via curritur: non tamen ꝓpter hoc sunt
passiui generis. Sequitur correllarie scðo ꝙ verba neutrius generis in
ꝑma persona recipiunt r per prosopopeyam: vt ego bibor quasi vinuꝫ
loqueretur: Est autem differentia inter verbũ neutrale et neutrius ge-
neris. Verbum neutrale est quod nec significat actionem nec passionẽ
non curando quam terminationẽ habeat: et sic hoc verbuꝫ sum dicitur
verbum neutrale. Sed verbum illud dicitur neutrius generis qð nec
actionem nec passioneꝫ significat ⁊ cum hoc in prima persona termina
tur in o: et scðm vsum non potest recipere r super o: vt sto. Sequitur
correllarie: verbũ dicitur neutrius generis tripliciter. Primo voce tan
tum vt vapulo. Scðo significatiõe tantũ vt sum. Tercio voce ⁊ signifi-
catione simul vt curro. Tres autem conditiones requiruntur ad ver-

bum deponẽtis generis. Prima ꝙ terminet in r. Scđa ꝙ nõ potest dimittere r in ṗma ꝑsona in singulari nũero indicatiui. Tercia ꝙ aut significet actionẽ tm̄ vt loquor: aut passionem tm̄ vt nascor.

Notandũ quarto ⁊ vltimo Uerbũ cõis generis est ꝙ i ṗma ꝑsona p̄sentis tpis indicatiui mõi terminat in r et non põt dimittere r: et in eadẽ ṗma ꝑsona significat actionẽ ⁊ passionẽ simul vt criminor experior osculor. Tres ergo cõditiões requirunt ad ṽbum cõis gn̄is. Prima ꝙ terminet in r. Scđa ꝙ nõ potest dimittere r. Tercia ꝙ significet actionẽ ⁊ passionẽ simul: tamẽ qn̄ regit actm̄ significat actiue tm̄ vt criminor te. i. vilipẽdo ⁊ cõfundo te: sed qn̄ regit ablatiuũ significat passiue tm̄: vt criminor a te. Sequit correllarie primo ꝙ om̄e verbũ cõe scđm se et ꝑ se sumptũ est equiuocũ. Patet: q: ſcat plura vno noĩe ⁊ diuersis rõnibus q: actionẽ et passionẽ. Sequit correllarie scđo ꝙ hic nõ est ꝓpositio ego criminor. patet q: est oratio equoca. Sequit correllarie tercio ꝙ hic est ꝓpositio ego criminor te similr̄ hic ego criminor a te. Patet q: hoc verbũ criminor in istis orõnibus tenet vniuoce: in ṗma em̄ significat actiue tm̄ q: regit actm̄: in secũda passiue tm̄ q: regit ablm̄. Sequit corrollarie q̄rto ꝙ donatus dicens in textu ꝙ verbũ cõis gn̄is cadit in duas formas: per formã intelligit significationẽ. ideo q: sicut entia naturalia distinguũtur phice ꝑ formas. vt hõ et asinus ꝑ animã rõnalẽ. dr̄ em̄ septimo metaph. Forma est q̄ separat et distinguit. sic in grãmatica dictiões distinguũtur ꝑ ſcatiões Autor modoꝝ significãdi ostendit ꝙ genus verbi capit a mõ essendi ⁊ ꝓprietate rei verbi q̄ est ꝓꝑetas dependẽtie rei verbi post se ad obliquũ in rõne termini non ↄtracti sed cõtrahibilis. Uerbũ em̄ ſcat actũ q est accidẽs accidens aũt quia habet esse fluxibile non terminatũ ex natura sua requirit terminari. ⁊ hunc terminũ significat obliquus a pte post rectus: vt amo iohãnem. actus amandi terminat in iohãne. Diffinit gen⁹ verbi scđm autorẽ modoꝝ ſcandi sic. Genus est modus significãdi actiuus verbi quo mediãte ꝓprietatem dependẽtie rei verbi ad obliquũ post se sub ratione termini cõsignificant. Diffinit aũt verbum actiui passiui neutrius deponẽtis ⁊ cõis generis eodẽ modo sicut dictum est in notabilibus. ideo non est necesse hoc repetere. Dicit em̄ Uerbũ actiui generis est qđ sub terminatiõe vocis in o possibile est suscipere r et frequẽtius actionẽ cõsignificat vt amo. sic etiam dicit de alijs.

Istis notabilib⁹ sic stãtibus est ↄclusio respõsalis. Tm̄ quinq; sunt genera ṽbi scilicꝫ actiuũ passiuũ neutrũ depones ⁊ cõmune specifice ⁊ formalit̄ distincta ad seinuicem irreducibilia. Dico notãter ad seinuicẽ irreducibilia quia plura assignant genera verbi q̄ȝ ista quinq; sed reducũtur ad ista. Aliqđ em̄ est genus neutropassiuũ, aliud passiuũneutrũ. sed ista reducũtur ad genus neutrũ Un-

de verba neutropassiua sunt q̄ sub voce neutrali hn̄t p̄terita ṽboꝝ passiuoꝝ. Et sunt quinq; magis vsitata. vñ alexan. Audeo cũ soleo fio quoq; gaudeo fido. Quinq; puer numero neutropassiua tibi do. Prandeo cum mereo p̄dictis anumerabis. Uel neutropassiuo est vt alij dicũt ꝙ in p̄senti ⁊ in tpibus a p̄senti deriuatis habet vocem neutralẽ: sed in p̄terito ⁊ in tpibus a p̄terito deriuatis habꝫ vocẽ passiualem. Et neutropassiuũ est nomẽ cõpositum ex recto ⁊ obliquo: et ex parte recti scꝫ passiuũ tantum declinat: ⁊ sic cũ dicit neutropassiua accipit in plurali numero: sed in singulari numero dicit neutropassiuũ. Sed verba passiua neutra sunt que sub voce passiua habẽt preterita verboꝝ actiuoꝝ vt cõperior habꝫ comperi. diuertor diuerti. ⁊ sunt tria. ṽsus. Passiua neutra tria sunt hac lege notanda. Nam dat diuertor diuerti cõperiorq; comperi. Dat preteritũ mereor meruiq;. tamẽ scđm alexan. addit quartum vt fio. Uel verbum passiuũneutrũ est qđ in p̄senti et in tpibus a p̄senti formatis habet vocẽ passiualẽ: sed in preterito et in tpibus a preterito perfecto formatis habet vocẽ actiualẽ. Et passiuaneutra cõponitur ex duobus rectis in singulari em̄ dicit passiuũ neutrũ ⁊ declinat ex parte vtriusq; recti et capit hic in plurali cũ dicit passiuaneutra. Sꝫ ṽba neutrapassiua sunt que sub voce neutrali significant passiue: vt vapulo veneũ. ⁊ sunt quattuor. ṽsus. Exulo vapulo veneo fio quattuor ista. Sensum passiui sub voce gerũt aliena. Et exulo dicit quasi extra solũ. i. terram ꝓpriam pellor. qui em̄ exultat de terra ꝓpria ꝓscribit ⁊ expellitur Et neutrapassiua cõponitur ex duob⁹ rectis: ⁊ in singulari dicit neutrũ passiuũ ⁊ declinat ex ꝑte vtriusq; recti et sic capit hic in plurali cũ dicit neutropassiua. Ista tamẽ gn̄a reducũtur ad genus neutrũ.

Ar~ Primo. Aliqđ est verbũ qđ nullius est gn̄is. ergo Probat. sum est verbũ ⁊ nullius est gn̄is. Probat. nõ neutrius. Probat. ṽbuꝫ neutrius gn̄is terminat in o. sed sum nõ terminat in o. ergo nõ est neutrius generis. Maior est donati in textu. Minor nota. Dico veꝝ argm̄. cõcludit ꝙ sum nullius est gn̄is quo ad vocẽ: tamẽ est generis neutrius quo ad significationẽ: q: hoc verbũ sum nec significat actionẽ nec passionem sed significat puram essentiam rei ꝓpter qđ significatiõe est neutrius gn̄is. Unde dicit petr⁹ helye. Sum quoq; dic neutrũ quod eẽndi denotat actũ. Quãuis finis in o non inueniat in illo.

Ar~ Scđo. Do est verbuꝫ ⁊ nullius generis. ergo Probat. non actiui Probat quia verbũ actiuũ recipit r sup o in ṗma ꝑsona. sed hoc do non põt facere. ergo Maior est in textu. Minor patet. q: non bñ dicitur dor vt om̄es dicũt grãmatici. vñ alexanđ. Ex do passiua nisi dor solum lego dicta. Dico veꝝ argumentũ cõcludit ꝙ do non habet dor in ṗma ꝑsona scđm vsum: licet bene scđm artem.

Ar~ Tercio. Plura sunt genera in verbo q̄ȝ quinq; Probat. quia gen⁹ epichenũ etiam est genus in verbo. Probat. sicut em̄ in nomĩe reperitur nomẽ qđ significat vtrũq; sexũ simul: vt passer. sic etiaꝫ inuenit

verbū quod significat actionē ꝛ passionē simul: vt verbum cōe videtur ergo ꝙ in verbo reperiaꝰ genus epichenū. Dico ꝙ nō est simile: q: in nomine reperiꝰ nomē qđ significat vtrūq3 sexum simul vniuoce et vno cōceptu vnico: sed in verbo non reperiꝰ verbum qđ significat actionē et passionem simul vniuoce quia criminoꝛ est verbū equiuocū per se et absolute sumptum vt dictum est superius.

Ad Quarto. Aliqđ est verbū quod nullius est gn̄is. Probaꝰ de isto verbo facio: nō actiui. Probatur sic. verbū actiui gn̄is formar de se passiuum in or: sed facio nō format de se passiuū in or. ergo facio nō est gn̄is actiui. Maior est ex textu ꝛ vna cōditione reqsita ad genus actiuū. Minor q: non dicimus facior. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ facio est gn̄is actiui quo ad significationē: licet quo ad vocem sit generis neutriꝰ: vt dictū est ante ꝛ habet passiuū fio quo ad significationē.

Ad Quinto. Aliqua sunt verba que nullius sunt generis. Probatur de verbis vocatiuis nō passiui. Probaꝰ. verbū passiuū dimittit r et redit in actiuū, sed verba vocatiua non possunt dimittere r inq̄ꝝ vocatiua. dicūt eñ grāmatici ꝙ verba vtia solū sunt sub voce passiua et nō actiua. Maior est vna cōditio reqsita ad verbum passiui generis. Minor est nota. Dico verū argumentū concluderet si verba vtia deberent dici passiui generis: sed magis sunt dҩonētis generis: q: non de ponūt illam litterā: tamē isti qui ponūt vba vocatiua tam in voce actiua q̄3 passiua haberent concedere ꝙ ipa essent passiui generis.

Ad Sexto. Verba cōis generis nō cadūt in duas formas. Probatur sicut est in natura sic est in arte. sed in natura nō est possibile vnā rem habere duas formas. ergo nec in arte vna dictio pōt habere duas significatiōes. Maior est aristo. ij. phisi. Minor est nota. q: vnius rei est vna forma sicut esse. Dico veꝝ argm̄. concludit ꝙ vna dictio simpl'r vna et vnica nō habet plures significatiōes. sed dictio equoca potest habere plures significatiōes. nec etiā dictio equiuoca est vna dictio simpliciter: sed est vna scđm vocem: sed plures scđm numeꝝ.

Ad Ultimo. Om̄e verbū significat actionē. ergo nullū significat passionem. Añs patet. q: om̄e verbū significat actū. ergo om̄e verbū s̄cat actionē. Tenet ꝯña ab eodem ad idē. Añs est autoris modoꝝ significandi. Dico veꝝ argm̄. cōcluderet si idē esset actus ꝛ actio: et si idē eēt significare actū ꝛ actionē: sed hoc nō est idem. actus eñ est superius ad actionē. om̄e eñ qđ s̄cat actionem significat actū sed non ecōuerso: passio ergo etiā potest dici actus. patet ergo ꝙ argumentū non cōcludit.

Numeri verboꝝ quot sunt? Duo. Qui? Singularis: vt lego. Pluralis: vt legimꝰ. Figure verborū q̊t sunt? Due. Que? Simplex: vt lego. Cōposita vt negligo. Tēpora verboꝝ quot sūt? Tria. Que? Presens: vt lego. Preteritū: vt legi. Futurū: vt legam. Quot sunt tempora in declinatiōe verborū? Quinq3. Que? Presens: vt lego. Preteritū impfectū: vt legebam. Preteritū pfectū: vt legi. Preteritum plusq̄3pfectū: vt legerā. Futurū. vt legā. Persone verboꝝ quot sunt? Tres. Que? Prima vt lego. Secunda: vt legis. Tercia: vt legit.

¶ Utrū littera donati de nūero: figura: persona: ꝛ tempe: sit bene assignata.

Pro intellectiōe questionis note. Notandū p̄mo: ꝙ nūerus verbi cōiter diffiniꝰ sic. Est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ipsū significat significatū suū vt attribuitur vni vel pluribus. vni vt ego lego. pluribꝰ vt nos legimꝰ. In qua diffinitiōe tangiꝰ duplex nūerus verbi: singularis tangiꝰ cum đr vni pluralis tangiꝰ cū diciꝰ pluribus. Un̄ nūerus singularis est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua significat significatū suū verbale vt attribuiꝰ vni vt ego lego. Numerus pl'is est ꝓpetas verbi attributa verbo ea ratione qua significat significatū verbale vt attribuiꝰ pluribus: vt legimus. Sequiꝰ correllarie p̄mo ꝙ numerus in verbo cognoscitur dupliciꝰ. Uno mō ratiōe significatiōis et hoc est a priori. vt dictū est in diffinitionibꝰ. Scđo numerus in verbo cognosciꝰ ratione cōstructiōis et hoc est a posteriori. Illud enim verbū quod cōstruitur cū supposito singularis nūeri est singularē nūeri: vt ego lego: illud vō qđ ꝯstruiꝰ cū supposito pl'is neūri: ē pl'is nūeri. vt nos legimus. Sequiꝰ correllarie scđo ꝙ differentia est inter numeꝝ nominis ꝛ verbi: quia in nomīe reperitur nomē ꝙ sub vna voce quādoq3 est singularis numeri. quādoq3 pluralis. licet sub diuerso mō vt magistri. In verbo autem nulla reperitur vox que esset singularis ꝛ pluralis numeri ꝛ hoc intelligēdo de verbo personali finiti modi. penitet eñ potest esset singularis et pluralis numeri sed est impsonale: sic etiam infinitiuus potest esse singularis et pluralis numeri: sed non est verbum finiti modi.

Notandū scđo ꝙ figura verbi eodē mō habet diffiniri sicut in noīe: nisi mutando genus. Verbū ergo cōponi

tur quattuoꝛ modis. Primo ex duobus integris. vt aduenio. Scd̄o ex
duob⁹ coꝛruptis vt negligo: quod cōponit̄ a nec et lego abiecta c et ad
dita illa littera g et mutando e in i. ꝛ ratio q̄re in ei⁹ cōpositiōe non mu
tatur c in g: q2 tunc g deberet esse p̄cedentis syllabe. Tercio verbū com
ponit̄ ex integro ꝛ coꝛrupto vt pficio Quarto cōponitur ex coꝛrupto ꝛ
integro vt asscribo assurgo. asscribo enim componitur ab ad et scribo
mutād̄o d in s. Sequitur coꝛrellarie p̄mo ꝙ guberno scd̄m iohannem
ianuēsem est cōposite figure: cōponit̄ em̄ a v̄bo cohibeo ꝛ hiberna. Est
em̄ gubernare dirigere nauē in piculis maris. Cohibeo em̄ s̄cat mitiga
re vel impedre. Hyberna aūt s̄cat tempestatē maris. Sequit̄ coꝛrella
rie scd̄o ꝙ negligo non cōponit̄ a non ꝛ lego: vt cōiter dicūt: q2 vt ioā
nes ianuēsis docet solū tria v̄ba componūtur a non vt nolo nescio ꝛ ne
queo. sed potius cōponitur a nec et lego: vt dictū est. Facit autē figura
composita quinq3 in v̄bo de quibus vide petrū helye.

Notād̄ū tercio. Tempus in v̄bo cōiter

diffinit̄ sic. Est ꝓꝓꝛietas verbi attributa verbo ea rōne q̄ ip̄m significat
significatū suū sub aliqua differētia tp̄is realis. que sunt p̄sens p̄teritū
et futurū. Verbū aūt illud dicit̄ p̄sentis tempoꝛis ꝙ significat significa
tū suū verbale sub differentia tp̄is p̄sentis vt lego. Illud verbū dicit̄ p̄
teriti tp̄is qđ significat significatū suū verbale sub differētia tp̄is p̄teri
ti vt legi. Illud verbū dicit̄ futuri tp̄is qđ significat significatū suū ver
bale sub differentia tp̄is futuri vt legam. Sequit̄ coꝛrellarie p̄mo ꝙ re
cte tempus dicit̄ esse accidens v̄bi. patet quia verbū significat actionē
vel passionē: sed om̄is actio et passio mensurātur tempe: vt dicit̄ quar
to phisicoꝝ. ergo om̄e verbum significat cū tempe aut ex se aut saltem
quo ad modū nostrū concipiēdi vt patet de hoc verbo creo. Sequitur
coꝛrellarie scd̄o ꝙ temp⁹ in verbo tantū est triplex. patet: verbū signifi
cat actionē vel passionē: sed om̄is actio aut habet fieri in tempe pꝛesen
ti aut facta est in p̄terito aut erit in futuro. Sequit̄ coꝛrellarie tercio ꝙ
pꝛesens tēpus non diuidit̄ ꝓpter eius paruitatē: licet em̄ tēpus p̄ns se
cundū se est diuisibile: q2 est ꝯtinuū tamē ꝯsiderat̄ indiuisibilit̄ ꝛ sic non
diuidit̄ ꝓpter ei⁹ paruitatē. Sequit̄ coꝛrellarie quarto ꝙ futuꝝ temp⁹
non diuidit̄ ꝓpter eius incertitudinē: dicit̄ em̄ p̄mo pihermenias. De
futuris ꝯtingētibus nō est determinata v̄itas. Sequit̄ coꝛrellarie quin
to ꝛ vltimo ꝙ pꝛeteritū ꝯuenienter diuidit̄ ꝓpt̄ eius certitudinē: quo
niam em̄ p̄teritū est: certū est ꝙ fuit. Pro quo intelligēdo p̄teritū tem
pus diuidit̄ vt donatus dicit in textu in p̄teritū imp̄fectū: in p̄teritū p̄
fectū: ꝛ p̄teritū plusq̄3p̄fectū. Illud vebū dicit̄ p̄teriti imp̄fecti tempis
qđ significat suū significatū verbale: ꝓut est incōplete perfectu3 modi
cū distans a p̄n̄ti: vt legebā. Sed illud dicit̄ p̄teriti plusq̄3p̄fecti tempis
qđ significat significatū suū vt est plusq̄3p̄fecte cōpletū remotissime di
stans a p̄senti vt legerā Illud aūt verbū dicit̄ p̄teriti p̄fecti tp̄is qđ sig
nificat s̄catum suū vt est p̄fecte completū remote distans a p̄senti vt le
gi. Et ista tp̄a donatus tetigit in textu cū dixit. Quinq3 sunt tp̄a in decli
natione verboꝝ. Autoꝛ modoꝝ significād̄i sic diffinit tempus. Tempus
est modus significandi accn̄talis verbi quo mediāte verbū circa rē mo
dum tp̄is cōsignificat. Tempus p̄sens est modus significād̄i rem verbi
ꝓut cadit sub differētia tempis p̄sentis Temp⁹ pꝛeteritū est modus sig
nificād̄i rem verbi ꝓut cadit sub differentia tp̄is pꝛeteriti. Tempus fu
turū est modus significandi rem verbi ꝓut cadit sub differētia tempis
futuri. Sequit̄ coꝛrellarie ꝙ sicut in natura tempus cōsequit̄ motū celi
sicut mensura mensuratū: ꝛ passio subiectū: sic in grāmatica tempus cō
sequit̄ modum esse fluxus ꝛ successionis: quomō autem aliqua significā
tur esse in tempe cōmensuratiue vt coꝛruptibilia ꝛ quō aliqua coexistē
ter vt eterna: dictū est in capitulo de verbo.

Notandū quarto ꝛ vltimo: ꝙ p̄sona v̄bi

diffinit̄ cōiter sic Est ꝓꝑetas v̄bi attributa v̄bo ea ratiōe qua significat
significatū suū pꝛout potest attribui rei vt facit mētionē de se vt de se:
ad aliū vt ad alium: de alio vt de alio. In qua diffinitiōe tangit̄ triplex
p̄sona. Prima tangit̄ cum dicit̄: de se vt de se. Scd̄a tangit̄ cū dicit̄ ad
alium vt ad aliū. Tercia tangit̄ cum dr̄ de alio vt de alio. Diffinit̄ aute3
p̄ma persona sic: est ꝓꝓꝛietas verbi attributa verbo ea ratiōe qua sig
nificat s̄catū suu3 pꝛout attribuit̄ rei que facit mentionem de se vt de
se vt ego lego. Scd̄a p̄sona est ꝓꝑetas verbi attributa verbo ea rōne
qua significat s̄catū suū ꝓut attribuit̄ rei que facit mentionē ad alium
vt ad aliū vt tu legis. Tercia p̄sona est ꝓꝑetas v̄bi attributa v̄bo ea ra
tione qua significat significatū suū ꝓut attribuit̄ rei que facit mētionē
de alio vt de alio vt ille legit Sciendū scd̄m autoꝛem modoꝝ significā
di ꝙ persona capit̄ a modo essendi rerū rōnabilium: videlicet a modo
loquēdi: qui modus loquēdi est triplex: ꝛ ergo etiā p̄sona in p̄tibus oꝛa
tionis repitur triplex. Persona ergo cōuenit verbo non ratione sui rei
et s̄cati ꝓpꝛij: sed ex eo ꝙ s̄catū verbi vel res verbi est applicabilis ꝛ at
tribui potest rei s̄care p̄ suppositū vn̄ Persona verbi diffinit̄ sic: est mo
dus significād̄i verbi q̄ mediāte verbū cōsignificat ꝓpꝛietate3 loquēdi
non inherentē rei verbi sed vt res v̄bi applicabilis est rei suppositi sub
sistenti p̄ se ꝓpꝛietati loquendi. Vn̄ illud verbū dicitur esse p̄me p̄sone
cuius significatū est applicabile supposito ꝓut significat sub modo lo
quēdi de se vt de se. sic simil̄r dicatur de p̄sona scd̄a ꝛ tercia.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est ꝯclusio

rn̄salis. Littera donati de nūero figura persona ꝛ tp̄e verbi est sufficiē
ter assignata. patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Arprimo. Numerus nō est accidens verbi. Probatur. q2 multa ver
ba sunt sine nūeris: dicit em̄ donatus ꝙ verba imp̄sonalia sunt sine nu

mero et ꝑsona. Dico veꝝ argm̄. ꝯcluderet si donatus absolute voluisset ꝙ verba essent sine nūeris et ꝑsonis: sed vult ꝙ aliqua sunt verba que sibi nullū certū numeꝝ et ꝑsonā determināt: sed possunt esse oīm nūeroꝝ et ꝑsonaꝝ indifferenter: et q̄ certitudinē ꝑsone et nūeri accipiūt ab additiōe suppositi: vt sunt verba impꝑsonalia ⁊ infinitiui modi.

Ar̄ Scđo. Numerus pluralis non repitur in verbo. Probatᷣ. Illud est pluralis nūeri cuius significatū attribuitᷣ pluribus. sed significatū verbi nō potest attribui pluribus. ergo Maior patet ex diffinitione nūeri pluralis. Minor. q: significatū verbi est accidens. modo idē accidens non pōt cōuenire pluribus. dicitᷣ enim quarto phisic. ideꝫ nō est in diuersis. Dico veꝝ argumentū cōcludit idem significatū verbi scđm numerū nō cōuenit pluribus: tamen bene scđm speciem.

Ar̄ Tercio. Plures sunt figure in verbo q̄ꝫ due. Probatᷣ q: aliq̄ est figura decōposita: vt patꝫ ꝑ ꝑscia. viij. maioris cap. de figura: vt cōcupisco ꝑterrefacio. Dico ꝙ figura decōposita ꝯphēditᷣ sub fig. ꝯposita.

Ar̄ Quarto. Negligo nō est figure cōposite. Probatᷣ. dictio cōposite figure debet diuidi in plures ꝑtes significatiuas. sed negligo nō diuiditᷣ in plures partes significatiuas. ergo Maior ē nota. Minor patet de se. Dico licet hoc verbo negligo scđm se nō diuiditᷣ in plures partes significatiuas: tamē sufficit ꝙ diuiditur in partes significatiuas secundū eius integra: vt in nec ⁊ lego.

Ar̄ Quinto. Donatus in textu cōtradicit sibiipͥ. ergͦ ꝓcessus suus non valet. Probatᷣ aīs. q: ꝑmo in textu dicit ꝙ tpa in v̄bo sūt tria. ⁊ postea dicit ꝙ tpa in declinatiōe verboꝝ sunt quinqꝫ. Dico verū argm̄. ꝯcluderet si hoc esset ad idem. q: ꝯtradictio debꝫ fieri ad idem: modo in ꝑmis donatus ponit tria tpa in verbo ad seinuicē irreducibilia et postea subiungit alia que reducūtur ad ista: q: ad p̄teritum.

Ar̄ Sexto. Tempus nō est de cōsideratione grāmatici. ergo. Probatur. quia est de cōsideratione naturalis phi. vt patet quarto phisicoꝝ vbi aristo. diffinit tempus. Dicatᷣ ꝙ considerare de tēpore quo ad esse pertinet ad naturalē philosophum sed quo ad significare vel cōsignificare pertinet ad grāmaticum.

Ar̄ Septimo. Nō sunt tria tpa in verbo. Probatᷣ. quia preteritū et futurū nō sunt tempa. Probatᷣ. illud qđ nō est non est tempus. sꝫ preteritū ⁊ futuꝝ nō sunt ergo. Maior est nota q: nō ens nō est aliquid. Minor ꝙ p̄teritū non est. q: dicitᷣ ꝑmo celi. ad p̄teritū non est potētia. quia abijt ⁊ futurū etiā nō est sed veniet. Dico licet preteritū ⁊ futuruꝫ nō sunt quo ad esse: tamē sufficit ꝙ sunt quo ad significari: q: possunt significari. ꝯcedūt em̄ logici ꝙ etiā impossibile est significabile: nec opꝫ ꝙ partes tales sint simul: quia tempus est res successiua mō rei successiue repugnat habere oēs partes suas simul.

Ar̄ Ultimo. Persona nō est accidens verbi. Probatᷣ persona significat sub mō loquēdi. sed verbo nō cōuenit modus loquēdi. igitur. Maior est nota ⁊ est autoris modoꝝ significandi. Minor. quia modus significandi cōuenit rebus animatis rationabilibꝰ: verbū aūt significat accidens cui nō cōuenit modus loquēdi. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ verbū scđm se non habꝫ ꝑsonam nec ei cōuenit scđm se: sed ꝑsona cōuenit verbo in cōꝑatione ad suppositū cui cōuenit modus et ꝓprietas loquendi. vt dictum est in vltimo notabili.

Duerbium quid est? Pars orationis que adiecta verbo significationeꝫ eius explanat atqꝫ implet.

Utꝝ diffinitio aduerbij a donato sit sufficientᷣ assignata. Pro intellectione q̄stiōis mote. Notandū ꝑmo ꝙ donatus postq̄ꝫ determinauit de ꝑtibus declinabilibꝰ et ꝑncipalibus eas diffiniēdo ⁊ earū accn̄tia ostendēdo: iam ꝯsequēter determinat de partibus indeclinabilibꝰ et minus ꝑncipalibꝰ. Et ratio huius quare breuius expedit se de ꝑtibus indeclinabilibꝰ: Et etiā pauciora accidētia ꝑtiū indeclinabiliū ponit q̄ꝫ declinabiliū. q: ꝑtes indeclinabiles nō ꝟcāt rem sed solū circūstantias reꝝ: et ergo ab eoꝝ significatis nō possunt oriri ⁊ accipi tot modi significādi quot a ꝟcatis ꝑtiū declinabiliū: ꝑtes em̄ declinabiles significāt rem: indeclinabiles v̄o modū rei tm̄ ⁊ ergo q: partes indeclinabiles nomināt modū essendi modicū: etiaꝫ habēt modos significādi paucos: modi em̄ significādi ꝑsupponūt modos essendi: plutificatis aūt causis etiā plurificantᷣ effectus: ⁊ paucificatis causis etiam paucificantᷣ effectus ex quo sunt relatiua. ¶ Pro diffinitiōe aūt aduerbij intelligēda. Sciendū diffinitū ꝑsentis diffinitionis est aduerbiū in suppositiōe ꝑsonali captū: non ꝓ se sed ꝓ suis signatis. i. dictionibꝰ aduerbialibus. Pro genere aūt in ista diffinitiōe ponitᷣ pars orōnis ⁊ capitur eodē modo sicut antea capiebatᷣ: scilicꝫ ꝓ dictiōe apta nata ingredi orationē latinā. Est aūt aduerbiū pars orōnis indeclinabilis: nō em̄ inflectitur ⁊ declinatᷣ de casu in casum sicut ꝑtes ꝑcedētes. Dicitᷣ scđo in diffinitiōe q̄ adiecta: hoc est adiectiualitᷣ apposita ipi verbo: in qua ꝑticula donatus vult ꝙ aduerbiū est adiectiuū ipsiꝰ verbi: et vult ꝙ aduerbiū respectu verbi hꝫ ꝓprietatē adiectiui: ꝓpriū em̄ adiectiui est determiare et specificare illud cuius est adiectiuū: vt albus hō. sic similitᷣ aduerbium determinat ⁊ specificat cōfusam significationē verbi vt curro bene curro em̄ per se positū ꝟcat omnē actū currendi: siue bonū siue malum: sed cū dico curro bene: solū ꝟcat actū currēdi bonū. Qꝛ aūt aduerbiū sit adiectiuū verbi tetigit hoc priscia. ꝑmo minoris cū dixit. Aduerbiū est vi verbi adiectiuū qđ intelligitᷣ sic: aduerbiū est adiectiuū. i. determinatiuū verbi scilicꝫ ipsius vi. i. ex suo modo significandi.

Notandū scđo ꝙ aduerbiū determinat verbū tribus modis: primo supaddenter: qñ scꝫ aduerbiū additū v̄bo facit ipsum latius accipi q̄ꝫ acciperet sine tali additiōe: vt dicēdo sortes currit ymaginabilit᷑: cū em̄ dico sortes currit significat tantū actus currendi scđm existentiā et rem: sed cū dico sortes currit: ymaginabilit᷑ nō solum ſcatur actus currēdi scđꝫ veritatē ⁊ existentiā sed etiā scđm ymaginationē. Scđo aduerbiū determiat verbū distrahent᷑: vt sunt aduerbia negādi q̄ addita verbis negant ⁊ distrahūt significata illoꝝ verboꝝ vt sortes nō legit. Et istis duobus modis aduerbiū satis improꝑe determinat verbū. Determinare em̄ ex v̄tute vocabuli est specificare: modo determinare supaddenter nō est specificare sed potius latius ⁊ confusius facere stare. Similiter aduerbia negandi non ꝓprie determināt quia negare est destruere ⁊ non specificare. Negatio em̄ est signum malignātis nature: vt dixit boetius. quicqd post se inuenit totum destruit et eius oppositū inducit. Tercio aduerbiū determinat verbū diminuēter: quādo scꝫ aduerbiū additū verbo facit ipsum accipi ꝓ paucioribus q̄ꝫ acciperet sine tali additione vt curro bene: quādo em̄ absolute dico curro: accipit᷑ pro quolibet actu currendi: sed quando dico: curro bene solum accipit᷑ pro actu currendi bona.

Notandū tercio donatus dicit in textu: explanat atq̄ꝫ implet: grāmatici in expositiōe haꝝ particularū diuersificati sunt: qdā em̄ volūt ꝙ iste ꝑticule due idēꝫ sunt ⁊ ſcāt in re: differūt tamen rōne. Et isti ꝯsequenter dicūt ꝙ ista cōiunctio ⁊ in diffinitiōe posita debet capi expositiue ⁊ non copulatiue. Melius tamen dicit᷑ ꝙ iste due particule explanare ⁊ implere ad diuersa debent referri ⁊ diuersa importare. Explanare em̄ absolute valet sicut adiectiualit᷑ determinare sed implere valet tantū sicut cōfusam significationē verbi specificare et remouere. Sequit᷑ correllarie p̄mo ꝙ explanare cōuenit cuilibet aduerbio. omne em̄ aduerbiū est vi verbi adiectiuū: et om̄e aduerbium determinat verbū: modo explanare valet tantū sicut adiectiualiter determinare. Sequit᷑ correllarie scđo ꝙ implere non ꝯuenit cuilibet aduerbio ꝓprie em̄ implere cōuenit aduerbijs que determināt verbū diminuenter tm̄. Sequit᷑ correllarie tercio ꝙ recte donatus posuit istas particulas diuersas: explanat atq̄ꝫ implet. Patet q: aduerbiū determinat verba varijs modis om̄ia em̄ aduerbia determinant verbum: eo ꝙ hoc est propriū aduerbij: modo ꝓpriū cōuenit cuilibet cōtento sub specie: sed aliqua aduerbia vltra illam determinationē generalē om̄i aduerbio cōuenientē determināt diminuēter: primā determinationē generalē expressit ꝑ hanc particulā explanat: scđm per implet.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ scđm auto

rem modoꝝ ſcādi. Modus ſcandi aduerbij est iste. aduerbium est pars orōnis ſcans per modū determinātis alterū qđ per modū fluxus ⁊ fieri ſcat. In quo mō significādi aduerbij totali inuitur duplex modus significādi aduerbij partialis. Significare em̄ per modū determinātis alterū est modus significādi gn̄alis vel materialis aduerbij. Alie em̄ partes indeclinabiles etiā determināt: partes em̄ indeclinabiles ſcant dispositionē rerum. mō dispositio rei determinat illud cuiꝰ est dispositio. Sed cum đr ꝙ aduerbiū determinat illud qđ per modū fluxus et fieri significat: ibi tangit᷑ modus significādi formalis aduerbij per quē distinguit᷑ ab alijs partibus oratiōis: ⁊ per quē aduerbiū sub esse partis orationis constituit᷑. In illo ergo modo significādi formali tangit᷑ ꝓprium aduerbij: videlicet ꝙ ipsum aduerbiū determinat verbum: qđ verbū significat per modū fluxus ⁊ fieri. Sequit᷑ correllarie ꝙ aduerbiū etiā determinat participiū. Patet. q: aduerbiū determinat illud qđ significat per modū fluxus ⁊ fieri: cōstat aūt ꝙ etiā ꝑticipiū ſcat per modum fluxꝰ ⁊ fieri. Sequit᷑ correllarie scđo licet aduerbiū etiā determinat ꝑticipium. tm̄ magis ꝯuenienter aduerbiū dicit᷑ adiectiuū verbi q̄ꝫ participij: q: aduerbium nō determinat participium nisi gratia sue ſcationis: quam significationē participium capit a verbo ⁊ per ꝯn̄s participium determinat᷑ ab aduerbio ratione ipsius verbi.

Istis notabilibꝰ sic stantibus est cōclusio responsalis. Diffinitio aduerbij a donato posita est bene assignata. Patet declaratio ex his que dicta sunt.

Ar Pri mo. Diffinitio est incōgrua. ergo nō valet. Probat᷑ an̄s. in ea antecedēs relatiuū discōueniunt in genere. ergo est incongrua. Tenet ꝯn̄a. q: qñ an̄s ⁊ relatiuū discōueniūt in genere oratio est incōgrua. Probat᷑ an̄s. q: relatiuū que est generis femini. ⁊ an̄s aduerbium generis neutriꝰ Dico verū argm̄ ꝯcluderet si hoc relatiuū que referret hoc an̄s. s. aduerbiū sed refert hoc an̄s. s. pars oratiōis. ⁊ sic diffinitio valet tm̄ aduerbiū est pars oratiōis: que. s. pars oratiōis aduerbiū: ⁊ sic illa pars orōnis aduerbiū nō est simplicit᷑ ꝯgrua. sꝫ ꝑ figurā q̄ đr appositio.

Ar Scđo. Aduerbiū non est pars distincta a verbo. Probat᷑. sicut se habet adiectiuū nominis ad suū substantiū sic se habet aduerbiū ad verbū. sed adiectiuū nois cū substantiuo suo est eiusdē partis: ergo etiā adiectiuū verbi vt aduerbiū est eiusdē partis orōnis cū verbo ⁊ sic aduerbiū ⁊ verbū nō erunt partes distincte. Maior. q: sicut adiectiuū nominis determinat suū substantiuū: sic aduerbiū determinat verbū. Minor est nota Dico ꝙ nō est simile ⁊ ratio diuersitatis est ista. q: adiectiuum nominis cū suo substātiuo vel determinabili habet eundē modum significādi gn̄alem ⁊ specialē: vt hoc adiectiuū albus cū suo substātiuo homo ambo significāt per modū entis ⁊ determinate apprehēsionis. sic aūt nō est de adiectiuo verbi vt aduerbio respectu verbi.

Ar Tercio. Aduerbiū non est pars oꝛōis indeclinabilis. Probat̄ sic: nulla pars indeclinabilis reddit suppositū verbo. sed aduerbiū reddit suppositū verbo. ergo Maioꝛ. q: reddere suppositū solū ꝯuenit parti casuali: ꝛ illa est declinabilis. Minoꝛ patet dicēdo: mane est: sero est Dico ꝙ aduerbiū inq̄ꝫtum aduerbiū nō reddit suppositum v̄bo sed vox similis aduerbio reddit suppositū vt mane est: sero est: ille enim voces in oꝛōnibus illis transeūt in vim noīs. Tribus aūt mōis aduerbiū fit nomē. Primo qn̄ reddit suppositū verbo vt exemplificatū est. Secūdo qn̄ addit̄ ei adiectiuū vt bonū mane: bonū sero. Tercio qn̄ additur ei ꝓpositio per appositionē vt de mane: de sero.

Ar Quarto. Aduerbū nō explanat significationē verbi. Probat̄ destruere nō est explanare. sed aliqͦd aduerbiū destruit significationem verbi. ergo. Maioꝛ est nota. q: explanare est determinare ꝛ nō destruere. Minoꝛ patet de aduerbijs negādi. que destruūt significationē verbi. Negatio em̄ vt dicit boetius est malignātis nature quicqd post se inuenit totū destruit ꝛ oppositū eius inducit. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ aduerbia negādi nō determināt ꝓcatiōeꝫ v̄bi diminuēter ꝫ bene destrahent̄ ꝛ hoc sufficit: vt dictū est in scōo notabili.

Ar Quinto. Aduerbiū nō implet significationē verbi. ergo. Probatur illud quod est scōm se ꝑfectū non potest impleri. sed significatio verbi scōm se est ꝑfecta: igitur Maioꝛ q: perfectū nō suscipit yperbole vl' additionē vt dicitur quinto methaph. Minoꝛ. q: verbū habet modū ꝓcandi formalē dstinctū a q̄liber ꝑte alia. mō res est ꝑfecta ꝑ suā foꝛmā: ab eodē em̄ res habet esse et esse perfectū. vt dicit boetius in libello de vno ꝛ vnitate. Dico verū argm̄. ꝯcluderet si aduerbiū simpliciter ip̄m verbū ꝑficeret: sic ꝙ verbū esset incōpletū in eius modo ꝓcādi sed aduerbiū implet significationē verbi quo ad audientē ꝛ modū supponendi: cū enim absolute dicit̄ curro: incertū est quo ad audientē qualis sit actus currendi bonus vel malus. sed cū dico: curro bene. certificatur animus audientis ꝙ actus currendi est bonus.

Ar Sexto. Aduerbiū nō determinat v̄bū. igit̄ Probat̄. q: aduerbiū deteriat nomē probat̄ in ista oꝛatiōe: valde bon⁹ Dico veꝝ argu. ꝯcludit ꝙ aduerbiū determiat v̄bū sicut determinationē ꝓpriā ꝛ vt in plurimū tn̄ etiam pōt alias ꝑtes determinare. sed impꝛopꝛie et raro.

Ar Septimo. Aduerbiū nō determinat verbū. Probat̄. aduerbium determinat totā ꝓpositionē vel totā cōpositionē: sed ꝓpō vl' tota cōpositio nō est aduerbiū ergo. Maioꝛ est nota ꝛ est petr⁹ hysp. ꝑmo tractatu cap. de modalibus: vbi dicit ꝙ aduerbiū qn̄qꝫ determinat totam ꝓpositionē vel cōplexū quod supponit ꝑ ꝓpōne: vt hic necessario hō est aīal: vbi: necessario est aduerbiū ꝛ determinat totā ꝓpōnem: q: valet tm̄: hec ꝓpō homo est aīal est necessaria. Dico veꝝ argm̄. cōcludit ꝙ aduerbiū aliqn̄ determinat totā ꝓpositionē: habet tn̄ aptitudinem adhuc ad determinandū v̄bū: quinimo aduerbiū ꝙ determiat ꝓpositionē hoc fit respectu verbi semꝑ ꝛ copule q̄ est cā formalis illi⁹ ꝓpōnis.

Ar Ultimo. Nō est ꝓpꝛium aduerbij determinare verbū. igit̄. Probatur. quia interiectio etiā determinat verbū et interiectio non est aduerbiū. Probatur in ista oꝛatione: heu moꝛi quid moꝛtalib⁹ inducis. Item in ista heu moꝛi graue moꝛs em̄ grauissima reꝝ: in quibus exemplis interiectio heu determinat hoc verbū moꝛi. ergo non est ꝓpꝛium aduerbij determinare verbū. ꝓpꝛium em̄ est qͦd cōuenit soli omī et semꝑ. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ etiā interiectio determinat v̄bū sed nō eodē modo sicut aduerbiū: aduerbiū em̄ determinat verbū cognita voce. interiectio aūt incognita voce. Sequit̄ coꝛrellarie ꝙ determinare absolute verbū non est ꝓpꝛium aduerbij. q: etiam ꝯuenit interiectioni: sed determinare verbū cognita voce hoc est ꝓpꝛium aduerbij quarto modo respectu verbi.

Aduerbio quot accidunt? Tria. Que? Significatio, Cōparatio, ꝛ Figura Significatio aduerbioꝝ in quo est? Quia sunt aduerbia: aut loci: aut tempis: aut numeri: aut negandi: aut affirmādi: aut demōstrandi: aut optandi: aut hoꝛtādi: aut oꝛdinis: aut interrogādi: aut similitudinis: aut qualitatis: aut quantitatis: aut dubitandi: aut personalia: aut vocandi: aut respondēdi: aut separandi: aut iurandi: aut eligēdi: aut cōgregādi: aut pꝛohibēdi: aut euētus: aut cōpandi. Da aduerbia loci? vt hic vel ibi illuc inde intro vel foras. Da tempoꝛis? vt hodie heri nūc nuꝑ cras aliqn̄ olim iamcū duꝫ mane mō sero semper Da nūeri vt semel bis ter quater. Da negandi vt haud nō neqꝫ. Da affirmandi vt etiaꝫ q̄n ni certe. Da demonstrādi vt en ecce. Da optan

di vt vtinã osi. Da hortãdi vt eia age. Da ordinis vt deinde deinceps. Da interrogãdi vt cur quare q̃ꝫ obrẽ p̃sertim. Da similitudinis vt q̃si ceu sicut sicuti velut veluti tãq̃ꝫ vt vti. Da qualitatis vt docte pulchre fortiter viriliter bene male. Da quantitatis vt multũ parũ modicũ minimũ minime valde. Da dubitãdi vt forsan forsitan fortassis vel fortasse. Da psonalia vt mecũ tecum secũ nobiscũ vobiscum. Da vocãdi vt o. Da rñdendi vt heus. Da sepandi vt seorsum retrorsuꝫ Da iurãdi vt edepol castor hercle mediusfidius. Da eligẽdi vt potius imo. Da ꝯgregãdi vt simul vna pariter. Da ꝓhibendi vt ne. Da euentus vt forte fortuitu. Da cõparandi vt magis minus vl' tam maximũ minimũ minime valde. Compatio aduerbiorũ in quo est: in tribus gradibus cõparationis. s. Positiuo. Cõparatiuo. ⁊ Suplatiuo. Da aduerbia positiui gradus: vt docte. Da cõparatiui: vt doctiꝰ. Da suplatiui: vt doctissimũ vel doctissime. Figure aduerbiorꝫ que sunt: Due Que: Simplex: vt docte prudenter. Cõposita: vt indocte imprudenter. Aduerbia localia sunt hec: in loco vl' de loco vel ad locũ vel ꝑ locum. Sed in loco ⁊ de loco eandeꝫ significatione habent: vt intus sum intus exeo: foris suꝫ foris venio. Ad locũ aũt ⁊ per locum aliam significatione habent: vt intro eo foras exeo. De intus autem et foris sic nõ dicit. Quomõ em̃ afforas vel inforas per locum aũt. vt hac illac istac.

¶ Utrũ littera donati de accidẽtibꝰ aduerbij sit bene assignata Et vtrum tm̃ quattuor sint aduerbia interrogatiua locoꝝ.

Pro intellectiõe q̃stiõis more. Notandũ est p̃mo ꝙ hec questio duo querit. Primo querit vtrũ littera donati de accñtibus aduerbij sit bene assignata. Scdo querit vtruꝫ tm̃ quattuor sint aduerbia interrogatiua locoꝝ. Pro pte p̃ma questiõis intelligẽda. Sciendũ donatus dicit in textu. ꝙ accñtia aduerbij sunt tria. s. significatio compatio ⁊ figura. Pro quo notandũ. Significatio aduerbij diffinit̃ sic. est ꝓp̃etas aduerbij attributa aduerbio ea rõne q̃ est determinatũ verbij vel pticipij aliqua determinatiõe accñtali ⁊ speciali supaddita. s. rõne loci: temporis: numeri: aut q̃litatis. Capit̃ ergo significatio dupl'r. Unomõ absolute ⁊ simplicit̃ ꝓ modo determinãtis alterũ qd̃ per modũ fluxus ⁊ fieri significat: nõ habẽdo respectũ ad aliquã hitudinẽ accidentalẽ in speciali: scꝫ ratiõe loci nũeri: ⁊ isto mõ significatio est essentialis aduerbio: eo ꝙ hoc exp̃mit̃ in modo ſcandi ipsius aduerbij. Scdo capit̃ significatio specialit̃ ⁊ determinare. s. vt vltra actũ determinãdi gñalem importat modũ determinãdi in speciali. s. aut rõne loci: aut numeri: aut tpis et sic ſcatio est accidẽs ipsius aduerbij: et sic capit̃ hic. Ex quo sequit̃ ꝙ determinare ip̃m verbũ absolute est essentiale aduerbio: eo ꝙ hoc exp̃mit eius modũ significandi essentialis. sed determinare verbũ sic vl' sic hoc est ei accñtale vt determinare verbũ rõne numeri aut loci aut tpis hoc est accñtale. Dicit aũt in textu donatus ꝙ significatiões aduerbioꝝ sunt vigintiq̃ttuor: verũ est p̃ncipales ⁊ ad seinuicẽ irreducibiles: quia plures sunt significatiões aduerbioꝝ que reducũtur ad istas: vt patꝫ ꝑ priscianũ. xv. maioris Aliqua em̃ sunt aduerbia cõfirmatiua: vt quippe ⁊ ista reducũtur ad aduerbia affirmandi. Aliqua sunt remissiua vt paulatim: ⁊ reducũtur ad aduerbia q̃litatis. Aliqua sunt aduerbia intensiua vt valde: ⁊ reducũtur ad aduerbia ꝯpandi. Aliqua discretiua vt sociatim: ⁊ ista reducũtur ad aduerbia cõgregandi. Aliqua separatiua vt sigillatim: ⁊ reducũtur ad aduerbia separãdi. Aliqua ordinatiua vt dehinc: ⁊ reducũtur ad aduerbia ordinis. Aliqua suplatiua vt maxie ⁊ re-

ducũtur ad aduerbia cõparandi. Aliqua suspẽsiua vt priusq̃ postq̃: ⁊ reredunt ad aduerbia ordinis. Aliqua exclusiua vt tm̃ solũ. Aliqua exceptiua vt p̄ter p̄terq̃: et reducunt ad aduerbia seꝑandi Aliqua reduplicatiua: vt intm̃ inq̃tuz: ⁊ reducũtur ad aduerbia q̄litatis. Declaratio aũt haꝝ specieꝝ satis declarat in lectura ⁊ cõmẽto nõ est necesse hoc hic repetere. dicit eñ octauo thopicoꝝ. Conturbat quod frequẽtatur.

Notandũ scd̃o ꝙ scd̃m accidẽs ipsiꝰ ad-

uerbij est cõꝑatio. Et diffinit compꝛatio aduerbij sic. est ꝓprietas aduerbij attributa aduerbio ea rõne qua aduerbiuz intensibilr̃ vel remissibilr̃ cũ excessu vel sine excessu est ꝓcatũ. Sequit correllarie ꝙ tres sunt gradus cõꝑationis in aduerbio sicut in noie. positiuꝰ vt docte: compatiuꝰ vt doctius: suꝑlatiuus vt doctissimũ vel doctissime Sequit correllarie scd̃o ꝙ cõꝑatio in aduerbio est duplex: sicut in nomie. s. regularis ⁊ irregularis. Regularis vt docte doctius doctissimũ vel doctissime. Irregularis vt parue minus minimũ vel minime. Sequit correllarie tercio ꝙ cõꝑatio in aduerbio est triplex. Quedã vocis tãtum: vt nouiter nouus nouissimũ vel nouissime. Quedam significatiõe tm̃: vt bene melius optimũ vel optime. Quedã vocis ⁊ significatiõis simul: vt docte doctius doctissimũ vel doctissime. Sequit correllarie quarto ꝙ solũ aduerbia qualitatis ⁊ quãtitatis compant: et hoc illa que descendũt a noibꝰ adiectiuis: excepto hoc aduerbio sepe qd̓ cõꝑatur: et tamẽ non descendit a noie adiectiuo cõꝑabili. Sciendũ etiã differẽtia est inter cõparatiuũ nominalẽ ⁊ aduerbialẽ ista: q: compatiuꝰ noialis habet modũ ꝓcãdi nominis ⁊ regit post se ablatiuũ vt aial fortius asino currit. Sed cõꝑatiuꝰ aduerbialis nõ regit ablm̃ sed determinat aduerbiũ vt iste fortius laborat q̃z iste. Sequit correllarie quinto ꝙ om̃es gradus cõꝑationis in aduerbio aut significat cũ excessu aut sine excessu: si sine excessu sic est positiuus. si cum excessu hoc est duplicit: aut cũ excessu mediocri sic est comparatiuus: aut cum excessu in summo: ⁊ sic est suꝑlatiuus

Notandũ tercio: ꝙ terciũ accidens ad-

uerbij est figura: ⁊ diffinit eodẽ modo sicut in noie solũ mutãdo genus vt vbi in noie dictũ est ꝓprietas nois. hic dicit: figura est ꝓprietas aduerbij. Et dicit prisciã. xv. maioris ꝙ figura in aduerbio est triplex: simplex vt docte: cõposita vt indocte: decõposita vt misericordit qd̓ venit a misericcors ⁊ misericors venit a miser ⁊ cor vel a miserãs vt alij volũt Sed donatus cõprehẽdit figurã decõpositã sub cõposita: ⁊ cepit figuram cõpositã cõiter. Sequit correllarieꝙ aduerbia cõponunt q̃tuor mõis. Primo ex duobꝰ integris vt indocte. Scd̃o ex duobꝰ corruptis: vt efficacit. Tercio ex integro ⁊ corrupto vt inepte. Quarto ex corrupto ⁊ integro vt semiplene. Regule autẽ de formatiõe aduerbioꝝ iuxta p̄scia. xv. maioris sunt tres. Prima si nomẽ fuerit scd̃e declinatiõis tunc

aduerbiũ format a dtõ singulari: mutando o in e ꝓductã: vt doctus docto muta o in e erit docte: excipit ab ista regula bene male q̄ licet terminẽt in e: tamẽ non in e productũ sed breue. silr̃ excipit cito iterato q̄ non terminãtur in e sed in o. Scd̃a regula si nomẽ fuerit tercie declinationis et terminat in ans vel in ens et habet tis in gtõ: tũc mutãdo tis in ter fit aduerbiũ vt sapiens sapient: prudens prudẽter. Tercia regula si nomẽ fuerit tercie declinatiõis ⁊ terminat in alias terminationes q̃z in ans vel in ens ⁊ habet tis in gtõ: tũc aduerbium format a dtõ singulari corripiẽdo ti ⁊ addẽdo ter. vt fortis fortiter.

Notandũ quarto ⁊ vltimo ꝙ donatꝰ in

fine in capitulo de aduerbio ostẽdit ꝙ q̃tuor sunt aduerbia interrogatiua locoꝝ. s. quo qua vbi ⁊ vnde. ⁊ ista q̃tuor aduerbia interrogatiua locoꝝ circũlogmur per hec cõplexa. in loco de loco ad locũ ⁊ ꝑ locũ per in loco intelligit vbi: per de loco vnde: ꝑ ad locũ quo: per ꝑ locũ vo intelligit qua. Et dicit ꝙ in loco hoc est vbi: ⁊ de loco. i. vñ: hñt eandẽ significationẽ. i. eadẽ respõsiua: vt cũ querit: vbi es? rñdet: intus sum. silr̃ cũ querit: vnde venis? intus exeo: vbi hoc aduerbiũ intus rñdetur ad vbi et etiã ad vñ. silr̃ hoc aduerbiũ foris respondet ad vbi et etiã ad vñ querẽdo eñ vbi es? respondet foris sum. silr̃ querẽdo: vñ venis? rñdetur: foris venio. Subiũgit ꝙ ad locũ. i. quo: et ꝑ locũ. i. qua habẽt aliam significationẽ. i. alia respõsiua. q: ad quo respõdet intro ⁊ foras: ad qua vo respõdet hac illac istac. vñ querẽdo qua vadis? rñdet: hac illac. sed querẽdo. quo vadis? rñdet. eo intro: exeo foras. Pro latiori huius intellectione. Sciendũ ꝙ modus respõdendi ad ista quattuor aduerbia interrogatiua locoꝝ patet in hoc metro. Quo petit ad qua per. in vbi. sed vnde petit de. Et vult hoc metrũ quattuor. Primũ ad interrogationẽ factã ꝑ quo debet respõdi actũs cũ p̄positiõe ad: vt quo vadis. respondet ad domũ. Scd̃m ad interrogationẽ factã ꝑ qua: debet responderi actũs cũ p̄positione per: vt qua vadis? rñdet: per domũ. Terciũ ad interrogationẽ factã ꝑ vbi. debet rñderi ablrũs cũ p̄positione in: vt vbi es? respondet: in domo. Quartũ ad interrogationẽ factã ꝑ de. respõdetur ablatiuus cũ p̄positiõe de: vt vnde venis? rñdet. de domo Quomõ autẽ alexan. docet respondere ad interrogationẽ factã ꝑ ista quattuor aduerbia satis dictũ est in scd̃a parte alexandri.

Istis notabilibus sic stantibꝰ est cõclu-

sio respõsalis. Littera donati de accidentibus aduerbij: ⁊ de aduerbijs quattuor interrogatiuis locoꝝ est sufficiẽter assignata. Ueritas huius ꝯclusionis satis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar primo. Plura sunt accñtia aduerbij q̃z tria. Probat. quia motio etiã est accidens aduerbij. Probat. q: aduerbiũ comparat. ergo etiã mouet. Tenet ꝯsequentia. q: omne qd̓ cõparat hoc etiã mouet. vt

doctus cōparatur ꝛ etiā mouet.ꝛ patet inductiue de similib⁹. Dico ve-
rum argumentū cōcludit ꝙ oīe illud qđ cōpatur compatione nomina
li hoc etiam mouet.sed nō oportet ꝙ illud qđ cōparatur cōparatione
aduerbiali: ꝙ hoc deberet moueri.

Ar Scđo. Plura sunt accidentia aduerbij ꝙ̄ tria. Probatur.qꝛ ordo
etiā accidens aduerbij.igit̄ Probatur.qꝛ aliqua sunt aduerbia p̄-
positiui ordinis.q̄ scꝫ tm̄ pponunt̄: vt sunt aduerbia suspensiua vt prius
ꝙ̄ postꝙ̄.similiter optādi interrogādi. Et aliqua sunt aduerbia que di-
cūtur postpositiui ordinis: vt oīa alia cōiter. Dico verꝫ argumentū cō
cluderet si ordo cōueniret aduerbio secūdm omnem eius speciem vel
differentiā.modo hoc hic non fit: qꝛ ordo cōmunis ei non couenit.non
oportet ergo ꝙ ordo sit accidens aduerbij.

Ar Tercio. Plura sunt accidentia aduerbij ꝙ̄ tria. Probat̄ qꝛ species
etiam est accidēs aduerbij Probat̄.quia aduerbia cōiter deriuant̄ a no
mine. Dico verꝫ argumentū cōcludit ꝙ tm̄ tria sunt accidētia aduerbia
ad seinuicē irreducibilia.mō spēs reducitur ad cōparationē.

Ar Quarto. Significatio nō est accidēs aduerbij. Probat̄. illđ quod
est de essentia rei non est eius accidēs. sed significatio est accidēs
aduerbij.igitur. Probat̄.maior.quia qđ vere est nulli accidit.vt dicitur
primo phisicoꝝ.et cōmentator ibidem dixit. Illud qđ in vno est substan
tia in alio nō est accidens. Minor.qꝛ hoc est de essentia aduerbij ꝙ de-
bet esse pars significatiua. Dico verꝫ argumentū ꝯcludit ꝙ significatio
absolute sumpta est essentialis aduerbij: sed significatio hec vel ista in
specie est bene accidens vt dictū est in p̄mo notabili.

Ar Quinto. Significatio nō est accidēs aduerbij. Probat̄.idem nō
est indiuersis: sed significatio repitur in q̄libꝫ parte orōnis. ergo
significatio nō est speciale accidens aduerbij. Maior quia idem non est
in diuersis.vt dicit̄ q̄rto phisicoꝝ. Minor est nota.qꝛ in qualibet parte
vt dicit autor modoꝝ significādi: reperiūtur tria: scilicꝫ vox significatio
et modus ẜcādi. Dico verꝫ argumentū ꝯcluderet si caperet̄ hic ẜcatio ꝓ
modo q̄ dictio repñtat significatū suū quomō accipit ẜcationē autor
modoꝝ ẜcandi: in p̄ncipio dicēs ꝙ in q̄libet pte sunt tria: vox significa-
tio ꝛ modus ẜcandi sed capit̄ hic significatio pro modo determinādi al
terū in speciali quod significat per modū fluxus ꝛ fieri.

Ar Sexto. Cōpatio nō est accidēs aduerbij. igitur Probat̄.illud qđ
cōparat̄ intendit̄ ꝛ remittit̄.sed aduerbiū nō intendit̄ nec remit
titur.igit̄ Maior.qꝛ hec est vna conditio reqsita ad cōparationē vt de-
claratū est in noīe circa cōparationē. Minor ꝓbatur Illud qđ intendit̄
hoc p̄dicat̄ cū magis: ꝛ illud qđ remittit̄ hoc predicat̄ cū minus sed ad-
uerbia nō predicant̄ ergo Maior est nota ex p̄dicamentis: qꝛ intendi ē
predicari cū magis: remitti est p̄dicari cū minus vt cōiter dicūt logici.
Minor ꝓbatur qꝛ aduerbiū est sinkathegreuma: mō sinkathegreuma
ta nō p̄dicāt̄ Dico verꝫ argumētū ꝯcludit ꝙ aduerbia nō p̄dicat̄ ꝑ se ta

men sufficit ꝙ cum addito ꝛ ꝑ circūlocutionē: vt ioānes existens hic est
existens vbi.ioānes existens nūc: est existens quando.

Ar Septio. Plura sunt aduerbia interrogatiua locoꝝ ꝙ̄ q̄ttuor Pro
batur.qꝛ quorsum quousqꝫ etiā sunt aduerbia interrogatiua lo-
coꝝ: ad quorsum em̄ respondet̄ actūs cū p̄positiōe versus: vt querēdo
quorsum vadis? respondet̄ versus ciuitatē. Ad q̊usqꝫ respondet̄ actūs
cum p̄positiōe vsqꝫ.vt quousqꝫ vadis? rn̄detur vsqꝫ ad montē domini.
Dico verꝫ argumentū cōcludit ꝙ tm̄ quattuor sunt aduerbia interroga
tiua locoꝝ simplicia: sed ista hic enumerata sunt cōposita.

Ar Octauo. Ubi et vnde non habēt eandem significationē. Probat̄
illa que differunt specie nō habent eandē significationē. sed vbi
et vnde differūt specie.ergo Maior est nota.quia sicut res reales distin
guuntur per formas sic termini per significationē. Minor est nota. vbi
enim querit de mobili vt est in loco sed vnde querit de mobili vt venit
de loco vt dictum est in vltimo notabili. Dico verū argumentū conclu-
deret si caperet̄ hic significatio pro modo quo dictio significat.sed ca-
pitur hic significatio pro responsiuo vt dictum est.

Participiū quid est? Pars orationis par-
tem capiens nominis ꝛ vbi? recipit em̄
a noīe genera ꝛ casus? a verbo em̄ tēpa
et significationes ab vtroqꝫ numerū ꝛ figurā.

¶ Utrū diffinitio pticipij a donato posi-
ta sit sufficient' assignata. Pro intellectiōe questiōis mote. Notandū p̄-
mo ꝙ donatus in textu ita diffinit pticipiū. Participiuꝫ est pars orōnis
capiens ptē noīs partēqꝫ verbi: recipit em̄ a noīe genera ꝛ casus: a ver-
bo tempa ꝛ significationes: ab vtroqꝫ aūt numerꝫ ꝛ figurā. Pro qua dif-
finitione intelligēda. Sciendū ꝙ diffinitū p̄sentis diffinitiōis est ptici
piū in suppositiōe personali captū ꝓ suis signatis: licꝫ Petr⁹ hysp.vult
ꝙ oīe diffinitū supponit simpl'r.logici tamen cōes dicūt ꝙ oīe diffi-
finitū supponat ꝑsonaliter ꝓ suis signatis et inferiorib⁹: ꝓ genere aūt
in ista diffinitiōe ponitur pars orōnis ꝛ capit̄ hic pars orōnis incōplexe
pro dictiōe apta nata integrare orationē latinā. Et dicit postea in tex-
tu ꝙ participiū recipit partē noīs Pro quo intelligēdo pticipiū recipe
partē noīs possumus intelligere dupl'r. Primo ꝙ pticipiū reciperet ꝑ
tem materialē: ꝛ isto mō pticipiū nō recipit partem noīs ꝛ verb: alias
em̄ armiger dapifer essent pticipia: armiger em̄ recipit ꝛ cōponitur a
voce nominali arma armoꝝ et a voce verbali.s.gero.sic etiā dapifer cō-
ponit̄ a noīe daps dapis et a verbo fero. Scđo participiū recipe par-

tem nois intelligit partē formalē ⁊ sic dupliciter. Uno mō formalē ⁊ modum ꝑcandi essentialē: ⁊ sic ꝑticipiū iteꝝ nō recipit partē nois: q꞉ mod⁹ significādi nois formalis est alter q̄ꝫ modus ꝑcandi ꝑticipij. similr modus significandi verbi formalis est alter q̄ꝫ modus significandi ꝑticipij. Scđo intelligit ꝙ participiū recipit partē formalem nomis ⁊ verbi accidentalē: ⁊ sic adhuc dupliciter. Uno mō ꝓprie et sic iterum nō recipit quia si sic tunc sequeret ꝙ nomē ⁊ verbū ꝓuarētur illis accidētibus qđ est falsum: sed intelligit hoc similitudinarie: sic ꝙ participiū habet aliq̄ accidentia similia nomini scđm speciē: et aliqua similia in specie accidētibus verbi: et sic hoc est verbum.

Notandū scđo ꝙ donatus dicit in textu ꝙ participiū recipit a noīe genera ⁊ casus: ⁊ non a ꝓnomie: cum tū ꝓnomen etiā habeat illa accidētia. Ratio huius est ista quia a ꝑncipaliori debet fieri denomiatio vt dicit. viij. phīc. sed nomē est pars ꝑncipalior q̄ꝫ pronomē igit ꝑticipiū ꝯueniētius accipit partē nomis q̄ꝫ ꝓnominis Minor patet ꝙ nomē sit pars ꝑncipalior. quia pronomē est inuentū ꝓpter nomē et sic est vicarius ⁊ seruus eius: modo seruus est minus dignus q̄ꝫ dominus. Et dicit ꝙ ꝑticipiū recipit a verbo tempa et significationes. Pro quo intelligēdo licet significatio nō sit accidēs verbi exp̄sse positū ante tamē cōprehendit sub genere. ⁊ sic per significationē verbi hic intelligit genus verbi. vt em̄ postea dicet ꝙ cuius generis est ipsuꝫ verbum illi⁹ significatiōis ē ip̄m participiū vt in plurimū. Et hoc dicit alexanđ in scđa ꝑte sui. In verbi genere que sit significatio quere. Dicit autor in fine ꝙ ab vtroqꝫ recipit numeꝝ et figurā. i. sicut in noīe et verbo repitur numerus ⁊ figura sic etiam in participio vt postea dicet specialiter circa accidentia participij.

Notandū tercio ꝙ p̄scianus vndecimo maioris ita diffinit ꝑticipiū. Participiū est pars orationis que ꝓ verbo accipit ex quo deriuat naturalit. genus et casum habēs ad similitudinē nois et accidētia verbi absqꝫ diseretionē personaꝝ et modoꝝ. Que quidem diffinitio q̄uis in verbis alia sit a diffinitiōe ꝑticipij quā ponit donatus tū eadē est scđm rem Et subiūgit ꝙ participiū est inuentū dupli ci de causa. Prima vt duo actus iūgi possent vni substantie sine medio vt ioānes legens ꝓficit. vbi actus legēdi et ꝓficiendi significant inesse ioanni. Scđo participiū est inuētum vt verba passiua ꝯstrui possent cū ablatiuo intrāsitiue: vt me legente ꝓficior. i. informor Notandū etiā ꝙ participiū hꝫ duplex significatū. quoddā materiale ⁊ hoc est substantia et aliud formale ⁊ hoc est actus quē designat. Rōne p̄mi reddit suppositum v̄bo. suppositū em̄ debꝫ significare rem vñ egrediet actus verbi. ⁊ hoc nō pōt ꝯuenire ꝑticipio rōne ꝑcati formal' sed materialis tm̄. Rōne scđi ꝯuenit cū verbo. sicut em̄ verbū significat actum sic participiū: licꝫ

non eodē modo vt patebit in modo ꝑcandi participij in notabili q̄rto. Sequit correllarie ꝙ licꝫ participiū ꝑcat vnū materialr et aliud formaliter nō tū sequit ꝙ ergo ꝑticipiū sit equiuocū. equiuocū em̄ est qđ ꝑcat multa eque p̄mo ⁊ ꝑcatiōe formali. participiū aūt ꝑcat multa non eque p̄mo et formalr ꝑcatiōe em̄ formali ⁊ ꝑncipalit ꝑcat actū. ex ꝯsequēti autem ⁊ materialr ꝑcat substantiā in qua est talis actus. vt hoc ꝑticipium legens significatiōe formali ꝑcat actum legēdi. significatione materiali tantū substantiā legentē vel que facit ⁊ in qua est actus legendi.

Notādū quarto ⁊ vltimo ꝙ modus significādi ꝑticipij scđm autorē; modoꝝ ꝑcandi ē iste. Participiū est ꝑs orationis significās ꝑ modū fluxus ⁊ fieri indistātis a substātia In quo mō ꝑcādi totali ꝑticipij duplex repitur modus ꝑcandi ꝑticipij ꝑtialis vnus gn̄alis ⁊ materialis in quo cū v̄bo cōuenit. i. significare ꝑ modū fluxus et fieri. sicut em̄ verbuꝫ ꝑcat actū sub fluxu ⁊ fieri sic ⁊ ꝑticipiū quid aūt sit significare ꝑ modum fluxus et fieri dictū est sufficiēter in capitulo de diffinitiōe verbi. Et est etiā ibi dictū vnde et a qua ꝓprietate rei capit talis modus significādi. Alter aūt est modus significādi ꝑticipij formalis: quo sub esse ꝑtis formalit cōstituit: et ꝑ quē ab alijs ꝑtibus formaliter distinguit scꝫ significare ꝑ modū indistātis a substātia. in isto enim participiū distinguit a v̄bo quod etiā significat per modū fluxus ⁊ fieri sed distātis a suba Unde aūt sumit modus in distantis a substantia vel vniti substātie: dicit autor modoꝝ significādi ꝙ oritur ab eadē ꝓprietate a qua oritur modus adiacētis in noīe que est ꝓp̄etas inherens alteri scđm esse. Sequit correllarie ꝙ licet ꝑticipiū ꝑcat accidens ⁊ substantiam ꝯcretiue: ⁊ etiā nomen adiectiuū: nō tamē eodem modo: quia nomen adiectiuū ꝑcat substantiā et accidens ꝑ modū habitus et quietis ⁊ permanētie. sed participiū significat substantiā ⁊ accidens ꝑ modū fluxus ⁊ successiōis. actum quidē ꝑncipaliter ⁊ substantiā dat intelligere ex consequēti quomō relatiuū vt pater dat intelligere correlatiuum vt filium: non tamē significat eum.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est ꝯclusio respōsalis. Diffinitio participij a donato posita est sufficient assignata patet veritas huius conclusionis ex notabilibus.

Ar primo. Participiū nō est ꝑs orōnis a noīe distincta. ergo Probat illud ꝙ trāsit in vim nois nō distinguit a noīe. sꝫ ꝑticipiū trāsit in vim nois. ergo Maior est nota: q꞉ illud quod trāsit in vim nois hoc fit nomē Minor est grāmaticoꝝ omniū q ostendūt q̄ttuor modos q̄bus ꝑticipiū transit in vim nois. Dico veꝝ argumentū ꝯcluderet si ꝑticipium trāsiret in vim nois formalit: sed hoc solum fit materialit: sic ꝙ repitur vna vox scđm speciē que repitur tam in nomie q̄ꝫ participio vt amans, licet nō sub eadem forma ⁊ modo significādi.

Ar̄ Scd̄o. Participiū non capit accidētia a nomīe et verbo. Probaꝫ quia sic sequereꝫ ꝙ accidens migraret de subiecto in subiectum modo hoc est impossibile vt ꝓbatur septimo methaphisice. Dico verū est ꝙ accidens non migrat de subiecto in subiectū scd̄m numeꝝ. sed bene scd̄m speciem et sic est in proposito.

Ar̄ Tercio. Participiū non recipit partem nois et verbi accidentalem. Probaꝫ. quia tunc sequereꝫ ꝙ nomen ⁊ verbū priuarentur accidētibus suis. Probatur. quia illud quod recipiꝫ ab aliquo non est in eo a quo recipiꝫ. vt cū aliquo recipitur tunica amplius non habet eam Dico ꝙ ista solutio dictum est in primo notabili.

Ar̄ Quarto. Participiū non capit significationē a verbo. Probatur nihil dat quod non habet. sed verbū non habet significationem. ergo Maior est aristotiles primo elencoꝝ. Minor. quia significatio nō enumeraꝫ inter accidētia verbi vt patet ex dictis in verbo circa accidētia verbi. Solutio huius patet in notabili scd̄o.

Ar̄ Quinto. Diffinitio participij non valet. Probaꝫ. nulla diffinitio debet esse interp̄tatio sed diffinitio ꝑticipij est interp̄tatio. ergo nō valet. Maior est nota. q2 diffinitio debet ostēdere rem vbi vt d2. vij metaph. interp̄tatio aūt solū ostēdit quid nois. Minor patet hec diffinitio ꝑticipij interp̄taꝫ qd intelligiꝫ ꝑ hoc vocabulū ꝑticipiū. diciꝫ em̄ participiū q̄si partē capiēs. Dico veꝝ argm̄. ꝯcludit ꝙ nulla diffinitio q̄ditatiua ⁊ essentialis d3 esse interp̄tatio. sed diffinitio descriptiua ⁊ accidētalis pōt esse interp̄tatiua: q̄lis est ista diffinitio ꝑticipij.

Ar̄ Sexto. Participiū non capit ꝑtem nois et verbi. Probatur. q2 sequereꝫ ꝙ armiger dapifer essent ꝑticipia. Probatur. q2 capiunt partē nomis et verbi: armiger em̄ cōponiꝫ a noie arma armoꝝ et gero Dico verū argumentū concludit ꝙ armiger ⁊ dapifer capiunt partem nois et verbi materialem: nō autem formalem.

Ar̄ Septimo. Participiū non significat per modū indistantis a substantia. Probaꝫ sic. participiū significat per modū distātis a substantia. ergo Probaꝫ omne accidēs et actus distāt ab alio cuius est accidēs. sed participiū ſcat actū et accidēs. igiꝫ participiū ſcat ꝑ modum distantis a substātia. Maior est nota. quia accidēs et substātia differūt p̄dicamentalr̄: modo p̄dicamenta sunt nature ⁊ q̄ditates distātes ⁊ diuerse. diciꝫ em̄ primo posterioꝝ. Essentie p̄dicamentoꝝ sunt impꝑmixte. Minor est nota: ⁊ patuit ex his que dicta sunt. Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ accidēs ⁊ actus distat ab eo cuius est accidēs scd̄m essentiā et naturam: tamē non scd̄m esse. modo hic fit mentio ꝙ ꝑticipiū ſcat actū qui scd̄m esse non est distans a substantia sed ei coniūctus.

Participio quot accidunt: Sex Que: Genus Casus Tempus Significatio Numerus et Figura.

Genera ꝑticipioꝝ quot sunt: Quattuor. Que: masculinū vt hic lect⁹. Femininū vt hec lecta Neutrum vt hoc lectū. Omne vt hic ⁊ hec ⁊ hoc legēs Casus ꝑticipioꝝ quot sunt: Sex. Qui: Nominatiuus: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc legens. Genitiu⁹: vt hui⁹ legentis. Datiuus: vt huic legenti. Accusatiu⁹: vt hunc ⁊ hanc legentē ⁊ hoc legens Vocatiuo: vt o legens. Ablatiuo: vt ab hoc ⁊ ab hac ⁊ ab hoc legente vel legenti. Tempora ꝑticipioꝝ quot sunt: Tria. Que: Presens vt legens. Preteritum. vt lectus. Futurū: vt lecturus vel legendus.

¶ Utrū littera donati de genere casu et tempe participij sit sufficient̄ assignata. Pro intellectiōe questiōis. moueo. Notandū est p̄mo ꝙ donatus. postq̄ꝫ determinauit de diffinitione ꝑticipij eius diffinitionē ostēdens. iam ꝯsequēter de ei⁹ accn̄tibus determinat vt eo melius ꝑticipij natura posset intelligi: diciꝫ em̄ p̄mo de aīa ꝙ accidētia magnā partē ꝯferūt ad cognoscendū ꝙ quid est. Et dicit ꝙ accn̄a ꝑticipij sunt sex. s. genus casus tempus significatio nūerus ⁊ figura: qd̄ intelligendū est ad seinuicē irreducibilia. q2 plura sunt accn̄a ꝑticipij q̄ꝫ ista sex: sed reducuntur ad ista. motio em̄ etiam est accn̄s ꝑticipij q2 ꝑticipia moueꝫ: tamē motio reduciꝫ ad genus. ꝑsona etiam accidit ꝑticipio sed reduciꝫ ad numeꝝ quia nūerus ⁊ ꝑsona sunt accn̄a ꝯiugata et simul ligata vt est supius tactum: declinatio etiā est accn̄s ꝑticipij sed reduciꝫ ad casum: similr̄ forma casualis. Species aūt reduciꝫ ad figurā oīa em̄ ꝑticipia sunt deriuatiue speciei: q2 deriuanꝫ ⁊ ostendūt a verbis. Rō aūt huius quare donat⁹ nō posuit ꝑsonā ⁊ speciem exp̄sse: quia donatus posuit illa accn̄a que ꝯueniūt ꝑticipio scd̄m omnē ei⁹ differentiā et speciē sic aūt nō est de persona ⁊ specie: nullū em̄ est ꝑticipiū p̄me persone: nec aliqd̄ est participiū p̄mitiue speciei: ex quo oīa deriuaꝫ et descendūt a verbo. Sequiꝫ correllarie ꝙ cōꝑatio non pōt esse accn̄s ꝑticipij. Patet. q2 participiū ſcat per modū fluxus ⁊ fieri ⁊ successionis successioni aūt nō cōuenit intēsio nec remissio. Successio em̄ est de gñe

quātitatis:ꝗ̄titas aūt nō suscipit magis ⁊ minus. Etiā alia ratio:q: cō-
paratiuus dꝫ regere ablt̄m:vt dictū est in caplͦ de noīe.mō ꝑticipium
dꝫ regere illū casum quē regit suū ṽbum:ꝯstat aūt ꝙ nō oīa verba re
gūt ablt̄m Sequit̄ correllarie scđo ꝙ quādo vox ꝑticipialis cōꝑatur vt
amans amātior: amātissimus:nō est ꝑticipiū:sed trāsit in vim noīs.ve-
ritas huius correllarij patet ꝑ alexandrū in scđa ꝑte ponentis quatuor
modos quibus participiū transit in vim nominis.

Notandū scđo ꝙ genus participij diffi-

nitur sic. Est ꝓprietas ꝑticipij attributa ꝑticipio ea rōne qua sibi ex ꝓ-
prietate sue significatiōis vel ex vsu grāmaticoꝝ congrue est ꝓponibile
vnū articulare ꝓnomē vel plura:vnū vt hic lectus:plura vt hic ⁊ hec et
hoc legens Notandū est etiā scđm priscia. vndecimo minoris ꝙ oīe ꝑ
ticipiū est gn̄is oīs sub vna terminatiōe aut sub pluribus: sub vna vt
amans legēs.sub pluribus vt lectus lecta lectū. Cuius ratio est ista:quia
ṽba a qbus participia nascūtur ⁊ deriuant̄ oīi generi associāt̄:cogrue
eñ dicimus vir legit:mulier legit:mancipiū legit ⁊ per ꝯsequens etiaꝫ
participia a talibus verbis deriuata etiam oīs generis dicunt̄. Seq-
tur correllarie primo ꝙ grāmatici dicētes ꝙ futurus generās sunt ge-
neris masculini tantū.similiter pregnās pariēs sunt generis femini. tm̄
loquūtur valde ꝓprie de gn̄e participioꝝ.significatiōe accipiendo stri-
cte participioꝝ.generās eñ ꝓprie cōuenit masculis tm̄. Unde ⁊ dicitur
scđo phisicoꝝ. Homo generat hominē et sol: vbi per hominē intelligit̄
pater generās. Similit̄ pregnans ꝓprie cōuenit femellis ⁊ pariēs. Im
prope tamen ⁊ false possunt talia ꝑticipia attribui cuilibꝫ generi:⁊ per
cōsequens generis oīs dicūtur:possunt eñ cōgrue loqui:iohānes est
pregnās:iohānes est pariens. Patet quia he orōnes ⁊ ꝓpositiōes sunt
false.ergo cōgrue. Tenet ꝯn̄a.quia veꝝ et falsum presupponūt cōgruū
ꝑmo ꝑihermenias. Grāmatici aūt dicentes talia ꝑticipia esse vnius cer
ti generis:loquūtur ex vsu et non arte. arti eñ nō repugnat talia ꝑtici-
pia cōstrui sub gn̄e oīi. Postea donatus determinat de casu participio
rum dicēs ꝙ casus ꝑticipioꝝ sunt sex sicut ⁊ nominū. Un̄ et casus in ꝑti-
cipio eodem mō diffiniri poterit sicut ⁊ in nomīe. vt sic. Casus est ꝓprie
tas participij attributa ꝑticipio ea ratiōe qua significat significatū suū
recte vel oblique. Sequit̄ correllarie ꝙ ꝓpriū est participioꝝ: vt dicit
iohānes ianuensis nō deficere in casibus. Patet:q: participia sunt adie
ctiua:modo adiectiua non habent deficere in casu. Patet. q: adiectiuū
debet determinare substantiuū in quolibet casu:per ꝯsequens adiecti-
ua non debent deficere in aliquo casu.

Notandū tertio ꝙ tēpus participij diffi

nitur sic:est ꝓpetas ꝑticipij attributa ei ea rōne qua significat significa
tum suū sub aliqua differētia tꝑis:que differētie tempoꝝ sunt tres. s. ꝑ-

sens vt legens. preteritū vt lectus. futurū vt legendus. Sequit̄ correl-
larie ꝑmo ꝙ participiū cū perdit tēpus amplius non est participiū sed
transit in vim noīs vt hic natus meus pulcher est:in qua oratione natꝰ
nō ṡcat cum tꝑe sed est nomē. Sed cū dico:christus natus est in bethle-
em iude:hic natus est participiū ⁊ significat cū temꝑe p̄terito. Sequit̄
correllarie scđo. ꝙ tēpus in participio cognoscit̄ dupliciter. Uno mō a
priori:⁊ hoc est ex significatiōe ⁊ sic illud participiū quod significat sub
differentia p̄sentis temporis est p̄sentis tempis vt legens. illud qđ sig
nificat sub differentia p̄teriti tempis est p̄teriti tempis vt lectus. illud
vero qđ significat sub differentia futuri tempis est futuri tempis . vt le
gendus. Sequit̄ correllarie tercio ꝙ tempus recte ⁊ congrue dicit̄ ac-
cidere participio Ratio. q: participiū significat actū. modo oīs actus
et actio mensurant̄ tempore vt dicit̄ quarto phisicoꝝ. Scđo tēpus cog
noscitur in verbo a posteriori hoc est ex terminatiōe: et sic illa q̄ termi-
nātur in ans vel in ens sunt p̄sentis tempis vt amans legens:illa q̄ ter
minant̄ in tus sus vel xus p̄teriti tempis:sed illa que terminant̄ in dus
sunt futuri tempis. Sunt aūt tria tempa participij ad seinuicē irredu-
cibilia:quia p̄teritū potest subdiuidi in participio sicut in verbo:in p̄te
ritum ꝑfectū cōplete:in p̄teritū imꝑfectum ⁊ p̄teritū plusq̄ꝑfectū sed
hoc nō est cōiter vsitatū. Sufficientia aūt istoꝝ tempoꝝ triū capitur sic
Oīe tēpus aut est p̄sens aut distans a p̄n̄ti. Si est p̄sens tūc est ꝑmuꝫ
mēbrū. Si aūt distat a p̄senti hoc est duplr̄. Aut distat a p̄senti per priꝰ
sic est preteritū. Aut per posterius sic est futurū.

Notandū quarto et vltimo ꝙ licet ṽbū

etiam ṡcat cum tꝑe et etiā participiū:nō tñ eodē modo. q: verbū signi-
ficat cum tꝑe illimitabilit̄ sed participiū significat cū tempore limitabi
liter. Unde significare cū temꝑe limitabiliter est significare cū certa vl̄
certis differētijs tempoꝝ:ita ꝙ per dictionē importantē tēpus potest
trahi ad aliā differentiā tempis accñtaliter vt homo fuit legēs : in qua
hoc participiū legens est p̄sentis tempis essentialiter trahit̄ tamen ad
preteritū tempus rōne huius verbi fuit accidētaliter. Unde notandū
participiū limitaria temꝑe intelligitur dupliciter. Uno modo simplici-
ter ⁊ absolute:sic ꝙ participiū p̄sentis tempis fieret p̄teriti aut futuri
tempis:⁊ hoc nō est possibile. Ratio ꝑma. quia sicut est in natura sic pa
riformiter est in arte. Dicit̄ eñ scđo phisicoꝝ. Ars imitatur naturā:sed
in natura p̄sens :vt sic nō est p̄teritū nec futurū:q: sunt partes tempis
realiter distincte:sic etiaꝫ in arte verbū p̄sentis tempis non pōt fieri p̄-
teriti vel futuri tꝑis. Scđa ratio:quia sic periret scia ampliationū :qua
destructa multaꝝ ꝓpōum cōit̄ cōcessarū veritas periret. Sed ꝙ seque
ret̄ hoc scꝫ ꝙ cōcesso isto ꝙ ꝑticipiū limitaret̄ simplr̄ a temꝑe scia am-
pliationū periret : q: sequeret̄ ꝙ verba p̄teriti vel futuri tꝑis:vel eoꝝ
participia posita a ꝑte p̄dicati non haberent ampliare subiectum:vt in

ista hō est mortu⁹:vel hō est generādus. Illō em̄ qō d₃ ampliare d₃ includere diuersas differētias tempoꝝ. si ergo in p̄dictis orationib⁹ pticipia limiterent a p̄terito ad p̄sens:vel a futuro ad p̄sens:nulla eēt ampliatio:q₂ pticipia p̄sentis tpis non hn̄t ampliare:ex quo nō includunt diuersa tpa vel diuersas differētias tempoꝝ. Nō est ergo simpl'r verū et absolute intelligendū q̄ pticipiū posset limitari a tpe. Scd̄o ergo intelligit q̄ participiū limitat a tpe ad bonū intellectū: vt sic. Participium vel vox pticipialis p dictionē importante₃ tempus trahit accn̄talit ad illud tempus: ⁊ ad supponendū ad aliud tēpus qō aliqn̄ fuit p̄sens: vt hic adam fuit legēs:hoc verbū legens limitat et trahit accidentalit per hoc verbū fuit p̄teriti tpis ad tempus p̄teritu₃ :non sic q̄ hoc pticipium legēs in dicta orōne esset p̄teriti tpis: sed sic q̄ designat q̄ actus legendi fuit pn̄s ade lic₃ nūc est p̄teriti ⁊ sic legēs supponit ꝓ tpe nunc p̄terito q aliqn̄ fuit p̄sens ade. Simile hui⁹ q₂ cū dico : iste hō currit:hō essentialit ſcat oīes hoīes:quia termin⁹ vbicūq₃ ponitur eque multa significat tamē in dicta oratione restringit ad significandū et supponendum ꝓ vno hoīe tm̄:et ergo p̄dicta ꝓpositio est singularis: ⁊ iste homo est terminus singularis : sic eodē modo est in ꝓposito. Significare aūt cum tpe illimitabilit est significare cū certa vel certis differētijs tēpoꝝ sic q̄ p nullā dictionē importantē tpus pōt trahi ad aliā differētiā tpis priori differētia tpis remanēte vt curro est p̄sentis tpis et nō pōt trahi ad aliud tēpus:hec em̄ est inepta fui curro:ero curro.

Istis notabilibus sic stātibus est ꝯclusio responsalis.

Littera donati de genere casu ⁊ tpe participij est bn̄ assignata. Patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar̄ Primo. Plura sunt genera in participio q̄₃ q̄ttuor. Probatur. q₂ i participio etiā repitur genus epichenū vt hic:volans passer mouetur:in qua oratiōe volās est gener₃ epicheni. Probatur. passer est generis epicheni:ergo etiā volans. Tenet ꝯsequentia. q₂ adiectiuū ⁊ substantiuū debēt ꝯuenire in gn̄e. Similit genus dubiū repitur in participio Probat in ista orōne. finis cōsumens. in qua orōne finis est gener₃ dubij. ergo etiam cōsumens. Tenet ꝯn̄a. q₂ adiectiuū ⁊ substantiuū debent cōuenire in genere. Dico q̄ non oportet q̄ semp adiectiuū ⁊ substantiuū cōueniant in genere sed sufficit q̄ genus vnius includat in genere alterius ⁊ sic est hic. genus em̄ epichenū includit genus masculinū vel femininū vt etiam dictū est in capitulo de nomine.

Ar̄ Scd̄o. Aliqō est pticipiū qō nullius est gn̄is. Probat de illis pticipijs generās pariēs. Nō oīs. Probat. q₂ generās. est masculini gn̄is tm̄. sil'r pariēs est gn̄is femi. tm̄ vt dicit hebrardus. Nō etiā sūt gn̄is masculini nec femi. Probat participiū desinēs in ans vl' in ens est generis oīs. sed generās pariens desinūt in ans vel in ens ergo sunt generis oīs. Maior est omniū grāmaticoꝝ. Minor est nota. Dico verum argm̄. cōcludit q̄ generans quo ad significationē est generis masculini tm̄:et pariens est generis fe. tm̄ quo ad significationē sed nō quo ad vocē. mō genus plus attendit ratione vocis q̄₃ significatiōis.

Ar̄ Tercio. Casus nō est accidēs participij. ergo Probat. casus est accidens illius ptis que significat substantiā. sed participiū nō ſcat substantiā. Sed dicit dispositio substantie vt dicit autor modoꝝ significandi. Minor. q₂ participiū significat actū qui est accidēs. Dico veꝝ argumentū cōcludit q̄ participiū significat actū formaliter nō quidē absolute. sed actū vnitū substantie. ⁊ sic participiū etiā dat intelligere substantiā:vt dictū est in notabilibus p̄cedētis questionis.

Ar̄ Quarto. Tempus nō est accidens participij. ergo. Probat. oīe accidens debet abesse suo subiecto. sed tempus nō abest participio. ergo. Maior est porphirij in diffinitiōe accidētis. Minor quia quādo participio abest tempus transit in vim nomīs ⁊ amplius nō est participiū. Dico verū argumentū cōcludit q̄ tempus non abest participio scd̄m esse ⁊ rem tamē sufficit q̄ scd̄m modū intelligendi. possum em̄ intelligere participiū absolute quo ad eius modū significandi essentialē non intellecto eius tpe. quēadmodū possum intelligere ethiopem nō intellecta eius nigredine:prius em̄ potest intelligi sine posteriori. Et secundo phisicoꝝ dicit. Abstrahentiū nō est mendacium.

Ar̄ Quinto. Plura sunt tpa participioꝝ q̄₃ tria. Probat. tēpus ꝯuenit participio rōne verbi sed in verbo sunt quinq₃ tpa. p̄teritum em̄ diuidit in preteritū imp̄fectū. p̄teritū p̄fectū: ⁊ in p̄teritū plusq̄₃p̄fectum. ergo Maior est nota. quia participiū recipit a verbo tpa et significatiōes:vt dictū est. Minor est nota ex p̄cedentibus. Dico veꝝ argm̄ concludit q̄ in pticipio repiunt plura tempa sed ista reducūtur ad alia: vt p̄teritū imp̄fectū et plusq̄₃p̄fectum reducūtur ad preteritū et sic sub vna terminatiōe participiū includit oīa ista.

Ar̄ Sexto. Participiū non significat cū tempore. Probat. illud qō limitatur a tempe non significat cū tempore. sed participiū limitatur a tēpore. ergo Maior est nota. quia limitari a tempe est perdere tēpus ⁊ non significare cū tempore. Minor pat₃ ex quarto notabili ⁊ tercio in quibus dictū est q̄ participiū significat cū tempore limitabiliter Dico verū argumentū ꝯcluderet si participiū simpliciter limitaretur a tempe sic q̄ perderet tēpus. sed limitatur a tempe. i. trahitur ad aliud tēpus accidētaliter:ad illum intellectū qui est exp̄ssus in notabili quarto. vt hic ioānes fuit legens :ioānes erit legens.

Significatiōes participioꝝ in quo sunt: Quia ab actiuo verbo duo pticipia veniūt :presens ⁊ futurum vt lectus legendus. A neutro quot: Duo si-

cuit ab actiuo: presens et futurũ vt stãs statur⁹. A deponẽti quot: Tria: Que: presens preteritũ et futurũ vt loquẽs locutus locutur⁹. A cõmuni quot Quattuor. Que: p̄sens preteritũ et duo futura vt criminans criminat⁹ criminaturus vel criminãdus Numeri participiorum quot sunt: Duo. Qui: Singularis vt hic legens. Pluralis vt hi legentes. Figure participiorum quot sunt: Due. Que. Simplex vt legens. Decõposita vt negligens.

Legens participium veniens a verbo actiuo temporis presentis: generis om̄is: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et accusatiui et vocatiui qđ declinabit sic. Nominatiuo hic et hec et hoc legens. Genitiuo huius legẽtis. Datiuo huic legenti. Accusatiuo hũc et hanc legentem et hoc legens. Vocatiuo o legens. Ablatiuo ab hoc et ab hac et ab hoc legente vel legenti. Et plura liter. Nominatiuo hi et he legentes et hec legentia. Genitiuo horum et harum et horũ legẽtum vel legentium Datiuo his legentib⁹. Accusatiuo hos et has legentes et hec legentia. Vocatiuo o legentes et o legentia Ablatiuo ab his legentibus.

Lecturus participium veniẽs a verbo actiuo temporis futuri. nũeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui qđ declinabit sic. Nominatiuo hic lecturus hec lectura hoc lecturũ. Gtõ huius lecturi lecture lecturi. Dtõ huic lecturo lecture lecturo. Accusatiuo hunc lecturum hanc lecturã hoc lecturum. Vtõ o lecture lectura lecturũ Ablatiuo ab hoc lecturo ab hac lectura ab hoc lecturo. Et plr. Ntõ hi lecturi he lecture hec lectura Gtõ horum lecturorum harum lecturarũ horum lecturorum. Dtõ his lecturis. Actõ hos lecturos has lecturas hec lectura. Vtõ o lecturi lecture lectura. Ablatiuo ab his lecturis.

Lectus participium veniẽs a verbo passiuo temporis preteriti: nũeri singularis. figure simplicis: casus nominatiui quod declinabitur sic. Nominatiuo hic lectus hec lecta hoc lectũ. Gtõ hui⁹ lecti lecte lecti. Dtõ huic lecto lecte lecto. Actõ hunc lectũ hanc lectã hoc lectũ. Vtõ o lecte lecta lectum. Ablatiuo ab hoc lecto lecta lecto. Et plr. Ntõ hi lecti he lecte hec lecta. Genitiuo horum lectorum harum lectarum horũ lectorũ. Dtõ his lectis. Actõ hos lectos has lectas hec lecta. Vocatiuo o lecti lecte lecta. Ablatiuo ab his lectis.

Legendus participiũ veniens a verbo passiuo: temporis futuri: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui qđ declinabitur sic. Nominatiuo hic legendus hec legenda hoc legendũ. Genitiuo huius legẽdi legende legẽdi. Dtõ huic legendo legende legendo. Actõ hunc legendũ hanc legendam hoc legendũ. Vocatiuo o legende le-

genda legendum. Ablatiuo ab hoc legēdo ab hac legenda ab hoc legendo. Et pluraliter Nominatiuo hi legendi he legende hec legenda. Gtō horū legendorum harū legendarū horū legendorū. Datiuo his legendis. Accusatiuo hos legendos has legendas hec legenda. Uocatiuo o legendi legende legenda. Ablatiuo ab his legendis.

¶ Utrū littera donati de significatione numero ꝛ figura: exemplari declinatiōe participiorꝫ sit bene assignata. Pro intellectiōe questiōis mote. Notandū est pmo ꝙ significatio pticipij diffinit sic cōiter. Est ꝓprietas participij attributa participio ea ratione qua est actiōis tantū vel passionis tm̄ vel neutrius vel vtriusqꝫ simul significatiuū. In qua diffinitiōe tangunt quinqꝫ significatiōes pticipiorꝫ. Actiualis tangit cum dr̄ actionis tm̄. et ibi etiā tangit deponētalis ꝛ hoc in illis pticipijs que deriuant a verbis deponētalibus q̄ actionem tm̄ significāt. Passiualis tangit cum dr̄ passionis tm̄: simil'r ibi tangitur deponētalis et hoc in illis participijs q̄ deriuant a verbis deponentalibus q̄ passionē tm̄ significāt vt postea dicetur. Neutralis tangitur cū dicit neutrius. Cōis tangitur cū dr̄ vtriusqꝫ simul. Alij aūt breuius ita diffiniūt. Significatio pticipij est ꝓprietas participij attributa participio ea ratiōe qua est originatū vel deriuatū a verbo alicuius generis. Significatio actiualis est ꝓprietas participij attributa participio ea rōne qua ipm̄ est deriuatū a verbo actiui generis vt amās. Significatio neutralis est ꝓprietas participij attributa pticipio ea ratiōe qua ipm̄ est deriuatū a verbo neutrius gn̄is. vt currens. Significatio passiualis est ꝓpetas participij attributa ei ea rōe vt ipm̄ est deriuatū a verbo passiui generis: vt amatus. Significatio deponētalis est ꝓpetas participij attributa ꝛ cōueniens ei ea rōne qua ipsum est deriuatū a verbo deponētis generis vt loquēs nascens. Significatio cōis est ꝓprietas pticipij attributa participio ea rōne qua ipsum est deriuatuꝫ a verbo cōis generis vt criminās. Sequit correllarie pmo ꝙ significatō participij cognoscit ex genere verbi: sic ꝙ pticipiū est illius significationis cui⁹ generis est verbū quod ab eo descēdit. veritas hui⁹ correllarij dicet inferius latius. Sequit correllarie scdo ꝙ sicut quinqꝫ sunt genera in verbo sic quinqꝫ significatiōes in participio. Ratio quia significatio participij cognoscit ex genere verbi. Unde dicit alexander in secunda pte. In verbi genere que sit signatio quere.

Notandū scdo ꝙ a verbis actiui generis duo veniunt pticipia pn̄s in ans vel in ens. ꝛ futurū in rus: vt ab amo veni ꝛ amans ꝛ amatur⁹. Pro quo intelligēdo sciendū ꝙ fm̄ intentionē prisciani pticipia p̄sentis tpis in ans vel in ens terminata formant a pma persona p̄teriti impfecti tpis indicatiui modi mutādo bam vel bar terminationē in ns vt amabam amans. loquar loquēs Ratio aūt istius quare potius formant a pma persona q̄ꝫ scda vl' tercia. qꝛ prima psona est dignior alijs. modo a digniori dꝫ fieri denomiatio. vt declarat arist. octauo phisi. Sed ꝙ pma persona sit ceteris dignior. qꝛ pma psona concipit scdam ꝛ terciā et non ecōuerso. modo om̄e agens est p̄stanti⁹ passo. iij. de anīa. Scdm aūt alios grāmaticos pticipia p̄sentis tēpis aliter formant. in vbis em̄ pme ꝛ scde cōiugationis formant a scda psona presentis tpis indicatiui modi interponēdo n inter s et pluram litterā: vt amans interponēdo n inter s et a erit amans. sic doces interponēdo n erit docens. Sed in verbis tercie ꝛ quarte cōiugationis formant a prima psona p̄sentis tempis indicatiui modi mutādo o in ens: vt lego legens. audio audiens. Ab ista regula excipiuut ista duo. eo ꝛ queo. q̄ nō sic formant. qꝛ eo habet iens et queo quiēs. Sed participiū futuri tpis in rus terminatū. format ab vltimo supino breuiādo u. et addēdo rus. vt amatu. breuia u et adde rus erit amaturus. A verbo neutrali: vt dicit in textu. veniūt etiā duo participia p̄sens in ans vl' in ens ꝛ futurum in rus. vt a sto venit stans et staturus. A verbo aūt passiuo veniūt duo preteritū in tus sus vel xus terminatū et futurū in dus. vt ab amor venit amatus ꝛ amandus p̄teritū in tus terminatū vt amatus format ab vltimo supino amatu addendo s erit amatus. Sed pticipia futuri tpis ī dus termiata formāt a gtō singulari mutādo tis in dus: vt amās amātis muta tis in dus erit amād⁹ A vbis aūt deponētis gn̄is veniūt tria participia. p̄sens in ans vel in ens. p̄teritū in tus ꝛ futurū in rus. vt a loquor venit loquēs locutus ꝛ locuturus. In dus aūt participiū a verbo deponēti nō descēdit. Uñ sequit correllarie ꝙ loquēdus baccalariād⁹ magistrādus noīa sunt ꝛ nō participia. vñ dicit petr⁹ helye. Rursus de neutris vel deponētalibus in dus Noīa ꝓcedunt que pticipiantia non sunt. Sed a verbis cōis gn̄is veniūt quattuor pticipia. p̄sens in ans vl' in ens. p̄teritū in tus ꝛ duo futura. vnū in rus. ꝛ aliō in dus. vt a criminor venit criminās criminatus criminaturus ꝛ criminādus. Sequitur correllarie ꝙ iste regule date de formatiōe pticipiorū intelligūtur: dūmodo pticipia non deriuātur in vbis defectiuis et carētibus supinis: ꝛ ergo si pticipiū careret supino nō format futurū in rus: vt patet de isto vbo studeo quod caret supinis: ergo etiā caret futuro participij in rus Ratio hui⁹ correllarij: qꝛ deficiēte causa deficit et effectus: mō supinū ē causa pticipij futuri tpis Si ergo deficit supinū necessario deficit ꝛ pticipiū futuri tpis. Sequit correllarie scdo: ꝙ om̄ia verba ſcantia splen-

doꝛem carẽt ꝑticipijs futuri tpis. Ratio qꝛ carent supinis ergo etiã ꝑticipio futuri tpis. Qꝫ aũt oĩa verba significãtia splendoꝛẽ carẽt supis excepto vno patet in istis metris. Oĩa splendoꝛẽ dicas caruere supinis. Excipias vnũ quod dat tibi fulgeo fulsum

Notandũ tercio ꝙ ex littera donati habetur ꝙ ꝑticipiũ est illius ſcatiõis cuius gñis est vbũ a quo descendit Et hoc nõ est vniuersal'r verũ: sed intelligit dũmõ ꝑticipiũ est ita latũ in significãdo sicut verbũ a quo descẽdit: qꝛ si participiũ nõ est ita latũ in significãdo sicut verbũ a quo descendit: non opoꝛꝫ ꝙ participiũ sit illius significatiõis cuiꝰ generis est suũ verbũ. patꝫ criminoꝛ est generꝫ cõis: dixit eñ donatus ante ꝙ verba cõia scđꝫ se sumpta cadũt in duas foꝛmas. i. duplicẽ significationẽ: qꝛ significant actiue et passiue simul. tñ hoc participiũ criminãs deriuatũ ab eo nõ est significatiõis cõis sed solum actiualis: sed criminaturus licꝫ venit a vbo criminoꝛ quod est cõis generis: tñ solũ est significatiõis actiualis: sic criminatus nõ est ſcatiõis cõis: sed passiualis tñ. sed hoc participiũ criminãdus est ſcatiõis cõis. versus. Uerbũ cõe ꝗuis agat ꝛ patiaẜ. Sola per ans ens rus actio significatur. Tus solũ patitur per dus vtrũqꝫ significaẜ. Sequiẜ coꝛrellarie ꝙ licet hoc verbũ criminoꝛ regit actm̃ et ablm̃ indifferẽter. ex quo significat actiue ꝛ passiue. tñ criminãs solũ regit actm̃: qꝛ significat actiue tñ. simil'r criminatus regit ablm̃ tñ: quia significat passiue tantum sed criminãdus indifferẽter regit actm̃ vel ablm̃: quia retinet significationem verbi ꝛ significat tam actionẽ qꝫ passionem.

Notandũ quarto ꝛ vltimo ꝙ nũerus in participio eodẽ mõ diffiniẜ sic in noĩe solum variando genus: vt vbi in noĩe diciẜ numerus est ꝓꝓꝛietas nomĩs: sic hic diciẜ numerus est ꝓꝑetas participij. Est tamen differentia inter numeꝝ nomĩs ꝛ participij qꝛ nomĩa deficiunt in numero: aliqua in singulari vt diuitie nuptie. aliqua in plurali vt noĩa ꝓꝓꝛia. sed participia non deficiunt in numero. Patet qꝛ participia sunt adiectiua: mõ adiectiua nõ debent deficere in nũero ex quo debent terminare substãtiua in quolibet nũero: Sic eodem mõ dicendũ est de figura participij sicut nomĩs: nisi vbi in noĩe diciẜ figura est ꝓꝑetas noĩs. in participio est dicendũ figura est ꝓꝑetas participij. Sequiẜ coꝛrellarie ꝙ nullũ participiũ est cõposite figure: sed simplicis aut decõposite: si eñ participiũ venit a verbo simplicis figure ipsũ est simplicis figure vt legens. si venit a verbo composite figure tũc participium est decõposite figure vt negligẽs quod venit a verbo negligo cõposite figure. vsus. Participans omne dic simplicis esse figure. Aut decõposite dicere nõ dubites. Sequiẜ coꝛrellarie ꝙ si aliqua vox ꝑticipialis cõponiẜ cũ ꝑpositiõe cũ qua suũ verbũ cõponi nõ põt. tũc talis vox non est ꝑticipiũ sed nomẽ vt indoctus. ¶ Postea donatus in fine osten-

dit exemplarẽ declinationẽ ꝑticipioꝝ. Pꝛo qua intelligẽda ꝙ donatus solũ declinat ꝑticipiũ actiẽ ꝛ pas. ſcatiõis ꝛ aliaꝝ ſcationũ nõ. Rõ quia iste due significatiões sunt ꝑncipales: modo de ꝑncipalioꝛibꝰ debꝫ esse sermo ꝛ locutio. Alia causa. qꝛ ꝑticipioꝝ aliaꝝ significationũ declinationem reliquit foꝛe notam ex declinatione ꝑticipioꝝ actiue et passiue significatiõis: sicut eñ declinaẜ amans sic currens. Tercia ratio ꝓpter breuitatem. ponere eñ declinationem participioꝝ cuiuslibet significationis fuisset res longa ꝛ tediosa.

Istis notabilibus sic stantibus est ꝯclusio rñalis. Littera donati de ſcatiõe nũero ꝛ figura. et exemplari declinatiõe ꝑticipioꝝ est sufficientẽ assignata. ptꝫ ꝯclusio ex notabilibꝰ iã declaratis.

Arḡ Primo Tñ due sunt significatiões ꝑticipioꝝ. ergo nõ quin(ꝗ ratio. Probaẜ. qꝛ oĩs significatio ꝑticipij aut est essentialis aut accidentalis: essentialis vt significare ꝑ modũ fluxus ꝛ fieri: accidentalis vt significare singulariter vel pluralit̃. Dico veꝝ argm̃. cõcludit ꝙ significatiões ꝑticipioꝝ in gñe sunt tñ due: licet in specie sunt plures qꝫ due quia significatio accñtalis subdiuidiẜ in quinqꝫ membꝛa.

Arḡ Scđo. Aliquod est participiũ quod nullius est significatiõis. ergo. Probaẜ criminãs est ꝑticipiũ ꝛ nullius est significatiõis. non actiualis. Probaẜ. ꝑticipiũ debet esse illius significatiõis cuius generꝫ est verbũ. sed criminoꝛ est generis cõis ergo criminãs debet esse significationis cõis.. Maioꝛ est nota. qꝛ significatio participij oꝛitur a genere vbi. Minoꝛ est nota simil'r ex dictis in genere verbi. Dico ꝙ argumentũ solutum est per dicta in notabili tercio.

Arḡ Tercio. Tñ tres sunt significatiões ꝑticipioꝝ. Probaẜ. oĩe vbũ aut significat actiẽ aut passiue aut neutralit̃. ergo tñ tres sũt significatiões participioꝝ. Añs patet quia oĩe verbũ significat actionem tantũ: aut passionem tñ aut neutꝝ: vt patet in diffinitione verbi: ergo etiam oĩe participiũ aut significat actiue tantũ: aut passiue tantũ: aut neutrũ. Dico verum argumentũ cõcluderet si significatio in participio solũ attẽderetur ex parte significatiõis ꝑticipij: sed etiã attendiẜ ex ꝑte generis in ipso verbo: mõ genera verboꝝ sunt quinqꝫ.

Arḡ Quarto. Aliqđ est ꝑticipiũ quod nullius est significatiõis. ꝗ Probatur. ſcatio attendiẜ ex gñe. sed hoc verbuꝫ sum a quo deriuaẜ ens nulliꝰ est gñis. ꝗ ens eius ꝑticipiũ est nulliꝰ significatiõis. Maioꝛ ẽ nota. Minoꝛ. qꝛ hoc vbũ sum nec terminaẜ in o nec in oꝛ. ergo sum nullius est gñis. Tenet ꝯña. qꝛ genus vbi sumiẜ ex terminatione in o vel in oꝛ vt dictũ est circa genus vbi. Dico veꝝ argm̃. concludit ꝙ licet hoc verbum sum nullius est gñis quo ad vocẽ. tamẽ quo ad significationẽ ẽ generis neutrius: et ergo etiã ens est neutralis significationis.

Arḡ Quinto Significatio non est accidens ꝑticipij. Probatur. Idem nõ est in diuersis: sed significatio reperiẜ in qlibet ꝑte. ergo Ma-

lor est aristo. iiij. phisicorum. Minor quia in qualibet parte reperitur significatio et modus significandi vt dicit autor modorum significandi. Dico verum argumentum concludit quod capiendo significationem vt est representatio rei per vocem ad placitum sic reperitur in qualiber parte: sed ita non capitur hic sed capitur hic significatio pro quodam modo significandi participij accidentali qui conuenit participio ratione generis verbi.

Ar Sexto. Figura composita etiam reperitur in principio ergo plures sunt figure in principio quam due. Probatur antecedens quia figura decomposita reperitur in principio. ergo etiam composita. Tenet consequentia ab inferiori ad superius. omne enim quod est figure decomposite est composite figure et non econuerso illud quod est composite figure est decomposite figure. Dico verum argumentum concludit quod est figure decomposite capiendo figuram compositam communiter. sed taliter non potest capi in proposito: quia hic potius capiuntur desparate.

Ar Septimo. Aliquod est participium quod nullius est figure. Probatur. potens est participium et nullius figure. quod non sit simplicis figure Probatur. quia venit a verbo composite figure. s. possum: possum enim componitur a potis et sum. ergo potens est figure decomposite. Tenet consequentia. quia illud participium dicitur figure decomposite quod deriuatur a verbo composite figure. Quod autem possum non sit decomposite figure. Patet autoritate donati qui dicit in capitulo de nomine quod potens est figure simplicis Dico verum argumentum concludit quod potens inquantum nomen est simplicis figure: sed inquantum participium est figure decomposite: vt dictum est in capitulo de figura nominis.

Ar Ultimo. Processus donati est insufficiens. Probatur. quia non declinat participia aliarum significationum vt neutralis deponentalis et communis. Dico quod hoc fecit ex certis causis que patent in notabili vltimo.

Coniunctio quid est pars orationis annectens ordinansque sententiam.

¶ Utrum diffinitio coniunctionis

a donato in textu sit sufficienter assignata in qua dicitur. Coniunctio est pars orationis annectens ordinansque sententiam. Pro intellectione questionis mote Notandum primo quod diffinitum presentis diffinitionis est coniunctio in suppositione personali pro suis signatis: scilicet pro omnibus coniunctionibus vt sunt iste et vel si et similes. Pro genere autem in diffinitione ponitur pars orationis indeclinabilis. et per hoc secundum aliquos excluditur verbum substantiuum et hoc relatiuum qui quod etiam coniungit: quia facit propositionem ypoteticam: dicit enim hugo quod hoc relatiuum qui que quod positum inter duo verba et referens subiectum totalem facit propositionem ypoteticam et resoluitur in et et in ille: vt sortes currit qui mouetur resoluitur in istam: sortes currit et ille mouetur. Alijs tamen videtur esse aliter dicendum vt patebit in sequentibus. Dicitur secundo in diffinitione coniunctio est pars orationis annectens: quod valet tantum sicut per vim coniungens scilicet absolute. sic quod vltra actum coniungendi nihil aliud designat et importat. Pro quo intelligendo: coniunctio coniungit dupliciter. Primo coniungit per vim: quando scilicet coniungit ea que non denotantur habere aliquam dependentiam et sequelam adinuicem. vt homo et asinus currit. homo enim et asinus sunt desparata: desparata autem non videntur nec habent dependentiam et sequelam adinuicem. Et taliter coniungunt coniunctiones copulatiue et disiunctiue. Dictum est notanter in diffinitione: annectens. i. per vim coniungens absolute: sic quod vltra actum coniungendi nihil aliud importat. per hoc secundum aliquos excluditur verbum substantiuum quod coniungit subiectum cum predicato. dicitur enim primo perihermenias: hoc verbum substantiuum importat actum complexiuum quem sine extremis non est intelligere: non tamen sequitur quod ergo hoc verbum substantiuum sit coniunctio: quia vltra talem actum coniungendi aliquod aliud designat et importat: vt tempus vel actum essendi absolute. Similiter per hoc excluditur hoc relatiuum qui que quod: quod licet etiam coniungit vt dictum est: non tamen est coniunctio: quia vltra actum coniungendi aliquod aliud importat: quia actum referendi. et sic non coniungit absolute. Et per hoc soluuntur duo argumenta prima.

Notandum secundo dicitur tercio in diffinitione:

ordinansque sententiam. que particula valet tantum. Coniunctio est ordinans id est per ordinem coniungens: sententiam. i. dictiones vel orationes sententiam facientes scilicet absolute: sic quod vltra actum coniungendi nihil aliud importat et designat. Unde. Coniungere per ordinem est coniungere aliqua que denotantur habere dependentiam ad seinuicem vt si sortes currit sortes mouetur. cursus enim et motus dependent ad seinuicem sicut causa ad effectum quicquid enim currit hoc mouetur et non econuerso. Similiter hic: si asinus volat asinus habet pennas: volare et habere pennas vnum habet respectum et dependentiam ad aliud. Et isto modo coniungunt coniunctiones casuales et rationales Qualiter autem coniungunt coniunctiones expletiue dicetur in argumento quinto. Sequitur correllarie ex dictis quod licet aduerbia localia temporalia etiam coniungunt: quia faciunt propositiones ypoteticas vt dicunt logici. vt vbi sortes currit plato mouetur. que valet istam: in quo loco sortes currit: et in eodem loco plato mouetur. tamen non sunt coniunctiones: quia coniunctio coniungit absolute: sed aduerbia localia et temporalia vltra actum coniungendi important aliquod aliud. quia determinant verba aut ratione loci: aut temporis. vt dictum est in capitulo de aduerbio.

Notandum tercio: quod hec coniunctio que in diffinitione

non debet capi copulatiue pro et: nulla enim est coniunctio que coniungit tam per vim quam per ordinem. Sed debet capi pro vel: sepius enim in scripturis capitur et pro vel: vt enim ostendit thomas. ij. phisicorum in diffinitione nature et capitur pro vel cum dicitur. Natura est principium mouendi et quiescendi: non

em̄ in om̄ibus rebus natura est ꝓ̄ncipiū mouendi:q2 in terra non.Dicit
em̄ cōmentator scd̄o celi.Si om̄es dij descenderūt terram mouere nō
possunt.Nec etiā natura est principiū quiescendi in oībus.quia in celo
non.Dicit em̄.ix.metaph.Nō est timendū ꝙ celū stet.Sic ⁊ in ꝓposito
q̄z capit ꝓ vel:vt diffinitio valebit tm̄ cōiunctio cōiungit per vim aut ꝑ
ordinem.Nō tamē debet capi vel hic disiūctiue.alias em̄ diffinitio con
strueret vnam ypotetica falsam cū diffinito.q2 valeret tm̄ omnis coniū
ctio cōiungit per vim.vel om̄is cōiunctio ꝯiungit per ordinē que tota
disiunctiua est falsa:quia ambe eius ꝑtes sunt false. Sed d3 capi vel dis
iunctim vt facit vnam kathegoricā de disiuncto predicato ⁊ sic valebit
tantū:om̄is cōiunctio cōiungit per vim vel per ordinē. ¶ Et est cōiun-
ctio inuenta scd̄m intentionē prisciani se decimo maioris tribus de cau
sis.Primo vt duo casualia cum eodē verbo cōstrui possent.vt ioānes ⁊
petrus currūt.Scd̄o vt ecōuerso duo verba vniri ⁊ cōiungi possent vni
casuali.vt ioānes legit et currit.Tercio vt illa que ꝑ se vniri et cōiungi
non possunt:vt desperata:cōiungerent per cōiunctionē. vt homo ⁊ asi
nus.Quarto ideo potest adiungi:ꝓpter facere ꝓpositiōes ypoteticas
et diuersas kathegoricas de copularis cōditionatis ⁊ disiunctis extre-
mis que sine cōiunctionibus fieri non possunt.

Notandū quarto ⁊ vltimo:ꝙ cōiunctio

nis modus significādi scd̄3 autorē modoꝝ significādi est iste.Cōiunctio
est pars orōnis significās ꝑ modū cōiungentis duo extrema. Cōiunctio
em̄ vt dictū est:est inuēta ꝓpter hoc vt ea cōiungeret q̄ per se vnibilia
nō sunt:vt desperata:recte ergo dicit ꝙ modus ꝟcandi cōiunctionis ē
cōiungere duo extrema.Sciēdū aūt:vt dictū est ꝓ̄us superius:ꝙ om̄is
modus ꝟcandi in grāmatica si nō est fictus:oportet ꝙ sumat ab aliq̄ mo-
do essendi in natura:et ab aliqua ꝓꝓ̄etate reali:oportet ergo ꝙ modus
significādi ꝯiunctiōis ꝓportionet alicui modo essendi in natura.In na
tura aūt reperitur diuersitas in vnibilibus:aliqua em̄ sunt que vniūtur
seipsis sine medio intrinseco.vt materia ⁊ forma.sil'r actus et potentia.
Inter em̄ vnionē materie ⁊ forme:simil'r actus ⁊ potentie nō cadit me
dium intrinsecū vt declarat.ix.metaph.et scd̄o de aīa.Dicit enim ari-
stotelis ꝙ non oportet querere mediū quare ex corꝑe ⁊ aīa fit vnū:si-
cut non oportet q̄rere causam quare ex sigillo ⁊ cera.fit vnū.ratio huius
est per se nota.q2 vnū h3 se vt actus et aliud vt potentia.modo ex actu
et potentia fit vnū per se.Alia aūt in natura sunt vnū per mediū ꝑ qd̄
cōiungūtur adinuicē:vt due res diuerse que scd̄m se vniri non possunt
vniūtur per mediū:vt due asseres iungūtur per clauū mediū:sic ꝓpor
tionabilit' in arte inuenit ꝙ aliqua vniunt sine medio vt determinatio
et determinabile vt albus hō.determinatio em̄ hab3 se vt actus sed de
terminabile vt potētia:sicut ergo in natura ex actu ⁊ potētia fit vnū si-
ne medio:sic ⁊ in arte ex determinatiōe ⁊ determinabili fit vnū.Etiam

sunt aliqua in arte q̄ ꝑ se vniri non possunt:sed vniunt ꝑ mediū:qd̄ illa
ꝯiungit sicut sunt duo desꝑata.vt hō et asinus:⁊ ad talē vnionē faciēdā
inuēta est ꝯiunctio:recte ergo dicit modus significādi ipsius cōiūctiōis ē
ꝙ cōiunctio est pars orōnis significās ꝑ modū cōiungētis duo extrema:
Capit ergo modus significādi ꝯiunctiōis a ꝓꝓ̄etate rei ⁊ mō essendi q
reꝑit in rebus realibus q̄ apte nate sunt cōiungere res aliq̄s adinuicē vt
in clauo vl' bitumine reꝑit aptitudo qua pōt iūgere duos asseres sil'.

Istis notabilibus sic stātibus ē ꝯclusio

respōsalis.Diffinitio ꝯiunctionis a donato posita est bene ⁊ sufficiēter
assignata.Ueritas huius ꝯclusionis pat3 ex declaratiōe et notabilibus.

Ar̄ Primo.Diffinitio couiunctiōis nō valet.Probatur.nulla diffinitio
debet ꝯuenire alteri a dffinito.sed diffinitio ꝯiūctiōis ꝯuenit al-
teri diffinito:ergo.Maior est nota.q2 est vna ꝯditio bone diffinitiōis:
Minor pat3.q2 cōuenit ꝟbo substātiuo.verbū em̄ substantiuū est copu
la ꝓ̄dicati cū subiecto.Dico ꝙ argm̄ solutū est in notabili ꝓ̄mo.

Ar̄ Scd̄o.Diffinitio adhuc cōuenit alteri a diffinito.ergo.Probatur
q2 cōuenit huic relatiuo qui.Probat.illud qd̄ facit ꝓpositionem
ypotericā copulatiuā est ꝯiunctio.sed qui facit ꝓpositionē ypotericā co
pulatiuā ergo qui est cōiunctio.Maior est nota.q2 ꝓpositio ypoterica co-
pulatiua est illa in qua ꝯiūgunt due ꝓpositiōes kathegorice ꝑ hāc con-
iunctionē et vel sibi similē.Minor est hugonis q dicit ꝙ qui positū in-
ter duo ꝟba facit ꝓpositionē ypotericā copulatiuā.Dico veꝝ argm̄ con
cludit ꝙ hoc relatiuū qui facit ꝓpositionē ypotericā nō rōne sui sed ra-
tiōe ꝯiunctiōis copulatiue incluse:q2 resoluit in et:⁊ in ille.Potest etiā
dici ad argumentū eo modo vt dictū est in notabili primo.

Ar̄ Tercio.Diffinitio cōiunctiōis nō valet.Probat.oīs diffinitio d3
ꝓ̄dicari de diffinito vniuersalit'.sed diffinitio cōiūctiōis nō est hmōi.er
go.Maior est vna cōditio bone diffinitiōis.Minor.q2 hec est falsa:oīs
cōiunctio ꝯiungit ꝑ vim ⁊ per ordinē.Dico verū argumentū ꝯcluderet
si q̄z teneret in diffinitione copulatiue.sed tenet pro vel.

Ar̄ Quarto.Etiam tenendo q̄z ꝓ vel diffinitio non valebit.Probat
om̄is diffinitio est mala ex qua cum diffinito cōstituit ꝓpositio
falsa.sed accipiēdo q̄z pro vel ex diffinitiōe ꝯstituit ꝓpositio falsa.Ma-
ior est nota q2 diffinitio debet ꝓ̄dicari de diffinito vniuersaliter et affir
matiue.Minor q2 hec est falsa.om̄is coniūctio cōiungit per vim vel om
nis cōiunctio cōiungit per ordinem.Patet.quia est vna disiunctiua fal-
sa.quia ambe partes sunt false.Dico verū argumentū concluderet si q̄z
captum ꝓ vel in diffinitione teneret disiūctiue:sed debet teneri disiun
ctim:vt dictum est in tercio notabili.

Ar̄ Quinto.Diffinitio cōiunctionis non valet.Probatur.omnis dif
finitio debet ꝯuenire cuilibet ꝯtento sub diffinito.sed aliq̄ ē ꝯiū-
ctio cui hec diffinitio non ꝯuenit.igit.Maior est nota ex vna cōditione

bone diffinitiōis. Minor. q: nō cōuenit ꝯiunctionib⁹ expletiuis. Proba
tur. q: grāmatici dicūt ꝙ cōiunctiones expletiue nō cōiungunt nec per
vim nec per ordinē. sed tm̄ coniūcta ordināt: vt dicendo tu aūt dn̄e mi-
serere nobis: hec cōiunctio aūt nō ponit de necessitate oratiōis sed tm̄
causa ornatus. Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ cōiunctiones expletiue non
coniungūt nec per vim nec per ordinē expresse tamē implicite ꝛ virtua
liter. vt hic siquidē noscat dilectio vestra in qua oratio hec ꝯiunctio ex-
pletiua siquidē ꝯiungit ꝑ ordinē oculte. q: coniūgit adiectiuū vestra et
substantiuū dilectio modo adiectiuū ꝛ substantiuū habēt adinuicē de-
pendentiā sicut determinatio ꝛ suū determinabile.

Ar Sexto. Cōiunctio ꝯditionalis non ꝯiungit. ergo. Probat. om̄e cō
iungens debet poni in medio inter illa que ꝯiungit. sed ꝯiunctio
cōditionalis nō ponit in medio inter illa que ꝯiungit. ergo. Maior est
nota. q: ligamentū ꝛ vnio debet poni inter illa que vnitur et cōiungit.
Minor patet. q: ponitur in ꝑncipio. vt cum dicit: si homo currit homo
mouetur. Dico verū argumentū cōcludit ꝙ cōiunctio cōditionalis non
ponitur in medio quo ad vocem ꝛ situm: tamen bene quo ad virtutem
et sic hec coniūctio si dirigit virtutē in medium.

Ar Septimo. Coniūctio disiunctiua non coniungit. ergo. Probatur
illud qđ disiungit nō coniūgit sed cōiunctio disiūctiua disiungit.
ergo. Maior est nota. q: coniungere ꝛ disiungere sunt opposita: modo
opposita nō possunt inesse vni. vt dicit in postpredicamētis. Minor. q:
cōiunctio disiunctiua dicit disiunctiua a disinugēdo Dico verū argume
tum ꝯclu. ꝙ cōiunctio disiunctiua ꝯiungit ꝛ disiungit respectu diuerso-
ru m: ꝯiungit em̄ dictiones ꝛ disiūgit sensus. vt hic homo vel asinus cur
rit. illa cōiunctio vel cōiungit illas dictiones homo asinus. sed disiungit
sensus: quia significāt ꝙ vnū illoꝝ currit homo vel asinus.

Ar Ultimo. Cōiunctio cōpulatiua non cōiungit per vim. ergo Pro-
bat antecedēs. illa coniūctio cōiungit per vim que cōiungit ea q̄
dependentiā nullam habēt adinuicem. sed cōiunctio copulatiua cōiun-
git ea que habēt dependentiā adinuicē. ergo nō coniūgit per vim Ma-
ior est nota. quia hoc est coniūgere per vim. Minor. q: cōiunctio copu-
latiua cōiungit superius ꝛ inferius. vt homo ꝛ animal currūt. modo su-
perius ꝛ inferius habēt dependentiā adinuicē. Dico veꝝ argumentum
concludit ꝙ cōiunctio copulatiua ꝯiungit ea que habent dependentiā
adinuicem: tamē hoc non requit ad eam: et etiam nō denotat ea habe-
re dependentiā: cum ea coniungit

Coniūctioni quot accidūt? Tria. Que? Potestas
Figura. ꝛ Ordo. Potestas ꝯiunctionū quot speci
es habet? Quinqʒ. Quas? Copulatiuas: disiuncti

uas: expletiuas: causales: ꝛ ratiōales. Da copula-
tiuas? vt et etqʒ at atqʒ ac ast. Da disiūctiuas? vt
aut ve vel ne an neqʒ. Da expletiuas? vt quidē eq̄
dē saltē videlicet q̄ʒ q̄ʒuis q̄qʒ autē porro licet tn̄
veruntn̄. Da causales? vt si etsi etiā si siquidē quā-
do q̄nquidez quin quinetiā quaten⁹ sin seu siue ne
ue nam nanqʒ ni nisi nisisi ne sed interea q̄ʒobrē pre
sertiʒ item itēqʒ ceterū alioquin ꝑterea. Da ratiōa
les? vt ita itaqʒ em̄ em̄uero quia qua propter quo
niā q̄m̄quidē quippe nempe ergo ideo igit scilicet
videlicet ꝓpterea iccirco. Figure ꝯiunctionū quot
sunt? Due Que? Simplex: vt nā. Cōposita: vt nā-
qʒ. Ordo cōiunctionū in quo est? quia aut ꝑpositi
ue ꝯiūctiōes sunt. vt at ac ast. Aut subiūctiue: vt qʒ
ne ve. Aut cōmunes: vt ergo ideo igitur.

¶ Utrū littera donati de accidētib⁹ cō-
iunctiōis sit sufficient assignata. Pro intellectione questiōis mote. No
tandū est ꝑmo ꝙ donatus accidētia cōiunctiōis ostēdit esse tria: scʒ po-
testatē figurā ꝛ ordinē Priscia tn̄. xvj. maioris etiam ponit speciem. sed
donat⁹ eam cōprehēdit sub figura: cōiunctiōes em̄ simplicis figure sūt
primitiue speciei. cōiunctiōes vero cōposite figure sunt deriuatiue spe
ciei. Diffinit aūt potestas cōiunctiōis sic cōiter: est ꝓprietas cōiunctio-
nis attributa ei ea rōne ꝙ ut vltra actū cōiungēdi simplr importat actū
coniūgēdi in speciali. scʒ aut copulatiue aut disiūctiue aut expletiue aut
causaliter aut rationalit. In qua diffinitione tangunt quinqʒ potestates
cōiunctionū scʒ potestas copulatiua: cum dr̄ copulatiue. disiunctiua cū
dicit disiūctiue. expletiua cum dr̄ expletiue. causalis cū dicit causaliter:

rationalis cū dicit̄ rationalit̄. Sequit̄ correllarie p̄mo ꝙ tantū quinqȝ sunt potestates ꝯiunctionū ad seinuicē irreducibiles. q꞉ plures sunt q̄ reducūtur ad istas. Priscian⁹ em̄. xj. maioris ponit plures. Alique em̄ ꝯiunctiōes sūt negatiue. aliq̄ aduersatiue. aliq̄ discretiue. sed hoc non ē ꝯtra positionē donati. q꞉ donat⁹ ponit ptātes plus cōes ⁊ vsitatas. aliquas dicebat collectiuas vt sunt rōnales. aliquas dicebat approbatiuas vt quidē. aliquas ꝯiunctiuas vt si q̄tenus Sequit̄ correllarie scđo ꝙ cōiungere absolute est eēntiale ꝯiunctiōi. sed ꝯiungere sic vl' sic in speciali hoc accidit ꝯiunctiōi. sicut etiā dictū est in aduerbio ꝙ determiare verbū absolute ē eēntiale aduerbio. sȝ determaīre v̄bū sic vl' sic ī spēale scȝ ratione numeri loci tempis. hoc est accidentale aduerbio. Sequit̄ correlarie tercio nō est incōueniens idē esse essentiale alicui. qđ tn̄ alo modo acceptū est accidētale sicut patet in ꝓposito: cōiungere em̄ absolute est essentiale ꝯiunctioni. sed sic vel sic ꝯiungere est ei accidētale.

Notādū scđo ꝙ sufficiētia harū potestatum sic sumit̄. Omis ꝯiunctio alicuius potestatis aut est de essentia orōis ⁊ necessitate aut de bene esse. Si de essentia hoc est dupl'r. Aut cōiungit per vim. Aut ꝑ ordinē. Si ꝑ vim hoc ē dupl'r. Aut ꝯiūgit sensus et v̄ba vel dictiōes simul sic est ꝯiunctio copulatiua. Aut ꝯiungit dictiones ⁊ disiungit sensus sic est ꝯiunctio disiunctiua. Si aūt ꝯiungit ꝑ ordinem hoc est dupl'r. aut plus ꝑtinet ad ptē aūtis sic est causalis. Uel plus ꝑtinet ad ptē ꝯn̄tis sic est rōnalis. Si aūt est de bene esse sic est ꝯiūctio expletiua. tales em̄ nō necessario ponūtur in oratiōe: sed sunt de bn̄ esse et ornatu oratiōis. Diffinit̄ aūt potestas copulatiua sic. Est ꝓꝑetas cōiunctiōīs attributa ei ea rōne qua nata est ꝯiungere ꝑ vim sensus ⁊ verba. Que aūt cōiunctiōes sunt potestatis copulatiue donat⁹ enūerat in textu dicēs. Da. i. dic copulatiuas ꝯiūctiōes vt et etqȝ at atqȝ ac ast. Potestas disiunctiua diffinit̄ sic. est ꝓprietas ꝯiunctionis attributa ei ea ratione qua apta nata est ꝯiūgere ꝑ vim dictiōes sed nō sensus: vt homo vel asinus currit. Enumerat aūt donat⁹ in textu coniūctiones disiunctiuas et dicit. Da disiunctiuas vt aut ve vel ne nec an neqȝ.

Notandū tercio. Potestas causalis diffinitur sic. Est ꝓprietas ꝯiunctionis attributa ei ea ratione qua ipa nata est ꝯiūgere ꝑ ordinē magis se tenēs ad ptē antecedētis q̄ꝫ ꝯn̄tis vt si hō currit animal currit. Rō aūt huius quare ꝯiūctiones causales magis se tenent ad partē aūtis est ista. q꞉ ponunt̄ circa aūs. dicit em̄ petrus hysp. capitulo de ypotecis hec ꝓposito cui immediate p̄ponit̄ hec ꝯiunctio si dicit̄ antecedēs. Enumerat aūt donatus in textu ꝯiunctiōes causales ⁊ dicit. Da causales vt si etsi etiāsi siquidē qn̄ quādoqdē quin quietiā q̄tinus sin seu siue neue nāqȝ ni nisi nisisi ne sed interea q̄ꝫ obrem ꝓ sertim itē itemqȝ ceterū alioquin p̄terea. Potestas autē rōnalis diffinit̄ sic: est ꝓprietas ꝯiunctiōis attributa ei ratione qua apta nata est ꝯiungere per ordinē magis se tenēs ad partē ꝯsequētis q̄ꝫ antecedētis. Rō hui⁹ quare ꝯiunctiōes rationales magis se tenēt ad partē ꝯsequentis: q꞉ denotant ꝯsequēs sequi ex aūte. Enumerat aūt donatus in tex. ꝯiūctiōes rōnales ⁊ dicit. Da rōnales vt ita itaqȝ em̄ erem̄ em̄uero q꞉ quapꝓpter qm̄ qm̄quidē quippe nempe ergo ideo igit̄ scȝ videlicet ꝓpterea iccirco. Potestas expletiua est ꝓprietas ꝯiunctiōis attributa ei ea ratione qua apta nata est ꝯiungere ꝑ vim vel per ordinē: non tamē existens de necessitate orōnis sed de bn̄ esse vel ornatu. Et enumerat eas in textu dicēs. Da expletiuas vt quidē equidē saltem videlicet q̄ꝫ quisquoqȝ aūt porro licet tamen verumtn̄.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ figura cōiūctionis eodē modo est diffiniēda sicut figura in noīe vel alijs ꝑtibus solum variādo genus: vt vbi dictū est in noīe. figura est ꝓprietas nominis: hic dicat̄. figura est ꝓprietas ꝯiunctionis. Et diffinit̄ sic. Figura est ꝓprietas ꝯiūctiōis attributa ei ea ratione qua ipa est diuisibilis vel non diuisibilis in plures ꝑtes Et est duplex: simplex vt at: composita vt atqȝ. ¶ Postea donatus in fine determinat de ordine ꝯiunctionis Pro quo notandū ordo ꝯiunctionis diffinit̄ sic. Ordo est proprietas coniunctionis attributa ei ea ratione qua ex vsu grāmaticorū vel ex suo modo significandi dictionib⁹ vel orationibus quas cōiungit est proponibilis tantū: vel postponibilis tantū. vel in medio ponibilis. Sequit̄ correllarie p̄mo ꝙ ordo attribuit̄ ꝯiūctioni dupliciter. p̄mo ratione vsus grāmaticorū. scđo ratione significatiōis ⁊ modi significandi Sequit̄ correllarie scđo ꝙ ꝯiūctiones iste que bene sonant in principio dicūtur prepositiui ordinis: que bene et pulchre in fine dicūtur subiūctiui ordinis que vero in medio dicātur cōis ordinis. Sequit̄ correllarie tercio ꝙ sequitur duas cōiunctiones esse eiusdem potestatis et tamē esse diuersorum ordinū: vt vel et ve ambe sunt cōiunctiones disiunctiue: tamē vel est ordinis cōmunis ⁊ ve est ordis subiūctiui. Sequit̄ correllarie q̄rto: ꝙ triplex ordo tangit̄ in diffinitiōne p̄dicta ordinis. Cum em̄ dicitur p̄ponibilis tantū tangitur ordo p̄positiuus. Cum dicitur postponibilis tantū tangitur ordo subiūctiuus. Cum vero dicit̄ in medio ponibilis tangitur ordo cōmunis. Ordo p̄positiuus diffinit̄ sic: est ꝓprietas coniūctionis attributa ei ea ratione qua ex suo mō significādi vel vsu grāmaticorū nata est preponi dictionibus vel orōnibus quas coniūgit. Et tales sunt. xv. in numero. Vsus. Ordinis has fieri tu dicas prepositiui: Sicut ac ast aut at vl' nec deniqȝ si sin. Quin seu ni siue neu neue potest associare. Unde neue est vna coniūctio ⁊ valet tm̄ sicut vel: ⁊ aliquando apocopat̄ sic ꝙ deponit̄ e et manet neu ꝙ etiā tantū valet sicut vel Ordo subiūctiuus diffinit̄ sic. est ꝓprietas ꝯiūctionis attributa ei ea rōne qua ex suo modo significandi vel vsu grāmaticorū apta nata est postpo-

ni dictiōibus vel orationib⁹ quas cōiūgit. Encleticē sunt octo. videlicet. que. ve. ne. quoq; vero. da simul aut. Iunge quidē vel enī sed cōes alie sunt. Ordo cōis est ꝓprietas cōiunctiōis attributa ei ea rōne qua ex suo mō significādi vel vsu grāmaticoꝝ nata est in medio poni int̄ dictiōes vel oratiōes quas ꝯiungit. Et omēs sunt cōis ordinis ꝑter. xv. q̄ sunt ꝑpositiui ordinis et octo q̄ sunt ordinis subiūctiui.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est ꝯclusio

respōsalis. Littera donati de accidētib⁹ cōiunctiōis est bene assignata. Ueritas hui⁹ cōclusionis patz ex his q̄ dicta sunt in notabilibus.

Ar̄ Primo. Plura sunt accidētia cōiunctiōis q̄ȝ tria. Probatur. q̄ numerus etiā est accidēs. ergo probat̄. quia figura est accidēs ꝯiunctionis. ergo ⁊ nūerus Tenet ꝯña. in cōiunctiōe simplicis figure est vn⁹ nūerus quia vna dictio. sed in dictione cōposite figure est pluralis numerus: quia due ꝑtes vel due dictiōes Dico veꝝ argumentū ꝯcludit de numero realiter capto sed nō de nūero grāmaticalit̄ capto.

Ar̄ Scdo. Plures sunt potestates cōiunctionū q̄ȝ tres. Probat̄. quia aliq̄ est potestas ꝯditionalis hec enī cōiunctio si est ꝑtātis ꝯditionalis. Dico veꝝ argm̄ ꝯclu. q̄ ꝑtās ꝯditionalis cōpꝛehēdit̄ sub causali.

Ar̄ Tercio. Potestas ꝯditionalis nō potest cōpꝛehēdi sub causali. ergo solutio nō valet. Probat̄ antecedēs. q̄ stat ꝯditionalē esse veram et causalē esse falsam. ergo vna nō potest cōpꝛehēdi sub alia. Tenet ꝯsequētia. q̄ diuersitas ꝓprietatū arguit ⁊ designat diuersitatē rerum Añs ꝓbatur de ista ꝓpositiōe si homo est risibilis hō est rationalis In quantū est cōditionalis tūc est vera: q̄ significat q̄ cōsequēs sequitur ex antecedēte ⁊ hoc est verū. bene enī sequit̄: homo est risibilis. ergo hō est rationalis. quia nihil est risibile nisi sit rationale. ⁊ hec ꝓpositio est falsa inquantū est causalis: q̄ significat quod risiblie estz causa rōnalis q̄ꝺ est falsū: potius enī ecōuerso rationale est causa risibilis. Dico q̄ꝺ cōiunctio non dicit̄ ideo causalis quia denotaret causam: sed quia ordinat dictiones in aliqua oratione ⁊ denotat eas se plus tenere ad antecedens tanq̄ȝ ad causam q̄ȝ ad ꝯsequens tanq̄ȝ ad effectum:

Ar̄ Quarto. Omīs potestas est copulatiua. ergo nō sunt quinq; potestates in cōiunctiōe. Probat̄ antecedēs. q̄ omīs potestas coniūctionis est cōiunctiua ergo omīs est copulatiua Tenet ꝯña ab eodem ad idem: quia idem significāt cōiunctiū et copulatiuū. Dico q̄ non sunt idem: quia cōiūctim est in plus q̄ȝ copulatiuū. omīs enī cōiunctio cōiungit: sed non omīs coniūctio copulat. et sic arguitur a superiori ad inferius affirmatiue et sine distributione.

Ar̄ Quinto. Plures sunt potestates in cōiunctiōe q̄ȝ quinq; Probatur: q̄ potestas enclerica etiā ē potestas. Probat̄. q̄ alique ꝯiūnctiōes sunt enclerice vt sunt ille q̄ inclināt sup̄ se accentū ꝑcedentis sillabe: vt sunt ille tres q̄ȝ ve ne. Dico veꝝ argm̄ ꝯcluderet si cōiunctioni esset enclerica ꝯueniret rōne significatiōis: sed hoc ei ꝯuenit rōne vocis: modo potestas cōiunctionū oritur a significatione ⁊ non a voce.

Ar̄ Sexto. Nulla cōiunctio est ꝑpositiui ordinis. Probat̄. omīs coniunctio dꝫ poni in medio. ergo nulla est ꝑpositiui ordīs. Añs patet. q̄ omē ligamentū ⁊ vniens dꝫ poni in medio. sed omnis coniūctio vnit ⁊ cōiungit. ergo quelibet debꝫ poni in medio Maior est nota. Minor silr̄. Dico veꝝ argm̄ cōcludit q̄ omīs coniūctio debꝫ poni in medio quo ad virtutē. nō semꝑ requirit̄ q̄ quo ad vocem et sitū: vt dictum est in questione ꝑcedenti de cōiunctione ꝯditionali.

Ar̄ Septimo. Nulla est cōiunctio cōmunis ordinis. Probatur. nulla coniūctio potest indifferent̄ ꝑponi et postponi. ergo nulla ē cōis ordinis. Tenet ꝯsequētia. q̄ cōiunctio. ideo dicit̄ cōis ordinis ex diffinitione ordinis. Añs aūt est notū. q̄ nulla talis est. Dico q̄ ꝯiunctio non dicit̄: ideo cōmunis ordinis: q̄ posset ꝑponi et postponi simul. sed dicitur ordinis cōis. quia habet se vt mediū ⁊ ponit̄ in medio. modo medium respicit ambas partes sicut punctus in medio linee respicit ambas partes linee: quia est principiū vnius ⁊ finis alterius.

Ar̄ Octauo et vltimo. Plures sunt ordines coniūctionis q̄ȝ tres. Probatur. q̄ aliquis est ordo añpositiu⁹: aliq̄s est ordo postpositiuus ergo sunt plures q̄ȝ tres. Dico q̄ tm̄ sunt tres ordines cōiunctionū ad seinuicē irreducibiles. mō ordo antepositiu⁹ reducit̄ ad ordinem ꝑpositiuū et ordo postpositiuus reducitur ad subiūctiuū.

Prepositio quid est? Pars orōis q̄ ꝑposita alijs ꝑtibus in orōne significationē earū aut cōplet aut mutat aut minuit.

¶ Utrum diffinitio ꝑpositiōis a donato

data sit sufficient̄ assignata. videlicꝫ ista. Prepositio est pars orationis q̄ ꝑposita alijs ꝑtibus in oratione significationē eaꝝ aut complet aut mutat aut minuit Pro intellectiōe huius diffinitiōis Notandū ꝑmo q̄ diffinitū ꝑsentis diffinitiōis est ꝑpositio in suppositiōe ꝑsonali capta pro suis signatis Pro gn̄e autem in diffinitiōe ponit̄ pars orationis: ⁊ capit̄ eodē modo sicut capta est ante. Et dicit̄ ꝑpositio a ꝑponēdo: q̄ ꝑponi dꝫ suo casuali cui deseruit scꝫ actō vel ablatiuo. Sequit̄ correllarie q̄ si aliqñ ꝑpositio postponit̄ suo casuali: hoc est figuratiue: vt mecū tecum secū puberen⁹ corderen⁹. Et talis postpositio fit ꝓpter euitare turpem sonū: q̄ꝺ grāmaticus maxīe dꝫ vitare: pulchrius enī sonat mecū q̄ȝ cum me. Dicit̄ aūt talis figura anastropha q̄ est recti ordinis ꝑuersio: ⁊ dicit̄ ab ana quod est rectū ⁊ strofin cōuersio quasi recti ordinis ꝑuersio.

Notandū scđo ꝙ p̄positio dupliciť p̄po-
niť ptibus orōis.s.p cōpositionē ⁊ appōnez. Per appositionē tcū p̄poni
tur qñ prepositio ⁊ dictio cui p̄ponitur sunt diuersarum partiū oratio-
nis .vt ad patrem: et sic solū preponiť tribus partibus scilicꝫ nomini p
nomini ⁊ participio. et ratio q: preposita p̄ponitur illis ptibus per ap
positionem que habent casum: sed tantū tres sunt ptes que habent ca
sum existenter ⁊ originaliter scilicet nomen pnomen ⁊ participiū. quo
modo aūt prepositio per appositionē preponiť gerūdijs q̄ sunt v̄ba di
cetur postea. Et habet p̄positio in appositione tria officia scilicꝫ exige-
re regere ⁊ retorquere. Regit quando ipa p̄positio partiorōnis colla-
ta facit ipm stare in tali casu: ita ꝙ non in alio: vt hec p̄positio ad regit
illum actm̄ patrem: cū dico vado ad patrem. Scđo p̄positio exigit quā
do ipsa p̄positio stans sub forma p̄positionis certū casuale requirit: vt
hec p̄positio ad requirit certum casum scꝫ actm̄. Tercio p̄positio retor-
quet: qñ scilicet p̄positio verbū disponit et adiuuat ꝙ regit certū casuz
quem sine tali p̄positione regere nō potest vt vado ad patrē: illud v̄bū
vado est verbū debilis transitiōis: per se nō potest regere actm̄ sed cū
iuuamine p̄positionis bene regit. Secūda prepositio p̄ponitur dictio-
nibus per compositionē quando scilicet p̄positio ⁊ dictio cui p̄ponitur
intrant in eandem partē orationis vt iniustus: et isto modo prepositio
preponitur om̄ibus partibus excepto pnomine et interiectione exem
plum de nomīe vt iniustus. de verbo extorqueo. de aduerbio exhinc. de
participio vt incurrens. de coniūctione vt absqꝫ. de p̄positione vt imp-
territus. Ratio aūt huius quare p̄positio non preponiť pnomini per
compositionē: quia prepositio in compositione aut complet aut mutat
aut minuit vt patebit inferius: pnomen aūt significat substantiam me
re: substantia autē non potest augeri nec minui: vt dicit aristo. in p̄dica
mentis. Ratio aūt huius quare p̄positio non p̄ponitur interiectioni p
compositionē scđm ioannē ianuensem est ista: quia sic opposita signifi-
carenť in esse vni ⁊ eidem qđ est contra aristotelē in postpredicamētis
opposita em̄ se expellūt. patet sequela. quia interiectio significat men
tis affectū et per ꝯñs passionē. aīa em̄ cum afficit patitur: sed q: pprīū
passiōis est destruere: cōpositionis aūt pprīū ē cōponere: si ergo inter
iectioni p̄poneret p̄positio p compositionē: directe opposita significa- officia p̄ponis
renť esse in eodē. Prepositio aūt in cōpositione hꝫ tria etiā officia. Pri-
mo cōplet qñ dictio composite figure ratione p̄positiōis ei addite pfe
ctius significat qꝫ suū simplex vt pficio: qñ enim dico facio significat ab-
solute facere: sed qñ dico pficio s̄cat perfecte ⁊ complete facere. Scđo
prepositio in cōpositione mutat: qñ dictio cōposite figure rōne p̄posi-
tionis ei addite mutat et variat significationē sui simplicis vt iniustus.
Tercio p̄positio in cōpositione minuit: qñ cōpositū rōne p̄pōis ei addi-
te minuit s̄cationē sui simplicis vt subrideo qđ s̄cat parū ridere.

918

Notandū tercio: ꝙ diuisio p̄positiōis in
p̄pōnem in appositione ⁊ ꝯpositiōe nō est diuisio generis in suas spēs:
sed poti⁹ est diuisio analogi in sua analogata. In diuisiōe em̄ gn̄is in spe
cies ipm gen⁹ dꝫ p̄dicari vniuersaliter affirmatiue et vere de specieb⁹
suis: vt aīal predicať de hoīe ⁊ asino vniuersaliter v̄e ⁊ affirmatiue cō-
stat aūt ꝙ p̄positio nō p̄dicať vl̄r ⁊ affirmatiue ⁊ v̄e de p̄positiōe in cō-
positōe: hec em̄ nō est v̄a: p̄positio in ꝯpositiōe est p̄positio sꝫ hec est v̄a
p̄pō in appōe ē prepositio Qz aūt p̄positio in ꝯpositiōe nō sit p̄positio
hui⁹ sunt q̄ttuor cause. Prima q: prepositio dꝫ esse dictio ex qua debet
esse pars orōnis: p̄positio aūt in cōpositiōe non est dictio sꝫ est ps dictio
nis. Scđa q: prepositio dꝫ retorquere v̄buꝫ ad casuale. hoc prepositio
in cōpositione nō facit. Tercio q: prepositio deseruit actō vel abltō pre
positio aūt in cōpositione nulli casui seruit: sꝫ indifferenť cuilibꝫ prepo
niť. Quarta q: seq̄reť ꝙ dictio ꝯposite figure esſꝫ diuersaꝝ partiū ora-
tionis qđ est falsum: indoctus em̄ est vna dictio: etsi in esset prepositio
⁊ doctus nomē tūc hec dictio īdoctus eēt nomē et prepositio. Est ergo
ista diuisio potius analogi in sua analogata. Analogū aūt est qđ p p̄us
diciť de vno ⁊ p posterius de alio. Et om̄e analogū p se positū stat pro
significat p̄ncipaliori. Cū ergo prepositio p se ponitur semp accipiť p
prepositione in appositione: si aūt debet capi pro prepositione in com-
positione oportet ꝙ restringatur. Sequitur correllarie ꝙ hec conse-
quentia non valet: hec est prepositio in compositione: ergo est preposi-
tio: neqꝫ arguitur ab inferiori ad supsus sed a dicto scđm quid ad dictū
simpliciter que consequentia non valet: quia in simili non sequitur hoc
est pictus homo: ergo hoc est homo.

Notandū quarto et vltimo: ꝙ absolute
loquēdo diffinitio donati data de prepositiōe non valet ideo: q: dona-
tus diffinit prepositionē in ꝯpositione ex quo officia p̄positionis in cō-
positione hic exp̄mit. ꝯstat aūt ꝙ prepositio in ꝯpositione non ē prepo-
sitio vt dictū est notabili tercio. Si ergo diffinitio donati dꝫ cōuenire
prepositioni in appositione q̄ est vera prepositio: oportet eam supple-
re: vt sic dicatur. Prepositio est pars orationis q̄ preposita alijs partib⁹
scilicet in compositione aut appositione: significationē earum in com-
positione complet mutat aut minuit: ⁊ tūc diffinitio bene valebit. Alij
tamen dicūt aliter: ꝙ donatus fuisset illius opinionis ꝙ prepositio in
compositione esset vera prepositio: sed hoc non est verum. Alij aūt di
cūnt ꝙ non est imputandū donato ꝙ ipse diffinit prepositionē in com
positiōe. quia ipse non potuit ponere diffinitionē prepositionis in ap-
positione non transgrediendo limites sue scientie. Et deducūt hoc sic:
donatus em̄ non potuit ponere diffinitionem prepositiōis in appositi
one essentialē: q: tunc esset repugnātia ad diffinitiōes precedētes om-

nes em̄ diffinitiones p̄cedentes fuerāt accidētales dare per accidentia partiū orationis sola aūt diffinitio p̄positiōis fuisset essentialis quod nō fuisset cōueniens. Nō potuit donatus etiā ponere diffinitione p̄positionis in appositione nisi excessisset metas. Patet sic quia p̄positio in appositiōe debet diffiniri per exigere regere ꝛ retorquere. constat aūt ꝙ exigere regere retorquere cōueniūt p̄positioni vt est dyasintetice cōsiderationis. hic aūt determinat̄ de p̄positione vt est ethimologie cōsiderationis. dictum est em̄ ante ꝙ scientia donati ꝑtinet ad ethimologiā. Concludūt ergo ꝙ donatus talē diffinitionē p̄positionis posuit quā potuit et ergo diffinit p̄positionē in cōpositione licet nō sit vera p̄positio. Melius tn̄ est dicendū quemadmodū dictū ꝙ ista diffinitio p̄positionis potest intelligi tam de p̄positione in appositione. q̄ȝ in compositione: iuxta expositionē dictā in p̄ncipio notabilis. Diffinit̄ aūt p̄positio scd̄ȝ autorem modoꝝ significādi sic. Prepositio est pars orationis significans ꝑ modū disponētis ꝛ retorquentis casuale ad actū verbi. Et iste est mod⁹ significandi ip̄ius p̄positionis. Sequit̄ correllarie ꝙ licet cōiter grammatici dicūt ꝙ p̄positio retorquet casuale ad actū verbi: tn̄ hoc absolute non est veꝝ: sed potius est dicendū ꝙ p̄positio retorquet et disponit verbū ad regendū casuale: ꝛ patet hoc sic. verba em̄ absoluta sunt debilis transitiōis: sic ꝙ per se non possunt regere obliquū casum sed indigent auxilio p̄positionis virtute cuius regunt post se obliquū. Casuale ergo q̄ȝtum est de se semꝑ susciperet regimen verbi defectus aūt est in verbo et non in dictione casuali: patet ergo ꝙ est dicendū melius ꝙ p̄positio retorquet verbū ad casuale q̄ȝ ecōuerso.

Istis notabilib⁹ sic stātibus est cōclusio

responsal̄. Diffinitio p̄positiōis a donato posita est bn̄ assignata. Patȝ veritas cōclusiōis ex his q̄ ostensa sunt et dicta in notabilibus.

Ar̄ Primo. Ordo donati in locutiōe p̄positionis non est bn̄ assignatus. igitur. Probat̄. quia p̄positio debet esse p̄ma pars orationis in ordine ꝛ non septima. Probatur. p̄positio dicit̄ a p̄ponendo: ergo dȝ preponi ceteris partibus. ergo ordo donati non valet. Probat̄ antecedens ex vi vocabuli. Tenet cōn̄a ab eodē ad idem. Dico verū argumentum cōcluderet si p̄positio diceret̄ a p̄ponendo ideo quia oībus partib⁹ deberet p̄poni: sed dicit̄ a p̄ponendo non absolute sed in ordine ad suum causale cui deseruit: vt accusatiuo vel ablatiuo.

Ar̄ Scd̄o. Propositio nō p̄ponit̄ casuali cui deseruit. ergo solutio nō valet. Probat̄. q: postponit̄ ei. Probat̄. cū dico. mecū. tecū. cordetenus: puberenus. Dico veꝝ argm̄ cōcludit ꝙ p̄positio postponit̄ suo casuali nō simpliciter. sed figuratiue ꝑ figurā que dicit̄ anastropha.

Ar̄ Tercio. Diffinitio p̄positiōis non valet. Probat̄. om̄is diffinitio debet cōuenire cuilibet cōtento sub diffinito. sed ista diffinitio nō est huiusmodi. ergo. Maior est vna cōditio bone diffinitionis. Minor

quia nō conuenit p̄positioni in compositione. Probat̄. q: prepositio est pars orōnis ꝛ dictio. sed prepositio in cōpositione nō est dictio. Dico verum argumētū cōcludit ꝙ diffinitio debet cōuenire cuilibet cōtento sub diffinito ꝓ quo dicit̄. vt autē dictū est hic non dicit̄ ꝓprie prepositio in compositione: sed in appositione que est vera prepositio.

Ar̄ Quarto. Aliqua est prepositio q̄ non complet nec mutat nec minuit. ergo diffinitio non valet. Probat̄ an̄s. q: p̄positio ī appōne nec complet nec mutat nec minuit. Dico veꝝ argm̄. cōcludit ꝙ ad diffinitionem in expositiōe debet addi in appositione vel in compositione.

Ar̄ Quinto. Diffinitio prepositionis non valet. Probat̄. nulla diffinitio debet dari ꝑ opposita. sed ista datur ꝑ opposita. ergo nō valet. Maior. q: partes diffinitionis debēt conuenire diffinito. mō opposita non cōueniunt vni vt dicit̄ in postp̄dicamentis. Minor. q: datur ꝑ istas duas particulas minuit aut complet que sunt opposita. Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ nulla diffinitio debet dari per opposita copulatiue: sed bene disiunctiue ꝛ sic est in proposito.

Ar̄ Sexto. Prepositio nō mutat. g̊ diffinitio non valet. Probat̄. q: sequeret̄ ꝙ terminus nō significaret idē vbicūq̄ȝ poneret̄ qd̄ est cōtra marsiliū in ampliationib⁹ dicentē ꝙ terminus vbicūq̄ȝ ponit̄ eque multa s̄cat. Probat̄ sequela. q̄a terminus in simplici aliter significaret et aliter in cōpositione: ex quo p̄positio mutat significationē simplicis. Dico ꝙ prepositio in cōpositione mutat significatū simplicis ad illū intellectum q̄ ip̄m compositū aliter significat q̄ȝ simplex. vt aliter s̄cat iniustus ꝛ aliud q̄ȝ iustus ex quo sunt diuerse dictiones.

Ar̄ Septimo. Diffinitio prepositionis non valet. Probat̄. nulla diffinitio dȝ dari ꝑ disiunctionē: sed ista datur per disiunctionē g̊ nō valet. Maior est aristo. vj. topicoꝝ. Minor est nota. q: datur per ly aut. Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ nulla diffinitio essentialis et q̄ditatiā debet dari per disiunctionē. sed presens diffinitio est diffinitio accn̄talis ꝛ huic non repugnat ꝙ datur per disiunctionē.

Ar̄ Octauo ꝛ vltio. Prepositio non cōplet s̄cationē v̄bi. g̊ diffinitio nō valet. Probat̄. illud qd̄ est ꝑfectū non pōt ꝑfici. sed significatio v̄bi est ꝑfecta: ergo ip̄a p̄positio addita v̄bo non pōt eius significationē ꝑficere. Maior est aristo. quinto metaph̄: perfectū em̄ non suscipit yperbole vl̄ additionē. Minor. q: verbū hȝ modū significādi formalem q̄ in esse ꝑtis cōstituit̄. mō perfectio rei est a forma. vt dicit Boetius in libello de vno ꝛ vnitate. Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ ip̄a prepositio non ꝑficit significatū verbi simplicit̄: sed quantū ad certitudinem app̄hendētis ꝛ intelligentis vt declaratum est in scd̄o notabili.

Prepositioni quot accidūt? Unum. Quid? casus tantū. Quot casus? Duo. Qui? Accusatiu⁹ et Ab

latiuus. Da prepositiones casus accusatiui: vt ad
apud ante aduersum cis citra circum circa cōtra er
ga extra inter intra infra iuxta ob pone ꝑ prope ꝓ-
pter scđm post trans vltra p̄ter supra circiter vsqꝫ
secus penes. Quomodo dicimus em̄: ad patrem:
apud villā: ante edes: aduersum inimicos: cis rhe-
num: citra forum: circuꝫ vicinos: circa templū: cō-
tra hostes: erga ꝓpinquos: extra terminos: inter
naues: intra menia: infra tectū: iuxta macellū: ob
augurium: pone tribunal: per parietē: prope fene-
stram: propter disciplinā: secundū fores: post ter-
gum: trās ripptam: vltra fines: preter officium su
pracelum. circiter annos: vsqꝫ oceanum: sec⁹ vos:
penes arbitros. Da p̄positiōes casus ablatiui: vt
ab abs cum coram clam de e ex pro pre palam sine
absqꝫ tenus. Quomodo dicimus em̄: a domo: ab
homine: abs quolibet: cū exercitu: coram testibus
clam custodib⁹: de foro: e iure: ex p̂fectura: pro cli-
entibus: pre timore: palā oībus: sine labore: absqꝫ
iniuria: tenus pube: qđ nos dicim⁹ esse pubeten⁹.
Da prepositiōes vtriusqꝫ casus: vt in sub super et
subter. Quādo accusatiui casui seruiūt quādo nos
vel quoslibet ad locum ire isse vel ituros esse signi
ficamus. Quando ablatiuo casui seruiunt quādo
nos vel quoslibet in loco esse vel fuisse vel futuros
esse significamus. In accusatiui casus: vt itur in an
tiquam siluam. In ablatiui casus: vt stans scelsa in
puppi. Sub accusatiui casus: vt potesqꝫ sub ipsos
nituntur gradibus. Sub accusatiui casus: vt ar-
ma sub aduersa posuit radiantia quercu Suꝑ quā
vim habet: vbi locum significat magis accusatiuo
q̄ꝫ ablatiuo. Ubi vero mentionem alicuius rei fa-
cimus ablatiuo tantum: vt multa super primo ro-
gitās super hectore multa: hoc est de priamo ⁊ de
hectore. In quam vim habet etiam tunc accusati-
uo casui seruit cum significat contra vt in adulte-
rum et in desertorem. Subter quam vim habet eā
dem quam superiores ad locum et in loco signifi-
cantes. Que prepositiones sunt que a dictionibus
seperari nō possunt: vt di dis re se an con. Quomo
do dicimus enim: vt diduco distrabo recipio secu
bo amplector congredior. Que sunt que coniun-
gi non possunt: vt apud ⁊ penes. Que cōiungun-
tur et seperantur relique pene omnes.

¶ Utrū tm̄ vnū sit accidens p̄positiōis

scʒ casus. Pro intellectione questiōis note. Notandū est p̄mo q̄ dona
tus dicit in textu q̄ casus est accidēs prepositiōis. Sciendū q̄ aliter ca
sus ↄuenit ptibus declinabilibus. s. nomini ꝓnomini ⁊ pticipio ⁊ aliter
p̄positioni. ptibus em̄ declinabilib9 cōuenit existenter ⁊ radicaliter vel
originaliter scʒ quo ad ꝓprietates casuū. que sunt significare recte ⁊ ob
lique: vt dictū est in noīe. prepositioni aūt non sic conuenit: q2 preposi-
tio non significat recte nec oblique: nec in ratiōe p̄ncipij: nec termini q̄
sunt ꝓprietates casuū: vt dictū est in caplo de casu noīs. Prepositie aūt
habet casum solū deseruitiue ⁊ improp̄e: quia scʒ deseruit dictionibus
casualibus scʒ actō et ablrō. Sequit̄ correllarie p̄mo q̄ hec ↄñā non va
let: prepositio habet casum: ergo reddit suppositū. quia reddere suppo
situm cōuenit illis ptibus que hn̄t casum originalit̄ quo ad ꝓprietates:
casus q̄ sunt significare recte vel oblique. Sequit̄ correlarie scd̄o q̄ hec
ↄñā non valet p̄positio habet casum deseruitiue: ergo habet casum: q2
arguit̄ a dicto s̄m quid ad dictum simplr̄ que ↄñā non valet.

Notandū scd̄o: q̄ p̄positio solū deseruit

duobus casibus scʒ actō et ablatiuo. Ratio aūt huius quare non deser-
uit ntō et vocatiuo est hec: q2 p̄positio cum illis casibus q̄bus deseruit:
construit̄ transitiue. ntūs aūt et vtūs intransitiue construūtur: vt dicit
Priscian9. p̄mo minoris. Ratio aūt hui9 quare p̄positio nō deseruit gtō
et datiuo est ista. q2 vt dictū est p̄positio retorquet casuale ad actū ver-
bi: sed cuilibet actui et motui correspōdent duo termini scʒ terminus a
quo ⁊ termin9 ad quē: vt dicit̄ quinto phisicoꝝ. sed isti duo termini suf-
ficienter exp̄munt̄ p actm̄ ⁊ ablatiuū: p actm̄ exprimit̄ termin9 ad queʒ
per ablm̄ terminus a q̄: et per ↄsequens p̄positio solū deseruit actō et
ablatiuo Sequit̄ correlarie q̄ licʒ in isto exēplo: tenus crurū: ista p̄posi
tio tenus deseruit gtō scʒ crurū. et hoc est more grecoꝝ: ⁊ ille gtūs po-
nitur loco ablatiui: valet em̄ p̄dicta oratio tm̄: tenus crurū. i. tenus cru-
rib9. ¶ Casus p̄positionis diffinit̄ sic: est ꝓprietes p̄pōnis attributa ei
ea ratione qua apta nata ē deseruire alicui casui: retorquēs casuale ad
actū v̄bi vel pticipij. Sequit̄ correlarie q̄ vox p̄positionalis qn̄ in ora-
tione ponit̄ sine casuali nō est p̄positio sed aduerbiū: vt feci hoc corā. i.
manifeste. v̄sus. Uoces p̄posite nequeūt sine casibus esse Si careāt illis
debent aduerbia dici. Sequit̄ correlarie scd̄o q̄ in istis orationib9. pri-
die ydus: pridie kalendas: pridie est aduerbiū et ponit̄ loco illius p̄po-
sitionis ante: valet em̄ tantum: pridie kalendas. i. ante kalendas

Notandū tercio: q̄ p̄positiones que de-

seruiūt accusatiuo sunt triginta. vt dicit donatus in textu. v̄sus Cōstrue
ter denas cū q̄tuor p̄posituras. Que aūt deseruiūt ablrō tm̄ sunt quide-
cim. v̄sus. Sed sunt ter quinqʒ cum sexto cōsociande. Que aūt deserui
unt vtriqʒ casui. i. quādoqʒ accusatiuo ⁊ quādoqʒ ablrō: sunt q̄ttuor scʒ
in sub super ⁊ subter. Et licet Alexan. in scd̄a pte enumerat subtus que
etiā deseruit accusatiuo ⁊ ablrō simul: tamē hoc nō est ecōntra donatū:
quia subter ⁊ subtus habēt eandē s̄cationē: licet voce differūt. Qn̄ aūt
iste p̄positiōes seruiūt actō et qn̄ ablrō dona. dat duas regulas. Prima
qn̄ em̄ s̄camus nos vel quoslibet alios esse in loco: vel fuisse in loco: vel
futuros esse tūc seruiūt ablrō hoc est tm̄ dicere: qn̄ iste p̄pōnes ponunt̄
in orōne et ↄstruūtur cū verbo vel pticipio s̄cante quietē in loco tūc cō-
struūtur cū ablrō. Exem̄ de in quādo seruit ablrō. vt Stās celsa in pup
pi. Exem̄ de sub qn̄ seruit ablrō. vt Arma sub aduersa posuit radiantia
quercu. Scd̄a regula qn̄ significamus nos vel quoslibet alios ire isse vl̄
ituros esse ad locū tūc seruiūt actō: hoc est tm̄ dicere qn̄ iste p̄positiōes
ponunt̄ in orōne et ↄstruūtur cū verbo vel pticipio s̄cante motū de lo-
co ad locū: tunc ↄstruūt̄ cum actō. Exem̄ de in vt Itur in antiquā siluam
Exem̄ de sub. vt Fures nitunt̄ sub ipsos postes vt intrent domū in gra-
dibus. i. sub gradibus. Similr̄ subiungit q̄ ista p̄positio in qn̄ valet tm̄
sicut cōtra tunc regit actm̄. vt in adulterū. i. cōtra adulterū. in deserto-
rem. i. cōtra desertorē. Unde desertor dicit̄ qui reliquit ꝓprium domi-
num in bello ab eo fugiēs. Similiter hic Salustius scripsit in cathelinā
id est cōtra cathelinā Similit̄ hic dicit q̄ illa p̄positio: super quādo po-
nitur in oratiōe per quā significat̄ motus de loco ad locum tunc seruit
accusatiuo casui. vt ille scandit sup turrim. Sed qn̄ absolute facim9 mē-
tionē de aliqua re tūc regit ablatiuū tantū. et valet tm̄ sicut de: vt mul-
ta sup priamo rogitās super hectore multa. super priamo. id est de pria
mo. Similiter subiūgit: Ista prepositio subter habet eandē significatio
nem sicut predicte enumerate: quādo enim ista prepositio subter po-
nitur in oratione per quā significat̄ motus de loco ad locum: tūc ↄstrui
tur cum actō. vt ego vado subter castrum Sed quando subter ponit̄ in
oratione per quā significat̄ quies in loco vel motus in loco tūc cōstrui-
tur cum ablatiuo vt canis iacet subtus scamno.

Notandū quarto ⁊ vltimo: q̄ donatus

in fine oñdit tria. Primo oñdit q̄ p̄positiōes insepabiles sunt sex. vt di
dis re se an con: vt diduco distraho recipio secubo amplector ⁊ congre-
dior. Et dicūtur insepabiles ideo q2 nunq̄ʒ p̄ponunt̄ dictiōib9 in appo-
sitiōe sed solū in cōpositiōe: ⁊ sic nūq̄ʒ sepatim inueniūtur vn̄ et neqʒ p̄-
positiones debent dici. patet: q2 prepositio ꝓprie dicta vt dictū est ad
dit̄ in appositiōe actō vel ablrō: sed hoc nō est verum de illis sex. vn̄ im-
prop̄e dicūtur p̄pōnes. ¶ Postea dicit scd̄o q̄ due sunt p̄positiōes que
nunq̄ʒ addunt̄ dictionib9 in cōpositiōe. vt apud ⁊ penes et hoc est verū
vt in plurimū: q2 aliqn̄ penes inuenit̄ additū per cōpositionē vt penul
timus et dicit̄ penultimus quasi penes vltimū. ¶ Tercio dicit q̄ alie p̄-

positiones generaliter addunt tam in ꝯpositione q̄ in appositiōe: vn de dicit in textu. Que sunt que ꝯiungi nō possunt: vt apud penes. Subiungit Que ꝯiungunt ꝛ sepant: et respōdet: relique pene oīes.

Istis notabilibꝰ sic stantibus est cōclusio rn̄salis.

Tm̄ vnū est accidēs prepositiōis scilicet casus. Ueritas huiꝰ conclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar̄ Primo. Casus nō est accidens ꝑpositionis. igit. Probat casus cō uenit illis partibus que significant substantiā. sed ꝑpositio nō significat substantiā. ergo. Maior. q: casus est dispositio substātie ad actū vt dicit autor modoꝝ significandi. Minor. q: prepositio significat dispositionē substantie. modo dispositio substantie nō est substantia. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ prepositio non habet casum ꝓprie ꝛ originaliter quēadmodū partes declinabiles habēt: sed solum habet casum de seruitiue. vt dictum est in notabili primo.

Ar̄ Scdō. Plura sunt accidētia prepositiōis q̄ vnū. Probat. q: species ꝛ figura etiā sunt accidētia prepositiōis. Probatur. q: aliqua est prepositio simplicis figure ꝛ primitiue speciei vt circa: ꝛ aliqua est ꝑpositio deriuatiue speciei ꝛ figure composite vt circiter: qđ componitur a circum. Dico verum argumentum cōcludit ꝙ tantū vnū est accidens ꝑpositionis magis famosum ꝛ plus vsitatū: tamē ꝑ hoc non negatur quin sint plura nō ita cōmuniter vsitata.

Ar̄ Tercio. Prepositio deseruit gtō. igit littera falsa. Probat in illa oratione. In supreme noctis cene recumbēs cū fratribus. in qua oratione illa ꝑpositio in deseruit gtō supreme noctis. Dicunt aliqui ꝙ non deberet ita poni: sed sic. In supreme noctis cena. ꝛ valebit tantum in cena supreme noctis: id est vltime noctis. Alij dicunt licet in predicta oratione ly in addit genitiuo: hoc tamē est more grecoꝝ qui caruerunt ablatiuo ꝛ loco ablatiui posuerunt genitiuū.

Ar̄ Quarto. Prepositio deseruit gtō. Probat in ista oratiōe de sctō Joāne euāgelista. Joannes in feruētis olei doleū missus. vbi illa prepositio in ꝑponit gtō feruentis olei. Dico ꝙ hoc solū fit causa ornatus. sed scdm veꝝ modū ꝯstruendi ꝑponitur huic accusatiuo doleū vt sic stabit. Joannes fuit missus in doleum feruentis olei.

Ar̄ Quinto. Solū sunt quattuor ꝑpositiōes. igit. non sunt triginta: Probat. q: oīs ꝑpositio importat circūstantiā cause: sed tantuꝫ quattuor sunt cause. igit. tm̄ quattuor sunt ꝑpositiones. Maior est nota ꝛ est autoris modoꝝ significādi. Minor est aristo. ij. phisicoꝝ. Dico verum argumentū cōcludit ꝙ tm̄ quattuor sunt cause in genere tamē ille cause diuersificant multum: et ad illam diuersitatem causaꝝ exprimiendum etiā. requirunt plures prepositiōes q̄ quattuor.

Ar̄ Sexto. Aliqua est prepositio que nulli casui seruit. Probat in illa oratione. ille locutus est coram: in qua oratione ly coram nulli casui seruit. Dico ꝙ ly coram in illa oratione est aduerbiuꝫ ꝛ non prepositio. vt patet in notabili secundo.

Ar̄ Septimo. Nulla ꝑpositio potest regere accusatm̄ et ablm̄ ergo non sunt quattuor ꝑpositiones que seruiūt vtriqꝫ casui. Probat aīs. idem solū facit idem sed quelibet ꝑpositio est vna. igit quelibet ꝑpositio tm̄ regit vnū casum aut actm̄ tm̄ aut ablm̄ tm̄. Maior est aristotelis scdo de generatiōe. Minor similiter est nota. Dico verū argumentum ꝯcludit ꝙ idem eodem modo se habens solū facit idem. sed idem diuersimode se habēs pōt facere plura: sic est impropositio licet em̄ eadem prepositio potest regere accusatiuū ꝛ ablm̄. non tamē eodem modo: vt dictum est in notabili tercio.

Ar̄ Octauo. Plures sunt prepositiōes inseperabiles q̄ sex. ergo littera donati falsa. Probat antecedēs. q: co etiam est vna vt patet in isto verbo cooperior quod componit a co ꝛ operior. Dico ꝙ cooperior non cōponitur a co sed a con et operior: et ergo argm̄ nō ꝯcludit.

Interiectio quid est? Pars orationis significans mentis affectum voce incognita. Interiectioni quot accidunt? vnū; quid? significatio tm̄ Significatio interiectionū in quo est? quia aut leticiam mentis significat vt euax; aut dolorem vt heu; aut ammiratione vt pape; aut metum vt tat tat tat; et si qua sunt similia.

¶ Utrū diffinitio interiectionis quā donatus ponit in textu sit bene assignata.

Interiectio est pars orationis significās mentis affectū voce incognita. Pro intellectione questiōis move. Notandū est primo ꝙ diffinitū ꝑsentis diffinitiōis est interiectio ꝓ suis signatis accepta. s. ꝓ omnibus interiectionibꝰ. Pro genere aūt ponitur pars orationis ꝛ capit hic pars orationis cōmunius q̄ in diffinitionibus aliarum partiū orationis. vnde. Pars orationis capit dupliciter. Unomodo ꝓprie ꝓ dictione latina que finaliter est adinuenta ad exprimendū mentis ꝯceptū. et isto modo interiectio nō est pars oratiōis. interiectio em̄ nō significat mētis ꝯceptum sed affectum: vt dicit diffinitio. Scdo capit pars oratiōis generaliter ꝓ qualibet dictiōe siue latina siue alterius ideomatis: non curādo an ꝑ eam exprimat mentis conceptus vel affectus: et sic interiectio est pars orationis. Sciendum etiam

ꝙ interiectio dupliciter potest ↄsiderari. Unomodo quo ad ꝓferentē qui scʒ ꝓfert voces interiectionales ex aliquo affectu accidēte ⁊ eueniēte circa animā: ⁊ isto mō interiectio ſcat mentis affectū ⁊ hoc vult diffinitio. Scdo potest ↄsiderari interiectio quo ad audientē: ⁊ sic ſcat mentis ↄceptū ille em̄ qui audit format ↄcept⁹ de voce interiectionali ꝑ aliquē ꝓlata: vt si dolor occurit vel euenit alicui ꝓferens sine deliberatione profert vocem interiectionalē ille autem qui audit determinate format conceptum de dolore vel passione illius proferentis vocem interiectionalem.

Notandū scdo. Differentia est inter affectum conceptū et effectū.

Affectus est motus vel passio existēs in aīa non tn̄ existens similitudo rei extra animā. vt spes dolor timor ⁊ gaudium sunt quattuor affectus qbus aīa afficit̄ et mouetur. Effectus autē est res facta ⁊ ꝓducta ab aliqua causa: ⁊ dicit̄ effect⁹ ab eo quod est extra et factio quasi extra factio: vel res facta ab alio. Unde et dicit̄ septimo metaphisice: domus ab extra fit a domo ab intra. Conceptus autē est similitudo rei extra animā appꝛehēsa ab anima: ⁊ sic species vel similitudo lapidis existens in aīa dicit̄ cōceptus lapidis: dicit̄ em̄ conceptus q̄si captū ab alio: qꝛ cōceptus abstrahūt̄ a rebus ꝑ itellectū. intellectus enim: vt dicit̄ tercio de aīa est locus id est receptaculū et reseruaculum specierū: id est conceptum ⁊ similitudinū rei: dicitur enim tercio de anima: lapis non est in anima sed species lapidis. Sciendū etiam ꝙ affectus dicūtur passiones anime: quarum passionū ⁊ affectuum virtutes morales sunt moderatrices: et refrenatiue: et fundantur in appetitu sensitiuo: dolorem enim magnum consolatur patientia: gaudiū magnum medet̄ modestia vel temperantia et sunt tales affectus quattuor principales scilicʒ gaudium dolor spes ⁊ timor: de quibus dicetur inferius minus tamen principales sunt plures.

Notandū tercio: ꝙ in diffinitione interiectionis

dicit donatus in fine: voce incognita. Uñ ista particula incognita voce: scd̄m varios diuersimode exponit̄. Primo sic. Incognita voce. i. voce non deliberata: quia interiectiōes cōmuniter proferuntur ex vsu ⁊ sine deliberatiōe. Secūdo hec particula exponitur incognita voce: id est impfecta et semiplena voce: quādoqʒ enim interiectio est impfecta vox: sic ꝙ etiā scribi nō potest. Tercio exponitur. id est voce nō imposita ad significandū interiectiōes enim non solum fiunt ⁊ proferunt̄ in latino: sed etiā in alijs ideomatibus. Quarto exponitur hec ꝑticula incognita voce id est non regulata expressione. interiectiones enim nō debito accentu regulantur. sed secundū affectum hominū proferuntur Inter omnes autē has expositiones tercia videtur esse melior. Patet quia per istam expositionē interiectio differt a verbo: verbū etiam significat affectū vel sub affectu mentis vt dictū est circa modū verbi: non tamen eodē modo sicut interiectio. interiectio em̄ significat affectū mētis incognita voce sed verbū significat sub affectu cognita voce: de isto tamen sufficienter dictū est in capitulo de mō verbi. Modus aūt significandi interiectiōis scd̄m autorē modoꝝ significādi est pars orōnis significans ꝑ modū afficientis animū voce incognita. Cuius diffinitionis intellectus patet sufficienter ex his que dicta sunt. Dicit̄ autē interiectio ab interiacendo: quia iacet in aīa eam afficiens: et est affectus mediuʒ inter ↄceptū ⁊ vocē: et ergo iacet vel interiacet inter ista. Est aūt inuenta interiectio ꝓpter exp̄mere diuersos affectus quib⁹ anima mouet̄ ⁊ afficitur. Necesse ergo fuit inuenire talē ꝑtem ꝑ quā tales diuersi affectus aīe exp̄meret̄. qui aūt sunt illi affect⁹ patebit in notabili sequēte.

Notandū quarto ⁊ vltimo: ꝙ accidens

interiectionis est tantum vnū magis vsitatū: scʒ significatio: licet enim in interiectiōe etiā reperitur species ⁊ figura tamē non assignat̄ ꝓ accidentibus interiectionis quia species ⁊ figura nō conueniūt interiectioni scd̄m omnes differentias suas: omnes enim interiectiones sunt primitiue speciei ⁊ figure simplicis vt cōmuniter grāmatici dicūt. Nec est instantia de ly prochdolor. quia est simplicis figure ⁊ non composite licet alij imaginant̄ oppositum. ¶ Diffinitur autem significatio interiectionum sic. Est proprietas interiectionis attributa ei ea ratiōe qua significat significatum suū sub ratione affectus animi in speciali: scilicet ratione gaudij timoris doloris aut spei. Sequit̄ corrollarie ꝙ significatio interiectionum est quadruplex. patet quia significatio interiectionū significat sub affectu anime: sed affectus anime sunt quattuor. scilicet spes gaudium dolor et timor: et per ↄsequens etiam significatio interiectionum est quadruplex. Quod etiā patet per sufficientiā talē. omnis significatio interiectionis aut est circa bonū aut circa malū: Si circa bonum hoc est dupliciter: aut circa bonū presens sic est gaudiū: aut circa futurū et sic est spes: gaudiuʒ enim de presenti bono: spes vero circa futurum bonum. Si autem est circa malū hoc est dupliciter: vel est circa presens malum sic est dolor: si circa futurum sic est timor: dolor enim est circa presens malū: timor vero circa futurum malum.

Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est cōclusio

responsalis. Diffinitio interiectiōis a donato posita est sufficienter assignata. Probat̄ veritas ↄclusionis ex notabilibus ⁊ declarationibus.

Arguitur primo. Interiectio nō est pars orationis ab alijs distincta. Probatur autoritate prisciani qui non ponit eam: vt patet quindecimo maioris. Dico licet priscianus non ponit interiectionem expresse tamē implicite: quia comprehendit eam sub aduerbio. Melius tamen dicit̄ ꝙ priscianus ponit etiam interiectionem: sed dicit ꝙ greci comprehen-

dunt interiectionem sub aduerbio.

Ar̄ Secundo. Interiectio non est pars orationis. Probatur. omnis pars orationis est dictio latina. sed interiectio non est dictio latina. ergo. Maior est nota. quia pars orationis est dictio latina que integrat orationem latinam. Minor patet. in quolibet ideomate inueniuntur interiectiones.

Ar̄ Tercio. Omnis pars orationis debet significare mentis conceptum. sed interiectio non est huiusmodi. ergo non est pars orationis. Maior est nota. quia partes orationis sunt adinuente ꝓpter exprimere mentis conceptum. Minor patet ex diffinitione in qua dicitur ꝙ interiectio significat mentis affectum. Ad secundum ꝛ tercium dico ꝙ patet solutio eorum in notabili primo.

Ar̄ Quarto. Interiectio nō significat mentis affectum. ergo. Probatur: verbum significat sub affectu animi. sed interiectio non est verbum. ergo. Maior patuit circa diffinitionē modi. Minor est nota. quia interiectio ꝛ verbū sunt partes orationis distincte. Dico verum argumentū ꝯcludit ꝙ verbum significat sub affectu animi cognita voce sed interiectio incognita voce: vt dictum est in tercio notabili.

Ar̄ Quinto. Interiectio non est pars orationis ab alijs distincta. Probatur. greci non ponunt interiectionem ab alijs partibus distinctam. sed omnis latinitas habet ortum a grecis. ergo interiectio nō est pars orationis ab alijs distincta. Maior est prisciani. xv. maioris. Minor est prisciani in ꝓhemio maioris voluminis. Dico verum argumentum concludit ꝙ greci non ponunt interiectionē partem distinctam ab aduerbio: sed comprehendunt eam sub aduerbio.

Ar̄ Sexto. Interiectio nō est vltima pars orationis. ergo ordo donati non valet. Probatur antecedens: illa pars orationis debet esse prima quam primo natura ꝓnunciat ꝛ generat. sed interiectionē primo natura generat ꝛ format. ergo interiectio debet esse prima pars orationis. Maior est nota. quia natura dirigit ab intelligentia non errante ꝛ sic non errat. Minor. quia cum masculus generatur clamat a: ꝛ cū femina clamat e. Dico verum argumentū ꝯcludit ꝙ interiectio est bene prima pars orationis via generationis sed non ꝑfectionis: modo donatus hic ponit ordinem perfectionis inter partes orationis.

Ar̄ Septimo. Significatio non est accidēs interiectionis. ergo illud quod est de essentia rei nō est eius accidēs. sed significatio est de essentia interiectionis. ergo. Maior. q: quod vere est nulli accidit ꝑ mo phisicorū. Minor. q: significatio non potest ab esse interiectioni omnis enim pars orōnis est formaliter pars orationis ꝑ significationem ꝛ modū significandi vt dicit autor modorū significandi ꝛ etiā significatio est modus determinandi interiectionis: vt dicit autor modorū significādi qđ exprimit in modo significandi essentiali interiectiōis. Dico ꝙ significatio capit dupl'r. Unomodo absolute ꝛ simpliciter ꝓ modo determinantis actum verbalem sub ratione affectus simpliciter: isto modo significatio est de essentia interiectionis. Scđo capit significatio specialiter ꝓ modo determinantis actum verbalem in speciali: scilicet ratiōe gaudij vel spei ꝛc. et isto modo significatio est accidēs interiectionis.

Ar̄ Octauo et vltimo. Plures sunt significationes interiectionū qͣ quattuor. ergo. Probat. quia aliqua est interiectio significatiōis derisiue vt vah qui destruis templū dei. Item aliqua est interiectio tristicie sicut heu: aliqua gaudij vt eia: aliqua est stuporis vt o admirabile cōmertium: aliqua lamentatiōis vt au: ve: aliqua ꝓpulsiōis vt hele: aliqua indignātis: vt rach ach: aliqua ridētis vt cah cah: aliq̄ despectiā vt phi. Quinimo apđ priscianū ꝛ alios grāmaticos. xvij. colligunt ſcationes interiectionū. Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ tm̄ quattuor sunt ſcatiōes interiectionū ꝑncipales: possunt esse plures sed minus principales ꝛ reducibiles ad illas quattuor.

Amo verbū actiuū in indicatiuo modo dictum: tēporis ꝑsentis: numeri singularis: figure simplicis: ꝑsone prime: cōiugationis ꝑme: quod cōiugabit sic. Amo amas amat. Et pluraliter: amamus amatis amāt. Preterito impfecto amabā amabas amabat. Et plr̄ amabamus amabatis amabāt. Pto pfecto amaui amauisti amauit. Et plr̄ amauim⁹ amauistis amauerūt vel amauere. Preterito plusqͣpfecto amauerā amaueras amauerat. Et pluraliter amaueramus amaueratis amauerant. Futuro amabo amabis amabit. Et plr̄ amabim⁹ amabitis amabūt. Impatiuo modo tpe presenti ad secundā et terciā ꝑsonā ama amet Et plr̄ amemus amate amēt. Futuro amato tu amato ille. Et plr̄ amemus amatote amāto vel amātote. Optatiuo modo tpe presenti ꝛ pterito impfecto vtinam amarē amares amaret Et pluraliter vtinā amaremus amaretis amarēt. Preterito pfecto ꝛ plusqͣ

ꝑfecto vtinā amauissem amauisses amauisset Et plr̄
vtinā amauissemus amauissetis amauissent. Futu-
ro vtinā amem ames amet. Et plr̄ vtinam amemus
ametis ament. Cōiunctiuo modo tempore p̄nti cum
amem ames amet. Et plr̄ cum amemus ametis amēt
Preterito impfecto cum amarem amares amaret.
Et plr̄ cū amaremus amaretis amarent. Preterito ꝑ
fecto cū amauerim amaueris amauerit. Et plr̄ cum
amauerimus amaueritis amauerint. Ptō plusqꝫꝑ
fecto cū amauissem amauisses amauisset. Et plr̄ cū
amauissemus amauissetis amauissent. Futuro cum
amauero amaueris amauerit. Et plr̄ cum amaueri-
mus amaueritis amauerint. Infinitiuo modo sine
numeris et ꝑsonis tp̄e p̄senti ⁊ ptō impfecto amare.
Preterito ꝑfecto ⁊ plusqꝫperfecto amauisse Futuro
amatum ire vel amaturū esse. Verbo impsonali mō
tp̄e p̄senti amatur. Preterito impfecto amabatur.
Preterito ꝑfecto amatū est vel fuit. Ptō plusqꝫꝑfe-
cto amatū erat vel fuerat. Futuro amabitur. Impa-
tiuo modo tp̄e p̄senti ametur. Futuro amator. Op-
tatiuo modo tp̄e p̄senti ⁊ ptō impfecto vtinā amare
tur. Preterito ꝑfecto ⁊ plusqꝫꝑfecto vtinam amatū
esset vel fuisset. Futuro vtinam ametur. Coniuncti-
uo modo tp̄e p̄senti cū ametur. Preterito impfecto
cum amaretur. Preterito perfecto cum amatum sit
vel fuerit Preterito plusquamperfecto cum amatū
esset vel fuisset. Futuro cum amatum erit vel fuerit

Infinitiuo mō sine nūeris et ꝑsonis tp̄e p̄senti ⁊ ptō
impfecto amari. Ptō ꝑfecto et plusqꝫꝑfecto amatū
esse vel fuisse. Futuro amatū iri. Gerundia vel ꝑtici
pialia verba sunt hec amādi amādo amandū. Supīa
amatū amatu. Duo ꝑticipia trahunt̄ ab hoc v̄bo ac-
tiuo p̄ns ⁊ futuꝝ. Presens vt amās. Fu. vt amaturꝰ.

Amor amaris vel amare amatur. Et plr̄ ama
mur amamini amātur. Preterito impfecto
amabar amabaris vl' amabare amabatur. Et
pluraliter amabamur amabamini amabant̄. Prete
rito perfecto amatus sum vel fui es vel fuisti est vel
fuit. Et plr̄ amati sumus vel fuimus estis vl' fuistis
sunt fuerunt vel fuere. Preterito plusqꝫꝑfecto ama-
tus eram vel fueram eras vel fueras erat vel fuerat.
Et pluraliter amati eramus vel fueramus eratis vl'
fueratis erant vel fuerāt. Futuro amabor amaberis
vel amabere amabit̄. Et plr̄ amabimur amabimini
amabunt̄. Impatiuo modo tempe p̄senti ad scdam ⁊
terciam ꝑsonam amare amet̄. Et plr̄ amemur ame-
mini ament̄. Futuro amator tu amator ille. Et plura
liter amemur amemínor amātor. Optatiuo modo
tempe p̄senti ⁊ p̄terito impfecto vtinā amarer ama-
reris vel amarere amaret̄. Et plr̄ vtinam amaremur
amaremini amarent̄. Preterito ꝑfecto ⁊ plusqꝫꝑfe-
cto vtinā amatus essem vel fuissem esses vel fuisses
esset vel fuisset. Et plr̄ vtinam amati essemus vel fu-
issemus essetis vel fuissetis essent vel fuissent. Futu

ro vtinam amer ameris vel amere ametr. Et pl'r vti-
nam amemur amemini ament. Cōiunctiuo modo tē
pore p̄senti cū amer ameris vel amere ametur. Et pl'r
cum amemur amemini amētur. Ptō imꝑfecto cum
amarer amareris vel amarere amaretur. Et pl'r cum
cum amaremur amaremini amarent. Ptō perfecto
cū amatus sim vel fuerim sis vel fueris sit vl' fuerit
Et pl'r cum amati simus vel fuerimus sitis vel fueri
tis sint vel fuerint. Ptō plusq̄ꝑfecto cum amatus
essem vel fuissem esses vel fuisses esset vel fuisset. Et
pluraliter cū amati essemus vl' fuissemus essetis vl'
fuissetis essent vl' fuissent. Futuro cū amat⁹ ero vel
fuero eris vel fueris erit vel fuerit. Et pluraliter cū
amati erimus vel fuerimus eritis vel fueritis erint
vel fuerint. Infinitiuo modo sine numeris ⁊ ꝑsonis
tempe p̄senti ⁊ p̄terito imꝑfecto amari. Ptō ꝑfecto
et plusq̄perfecto amatū esse vel fuisse. Futuro ama
tum iri. Duo participia trahuntur a verbo passiuo:
ptm̄ ⁊ futurū: Ptm̄ vt amatus. Futuꝝ vt amādus.

Doceo verbum actiuū in indicatiuo modo di
ctum tempis p̄sentis: numeri singularis: fi
gure simplicis: ꝑsone prime: cōiugationis
secūde: qd̄ cōiugabit sic. Doceo doces docet. Et pl'r
docēmus docetis docent. Preterito imꝑfecto doce-
bam docebas docebat. Et pl'r docebamus docebatis
docebāt. Preterito ꝑfecto docui docuisti docuit. Et
pluraliter docuimus docuistis docuerunt vel docue

re. Preterito plusq̄perfecto docueram docueras do
cuerat. Et pl'r docueramus docueratis docuerāt. Fu
turo docebo docebis docebit. Et pluraliter docebim⁹
docebitis docebunt. Impatiuo modo tempe p̄senti
ad scd̄am ⁊ tertiā personā doce doceat. Et pl'r docea
mus docete doceant. Futuro doceto tu doceto ille.
Et pluraliter doceam⁹ docetote docento vl' docētote
Optatiuo modo tpe p̄nti et p̄terito imꝑfecto vtinā
docerē doceres doceret. Et pl'r vtinā doceremus do-
ceretis docerēt. Preterito ꝑfecto ⁊ plusq̄ꝑfecto vti
nam docuissem docuisses docuisset. Et pl'r vtinā do-
cuissemus docuissetis docuissent. Futuro vtinā do-
ceam doceas doceas. Et pl'r vtinā doceamus docea-
tis doceant. Cōiunctiuo modo tpe presenti cū doceā
doceas doceat. Et pl'r cum doceamus doceatis doce-
ant. Preterito imꝑfecto cū docerem doceres doceret
Et pl'r cum doceremus doceretis docerēt. Preterito
perfecto cū docuerim docueris docuerit. Et pl'r cum
docuerimus docueritis docuerint. Peterito plusq̄-
ꝑfecto cum docuissem docuisses docuisset. Et plurali
ter cum docuissemus docuissetis docuissent. Futuro
cum docuero docueris docuerit. Et pl'r cū docuerim⁹
docueritis docuerint. Infinitiuo modo sine nūeris ⁊
ꝑsonis tempe p̄senti ⁊ p̄terito imꝑfecto docere. Pre-
terito ꝑfecto et plusquāꝑfecto docuisse. Futuro do-
ctum ire vel docturū esse. Verbo impsonali mō tem
pore p̄senti docetur. Preterito imꝑfecto docebatur.

Preterito ꝑfecto doctum est vel fuit. Preterito plus
quāꝑfecto doctū erat vel fuerat. Futuro docebitur.
Impatiuo modo tꝑe presenti doceatur. Futuro doce
tor. Optatiuo modo tꝑe presenti ⁊ ptō imꝑfecto vti
nam doceretur. Preterito ꝑfecto ⁊ plusq̃ꝑfecto vti-
nam doctum esset vel fuisset. Futuro vtinam doceat̄
Cōiunctiuo modo tꝑe presenti cū doceatur. Preteri-
to imꝑfecto cū doceretur. Preterito ꝑfecto cū doctū
sit vl̄ fuerit. Preterito plusq̃ꝑfecto cum doctū esset
vel fuisset. Futuro cū doctum erit vel fuerit. Infini-
tiuo modo sine nūeris et personis tꝑe presenti ⁊ p̄te-
rito imꝑfecto doceri. Preterito ꝑfecto ⁊ plusq̃per-
fecto doctum esse vel fuisse. Futuro doctum iri. Ge-
rundia vel participialia verba sunt hec docendi docē
do docendum. Supina doctum doctu. Duo partici-
pia trahuntur a verbo actiuo presens ⁊ futurū. Pre-
sens vt docens. Futurum vt docturus.

Doceor doceris vel docere docet̄. Et pl̄r doce-
mur docemini docētur. Preterito imꝑfecto
docebar docebaris vel docebare docebatur.
Et pluraliter docebamur docebamini docebant̄. Pre
terito ꝑfecto doctus sum vel fui es vel fuisti est vel
fuit. Et pl̄r docti sumus vel fuimus estis vel fuistis
sunt fuerūt vel fuere. Preterito plusquāꝑfecto doct⁹
eram vel fueram eras vel fueras erat vel fuerat. Et
pluraliter docti eramus vel fueramus eratis vel fue
ratis erāt vel fuerant. Futuro docebor doceberis vel

docebere docebit̄. Et pluraliter docebimur docebimi
ni docebuntur. Impatiuo modo tempore p̄senti ad
secundā ⁊ terciā personam docere doceatur. Et plura
liter doceamur doceamini doceant̄. Futuro docetor
tu docetor ille. Et pluraliter doceamur doceminor do
centur. Optatiuo modo tempore presenti ⁊ preteri-
to imperfecto vtinam docerer docereris vel docerere
doceretur. Et pluraliter vtinaz doceremur doceremi
docerentur. Preterito perfecto et plusq̃ꝑfecto vti-
nam doctus essem vel fuissem esses vel fuisses esset
vel fuisset. Et pluraliter vtinā docti essemus vel fuis-
semus essetis vel fuissetis essent vel fuissent. Futuro
vtinam docear docearis vel doceare doceatur. Et pl̄r
vtinam doceamur doceamini doceant̄. Coniunctiuo
modo tempore p̄senti cum docear docearis vel docea
re doceatur. Et pluraliter cū doceamur doceamini do
ceantur. Preterito imꝑfecto cum docerer docereris vl̄
docerere doceretur. Et pluraliter cū doceremur doce
remini docerentur. Preterito ꝑfecto cū doctum sim
vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et pluralr̄ cuz
docti simus vel fuerimus sitis vl̄ fueritis sint vl̄ fue-
rint. Preterito plusq̃perfecto cum doctus essem vl̄
fuissem esses vel fuisses esset vl̄ fuisset. Et pluraliter
cum docti essemus vel fuissemus essetis vel fuissetis
essent vel fuissent. Futuro cum doctus ero vel fuero
eris vel fueris erit vel fuerit. Et pluraliter cuz docti
erimus vel fuerimus eritis vel fueritis erint vl̄ fue-

rint. Infinitiuo modo sine numeris ⁊ ꝑsonis tempꝛe presenti et p̄terito imꝑfecto doceri. Peterito perfecto ⁊ plusquāperfecto doctum esse vł fuisse. Futuro doctum iri. Duo participia trahūtur ab hoc verbo passiuo preteritum ⁊ futurum. Preteritum vt docťꝯ Futurum vt docendus.

Lego verbum actiuū in indicatiuo modo dictum temporis p̄sentis numeri singularis figure simplicis: persone prime: cōiugationis tercie: quod coniugabitur sic. Lego legis legit. Et pluraliter legimus legitis legunt. Preterito imperfecto legebaꝫ legebas legebat. Et pluraliter legebamus legebatis legebant. Preterito perfecto legi legisti legit. Et pluraliter legimus legistis legerunt vel legere. Preterito plusqꝫꝑfecto legeram legeras legerat. Et pluraliter legeramus legeratis legerant Futuro legam leges leget. Et pluraliter legemꝯ legetis legent. Imꝑatiuo modo tempꝛe p̄senti ad scđam ⁊ terciam ꝑsonam lege legat. Et pluraliter legamꝯ legite legāt. Futuro legito tu legito ille. Et pluraliter legamus legitote legūto vel legūtore. Optatiuo modo tempore p̄senti ⁊ preterito imꝑfecto vtinam legerem legeres legeret. Et pluraliter vtinā legeremꝯ legeretis legerent. Preterito perfecto et plusqꝫꝑfecto vtinam legissem legisses legisset. Et plr̄ vtinā legissemus legissetis legissent. Futuro vtinam legam legas legat. Et pluraliter vtinā legamus legati legāt.

Cōiunctiuo modo tempore presenti cuꝫ legam legas legat. Et pluraliter cū legamus legatis legant. Preterito imꝑfecto cum legerē legeres legeret. Et pluraliter cū legeremus legeretis legerēt. Preterito perfecto cum legerim legeris legerit. Et pluraliter cuꝫ legerimus legeritis legerint. Preterito plusqꝫꝑfecto cum legissem legisses legisset. Et pluraliter cū legissemus legissetis legissent. Futuro cū legero legeris legerit. Et pluraliter cū legerimus legeriti legerint. Infinitiuo modo sine numeris ⁊ ꝑsonis tempꝛe presenti ⁊ p̄terito imꝑfecto legere. Preterito perfecto ⁊ plusqꝫperfecto legisse. Futuro lectum ire vel lecturꝫ esse. Verbo impꝑsonali modo tempore p̄senti legitur Preterito imꝑfecto legebať. Preterito perfecto lectum est vel fuit. Preterito plusquāꝑfecto lectū erat vel fuerat. Futuro legetur. Imꝑatiuo modo tempꝛe presenti legatur. Futuro legitoꝛ Optatiuo modo tē pore presenti et p̄terito imꝑfecto vtinā legereť. Preterito perfecto ⁊ plusquāꝑfecto vtinam lectuꝫ esset vel fuisset. Futuro vtinā legatur. Cōiunctiuo modo tempꝛe presenti cum legatur. Preterito imꝑfecto cū legeretur. Preterito perfecto cū lectum sit vel fuerit Preterito plusquāꝑfecto cum lectū esset vel fuisset. Futuro cū lectum erit vel fuerit. Infinitiuo modo sine numeris ⁊ ꝑsonis tempore p̄senti ⁊ p̄terito imꝑfecto legi. Preterito perfecto ⁊ plusquāꝑfecto lectum esse vel fuisse. Futuro lectum iri. Gerundia vel par-

ticipialia verba sunt hec legendi legēdo legendum.
Supina lectum lectu. Duo participia trahuntur ab hoc verbo actiuo: p̄sens et futurum. Presens vt legens. Futurum vt lecturus.

Lego: legeris vel legere legetur. Et plr legimur legimini legunt̄. Ptō imperfecto legebar legebaris vel legebare legebat̄. Et plr legebamur legebamini legebātur. Ptō p̄fecto lectus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et plr lecti sum⁹ vel fuimus estis vel fuistis sunt fuerūt vl' fuere. Ptō plusq̄ap̄fecto lectus eram vel fuerā eras vel fueras erat vel fuerat. Et plr lecti eramus vl' fueramus eratis vel fueratis erant vel fuerāt. Futuro legar legeris vel legere legetur. Et plr legemur legemini legentur Impatiuo modo tpe p̄senti ad scđam et tertiā p̄sonā legere legatur. Et plr legamur legimini legant̄. Futuro legitor tu legitor ille Et plr legamur legiminor leguntor. Optatiuo modo tpe p̄senti ꝛ p̄terito imperfecto vtinā legerer legereris vel legerere legeret̄. Et pluraliter vtinā legeremur legeremini legerēt̄. Ptō p̄fecto et plusq̄p̄fecto vtinā lectus essem vel fuissem esses vel fuisses esset vel fuisset. Et plr vtinā lecti essemus vel fuissemus essetis vel fuissetis essent vl' fuissent. Futuro vtinā legar legaris vel legare legatur Et plr vtinā legamur legamini legātur. Coniunctiuo modo tpe p̄nti cum legar legaris vel legare legatur. Et plr cum legamur legamini legātur. Ptō impfecto cum legerer legereris vel legerere legeret̄. Et plr cum legeremur legeremini legerent̄. Ptō p̄fecto cum lect⁹ sim vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et plr cū lecti simus vel fuerimus sitis vel fueritis sint vl' fuerint. Ptō plusq̄ap̄fecto cū lectus essem vel fuissem esses vel fuisses esset vel fuisset. Et plr cū lecti essemus vel fuissemus essetis vel fuissetis essent vl' fuissent. Futuro cū lectus ero vel fuero eris vel fueris erit vel fuerit. Et pluraliter cū lecti erimus vel fuerimus eritis vel fueritis erint vel fuerint. Infinitiuo modo sine nūeris ꝛ p̄sonis tpe p̄nti ꝛ ptō impfecto legi. Ptō p̄fecto ꝛ plusq̄p̄fecto lectū esse vel fuisse. Futuro lectū iri. Duo pticipia trahūt ab hoc v̄bo passiuo ptm̄ ꝛ futur̄. Ptm̄ vt lectus. Futurū vt legēdus.

Audio verbum actiuū in indicatiuo modo dictum tpis p̄sentis: numeri singularis: figure simplicis p̄sone prime cōiugatiōis quarte quod cōiugabit̄ sic. Audio audis audit Et pluraliter audimus auditis audiunt. Ptō imperfecto audiebā audiebas audiebat. Et pluraliter audiebam⁹ audiebatis audiebāt. Ptō p̄fecto audiui audiuisti audiuit Et plr audiuim⁹ audiuistis audiuerūt vel audiuere. Ptō plusq̄ap̄fecto audiuerā audiueras audiuerat. Et plr audiueramus audiueratis audiuerāt. Futuro audiam audies audiet Et plr audiemus audietis audient. Impatiuo modo tpe p̄nti ad scđam ꝛ terciā p̄sonā audi audiat Et pluraliter audiam⁹ audite audi

ant. Futuro audito tu audito ille. Et plr audiam⁹ au
ditote audiunto vel audiuntote. Optatiuo modo tē
pore pñti et pterito imperfecto vtinā audirem audires
audiret. Et plr vtinā audiremus audiretis audirent.
Preterito pfecto ⁊ plusquāpfecto vtinā audiuissem
audiuisses audiuisset. Et pluraliter vtinā audiuisse-
mus audiuissetis audiuissent. Futuro vtinā audiaȝ
audias audiat. Et plr vtinam audiamus audiatis au-
diant. Cōiunctiuo modo tpe pñti cū audiam audias
audiat. Et plr cum audiam⁹ audiatis audiant. Ptō
imperfecto cū audirem audires audiret. Et plr cuȝ au
diremus audiretis audirent. Ptō perfecto cū audiue
rim audiueris audiuerit. Et plr cum audiuerim⁹ au-
diueritis audiuerint. Ptō plusqȝperfecto cum audi
uissem audiuisses audiuisset. Et plr cū audiuissem⁹
audiuissetis audiuissent Futuro cum audiuero audi
ueris audiuerit. Et plr cum audiuerim⁹ audiueritis
audiuerint. Infinitiuo modo sine numeris ⁊ psonis
tempe pñti et pterito imperfecto audire. Ptō perfctō
et plusqȝpfecto audiuisse. Futuro audituȝ ire vel au-
diturum esse. Uerbo impsonali modo tempe psenti
auditur. Ptō impfecto audiebat. Ptō perfecto audi
tum est vel fuit. Ptō plusqȝperfecto auditū erat vl
fuerat. Futuro audietur. Impatiuo modo tempe p-
senti audiat. Futuro auditor. Optatiuo modo psen-
ti et ptō imperfecto vtinaȝ audiretur. Ptō perfecto
et plusquāpfecto vtinā auditum esset vel fuisset. Fu

turo vtinā audiatur. Cōiunctiuo modo tpe psenti cū
audiatur. Ptō impfecto cum audiretur. Ptō pfecto
cum auditū sit vel fuerit. Ptō plusqȝpfecto cum au-
ditum esset vel fuisset. Futuro cum auditū erit vl fue
rit. Infinitiuo modo sine numeris ⁊ psonis tpe pre-
senti et ptō impfecto audiri. Ptō pfecto et plusquā-
perfecto auditū esse vel fuisse. Futuro auditū iri Ge
rundia vel participialia verba sunt hec audiendi au-
diendo audiendū. Supina auditū auditu. Duo par-
ticipia trahūtur ab hoc vbo actiuo presens ⁊ futurū.
Presens vt audiens. Futurum vt auditurus.

Audior audiris vel audire audit. Et plr audi-
mur audimini audiuntur. Ptō impfecto au
diebar audiebaris vel audiebare audiebatur.
Et plr audiebamur audiebamini audiebant. Ptō p
fecto auditus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et-
pluraliter auditi sumus vel fuimus estis vel fuistis
sunt fuerunt vel fuere. Ptō plusquāpfecto auditus
eram vel fuerā eras vel fueras erat vel fuerat. Et plr
auditi eramus vel fueram⁹ eratis vel fueratis erāt
vel fuerant. Futuro audiar audieris vel audiere au-
dietur. Et pluraliter audiemur audiemini audientur.
Impatiuo modo tpe psenti ad scdam ⁊ terciam pso-
nam audire audiatur. Et plr audiamur audimini au
diantur. Futuro auditor tu auditor ille Et pluraliter
audiamur audiminor audiūtor. Optatiuo modo tē
pore psenti ⁊ pterito impfecto vtinā audirer audire

ris vel audirere audiretur. Et plr vtinaȝ audiremur audiremini audirent. Ptõ pfecto ⁊ plusq̄pfecto vtinaȝ auditus essem vel fuissem esses vel fuisses esset vel fuisset. Et plr vtinā auditi essemus vl fuissemus essetis vel fuissetis eēnt vel fuissent. Futuro vtinā audiar audiaris vel audiare audiat. Et plr vtinā audiamur audiamini audiant. Cōiunctiuo modo tempe p̄senti cum audiar audiaris vel audiare audiatur. Et pluraliter cū audiamur audiamini audiantur. Ptõ impfecto cum audirer audireris vel audirere audiretur. Et pluraliter cū audiremur audiremini audirent. Preterito pfecto cuȝ auditus sim vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et plr cum auditi simus vel fuerimus sitis vel fueritis sint vel fuerint. Ptõ plusq̄ perfecto cū auditus essem vel fuissem esses vel fuisses esset vel fuisset. Et plr cum auditi essemus vel fuissemus essetis vel fuissetis essent vel fuissent. Futuro cum auditus ero vel fuero eris vel fueris erit vel fuerit. Et plr cum auditi erimus vel fuerimus eritis vel fueritis erint vel fuerint. Infinitiuo modo sine numeris ⁊ psonis tpe p̄senti ⁊ ptõ imperfecto audiri. Ptõ perfecto ⁊ plusquāpfecto auditū esse vel fuisse. Futuro auditū iri. Duo pticipia trahūtur ab hoc verbo passiuo preteritū ⁊ futurū. Preteritū vt auditus. Futurum vt audiēdus.

Fero verbū anomalū in indicatiuo modo dictum tempis p̄sentis numeri singularis; figure simplicis: psone pme: cōiugationis incōsequētis quod cōiugabitur sic. Fero fers fert. Et pluralr ferimus feritis ferunt. Ptõ imperfecto ferebaȝ ferebas ferebat. Et plr ferebamꝰ ferebatis ferebāt. Ptõ perfecto tuli tulisti tulit. Et pluraliter tulimus tulistis tulerunt vel tulere. Ptõ plusquāpfecto tuleram tuleras tulerat. Et plr tuleramus tuleratis tulerant Futuro feram feras ferat. Et pluraliter feremus feretis ferent. Impatiuo modo tempe p̄nti ad scdām et terciā personā fer ferat. Et pluraliter feramus ferte ferāt. Futuro ferto tu ferto ille. Et pluraliter feramꝰ fertote ferunto vel ferūtote. Optatiuo modo tempe p̄senti ⁊ preterito impfecto vtinam ferrem ferres ferret. Et pluraliter vtinā ferremꝰ ferretis ferrēt. Ptõ perfecto ⁊ plusquāpfecto vtinā tulissem tulisses tulisset. Et pluraliter vtinā tulissemus tulissetis tulissent. Futuro vtinā ferā feras ferat. Et pluraliter vtinam feramus feratis ferāt. Cōiunctiuo modo tempe presenti cū feram feras ferat. Et pluralr cū feramus feratis ferant. Ptõ impfecto cum ferrem ferres ferret. Et pluraliter cuȝ ferremus ferretis ferrent. Ptõ perfecto cū tulerim tuleris tulerit. Et pluraliter cum tulerimus tuleritis tulerint Preterito plusq̄pfecto cum tulissem tulisses tulisset; Et pluraliter cū tulissemus tulissetis tulissent. Futuro cum tulero tuleris tulerit. Et pluraliter cū tulerimus tuleritis tulerint Infinitiuo modo sine numeris ⁊ psonis tempore p̄-

senti ⁊ ptō impꝑfecto ferre. Preterito ꝑfecto ⁊ plusqꝫ
perfecto tulisse. Futuro latum ire vel laturū esse. Ver
bo impꝑsonali modo tempꝑe presenti fertur. Preterito
impꝑfecto ferebatur. Preterito ꝑfecto latum est vl' fu
it. Ptō plusquāꝑfecto latum erat vel fuerat Futuro
fertur. Impatiuo modo tempꝑe presenti feratur. Fu-
turo fertur. Optatiuo modo tempꝑe p̄senti et p̄terito
impꝑfecto vtinā ferretur. Preterito ꝑfecto et plusqꝫ-
perfecto vtinā latum esset vel fuisset. Futuro vtinā
feratur. Cōiunctiuo modo tempore presenti cuꝫ fera
tur. Preterito impꝑfecto cum ferretur. Preterito per-
fecto cum latum sit vel fuerit. Preterito plusqꝫper-
fecto cum latū esset vel fuisset. Futuro cum latū erit
vel fuerit. Infinitiuo modo sine numeris ⁊ ꝑsonis tē
pore presenti et ptō imperfecto ferri. Preterito per-
fecto et plusquāꝑfecto latum esse vl' fuisse. Futuro la
tum iri. Gerundia vel participialia verba sunt hec
ferendi ferendo ferēdum. Supina latum latu. Duo
participia trahunt̄ ab hoc verbo actiuo presens ⁊ fu
turum. Presens vt latus: Futurum vt laturus.

Feror ferris vl' ferre fertur. Et pl'r ferimur fe
rimini ferunt̄. Ptō impꝑfecto ferebar fereba-
ris vel ferebare ferebat̄. Et pl'r ferebamur fe
rebamini ferebant̄. Ptō perfecto latus sum vl' fui es
vel fuisti est vl' fuit. Et pl'r lati sum⁹ vel fuim⁹ estis
vel fuistis sunt fuerūt vel fuere. Ptō plusqꝫꝑfecto la
tus erā vel fuerā eras vel fueras erat vl' fuerat Et pl'r

lati eramus vel fueramus eratis vel fueratı erant vl'
fuerāt Futuro ferar fereris vel ferere feret̄. Et pl'r fere
mur feremini ferent̄. Impatiuo modo tempꝑe p̄senti
ad scōam et terciā ꝑsonā ferre feratur. Et pl'r feramur
ferimini ferant̄. Futuro fertor tu fertor ille. Et pl'r fe-
ramur ferimini feruntor. Optatiuo modo tempore
presenti ⁊ preterito impꝑfecto vtinam ferrer ferreris
vel ferrere ferretur. Et pluraliter vtinā ferremur fer-
remini ferrentur. Preterito ꝑfecto ⁊ plusquāperfe-
cto vtinam latus essem vel fuissem esses vel fuisses
esset vel fuisset. Et pluraliter vtinā lati essemus vel
fuissemus essetis vel fuissetis essent vel fuissent. Fu
turo vtinaꝫ ferar feraris vel ferare feratur. Et pl'r vti
nā feramur feramini ferantur. Cōiunctiuo modo tē-
pore p̄nti cum ferar feraris vel ferare feratur. Et pl'r
cum feramur feramini ferant̄. Ptō imperfecto cum
ferrer ferrerı vel ferrere ferretur. Et pl'r cū ferremur
ferremini ferrentur. Preterito ꝑfecto cuꝫ latus sim
vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et pl'r cum la-
ti simus vel fuerim⁹ sitis vel fueritis sint vel fuerīt.
Ptō plusquāꝑfecto cū latus essem vel fuissem esses
vel fuisses esset vel fuisset. Et pluralit̄ cū lati essem⁹
vel fuissemus essetis vel fuissetis essent vel fuissent.
Futuro cū latus ero vel fuero eris vel fueris erit vel
fuerit. Et pluraliter cū lati erimus vel fuerim⁹ eritis
vel fueritis erint vel fuerint. Infinitiuo mō sine nu-
meris ⁊ ꝑsonis tpꝑe p̄senti et ptō impꝑfecto ferri Pre-

terito perfecto ⁊ plusq̄ꝫ perfecto latum esse vel fuisse
Futuro latum iri. Duo participia trahuntur ab hoc
verbo passiuo preteritū et futurum. Preteritum vt
latus. Futurum vt ferendus.

Sum verbum anormalū et substantiuū in in-
dicatiuo modo dictum tempis p̄sentis: nūe-
ri singularis: figure simplicis: persone pri-
me: cōiugationis incōsequētis: quod cōiugabit sic.
Sum es est. Etpluraliter sumus estis sunt. Preteri-
to impfecto eram eras erat. Etpluraliter eramus era
tis erant. Ptō perfecto fui fuisti fuit. Etpl'r fuimus
fuistis fuerunt vel fuere. Preterito plusq̄ꝫ pfecto fue
ram fueras fuerat. Etpluraliter fueramus fueratis
fuerāt. Futuro ero eris erit. Etpluraliter erimus eri
tis erunt. Impatiuo modo tempe presenti ad scdām
et tertiā personam sim sis sit. Etpluraliter sim⁹ esto
te sunto vel suntote. Optatiuo modo tempe presen-
ti ⁊ p̄terito impfecto vtinā essem esses esset. Etplura
liter vtinā essemus essetis essent. Ptō pfecto ⁊ plus-
quāpfecto vtinam fuissem fuisses fuisset. Etpl'r vti-
nam fuissemus fuissetis fuissent Futuro vtinam sim
sis sit. Etpluraliter vtinaꝫ simus sitis sint. Cōiuncti
uo modo tempore p̄nti cum sim sis sit. Etpluraliter
cum simus sitis sint. Preterito impfecto cum essem
esses esset. Etpluraliter cum essemus essetis essent.
Ptō perfecto cum fuerim fueris fuerit. Etpluraliter
cum fuerimus fueritis fuerint. Ptō plusquāpfecto

cum fuissem fuisses fuisset. Etpluraliter cū fuissem⁹
fuissetis fuissent. Futuro cum fuero fueris fuerit. Et
pluraliter cū fuerimus fueritis fuerit. Infinitiuo mo-
do sine numeris ⁊ psonis tēpore p̄senti et p̄terito im
perfecto esse. Ptō perfecto et plusq̄ꝫ perfecto fuisse.
Futuro caret. Gerūdia vel participialia verba sunt
hec essendi essendo essendum. Supinis caret. Vnuꝫ
participiū habet quod est ens.

Volo verbum anormalū in indicatiuo modo
dictum tempis p̄sentis: numeri singularis:
figure simplicis: persone prime: cōiugatio-
nit incōsequentis: quod cōiugabitur sic. Volo vis
vult. Etpluraliter volumus vultis volunt. Ptō im
pecto volebam volebas volebat. Etpluraliter vole-
bamus volebatis volebant. Ptō perfecto volui vo-
luisti voluit. Etpluraliter voluimus voluistis volu-
erūt vel voluere. Ptō plusquāperfecto volueram vo
lueras voluerat. Etpluraliter volueramus voluera-
tis voluerant. Futuro volam voles voleti Etplurali
ter volemus voletis volēt. Impatiuo caret. Et suo
futuro. Optatiuo modo tempe presenti ⁊ preterito
impfecto vtinaꝫ vellem velles vellet. Etpl'r vtinam
vellemus velletis vellent. Preterito pfecto ⁊ plusq̄ꝫ
perfecto vtinaꝫ voluissem voluisses voluisset. Etpl'r
vtinam voluissemus voluissetis voluissent. Futuro
vtinam velim velis velit. Etpl'r vtinam velimus ve
litis velint. Cōiunctiuo modo tempe presenti cuꝫ ve

lim velis velit. Et plr cum velimus velitis velint.
Preterito imꝑfecto cum vellem velles vellet. Et plr
cum vellemus velletis vellent. Preterito ꝑfecto cuz
voluerim volueris voluerit. Et plr cū voluerim⁹ vo
lueritis voluerint. Preterito plusquāꝑfecto cum vo
luissem voluisses voluisset. Et pluraliter cū voluisse
mus voluissetis voluissent. Futuro cum voluero vo
lueris voluerit. Et plr cum voluerimus volueritis
voluerint. Infinitiuo modo sine numero ꝛ personis
tempore p̄senti et preterito imꝑfecto velle. Preteri-
to perfecto ꝛ plusquāꝑfecto voluisse. Futuro caret.
Gerūdia vel participialia verba sunt hec volendi vo
lendo volendum. Supinis caret. Unū participium
habet quod est volens.

¶ Querit ultimo. Utrum exemplaris

declinatio verboꝝ a donato sit sufficienter assignata. Et vtrū gerundia
sint nomina ꝛ v̄ba. Pro intellectione questionis mote. Notandū p̄mo
ꝙ hec questio duo querit. Primo querit vtrū exemplaris declinatio v̄-
boꝝ a donato posita sit sufficienter ꝛ bene assignata. Scd̄o querit vtꝝ
gerundia sint nomina vel verba. Pro parte prima intelligenda. Scien
dum ꝙ donatus non ponit exemplarē declinationē verborum in capi-
tulo de verbo sicut posuit exemplarē declinatiōem nominū inter nomi
na: et exemplarem declinationē participioꝝ inter participia. Cuius ra
tio est ista ne scilicet tedium induceret legentib⁹ exemplaris eñ decli-
natio verboꝝ est longa: longā digressionem fecisset inter partes orātio-
nis: vt ergo illud tedium euitaret: donatus in fine determinat de exem
plari declinatione verboꝝ p se. Et determinat de ea ꝓpter facilem in
formationem iuuenum in declinatione verboꝝ: exempla enim nō sunt
de essentia artis: sed propter facilitatē doctrine: vt dicit thomas p̄mo
prioꝝ. Notandū est etiā ꝙ tpa formata in ꝯiugatione verboꝝ sunt du-
plicia: quedā eñ formantur a presenti: ꝛ quedā a preterito. Illa que for
mantur a preterito ꝑfecto indicatiui sunt quinqꝫ: scꝫ preteritū plusqꝫꝑ-
fectum indicatiui: preteritum ꝑfectū ꝛ plusqꝫꝑfectum optatiui ꝛ cōiun-
ctiui. preteritum ꝑfectū ꝯiunctiui: futurū ꝯiunctiui ꝛ preteritum ꝑfectū

et plusqꝫꝑfectum infinitiui. V̄sus. Preteritum primi format de se tem-
pora quina. Ram sem rim ro se formabit cetera presens. Alia autez oīa
tempora formant a presenti.

Notandū scd̄o: ꝙ in verbis passiuis pre

teritum ꝑfectum est per circumlocutionē huius verbi sum ꝛ cōdeclinio
rum eius: ꝛ participiū preteriti tempis: vt amor amatus sum: legor le-
ctus sum. Et non est vna dictio amatus sum vt quidā opinant: cuius ra-
tio prima est ista: quia secundū priscianū in capitulo de verbo qui dicit
ꝙ suppletio preteriti in verbis passiuis fit per circūlocutionez ꝑticipij
preteriti temporis ꝛ huius verbi sum: si ergo fit per participiū ꝛ hoc v̄
bum sum: plane cōcludit ꝙ amatus sum nō est vna dictio sed due. Alia
ratio: quia si amatus sum vel lectus sum esset vna dictio tunc de ꝑfecto
fieret imperfectū quod est cōtra ordinē nature: quia potius de imꝑfecto
fit perfectum. Sequela patet: quia de oratiōe fieret dictio: modo oratio
est perfectior dictione. hec aūt est oratio amatus sum quia valet tm̄ ego
sum amat⁹ Sequit corrollarie ꝙ in ista amatus sum: amatus nō reddit
suppositū huic verbo sum sed hoc quod est ego. Si eñ amatus redde-
ret suppositū huic quod est sum: oratio esset incōgrua. valebit ergo tan-
tum. amatus sum. i. ego sum amatus. Sequit corrollarie secūdo ꝙ hec
non est incōgrua amatus sum. licet amatus sit tercie ꝑsone ꝛ sum prime
Patet. quia non requirit ꝯuenientia constructibiliū in accidētibus grā
maticalibus a parte post. dicunt eñ grāmatici ꝙ solū nominatūs sup-
ponens requirit conuenientiā cū verbo ꝛ nominatūs apponēs. modo
in ista ego sum amatus. amatus est noīatiuus apponēs. Quod autem non
requit cōuenientia cū nominatiuo apponente dictū est sufficienter in
secunda parte alexandri hec eñ est cōgrua. ego sum homines. similiter
ista ego sum animalia. ꝛ tamē homines ꝛ animalia non ꝯueniunt in nu-
mero ꝛ ꝑsona cum isto verbo sum. et p consequēs non requiritur ꝯueni-
entia cū ntō apponente. Quod aūt iste sint cōgrue. ego sum hoīes. ego suz
aīalia. Patet. quia sunt false ergo ꝯgrue. Tenet ꝯsequentia. quia verum ꝛ falsum
p̄supponunt cōgruū. vt dicit primo periermenias.

Notandū tercio ꝙ de materia presentis

questionis. Utrum gerundia sint nomina vel verba. apud grāmaticos
varie inueniunt positiones. Aliqui eñ dicūt ꝙ gerundia sint simplici-
ter nomina. ꝛ de ista via videt fuisse priscianus in maiori volumine ca-
pitulo de verbo qui dixit. Gerundia mihi nomina esse vident. De ista
etiam positione est florista qui in suis ostendit floribus. ꝙ gerundia ha-
bent omnes casus excepto vocatiuo: si ergo gerundia habent casus cō-
cluditur ꝙ gerundia erunt nomina. Rationes aūt horum ponunt in ar-
gumentis. ¶ Alia aūt est positio grāmaticorum. nunc cōmunis. que di-
cit gerūdia esse verba. ꝛ dicunt ꝙ debent declinari sicut eorū verba in-

dicatiui modi. ꝛ de ista via videtur fuisse donatus qui dicit gerundia es
se verba ꝛ hec positio videtur esse magis veritati consona. ꝛ modo sig-
nificandi gerundiuorum conformis vt patebit in rationalibus circa cō
clusionem inferius ponendam.

Notandum quarto et vltimo: ꝙ adhuc

alie inueniunt apud grāmaticos opiniones ꝙ̄ȝ he due dicte. Aliqui em̄
dicunt ꝙ gerundia essent nomina ꝛ verba simul. sic ꝙ haberent vim no
minis et vim verbi. Et ꝓbant hoc sic. quia ex quo gerundia habēt acci-
dentia nominis et verbi. quia habent tempus ꝛ casum. modo tempus
est accidēs verbi ꝛ casus est accidēs nominis. ꝛ per ꝯsequens ipsi voluēt
cōcludere gerundia esse nomina ꝛ verba simul. Sed hoc non est verū.
Patet. quia vnumqḋqȝ constructibile locatur sub certa parte orationis
ratione modi significādi sui formalis ꝛ proprij. modo impossibile est ꝙ
eadem dictio habeat modū significādi nominis ꝛ etiā verbi. Sicut em̄
due forme in natura desperate non possunt ꝯuenire vni rei sic ꝛ in arte
vnum ꝯstructibile non potest habere duos modos significandi forma-
les diuersaꝝ partium. ¶ Alia etiam positio grāmaticoꝝ dicit. gerundia
esse participia. ꝛ probant: quia gerūdia recipiunt partē nomis et ver-
bi modo hoc est de ratione participij. vt dictū est in diffinitione partici
pij. Q̄ aūt gerūdia recipiūt partem nominis. quia recipiunt a nomine
casum. a verbo tempus. ab vtroqȝ recipiūt ꝑsonā. Sed hec positio ite-
rum non potest esse vera. Non em̄ sufficit ad vocem participij ꝙ habe-
at accidentia similia nomini ꝛ verbo. quia accidentia non reponunt di
ctionem sufficienter sub parte orationis. sed vltra hoc requiritur ꝙ ta-
lis dictio habeat modum significandi participij. modo gerundia nō ha
bent modum significandi participiū. Gerundia enim significant actum
distantem a substantia: vt dicetur in cōclusione. partium autem signifi-
cat actum in distantem a substantia.

Ideo omnib⁹ istis opinionib⁹ abiectis

est conclusio respōsalis ista. Gerundia sunt verba: Probaꝫ primo auto-
ritate donati. sed quia argumentū in artib⁹ autoritate est minimū. sed
ratione maximū. Probatur igitur ista ratiōe ꝑma. Omne illud est vbū
cui cōuenit modus significandi essentialis ꝛ formalis verbi. sed modus
significandi formalis ꝛ essentialis verbi cōuenit gerundijs. igitur gerū
dia sunt verba. Maior est nota. quia q̄libet dictio locatur sub certa spe-
cie ratione modi significandi essentialis ꝛ formalis sui. quia forma ē que
locat rem in certo genere ꝛ specie. Minor quia gerūdiū significat actū
distantem a substantia. vt amandi significat actum amandi. modo mo-
dus significandi formalis verbi est significare actū distantem a substan
tia. Secundo ꝓbatur conclusio. Nullum nomen regit accusatiuū a pre
post sine figura. sed gerundium regit accusatiuū sine figura. ergo. Ma

ior est nota: quia nomē regit bene accusatiuū ꝑ figuram que dicitur sino-
doches: vt albus dentem. sed nullum nomen regit accusatiuū sine figu-
ra. Minor probaꝫ per cōmunem regulam grāmatice que dicit. Quem-
cunqȝ casum regit verbū indicatiui modi a parte post eundem regunt
omnia eius condeclinia: gerundia ꝛ participia. Tercia probaꝫ conclusio
Nullum nomen est appositū: sed gerundiū est appositum: ergo Maior
est nota. quia solum vna pars est appositū: scilicet verbum. Minor est
alexandri in secunda parte cū dicit. Hunc gerūdiuis casum veteres po
suere. Ut supponentē quod multorum tenet vsus.

Arḡ Primo. Gerundia nō sunt verba. igiꝫ: Probatur. nullum verbuȝ
est alicuius casus. sed gerundia habēt oīes casus preter vocati
uum. igiꝫ. gerundia non sunt verba. Maior est nota. quia verbum signi
ficat sine casu: vt patet ex diffinitione verbi. Minor est floriste qui dicit
Cunctos gerundia retinent casus nisi quintū. Dico verum argumentuȝ
concludit ꝙ florista voluit ꝙ gerundia habēt casum non existenter ꝙ es
sent alicuius casus. sed solū scd̄m similitudinē terminationis: id est ha-
bent terminationes similes dictionibus casualibus. quia terminantur
in di do et dum. Sic similiter dicitur de supinis que terminanꝫ in um ꝛ
in u tamen sunt verba ꝛ non nomina.

Arḡ Scd̄o. Gerundia non sunt verba. Probaꝫ. nulli verbo preponiꝫ
preposítio ꝑ appositionem. sed gerundijs preponiꝫ prepositio ꝑ
appositionem. ergo. Maior est nota. quia prepositio solū preponiꝫ tri-
bus partib⁹ per appositionem: nomini: ꝓnomini: ꝛ participio. Minor
patet cū dico vado ad legenduȝ. Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ in ista ora-
tione: vado ad legendū: ꝑpositio nō ꝑponiꝫ huic gerundio legendū. sȝ
actō incluso: q: valet tm̄ vado ad legendū. i. vado ad locū in quo legā.

Arḡ Tertio. Gerundia non sunt verba. igitur. Probaꝫ. omne verbuȝ
est dicibile de altero. sed gerundiū nō est dicibile de altero. ergo
gerundia nō sunt verba. Maior est aristotelis ꝑmo periermenias. Mi
nor est nota. quia gerundiū nō est predicatū: hec em̄ est incōgrua iohā-
nes est amandū Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ licet gerundia nō pre
dicantur per se sufficit tamen ꝙ addito: vt iohānes vadit ad amandū:
que valet istam: iohānes est vadens ad locum in quo amat. Nec etiam
omne verbū est predicatum. sed solū finiti modi et presentis temporis
modo gerundia sunt infiniti modi ꝛ etiā vt dictum est ante. verba pre-
dicantur ratione suorū participiorum.

Arḡ Quarto. Gerundia non sunt verba. Probaꝫ. nullū verbum red-
dit suppositum. sed gerundium reddit suppositū. ergo gerundia
non sunt verba Maior est nota: quia tantū partes casuales reddūt sup
positum. Minor patet ex his orationib⁹: legendū est: cantandū est. Di-
co verum argumentū cōcludit ꝙ in istis orationibus: legendū est: can-
tandū est: gerundia nō reddunt suppositum. nec construunꝫ a parte an
te. sed potius obliquus subintellectus reddit suppositum: ꝛ sic in predi-

116

cta oratione ly ē capit impersonaliter. et valz predicta oratio tantū: ab aliquo est cantandū: ab aliquo est legendum.

Ar̄ Quinto. Gerundia sunt participia. igit. Probat. q̄ recipiūt partē nomis ꝛ verbi. ergo sunt participia Tenet ꝯña. q̄ hoc est de ratione ꝑticipij. Añs ꝓbatur. q̄ recipiūt a verbo tempus. ꝛ a noīe casuz ergo erunt ꝑticipia. Añs est notum. Dico verū argm̄ ꝯcluderet si cum hoc etiā eis ꝯueniret modus significandi essentialis participij: scilicet ꝙ significarent ꝑ modū indistantis a substātia: modo gerundia significant per modū distantis a substantia vt declaratū est in ꝯclusione.

Ar̄ Sexto. Gerundia sunt noīa. ergo non sunt verba. Probatur añs operatio arguit formā. sed gerundia habēt operationē noīm. ergo. Maior est cōmentatoris in de substantia orbis. Minor ꝓbatur. q̄ gerundia habēt variationē de casu in casum: vt legendi legēdo legendum. Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ gerundia hñt operationē casuū. q̄ ad vocem: sed nō quo ad ꝟcationē: q̄ nec ꝟcant recte nec oblique.

Ar̄ Septimo. Gerundia habēt casum significatiue. ergo nō sunt verba. Probat añs. fama quam omnes famant nō omnino deperdit sed hec est cōmunis fama in informatione iuuenū in scolis. legendi est genitiui casus. legēdo est ablatiui vel datiui casus. Maior est nota. Minor similiter. Dico verū argm̄ ꝯcludit de fama vera ꝛ que nō repugnat veritati: modo talis fama in informatione iuuenum repugnat veritati. vnde nō sic iuuenes sunt informādi. nec debet ita dici. sed potius deberent informari de tempe gerundiorū. vel etiā possumus dicere ꝙ legēdi est genitiui casus solum quo ad terminationē.

Ar̄ Ultimo. Gerundia non sunt verba. ergo. Probat. illud quod significat cum tempe limitabiliter nō est verbū. sed gerūdia significāt cū tempe limitabiliter. ergo gerundia nō sunt verba. sed potius ꝑticipia. Maior est nota. q̄ significare cū tempore limitabiliter hoc cōuenit participio. Minor. q̄ gerundiū limitatur ad omnia tempora: vt legendum est: legendū fuit: legendū erit. igit: ꝛc̄. Dico ad maiorem ꝙ licz verbū finiti modi nō significat cum tempore limitabiliter: tamē verbū infiniti modi quale est gerundiū bene potest limitari ad omnia tempa. Et tantū pro quo deus sit benedictus in secula. Amen.

¶ Explicit exercitium Magistri Joannis Glogouiensis in lecturam Donati minoris: nouiter magna cum diligentia emēdatū. Impressum Cracouie in edibus prouidi viri Joannis Haller. Anno salutis nostre Millesimo quingētesimoquidecimo. finitū ꝟo Sabbato post Purificationis sacratissime virginis.

X.X.716

Partes [illegible] quadam [illegible]

[illegible] habitus accipitur dupliciter
primo pro qualitate forma
habilitate potentiarum [illegible] oppo
[illegible]
Secundo habitus pro adiacentia
[illegible] que sunt circa corpus
Et sic [illegible] predicamentum est decimum
de habere
Tercio modo capitur habitus pro qua
litate disponente subiectum
quod est ad aliquid perficere
facile et delectabiliter operandum
[illegible] modo capitur

Factum [illegible]
R[illegible] Regimini[illegible]

Nota predicacio est duplex quedam
est essencialis et quedam accidentalis
Predicacio essencialis est quando predicatur
est de quiditate vel de essencia sui subiecti
ut homo est animal
Sed predicacio accidentalis est quando predicatur
non est de essencia sui subiecti ut homo est albus
[illegible] predicamentum est duplex quoddam essenciale

SP-NIA PRZEMYSŁU ARTYSTYCZNEGO
„STARODRUK"
KRAKÓW, UL. FLORIAŃSKA 37

